

**АНОТОВАНИЙ КАТАЛОГ ПУБЛІКАЦІЙ
ІЗ ІННОВАЦІЙНОЇ ОСВІТНЬОЇ ДІЯЛЬНОСТІ
ТА ЕКСПЕРИМЕНТАЛЬНОЇ РОБОТИ
ПЕДАГОГІЧНИХ ПРАЦІВНИКІВ
СУМСЬКОЇ ОБЛАСТІ ЗА 2017 РІК**

Міністерство освіти і науки України
Сумська обласна рада
Комунальний заклад Сумський обласний інститут післядипломної педагогічної освіти

***Анотований каталог
публікацій із інноваційної освітньої діяльності
та експериментальної роботи педагогічних
працівників Сумської області
за 2017 рік***

Рекомендовано до друку вченою радою
Комунального закладу Сумський обласний інститут
післядипломної педагогічної освіти
30 березня 2018 року, протокол № 2

Рецензенти:

- І. О. Песоцька** – директор Комунального закладу Сумської обласної ради «Сумська обласна гімназія-інтернат для талановитих та творчо обдарованих дітей»
- А. В. Вознюк** – кандидат психологічних наук, доцент, завідувач кафедри психології Комунального закладу Сумський обласний інститут післядипломної педагогічної освіти

Укладачі:

- С. М. Грицай** – проректор з наукової роботи Комунального закладу Сумський обласний інститут післядипломної педагогічної освіти, кандидат педагогічних наук, доцент кафедри професійної освіти та менеджменту
- О. М. Кириченко** – завідувач науково-видавничого відділу Комунального закладу Сумський обласний інститут післядипломної педагогічної освіти
- О. В. Борисова** – провідний фахівець науково-видавничого відділу Комунального закладу Сумський обласний інститут післядипломної педагогічної освіти

Анотований каталог публікацій із інноваційної освітньої діяльності та експериментальної роботи педагогічних працівників Сумської області за 2017 рік / уклад.: С. М. Грицай, О. М. Кириченко, О. В. Борисова. Суми: НВВ КЗ СОІППО, 2018. – 120 с.

Анотований каталог складено з метою поширення інформації про публікації педагогічних працівників Сумської області із інноваційної освітньої діяльності, експериментальної роботи та ефективного використання інноваційних ідей в педагогічній роботі.

Матеріали розраховані на широке коло читачів.

ЗМІСТ

БЛОПЛЬСЬКИЙ РАЙОН.....	4
БУРИНСЬКИЙ РАЙОН.....	5
ВЕЛИКОПИСАРІВСЬКИЙ РАЙОН.....	6
ГЛУХІВСЬКИЙ РАЙОН.....	7
КОНОТОПСЬКИЙ РАЙОН.....	7
КРАСНОПЛЬСЬКИЙ РАЙОН.....	7
КРОЛЕВЕЦЬКИЙ РАЙОН.....	9
ЛЕБЕДИНСЬКИЙ РАЙОН.....	9
ОХТИРСЬКИЙ РАЙОН.....	11
ПУТИВЛЬСЬКИЙ РАЙОН.....	12
РОМЕНСЬКИЙ РАЙОН.....	15
СЕРЕДИНО-БУДСЬКИЙ РАЙОН.....	16
СУМСЬКИЙ РАЙОН.....	18
ТРОСТЯНЕЦЬКИЙ РАЙОН.....	19
ШОСТКИНСЬКИЙ РАЙОН.....	20
ЯМПЛЬСЬКИЙ РАЙОН.....	20
м. СУМИ.....	21
КЗСОП «СУМСЬКА ОБЛАСНА ГІМНАЗІЯ-ІНТЕРНАТ ДЛЯ ТАЛАНОВИТИХ ТА ТВОРЧО ОБДАРОВАНИХ ДІТЕЙ».....	61
м. КОНОТОП.....	62
м. РОМНИ.....	66
м. ШОСТКА.....	70
м. ГЛУХІВ.....	91
м. ЛЕБЕДИН.....	100
БЕРЕЗІВСЬКА СІЛЬСЬКА РАДА ГЛУХІВСЬКОГО РАЙОНУ.....	104
НИЖНЬОСИРОВАТСЬКА СІЛЬСЬКА РАДА СУМСЬКОГО РАЙОНУ.....	106
НЕДРИГАЙЛІВСЬКА СЕЛИЩНА РАДА	107
ЗНОБ-НОВГОРОДСЬКА СЕЛИЩНА РАДА СЕРЕДИНО- БУДСЬКОГО РАЙОНУ	107
КРОЛЕВЕЦЬКА МІСЬКА РАДА.....	108
КРАСНОПЛЬСЬКА СЕЛИЩНА РАДА.....	110
ТРОСТЯНЕЦЬКА МІСЬКА РАДА	111
ЧЕРНЕЧЧІНСЬКА СІЛЬСЬКА РАДА ОХТИРСЬКОГО РАЙОНУ ...	112

БІЛОПІЛЬСЬКИЙ РАЙОН

1. Дідусенко Н. Вплив декоративно ужиткового мистецтва на формування національної свідомості, патріотизму в учнів шляхом відродження національних традиційних ремесел на уроках трудового навчання. Особистісно – професійна компетентність педагога: теорія і практика: матеріали І Всеукраїнської науково-методичної конференції (м. Суми, 28 лютого 2017 року). Суми: НІКО, 2017. С. 81–82.

Анотація. У статті описано вплив декоративно-ужиткового мистецтва на формування національної свідомості, патріотизму в учнів шляхом відродження національних традиційних ремесел на уроках трудового навчання.

2. Євтушенко О. Роль районної методичної служби у розвитку професійної компетентності вчителів природничих дисциплін. Особистісно – професійна компетентність педагога: теорія і практика: матеріали І Всеукраїнської науково-методичної конференції (м. Суми, го 2017 року). Суми: НІКО, 2017. С. 86–89.

Анотація. У статті акцентується увага на необхідності функціонування районної методичної служби як одного із основних джерел підвищення професійної компетентності вчителя; автор ознайомлює із моделлю розвитку професійної компетентності вчителів галузі «Природознавство», що впроваджена в Білопільському районі.

3. Євтушенко О. Роль районної методичної служби у розвитку професійної компетентності вчителів природничих дисциплін. Літні наукові зібрання: матеріали Х Міжнародної науково-практичної інтернет-конференції. (м. Вінниця, 19 червня 2017 року). Ч.4. Вінниця, 2017. С. 25–30.

Анотація. У статті акцентується увага на необхідності функціонування районної методичної служби як одного із основних джерел підвищення професійної компетентності вчителя; автор ознайомлює із моделлю розвитку професійної компетентності вчителів галузі «Природознавство», що впроваджена в Білопільському районі, робить висновки за результатами роботи.

4. Євтушенко О. Роль районної методичної служби з розвитку здоров'язбережувальної компетентності педагогів. Розвиток особистісно-професійної компетентності педагогів для реалізації проблеми «навчальний заклад-територія здоров'я»: матеріали І обласної науково-педагогічної конференції (м. Суми, 29 листопада 2017 року). Суми: ФОП Цьома В.П., 2017. С. 159–163.

Анотація. Стаття присвячена проблемі формування здоров'язбережувальної компетентності педагогічних працівників. У ній описано діяльність районної методичної служби Білопільського району по реалізації завдань щодо професійного розвитку педагогів та вдосконалення їх майстерності.

5. Євтушенко О. Організація профільного навчання у старшій школі в умовах сільського району. Сільська школа: реалії та перспективи. Видання десяте / Упоряд.: Л. Келембет. Івано-Франківськ: Місто НВ, 2017. С. 132–135.

Анотація. У статті розглядаються можливості реалізації нормативних документів Міністерства освіти і науки України щодо організації профільного навчання в старшій школі сільського району; наведено приклади охоплення старшокласників профільною освітою та акцентовано увагу на проблемах, пов'язаних з її впровадженням.

6. Максюта Н. Професійна компетентність учителя інформатики як умова педагогічної діяльності. Особистісно – професійна компетентність педагога: теорія і практика: матеріали І Всеукраїнської науково-методичної конференції (м. Суми, 28 лютого 2017 року). Суми: НІКО, 2017. С. 203–206.

Анотація. У статті проаналізовано компоненти професійної компетентності вчителя інформатики та доведено, що це є складним утворенням і залежить від видів його теоретичної, практичної та психологічної підготовленості, особистісних, професійних і індивідуально-психічних якостей, сприйняття цілей та змісту.

7. Матюха Т. Педагогічна компетентність та її складові. Особистісно – професійна компетентність педагога: теорія і практика: матеріали І Всеукраїнської науково-методичної конференції (м. Суми, 28 лютого 2017 року). Суми: НІКО, 2017. С. 209–211.

Анотація. У статті розкрито поняття «професійна компетентність педагога» та виділено складові у професійній компетентності вчителя. Указано на необхідність упровадження компетентнісного підходу в практику роботи навчальних закладів.

8. Мішкіна В. Естетика мовлення працівників усно мовних професій. Особистісно – професійна компетентність педагога: теорія і практика: матеріали I Всеукраїнської науково-методичної конференції (м. Суми, 28 лютого 2017 року). Суми: НІКО, 2017. С. 215–218.

Анотація. У статті проаналізовано ознаки професійної компетентності педагога та обґрунтовано засоби творення його естетичного мовлення. Названа основа успішної комунікативної діяльності педагога.

9. Рагуліна Н. Естетика мовлення працівників усно мовних професій. Особистісно – професійна компетентність педагога: теорія і практика: матеріали I Всеукраїнської науково-методичної конференції (м. Суми, 28 лютого 2017 року). Суми: НІКО, 2017. С. 275–279.

Анотація. У статті зазначені найважливіші напрямки роботи практичного психолога в період реформування сучасної школи, виділено основні підходи та моделі його діяльності.

10. Сидоренко О. Діяльність музею А. С. Макаренка в популяризації його педагогічної системи та патріотичного виховання учнівської молоді. Теорія та практика навчання суспільних дисциплін. СумДПУ ім. А. С. Макаренка, 2017. Вип. 5. С. 73–75.

Анотація. У статті висвітлено питання формування в учнівської молоді національної свідомості, забезпечення збереження духовної єдності поколінь, історико-культурної спадщини народу засобами музейної педагогіки. Автор публікації презентує спільний досвід діяльності музею А.С. Макаренка відділу освіти Білопільської районної державної адміністрації та загальноосвітніх навчальних закладів району, знайомить з основними напрямками роботи.

11. Терещенко І. Самоосвітня діяльність учителя біології як один із шляхів підвищення його професійної компетентності. Особистісно – професійна компетентність педагога: теорія і практика: матеріали I Всеукраїнської науково-методичної конференції (м. Суми, 28 лютого 2017 року). Суми: НІКО, 2017. С. 310–311.

Анотація. У статті автор звертає увагу на необхідність здійснення вчителем біології самоосвітньої діяльності як одного із шляхів підвищення його професійної компетентності та ділиться досвідом організації такої роботи у Білопільському районі.

БУРИНСЬКИЙ РАЙОН

1. Безлюдний В. В. Уведення, редагування та форматування даних у середовищі табличного процесора: практична робота № 7. URL: [http:// Helpinformatik.com](http://Helpinformatik.com).

Анотація. Пропонований матеріал призначений для вчителів, які викладають інформатику у 7 класі. Тема «Табличний процесор». Даний матеріал відповідає новій програмі для загальноосвітніх навчальних закладів (Інформатика 5 – 9 класи) затвердженій Наказом Міністерства освіти і науки України від 07.06.2017 № 804 та підручнику Інформатика: підруч. для 7 кл. загальноосвіт. навч. закл./ Й.Я. Ривкінд [та інші]. – Київ: Генеза 2015. – 240 с.: іл.

В основу розробленого уроку покладено розвивально–компетентнісний підхід, що передбачає формування предметних та ключових компетентностей, а також розвиток певних мисленнєвих навичок.

2. Безлюдний В. В. Поняття презентації. Комп'ютерна презентація та її об'єкти. URL: <http:// Helpinformatik.com>.

Анотація. Пропонований матеріал призначений для вчителів, які викладають інформатику у 4 класі. Тема «Поняття презентації. Комп'ютерна презентація, її об'єкти» з використання інформаційно-комунікаційних технологій. Урок супроводжується комп'ютерною презентацією, що значно підвищує інтерес до навчання.

Даний матеріал відповідає новій програмі затвердженій наказами Міністерства освіти і науки України від 05.08.2016 № 948 «Про затвердження змін до навчальних програм для 1-4 класів загальноосвітніх навчальних закладів» та підручнику Інформатика: підруч. для 4 кл. загальноосвіт. навч. закл./О.В. Коришнова. – Київ: Генеза 2015. – 176 с.: іл.

В основу розробленого уроку покладено розвивально–компетентнісний підхід, що передбачає формування предметних та ключових компетентностей, а також розвиток певних мисленнєвих навичок.

3. Бицан О. М. Закріплення таблиць додавання та віднімання в межах 10. URL: Metodportal.com.

Анотація. Даний урок дає можливість закріпити таблиці додавання і віднімання у межах 10, розвиває уміння вимірювати та креслити відрізки. Розвиває пам'ять, логічне мислення, зв'язне мовлення. Урок вдосконалює обчислювальні навички учнів. Виховує в учнів сміливість, наполегливість у досягненні мети, вміння дружити, здатність прийти другу на допомогу у скрутну хвилину. Цей урок допомагає учням емоційно налаштуватися на урок, викликає бурю позитивних емоцій. Зміст, прийняті зобов'язання, правила сприяють розвитку пізнавальної діяльності, підвищують увагу й працездатність.

4. Кравченко М. І. Дієслово: загальне значення, морфологічні ознаки, синтаксична роль: розробка уроку. URL: Metodportal.com.

Анотація. Мета його: поглибити знання учнів про дієслово як частину мови; формувати уміння школярів відрізняти дієслово від інших частин мови; правильно визначати морфологічні ознаки, синтаксичну роль; уміти знаходити дієслова в тексті; виховувати у дітей любов до рідної мови, повагу та любов до матері, бажання навчатися, прищеплювати високі моральні якості. Розробка містить різні цікаві завдання та вправи, супроводжується мультимедійною презентацією.

5. Проценко К. А. Де живуть страхи?: година психолога. URL: Metodportal.com.

Анотація. Ознайомлює дітей із поняттям «страх», «побоювання», «боязнь», показує смислову відмінність цих понять. Заняття розвиває в дітей уміння концентрувати увагу на своїх внутрішніх проблемах пов'язаних із нічними страхами. Формує у молодших школярів навички толерантного ставлення до ровесників. Завдання тренінгу розвивають логічне мислення учнів, мовні та комунікативні навички, творчі здібності.

6. Проценко К. А. Усвідомлений вибір професії як запорука життєвого успіху: година психолога. URL: Metodportal.com.

Анотація. У житті кожної людини настає період, коли вона запитує себе: «Ким бути? Яку професію обрати?».

Вибір професії – одне з найбільш відповідальних рішень у житті. Звісно, можна перервати навчання, зрозумівши на третьому курсі інституту, що обрана професія тобі не пасує. Однак час буде втрачено та її розчарування неминуче...Обираючи професію, ми прислухаємось до порад батьків, учителів, знайомих, друзів, сперечається, вивчаємо довідники, намагаємось все врахувати. Як би вибрати саме свою професію?. Вибір професійного шляху багато в чому визначає нашу долю. Від того наскільки правильно обраний життєвий шлях, залежить місце кожного з нас серед людей, задоволеність роботою, фізичне і психічне здоров'я, щастя.

Година психолога «Усвідомлений вибір професії, як запорука життєвого успіху» сприяє усвідомленню взаємозв'язку між особистими цілями та професійним вибором, актуалізує процес професійного самовизначення учнів. Допомогає учням у визначенні своїх інтересів, як основу професійного визначення, збагачує знання підлітків про світ професій.

ВЕЛИКОПИСАРІВСЬКИЙ РАЙОН

1. Грицай Л. В., Грицай Я. С. Як в нації вождів нема, тоді вожді її поети. Українська мова і література в школах України. 2017. № 2. С. 25–28

Анотація. У статті реалізуються науково–практичні пошуки, дослідження творчості Є. Маланюка й фольклорні мотиви в його поезії.

2. Грицай Л. В., Обідець К. О. Міжнародні проекти – складова частина модернізації сучасної освіти. Педагогічна трибуна. 2017. № 9–10. С. 20–21.

Анотація. У статті висвітлюється участь учнів Великописарівщини у напрямку євроінтеграції та її значення в процесі реформування освіти.

ГЛУХІВСЬКИЙ РАЙОН

1. Кашира Н. Г. Українознавство. Я люблю свою Україну. 6 клас (для вчителів базової загальної середньої школи 5-9 класи): урок з курсу за вибором. URL: <http://nndiuv.org.ua/images/stories/2017/konkurs2/inform-2017.pdf>.

Анотація. Опубліковано урок з українознавства в 6 класі, як підсумковий урок – змагання за темою «Моя держава – Україна», що містить різні види творчих та ігрових завдань на українознавчу тематику. Виховною метою проведення уроку є формування у дітей почуття національної свідомості, патріотизму.

2. Халапюк Н. І. Посвята молодих учителів у педагога. URL: <https://multiurok.ru/files/posviashchennia-molodykh-uchiteliei-v-piedagogh.html>.

Анотація. На допомогу заступнику директора з навчально-виховної роботи для проведення методичного заходу щодо залучення молодих спеціалістів до активної педагогічної діяльності.

3. Халапюк Н. І. Вернісаж педагогічних ідей. URL: <https://multiurok.ru/files/viernisazh-pied-idiei.html>.

Анотація. На допомогу заступнику директора з навчально-виховної роботи для проведення методичного заходу з педагогами з метою впровадження інноваційних методів та прийомів у практичній діяльності.

4. Халапюк Н. І. Театральний вечір. URL: <https://multiurok.ru/files/tieatral-nyi-viechier.html>.

Анотація. Матеріал на допомогу вчителю зарубіжної літератури для використання у позакласній роботі з предмета, присвячений Всесвітньому дню театру, або як заключного заходу тижня зарубіжної літератури у школі.

5. Халапюк Н. І. Букрей для учнів 5 класу із зарубіжної літератури URL: <https://multiurok.ru/files/bukriei-dlia-5-klassa-po-zarubiezhnoi-itieraturie.html>.

Анотація. Букрей із зарубіжної літератури для 5 класу орієнтує учнів на позакласне читання народних та літературних казок різних авторів світової літератури за допомогою інтернет-ресурсів.

КОНОТОПСЬКИЙ РАЙОН

Структурно – логічні схеми в курсі «Природознавство, 5 клас»: навчально-методичний посібник / за заг. ред.: Давиденко Н.Ф. та ін. Конотоп: РМК, 2017. 72 с.

Анотація. Видання містить структурно-логічні схеми (С-ЛС) до курсу природознавства 5 класу та методичні рекомендації до їх використання. Вони допоможуть учителеві закладу загальної середньої освіти оптимізувати роботу на уроці, розвивати логічне, творче, образне мислення учнів, вчити узагальнювати і аналізувати теоретичний матеріал.

КРАСНОПЛЬСЬКИЙ РАЙОН

1. Белік О. М. Закон Кулона: урок. Методичний портал. 2018. URL: <http://metodportal.com/node/67048>

Анотація. Публікація містить розробку конспекту уроку фізики у 8 класі, присвяченому вивченню Закону Кулона. Урок супроводжується мультимедійною презентацією.

2. Белік О. М. Слава тобі, Україно: виховна година. Методичний портал. 2018. URL: <http://metodportal.com/node/67049>.

Анотація. Публікація містить розробку виховної години, присвяченої розвитку патріотичних почуттів учнів, вихованню поваги й любові до батьківщини. Публікація супроводжується мультимедійними презентаціями й відео.

3. Бойко О. В. Помічник вчителя-словесника. Інформаційні технології на уроках української мови – методичні матеріали й рекомендації. Славгород, 2017. 50 с.

Анотація. У збірнику вміщено методичні матеріали, що стануть у нагоді при підготовці до роботи на уроках української мови із залученням інформаційних технологій: словник, розробки вправ та уроків.

Для учнів, вчителів, студентів, викладачів, а також тих, хто зацікавлений у самовдосконаленні своєї філологічної освіти.

4. Бойко О. В. Самвидав. Дуже егоїстична книжка. Суми: СумДПУ імені А. С. Макаренка, 2018. 116 с.

Анотація. У книзі зібрано фрагменти творчості О. Бойка, що вмістили поетичні твори, переклад, твори для дітей і про дітей.

Видання стане в нагоді, якщо вам хочеться почитати щось нове й ненав'язливе, що змусить вас до роздумів.

5. Бойко О. В. Хто перший в школу. Учительський журнал on-line. 2017. URL: <http://teacherjournal.in.ua/blog/khto-pershij-v-shkolu>.

Анотація. Розробка шкільної драми, присвячена вічним питанням шкільного й особистого, проблемі взаємин учителів та учнів, батьків і дітей. Стане в нагоді під час підготовки до вечорів, виховних годин, концертів.

6. Бойко О. Школа свідомої мовотворчості або до питання витоків становлення мовної особистості. Культуромовна особистість фахівця у XXI столітті: збірник матеріалів міжнародної науково-практичної інтернет-конференції. 2017. URL: <http://repository.sspu.sumy.ua/handle/123456789/3447>.

Анотація. Стаття присвячена розгляду витоків формування мовної особистості, шляхів її реалізації в сучасному світі в контексті впровадження Нової української школи. Окремо наголошено на проблемах впровадження освітніх технологій та окреслено важливі питання мовної освіти.

7. Шумейко Ю. О. Застосування пакету динамічної геометрії «DG» під час вивчення курсу геометрії в 7 класі. Методичний портал. 2018. URL: <http://metodportal.com/node/65132>.

Анотація. У розробці подано методичні рекомендації щодо застосування пакету динамічної геометрії «DG». Стане в нагоді під час підготовки до уроків геометрії у 7 класі.

8. Шумейко Ю. О. Вирваний із натовпу: позакласний захід для тижня математики. Методичний портал. 2018. URL: <http://metodportal.com/node/65051>.

Анотація. Розробка є комплексом методичного забезпечення, яка лежить в основі проведення тематичного заходу за аналогією до телегри. Стане в нагоді під час проведення нестандартних заходів з математики у рамках предметного тижня.

9. Шумейко В. О. Фізичне виховання в школах України: урок волейболу. 10 клас. 2017. № 6 (102). С. 14–16.

Анотація. План-конспект уроку фізичної культури у 10 класі (модуль «Волейбол»). Розробка буде корисною як для вчителя, так і для учня, який прагне самовдосконалення та бажає покращити свої особисті вміння та навички під час гри у волейбол.

10. Шумейко В. О. Фізичне виховання в школах України: урок футболу. 5 клас. 2017. № 8 (104). С. 7–9.

Анотація. План-конспект уроку фізичної культури у 5 класі (модуль «Футбол»). Розробка допоможе вчителю фізичної культури зробити свій урок цікавим, захоплюючим, розвиваючим для дітей, привити дітям прагнення до вдосконалення своєї майстерності.

11. Шумейко В. О. Фізичне виховання в школах України: урок гімнастики. 6 клас. 2017. № 10 (106). С. 9–13.

Анотація. План-конспект уроку фізичної культури у 6 класі (модуль «Гімнастика»). Урок спрямований на розвиток базових фізичних якостей учнів: гнучкість, швидкість, витривалість. Розробка стане в нагоді вчителям, учням, тим, хто зацікавлений у покращенні своєї фізичної підготовки.

КРОЛЕВЕЦЬКИЙ РАЙОН

1. Демченко М. В. Математичне поле чудес: сценарій позакласного заходу з математики для учнів 5,6,8 класів. Освітній портал. URL: super.urok-ua.com

Анотація. Робота представлена у формі інтелектуальної гри, яка сприяє розвитку пізнавальних інтересів та підвищенню інтересу до вивчення математики, історії її розвитку. Цікавою є добірка різномірних завдань.

2. Демченко М. В. Арифметичний квадратний корінь. Рівняння виду $Vx=a$: конспект уроку з алгебри у 8 класі. Освітній портал. URL: super.urok-ua

Анотація. Розробка уроку представлена у формі подорожі сторінками Книги рекордів Гіннеса. Побудована на ігрових методах та прийомах навчання. Запропонований матеріал доречно поєднується із рекордами Сумщини.

3. Мацак С.О. Кількісний склад розчину. Масова частка. 7 клас. Хімія. Лютий 2017. № 3-4 (375–376). С. 66–69.

Анотація. Робота представлена у формі конспекту уроку для 7 класу. У даній розробці розкрито поняття про масову частку розчиненої речовини на прикладі побутових речовин із різними концентраціями. На конкретному матеріалі розглядаються зразки розв'язування задач на знаходження масової частки, маси розчиненої речовини, правильне використання формул.

ЛЕБЕДИНСЬКИЙ РАЙОН

1. Вознюк Н. М. Самоосвіта як неодмінна умова підвищення особистісно-професійної компетентності вчителя початкової ланки: матеріали I Всеукраїнської науково-методичної конференції. (м. Суми, 28 лютого 2017 року). Суми, 2017. С. 43–45.

Анотація. В статті висвітлено постійне прагнення вчителя початкової ланки до системної цілеспрямованої самоосвітньої роботи як неодмінної умови його особистісного і професійного зростання.

2. Гончар Т. С. Українські землі у складі Польщі: розробка уроку в 10 класі. Освітній портал: Учительський журнал он-лайн. <http://teacherjournal.in.ua/blog/ukrajinski-zemli-u-skladi-polshi>.

Анотація. Конспект уроку з історії України для учнів 10 класу за темою «Українські землі у складі Польщі». Даний урок розроблено з метою охарактеризувати особливості становища західноукраїнських земель у складі Польщі, проаналізувати ситуацію, що склалась на цих землях, дати оцінку політиці польського уряду щодо українства, розвивати логічне та історичне мислення, вчити зіставляти інформацію з різних джерел, аналізувати історичний матеріал, виховувати учнів у дусі патріотизму, толерантності. На уроці використовувалися індивідуальні, колективні, ігрові та групові форми роботи, методи стимулювання зацікавленості дітей, тестування, творча робота (презентація, проекти, відеофільм). Організація уроку логічно побудована, включаючи різні етапи роботи. Результат уроку – досягнення навчальних цілей, розвиток пізнавальної активності, вдосконалення навичок індивідуальної, колективної та групової роботи.

3. Гусак Б. В. Остання гавань поета-романтика Михайла Петренка: розробка заходу для 9 класів. Відкритий урок: розробки, технології, досвід. 2017. № 2. С. 43.

Анотація. Сценарій проведення заходу з мультимедійною підтримкою (медіа презентація додається), мета якого – розкрити маловідомі сторінки з біографії М. Петренка; познакомити з матеріалами, присвяченими його життю й творчості; висвітлити напрямки діяльності проекту «Ідентифікація Петренків»; формувати інтерес до вивчення культурно-мистецької спадщини рідного краю.

4. Демченко Н. О. Розвиток пізнавальної активності учнів шляхом упровадження проектних технологій. Англійська мова та література. 2017. № 15. С. 34–36.

Анотація. У матеріалах «З власного досвіду» наголошується на тому, що дуже важливим в сучасному освітньому процесі є ефективне поєднання теорії з практикою. Навчальні проекти дають можливість учню продемонструвати власні вмінні та індивідуальну спроможність до творчої діяльності, науково-дослідницької роботи, прагнення до самореалізації. Дуже важливо під час

дослідження проводити паралелі з місцевим матеріалом: історією та культурою своєї країни, виховання патріотичних почуттів, знання історичних подій минулих часів та сьогодення. У конспекті уроку – проекту «Моє село. Історія та сьогодення» учні 7 класу презентують зібраний матеріал про виникнення визначних пам'яток села, переклад віршів місцевих поетів, висловлюють глибоку вдячність героям сьогодення у віршованій формі. Даний метод навчання створює на уроці позитивний настрій для вивчення англійської мови та розкриває потенційні можливості кожного учня.

5. Ісакова О. О. Потяг до 5 класу. Випускний у 4 класі. Початкове навчання та виховання. 2017. № 12. С. 20–33.

Анотація. Оригінальна, змістовна розробка випускного у 4 класі має на меті підвести підсумки роботи класної родини за чотири роки навчання; розвивати інтерес до знань, художні здібності школярів; виховувати повагу до батьків, працівників НВК та любов до школи. Класовод здійснює бажання дітей, і казковий потяг повертає їх у портал минулого, де школярі мають можливість згадати найкращі та найцікавіші хвилини, сказати слова вдячності всім, хто розділив з ними щасливі й сумні моменти шкільного життя. А, повернувшись на перон прощання з початковою школою, четвертокласники знайомляться з майбутнім надійним провідником – класним керівником, випробовують його у танці. Вдало дібрані інсценівки, чудові пісні, щирі вірші, веселі танці, презентація «Калейдоскоп нашого життя» створюють атмосферу любові й краси, творчості й добра, роблять подорож до п'ятого класу цікавою та захоплюючою. Свято єднає батьківський, учнівський та шкільний колективи. Дана розробка буде корисною для вчителів 4 класу.

6. Коваленко Т. Л. Ф. Кафка. «Перевтілення: розробка уроку із зарубіжної літератури в 11 класі. Відкритий урок: розробки, технології, досвід. 2017. № 2. С. 20.

Анотація. План-конспект уроку на заявлену тему, мета якого – навчити складати портфоліо літературного героя; розвивати вміння аналізувати художній образ, усне мовлення, сприяти вихованню моральних якостей; формувати пізнавальні, комунікативні, полікультурні компетентності школярів.

7. Кобець А. П. Високе Відродження – «епоха титанів Методична розробка відкритого уроку з художньої культури». Методичний портал. URL: <http://metodportal.com/node/60924>.

Анотація. Урок-семінарське заняття проведено з метою ознайомити учнів з творчістю митців італійського Ренесансу – Леонардо да Вінчі, Рафаеля Санті та Мікеланджело Буонарроті, проаналізувати вплив ідеології Відродження на творчість італійських художників та охарактеризувати зміст леонардівського сфумато.

8. Коваленко Т. Л. Російський капусник: розробка заходу для 6 класу. Відкритий урок: розробки, технології, досвід. 2017. № 2. С. 44.

Анотація. Сценарій проведення заходу, мета якого – формувати навички застосовувати отримані знання в нестандартній ситуації, розвивати вміння працювати в групі; розвивати мовлення, робити його яскравіше, образніше; сприяти поповненню словникового запасу; виховувати повагу до російської мови.

9. Луценко В. М. Добро починається з тебе: година спілкування у 4 класі. Вихователю ГПД усе для роботи. 2017. № 10. С. 44–47

Анотація. Розробка години спілкування «Добро починається з тебе» спрямована на виховання в учнів людяності, милосердя, поваги до людей, доброти в суспільстві як важливого критерію душевної краси людини. Під час виховного заходу учні продовжують ознайомлюватись із людськими чеснотами, з літературними та фольклорними творами на морально – етичну тематику. При проведенні виховної години розкриваються переваги добра над злом. Учні усвідомлюють, що добро слід починати з себе та вчаться критично ставитися до своїх вчинків та вчинків інших людей.

10. Подобна В. В. Прощання з осінню: розробка виховного заходу. Освітній портал SUPER.UROK-UA.com. URL: <http://super.urok-ua.com/rozrobka-vihovnogo-zahodu-proshhannya-z-osinnyu/>.

Анотація. Сценарій виховного заходу створений з метою розширити знання дітей про осінні зміни в живій та неживій природі, виховувати любов до природи та бережливе ставлення до неї. Весь захід побудований з опорою на міжпредметні зв'язки та на раніше набуті дітьми знання з предметів «Природознавство», «Основи здоров'я», «Я у світі». Робота насичена текстами та

посиланнями на музичний супровід пісень на осінню тематику, описами конкурсів, що відповідають віковим особливостям дітей молодшого шкільного віку, загадками і ребусами. Сценарій створено у вигляді казкової подорожі, що дає дітям змогу в цікавій формі більш детально познайомитися з осінніми природними змінами в полі, лісі та на горі. У додатках: шаблони листків, світлини та малюнки грибів.

11. Подобна В. В. Прощання з початковою школою: розробка виховного заходу. Освітній портал abetkaland.in.ua. URL: <http://abetkaland.in.ua/proshhannya-z-pochatkovoyu-shkoloyu/>.

Анотація. У роботі викладений практичний матеріал щодо проведення позакласного заходу «Прощання з початковою школою». Даний захід розроблений з метою прищепити учням шанобливе ставлення до школи, виховувати повагу до вчителів, батьків, однокласників, прагнення до пізнання нового і цікавого. Сценарій насичений цікавими віршами, привітаннями, побажаннями, текстами пісень, що відповідають темі заходу, рекомендаціями щодо наочного і візуального оформлення свята. Використовуються різноманітні форми роботи. Серед них: показ відеороликів, вікторина, презентація «Чотири роки разом – як одна сім'я!». Методична розробка може бути використана у практичній діяльності вчителями початкових класів і педагогами-організаторами.

12. Стрикиця В. М. London is the capital of Great Britain: урок-подорож 9 клас. Освітній портал: Учительський журнал on-line. URL: <http://teacherjournal.in.ua/rozrobky-2017/item/704-urok-podorozh-london-is-a-capital-of-great-britain-9-klas/>.

Анотація. Урок-подорож з англійської мови в 9 класі, що побудовано на міжпредметних зв'язках із географією. Провідна мета – формувати вміння збирати інформацію, досліджувати матеріал, робити висновки; виховувати повагу до культури та історії країни, мова якої вивчається. Використані різноманітні форми навчальної діяльності учнів: Mind-тар, тестування, робота в групі. На підставі демонстрації фільму учитель використовує метод емоційного стимулювання учнів, створюючи в навчальному процесі ситуацію зацікавленості. Методична розробка може бути використана у практичній діяльності вчителями англійської мови.

13. Холоденко Н. П. Любов до землі – дорога до пекла чи раю? Образи повісті О.Кобилянської «Земля». Духовні орієнтири твору: конспект уроку української літератури в 10 класі. Освітній портал SUPER.UROK-UA.com. URL: <https://super.urok-ua.com/konspekt-uroku-z-ukrayinskoyi-literaturi-dlya-10-klasu-tema-lyubov-do-zemli-doroga-do-pekla-chi-rayu-obrazi-povisti-o-kobilyanskoyi-zemlya-duhovni-orientiri-tvoru/>.

Анотація. Тема уроку дає можливість кожному учневі замислитися над вічною проблемою: людина і земля. Щоб зробити певні висновки, дослідити дане питання, яке турбує людей уже багато років, всі учні плідно попрацювали в групах, створили свої дослідницькі роботи, які презентували протягом уроку і розкрили проблемне запитання уроку: «Чи спроможна любов до землі привести людину до пекла чи раю?».

ОХТИРСЬКИЙ РАЙОН

1. Вареніченко Т. М. Джеймс Олдрідж «Останній дюйм»: розробка уроку з мультимедійною підтримкою із зарубіжної літератури в 7 класі. Відкритий урок: розробки, технології, досвід. 2017. березень № 1. URL: http://ru.osvita.ua/school/lessons_summary/in_lit/53804/.

Анотація. План-конспект уроку з мультимедійною підтримкою. Мета якого – навчити бачити проблему твору, розмірковувати над нею, висловлювати своє судження.

2. Кужель Л. М. Молекулярний рівень організації життя: тестова перевірка знань. Біологія. 10 клас. URL: [Blog-vchi.blogspot.ru](http://vchi.blogspot.ru).

Анотація. Визначення рівнів навчальних досягнень учнів з вивчених тем.

3. Кужель Л. М. Фізичний розвиток підлітка: тестова перевірка знань. Основи здоров'я. 6 клас. URL: [Blog-vchi.blogspot.ru](http://vchi.blogspot.ru).

Анотація. Визначення рівнів навчальних досягнень учнів з вивчених тем.

4. Кужель Л. М. Система травлення: тестова перевірка знань. Біологія. 8 клас. URL: [Blog-vchi.blogspot.ru](http://vchi.blogspot.ru).

Анотація. Визначення рівнів навчальних досягнень учнів з вивчених тем.

5. Кужель Л. М. Опора і рух: тестова перевірка знань. Біологія. 8 клас. URL: Blog-vchi.blogspot.ru.
Анотація. Визначення рівнів навчальних досягнень учнів з вивчених тем.
6. Кужель Л. М. Досвід роботи вчителя біології, хімії: презентація. URL: Blog-vchi.blogspot.ru.
Анотація. Популяризація досвіду своєї діяльності.
7. Кужель Л. М. Як допомогти потерпілому: презентація. Основи здоров'я. 6 клас. URL: Blog-vchi.blogspot.ru.
Анотація. Ознайомлення учнів з способами надання допомоги потерпілому.
8. Кужель Л. М. Захисти себе від ВІЛ. 11 клас. Основні проблеми питання на сучасному етапі. Тренінг. «НІ» Дискримінації. URL: Blog-vchi.blogspot.ru.
Анотація. Розкрити основні проблеми ВІЛ – інфікованих людей.
9. Кужель Л. М. Завдання з вибором 3 правильних відповідей. Підбірка тестів ЗНО в рисунках: підготовка учнів 11 класу до ЗНО. URL: Blog-vchi.blogspot.ru.
Анотація. Надання допомоги учням 11 класу у підготовці до ЗНО.
10. Кужель Л. М. Задачі на відношення об'ємів газів у хімічних реакція та знаходження молекулярної форми органічної сполуки: дидактичний матеріал. Хімія. URL: Blog-vchi.blogspot.ru.
Анотація. На уроці учні формуватимуть навички розв'язування задач на відношення об'ємів газів у хімічних реакція та знаходження молекулярної форми органічної сполуки.

ПУТИВЛЬСЬКИЙ РАЙОН

1. Бикова О. В. Організація ігрової діяльності дітей дошкільного віку.: традиції та інновації: Науковий збірник Педагогіка. Херсон: Видавничий дім «Гельветика», 2017. – Ч. 2. С. 98–100.
Анотація. У статті розглянуто шляхи організації ігрової діяльності дітей дошкільного віку, наведено приклади цікавих ігор.
2. Блінова О. В. Віднімання трицифрових чисел виду 650 – 290. Тварини в природі. Тварини живі-організми. Цінність тварин: презентація. Освітній проект «На урок». URL: <https://naurok.com.ua/prezentaciya-na-temu-vidnimannya-tricifrovih-chisel-vidu-650-290-tvarini-v-prirodi-tvarini-zhivi-organizmi-cinnist-tvarin-6281.html>.
Анотація. Дана презентація розкриває можливості інтегрованого уроку (математика та природознавство), сприяє мотивації учнів до навчання.
3. Блінова О. В. Віднімання трицифрових чисел виду 650 – 290. Розширені задачі на зведення до одиниці. Тварини в природі. Тварини живі –організми: конспект інтегрованого уроку. Освітній проект «На урок». URL: <https://naurok.com.ua/konspekt-integrovanogo-uroku-na-temuvidnimannya-tricifrovih-chisel-vidu-650-290-rozshireni-zadachi-na-zvedennya-do-odinitsi-tvarini-v-prirodi-tvarini-zhivi-organizmi-6277.html>.
Анотація. Дана розробка інтегрованого уроку (математика та природознавство) з використанням активних методів навчання.
4. Блінова О. В. План – конспект інтегрованого уроку з математики та природознавства. Освітній проект «На урок». URL: <https://naurok.com.ua/plan-konspekt-integrovanogo-uroku-z-matematiki-ta-prirodnavstva-5589.html>.
Анотація. Дана розробка інтегрованого уроку (математика та природознавство) з використанням активних методів навчання.
5. Блінова О. В. Розробка виховного заходу для учнів 3 класів. Освітній проект «На урок». URL: <https://naurok.com.ua/rozrobka-vihovnogo-zahodu-dlya-uchniv-3-klasiv-5585.html>.
Анотація. Розробка виховного заходу для учнів 3 класу стане у пригоді учителям для організації позакласної роботи.
6. Блінова О. В. Конспект уроку з української мови для 2 клас. Освітній проект «На урок». URL: <https://naurok.com.ua/konspekt-uroku-z-ukra-nsko-movi-dlya-2-klasu-5485.html>.
Анотація. Конспект уроку з української мови для 2 класу з використанням активних методів та прийомів навчання.

7. Григор'єва О. В. Зимовий гість: розробка підгрупового заняття. Логопед. 2017. Січень № 1. С. 46–47.

Анотація. Розробка заняття стане у пригоді логопедам та вихователям дошкільних навчальних закладів для організації роботи з дітьми, що мають проблеми у мовленні.

8. Заворотько В. М. Конспект уроку математики. Учительський журнал on-line. URL: <http://test.teacherjournal.in.ua/index.php/shkilni-predmeti/mladshaya-shkola/13499-urok-z-matematyky3>.

Анотація. Розробка уроку з математики з використанням активних прийомів та методів навчання.

9. Ігуменова Л. С. Музичні-дидактичні ігри школярів: презентація. Освітній проект «На урок». URL: <https://naurok.com.ua/prezentaciya-muzichno-didaktichni-igri-shkolyariv-6947.html>

Анотація. У презентації наведено приклади музично-дидактичних ігор для молодших школярів. Стане у пригоді учителям музики, що працюють в 1 – 4 класах.

10. Ковбаса Л. О. Готуємо лідерів. Розвиток соціальної активності в умовах дитячого самоврядування у сучасному навчально-виховному закладі. Педагогічна трибуна. 2017. № 12 (132). С. 8–11.

Анотація. У статті представлений досвід роботи педагога з формування громадських лідерів в умовах самоврядування в сучасному закладі освіти. Приведені приклади занять.

11. Ларінцева М. О. Что даёт посещение детского сада ребёнку? Путивльські відомості. 2017. 25 серпня (№18). С. 2.

Анотація. У статті розглянуто переваги дошкільного закладу під час підготовки дитини до навчання у школі та розвитку взагалі. Спрямована на батьківську аудиторію.

12. Лубенець Неллі, Сахно Оксана, Іванова Юлія. Психологічний супровід допрофільної підготовки та профільного навчання в освітньому окрузі / упоряд. Л. Клембет. Івано – Франківськ: Місто НВ, 2017. С. 29–37.

Анотація. У статті розглянуто модель організації психологічного супроводу допрофільної підготовки та профільної освіти в освітньому окрузі на прикладі Путивльського району.

13. Манян Л. В. Позакласне читання. А. А. Фет. Пейзажна та любовна лірика поета: розробка уроку. Освітній проект «На урок». URL: <https://naurok.com.ua/rozrobka-uroku-pozaklasne-chitannya-a-a-fet-peyzazhna-ta-lyubovna-lirika-poeta-6778.html>.

Анотація. Конспек уроку зарубіжної літератури з використанням активних прийомів навчання стане у пригоді учителям старшої школи.

14. Манян Л. В. Еміль Золя «Кар'єра Ругонів». Закони спадковості у романі: розробка уроку. Освітній проект «На урок». URL: <https://naurok.com.ua/rozrobka-uroku-e-zolya-kar-era-rugoniv-zakoni-spadkovosti-v-romani-5578.html>.

Анотація. Конспек уроку зарубіжної літератури з використанням активних прийомів навчання стане у пригоді учителям старшої школи.

15. Манян Л. В. Еміль Золя. Засади натуралізму в романі «Кар'єра Ругонів»: розробка уроку. Учительський журнал on-line. URL: <http://teacherjournal.in.ua/blog/urok-e-zolya-kar-era-rugoniv-zakoni-spadkovosti-v-romani>.

Анотація. Конспек уроку зарубіжної літератури з використанням активних прийомів навчання стане у пригоді учителям старшої школи.

16. Месмер А. Ю. Ходить осінь гаєм: година спілкування для учнів 3–4 класів. Вихователю ГПД усе для роботи. 2017. № 9. С. 37–38.

Анотація. Розробка години спілкування для учнів 3–4 класів стане у пригоді вихователям ГПД для організації роботи з екологічного виховання.

17. Новікова Ю. А. Святкуємо разом із музикою («Музичне мистецтво», 2 клас). Видавнича група «Основа». 2017. березень № 3 (99). С.10–12.

Анотація. Розробка уроку музики для 2 класу стане у пригоді учителям музики під час підготовки свят та проведенні уроків.

18. Ремньова Н. Ю. Мовне портфоліо як засіб формування соціокультурної компетентності учня початкових класів. Наші перші кроки до наукового сходження: Збірник

студентських наукових праць факультету початкової освіти. Суми: Видавництво Вінніченко М.Д., 2017. Вип. 4. С. 58–64.

Анотація. У статті розкрито можливість використання мовного портфоліо як засобу формування соціокультурної компетентності учня початкових класів.

19. Ремньова Н. Ю. Туризм як засіб фізичного виховання дітей дошкільного віку. Психолого-педагогічний пошук: збірник наукових праць студентів факультету дошкільної освіти. / за ред. Л.П. Загородньої. Глухів: ГНПУ ім. О. Довженка, 2017. Вип. 3 (II). С. 119–122.

Анотація. Матеріали статті стануть у пригоді інструкторам з фізичного виховання дошкільних закладів освіти для організації туристичного роботи як засобу фізичного виховання дошкільників.

20. Сахно О. І. Урок під мікроскопом. Заступник директора школи. 2017. № 1. С. 16–24.

Анотація. У статті розглянуто урок як творчу лабораторію учителя. Надані практичні рекомендації заступникам директорів з навчально-виховної роботи з підготовки до відвідування уроків у вчителів, здійсненню аналізу уроку, приведені орієнтовні критерії оцінювання уроку та поради по оформленню результатів спостережень.

21. Стельмах Л. І. Які договори є цивільно-правовими. Освітній проект «На урок». URL: <https://naurok.com.ua/urok-na-temu-yaki-dogovori-e-civilno-pravovimi-6444.html>.

Анотація. Розробка уроку стане у пригоді учителям правознавства. У ній використані активні форми навчання.

22. Стельмах Л. І. Виховний захід з правознавства. Освітній проект «На урок». URL: <https://naurok.com.ua/vihovniy-zahid-z-pravoznavstva-5661.html>.

Анотація. Розробка вихованого заходу стане у пригоді учителям правознавства при проведенні роботи з правової освіти із учнями 9 – 11 класів.

23. Стельмах Л. І. Правовий марафон: презентація. Освітній проект «На урок». URL: <https://naurok.com.ua/prezentaciya-pravoviy-marafon-6435.html>.

Анотація. Презентація для вихованого заходу стане у пригоді учителям правознавства при проведенні роботи з правової освіти із учнями 9 – 11 класів.

24. Стельмах Л. І. Як захистити права споживача? Освітній проект «На урок». URL: <https://naurok.com.ua/urok-yak-zahistiti-prava-spozhiвачa-6447.html>

Анотація. Розробка уроку стане у пригоді учителям правознавства при проведенні роботи уроків та виховних заходів з правової освіти із учнями 9 – 11 класів.

25. Суворова С. А. Граючись розвиваємось та навчаємось: авторські дидактичні ігри та заняття математичного спрямування для дітей старшого дошкільного віку. Бібліотечка вихователя дитячого садка. 2017. Жовтень № 10. С. 19-20.

Анотація. У статті приведено ряд дидактичних ігор для дітей старшого дошкільного віку для організації занять математичного спрямування.

26. Суворова С. А. Подорож до країни мультяндії: інтегроване авторське заняття з пріоритетом логіко-математичного розвитку. Бібліотечка вихователя дитячого садка. 2017. № 10. С. 21–22.

Анотація. Розробка інтегрованого заняття стане у пригоді вихователям дошкільних навчальних закладів для організації занять логіко-математичного спрямування.

27. Суховєєва Л. О. Коли зима з весною зустрічається. С. Черкасенко: розробка уроку. Учительський журнал on-line. URL: <http://test.teacherjournal.in.ua/index.php/shkilni-predmeti/mladshaya-shkola/13332-zymonka-snihuronka-koly-zyma-zustrichaietsia-z-resnoiu-za-h-bondarenko>.

Анотація. Розробка уроку стане у пригоді учителям початкових класів для підготовки уроків літературного читання та проведенні позакласної роботи.

28. Суховєєва Л. О. Таблиця множення 5. Пригоди в Простаквашино: розробка уроку математики. Учительський журнал on-line. URL: <http://test.teacherjournal.in.ua/index.php/rozrobry-2017/item/uuo-vyvchennia-tably-tsi-mnozhenia-chysla-piat-pryhody-v-prostokvashyno>.

Анотація. Розробка нестандартного уроку математики для 2 класу з використанням активних прийомів та методів навчання.

29. Суховєєва Л. О. Літературна естафета: класна година. Учительський журнал on-line. URL: <http://test.teacherjournal.in.ua/index.php/rozrobry-2017/item/441-klasna-hodyna-literaturna-estafeta>.

Анотація. Дана розробка стане у пригоді учителям початкових класів під час підготовки виховних заходів з естетичного виховання.

РОМЕНСЬКИЙ РАЙОН

1. Бобро Г. Ю. Футбольний квест: позакласний захід. Блог. URL: Vobrogena.blogspot.com.

Анотація. У квесті приймали участь учні 5-6 класів. Під час змагання учні працювали за маршрутними листами, які включали теоретичні знання з фізкультури. Розгадували ребуси, давали правильні відповіді на запитання, які дозволяли командам прибути до станції, де виконувались спортивні завдання: «човниковий біг», ведення м'яча з переешкодами, жонглювання м'ячем, удари на точність та ін. Одна із станцій «Розумник» була розміщена в комп'ютерному класі, де перевірялись теоретичні знання з футболу з використанням комп'ютера. У квесті були задіяні інструктори – учні старших класів.

2. Лях О. М. Волт Вітмен. Життя і творчість: конспект уроку в 10 класі.

URL: Superurok.ua.com.

Анотація. Урок вивчення біографії письменника з мультимедійною презентацією. Розроблений для районної школи ППД.

3. Лях О. М. Літературні змагання: позакласний захід із зарубіжної літератури.

URL: Superurok.ua.com.

Анотація. Захід проведений з метою підвищення інтересу до вивчення зарубіжної літератури. Під час змагань учні «впізнавали» письменників за фактами, псевдонімами, малювали ілюстрації до художніх творів, інсценували уривки.

4. Новак І. М. Добрі справи учнів Рогинської ЗОШ I-III ст.: робота для участі в конкурсі «Моральний вчинок».

URL: www.metodportal.com.

Анотація. Матеріал був поданий на районний етап Всеукраїнського конкурсу «Моральний вчинок». У ній висвітлюється робота учнів з морально-етичного виховання: волонтерська діяльність, благодійні акції, допомога зимуючим птахам, пошукова робота з метою вивчення історії рідного села, надання соціальної допомоги дітям-інвалідам.

5. Новак І. М., Лях О. М. Герої нашого часу: робота для участі в конференції «Герої сучасності серед нас».

URL: www.metodportal.com

Анотація. Робота була презентована на районній конференції «Герої сучасності серед нас» у 2017 році. У ній розповідається про героїзм воїнів АТО – наших земляків.

Популяризувати досвід роботи в рамках Всеукраїнського проекту впровадження хмарних сервісів у навчально-виховний процес загальноосвітніх навчальних закладів України.

6. Самойленко Л. М. Ім'я Шевченка стукає в серцях: літературний брейн-ринг.

Методичний портал. URL: <http://metodportal.com/node/54574>.

Анотація. Шкільне Шевченківське свято, аби не просто шанувати пам'ять поета, але й відчувати, як через його твори проходить любов до України, народу, рідної мови.

7. Самойленко Л. М. Не вмере повік святе твоє ім'я, Тарасе: літературознавчий турнір.

Методичний портал URL: <http://metodportal.com/node/54570>

Анотація. Відновити в пам'яті учнів матеріал про життєпис Тараса Шевченка; розкрити значення його творчості для українського народу; розвивати вміння аналізувати, систематизувати, робити висновки; виховувати інтерес до творчості Т.Шевченка.

8. Самойленко Л. М. Написання суфіксів іменників: конспект уроку. 6 клас. Методичний портал.

URL: <http://metodportal.com/node/54569>

Анотація. Засвоїти й поглибити знання учнів про іменник як частину мови, з'ясувати правила вживання букв е, и, і, в суфіксах -ечок, -ечк(а), -ичок, -ичк(а), -інн(я), -енн(я), -н(я), -инн(я), -ив(о), -ев(о) в іменниках; формувати загальнопізнавальні вміння знаходити іменники з указаними суфіксами в текстах, визначати їх роль у реченнях; розвивати творчі вміння використовувати іменники з поданими суфіксами у власних висловлюваннях; за допомогою мовленнєво-комунікативного дидактичного матеріалу виховувати любов до природи.

9. Самойленко Л. М. Складні випадки правопису різних частин мови (правопис складних прислівників і складних прийменників): конспект уроку. 7 клас. Методичний портал. URL: <http://metodportal.com/node/54565>

Анотація. Повторити вивчене про правопис складних прислівників і прийменників, продемонструвати вміння застосовувати здобуті знання на практиці – в усному й писемному мовленні; завдання – осмислити весь матеріал, ліквідувати прогалини в знаннях, удосконалити здобуті вміння і навички.

10. Самойленко Л. М. Узагальнення і систематизація знань учнів з теми «Прислівник»: план-конспект уроку з української мови. Методичний портал URL: <http://metodportal.com/node/54568>.

Анотація. Узагальнити й систематизувати вивчені школярами відомості про прислівник, його граматичні й лексичні особливості, правопис, синтаксичну роль. Формувати навички практичного застосування теоретичних знань, правильного використання в усному й писемному мовленні. Прищеплювати учням сталий інтерес до навчання.

11. Семич С. С. Застосування інтеграла до обчислення площ: розробка уроку. Методичний портал. URL: <http://metodportal.com/node/54207>.

Анотація. Застосування інтеграла до обчислення площ. на уроці передбачено використання on-line тестів із середовища *learningApps.org* та програми *Advanced Grapher*.

12. Шевченко С. М. Блог як засіб розвитку професійної компетенції вчителів. Методичний портал. URL: <http://metodportal.com/node/56958>.

Анотація. У презентації досвіду порушується питання про використання блога для розвитку професійної компетентності вчителів у системі післядипломної освіти.

13. Шевченко С. М. Інтелектуальне кафе: позакласний захід з фізики. Методичний портал. URL: <http://metodportal.com/node/53945>.

Анотація. Розробка заняття на заявлену тему для учнів 9-11 класів. Мета – в ігровій формі дати можливість дітям проявити свої розумові та творчі здібності; повторити й закріпити основний матеріал у нестандартній формі; розширити знання про зв'язки фізики з іншими предметами; сприяти інтелектуальному та духовному розвитку особистості.

14. Шевченко С. М. Інтерактивне навчання – це сучасна потреба всього освітнього процесу: майстер-клас для учителів математики. Методичний портал. URL: <http://metodportal.com/node/53941>.

Анотація. Навчити учнів виявляти та використовувати можливості соціальних освітніх мереж для підвищення якості навчання та розвитку інформаційної компетентності; реалізовувати особистісно-зорієнтований підхід до навчання; формувати уміння учнів самостійно здобувати знання, обирати необхідний матеріал, аналізувати, співставляти, обирати головне.

СЕРЕДИНО-БУДСЬКИЙ РАЙОН

1. Карпенко І. С. Як вивчити біологію?: навч. посіб. Частина II. Середина-Буда, 2017. 32 с.

Анотація. Посібник містить дидактичний матеріал за темами курсу загальної біології для 10 класу. Автор пропонує різноманітні завдання, диференційовані за рівнем складності, для учнів з різним рівнем підготовки.

Пропоновані матеріали можуть бути використані вчителем на уроках біології для закріплення та перевірки знань, при підготовці учнів до олімпіад, конкурсів, проходження зовнішнього незалежного тестування, а також допоможуть зацікавити учнів предметом.

Посібник призначений для вчителів та учнів загальноосвітніх шкіл і ПТНЗ.

2. Козлова Н. А. Як вивчити біологію?: навч. посіб. Частина I. Середина-Буда, 2017. 27 с.

Анотація. Посібник містить дидактичний матеріал за темами курсу загальної біології для 10 класу. Автор пропонує різноманітні завдання, диференційовані за рівнем складності, для учнів з різним рівнем підготовки.

Пропоновані матеріали можуть бути використані вчителем на уроках біології для закріплення та перевірки знань, при підготовці учнів до олімпіад, конкурсів, проходження зовнішнього незалежного тестування, а також допоможуть зацікавити учнів предметом.

Посібник призначений для вчителів та учнів загальноосвітніх шкіл і ПТНЗ.

3. Коршок Г. В. Практичні роботи на уроках математики. Середина-Буда, 2017. 40 с.

Анотація. Посібник містить практичні роботи з математики для учнів 5 і 6 класу.

Особливо ефективним є навчання, яке забезпечує активізацію мислення учнів і свідоме засвоєння ними системи наукових знань, спонукає у них бажання та потребу в цих знаннях і викликає інтерес до предмета, допомагає розвитку здібностей кожного учня, розвиває вміння та навички застосовувати отримані знання на практиці, а також самостійно здобувати ці знання.

Під час виконання цих завдань учні вчать аналізувати, мислити, співставляти, робити висновки.

Призначено для колективної та індивідуальної роботи в класі та вдома.

4. Мандрико О. О. Шляхи формування основних життєвих компетентностей на уроках англійської мови: методичні рекомендації. Середина-Буда, 2017. 33 с.

Анотація. Запропонований матеріал допоможе вчителю іноземної мови правильно формувати основні життєві компетентності учнів, підвищить ефективність викладання англійської мови учням 5-9 класів.

5. Савіна Н. К. Підготовка до ДПА-ЗНО: роздатковий матеріал. Середина-Буда, 2017. 72 с.

Анотація. Збірка містить завдання з історії України, що охопили матеріал з давнини до сучасності. Сприяє формуванню навичок на встановлення відповідності, хронологічної послідовності, розпізнавання архітектурних пам'яток та творів образотворчого мистецтва, персоналій, надання розгорнутої відповіді при виконанні тестових завдань. На допомогу вчителю у підготовці учнів до ДПА-ЗНО.

6. Савіна Н. К. Українська культура в ХІХ столітті: дидактичний матеріал. Середина-Буда, 2017. 59 с.

Анотація. Завдання посібника – допомогти учням та вчителю на уроках формувати уявлення та знання про розвиток освіти, науки, літератури, мистецтва. Для зручності в користуванні матеріал розбито на розділи. Всього їх 8. Кожен містить фотоматеріали, довідкову інформацію. Посібник розрахований на учнів і вчителів закладів загальної середньої освіти, зокрема, для вивчення курсу «Історія України», 9 клас.

7. Самоха І. О. Профілактика стресів в роботі з педагогічним колективом: посібник. Середина-Буда, 2017. 25 с.

Анотація. На сьогодні першочерговим є турбота про збереження психічного здоров'я та формування ефективних способів подолання стресу сучасними методами корекції. Здатність долати стресові ситуації є запорукою психічного здоров'я людей і неодмінною умовою соціальної стабільності, прогнозованості процесів, що відбуваються в суспільстві. У посібнику представлені форми роботи практичного психолога освітнього закладу щодо профілактики стресових станів.

8. Пономаренко Р. А. Використання методу проєктів на уроках фізики. Частина III. Методичні розробки уроків. Середина-Буда, 2017. 39 с.

Анотація. У брошурі вміщено розробки уроків та позакласного заходу з використанням методу проєктів на уроках фізики. Вона може стати в нагоді вчителям фізики, астрономії та студентам педагогічних вузів фізико-математичного факультету.

З презентаціями до уроків, учнівськими проєктами, авторською програмою, відеороликами, що супроводжували уроки, можна ознайомитися на персональному сайті <http://scoolphysics.ucos.ua>.

9. Тимохова І. В. Контрольні тести з української мови та літератури. 10 клас (філологічний профіль): навч. посіб. Середина-Буда, 2017. 62 с.

Анотація. Навчальний посібник містить зразки контрольних тестів як підсумок роботи над вивченням теми. Вони перевіряють знання і уміння, здобуті і вироблені школярами в межах одного або кількох тематичних блоків згідно з чинною програмою з української мови та літератури.

10. Шаматульська Л. І. Читаємо граючись: посібник. Середина-Буда, 2017. 35 с.

Анотація. У посібнику представлені різноманітні вправи та ігри, спрямовані на розвиток читачьких вмінь та навичок молодших школярів. Поєднання на уроці роботи над текстами із вміщеними в посібнику спеціальними вправами сприятимуть удосконаленню навички читання учнів початкових класів.

Посібник «Читаємо граючись» призначений для вчителів початкових класів.

11. Якушева В. І. Вправи та ігри для розвитку уваги, пам'яті, мислення й уяви молодших школярів на уроках української мови: методичні розробки. Середина-Буда, 2017. 21 с.

Анотація. У брошурі вміщені розробки дидактичних ігор, застосування яких збагачує пізнавальний досвід дітей, розвиває увагу, пам'ять, мислення, мовлення і уяву.

Посібник призначений для вчителів початкових класів.

СУМСЬКИЙ РАЙОН

1. Бакуменко О. В. Правила вживання м'якого знака: конспект уроку. 5 клас. Українська мова. URL: <https://www.schoolife.org.ua/1025-2017/>.

Анотація. Представлений конспект уроку розроблений з метою поглибити й узагальнити знання учнів про правила вживання м'якого знака; виробляти навички правильної вимови та написання слів з орфограмою «М'який знак»; формувати вміння знаходити вивчені орфограми, пояснювати їх, застосовувати отримані знання на практиці; розвивати увагу, пам'ять, логічне мислення, усне й писемне мовлення; виховувати шанобливе ставлення до національної культури, української пісні, рідної мови.

2. Корнієнко І. О. Здоров'я педагога – як умова збереження здоров'я учня. Розвиток особистісно-професійної компетентності педагогів для реалізації проблеми «Навчальний заклад – територія здоров'я»: матеріали І обласної науково-педагогічної конференції (м. Суми, 29 листопада 2017 року). Суми, 2017. С. 163–168.

Анотація. У статті містяться пріоритетні напрямки збереження здоров'я педагога. Увагу авторка приділяє як фізичному, так і психічному здоров'ю сучасного вчителя, аналізує сучасний стан здоров'я педагогів і їх вплив на учнів, показує основні шляхи подолання недугів, пов'язаних з професійним вигоранням.

3. Котьяло Є. С. Організація проектного навчання під час викладання біології та основ екології в умовах сучасної спеціалізованої школи. Особистісно-професійна компетентність педагога: теорія і практика: матеріали І Всеукраїнської науково-практичної конференції. (м. Суми, 28 лютого 2017 року). Суми, 2017. С. 160–164.

Анотація. Навчальний проект – це інноваційна форма організації навчального процесу, що ґрунтується на самостійній діяльності учнів, яка спрямована на формування умінь практичної реалізації набутих теоретичних знань, умінь і навичок. Проектне навчання – це цілеспрямована творча діяльність, яка характеризується дослідженням проблеми, теоретичною та практичною реалізацією отриманих результатів.

4. Котьяло Є. С. Імідж здорового вчителя – основа формування здорового способу життя сучасної учнівської молоді. Розвиток особистісно-професійної компетентності педагогів для реалізації проблеми «Навчальний заклад – територія здоров'я»: матеріали І обласної науково-педагогічної конференції. (м. Суми, 29 листопада 2017 року). Суми, 2017. С. 171–175.

Анотація. У сьогоднішніх умовах гармонізації сучасної української освіти з вимогами європейських стандартів професіоналізм, особистий приклад та імідж учителя набувають особливої актуальності, оскільки за останні роки суттєво трансформувалися вимоги до педагога та компетентного випускника закладу освіти. Здоров'язбережувальні пріоритети – не виняток.

5. Ліщенко Т. М. Проблеми формування здорового способу життя молоді. Розвиток особистісно-професійної компетентності педагогів для реалізації проблеми «Навчальний заклад – територія здоров'я»: матеріали І обласної науково-педагогічної конференції. (м. Суми, 29 листопада 2017 року). Суми, 2017. С. 29–33.

Анотація. У статті аналізується проблема формування здорового способу життя. Висвітлено необхідність збереження здоров'я та запобігання його руйнації, яка потребує всебічного й комплексного вивчення всіх можливих формворінення в систему освіти формування здорового способу життя.

6. Сухомлин Л. Г., Данілова Н. І. Психолого-педагогічні основи профілактичних звичок та соціально-небезпечних захворювань. Розвиток особистісно-професійної компетентності педагогів для реалізації проблеми «Навчальний заклад – територія здоров'я»: матеріали І обласної науково-педагогічної конференції. (м. Суми, 29 лист. 2017 року). Суми, 2017. С. 49–53.

Анотація. У статті порушуються актуальні питання запобігання виникнення схильності підлітків до шкідливих звичок, розкрито сучасні наукові підходи до визначення можливих причин їх

виникнення, обумовлено роль свідомого вибору способу життя та ціннісного ставлення до здоров'я. Визначено форми роботи по профілактиці шкідливих звичок як частини загальношкільної системи по формуванню здорового способу життя.

7. Чепульська Н. В. Професійне вдосконалення та особистісний розвиток педагога в межах освітнього округу. Інноваційні технології в роботі практичного психолога: матеріали Всеукраїнської науково-практичної конференції (м. Суми, 15 червня 2017 року). Суми, 2017. С. 101–103.

Анотація. У статті представлено теоретичний підхід до роботи сучасної школи в межах освітнього округу. Автор відображає найбільш актуальні шляхи організації науково-методичної роботи освітнього округу.

8. Швець О. П. Олімпійське лелечення: презентація. С. 3. URL: Metodportal.com/node/55092.

Анотація. Презентація розрахована на 5 хвилин. У презентації беруть участь 12 учнів. Діти одягнені в однаковий одяг чорно-білих кольорів. За сценарієм учні розповідають про здоров'я, спортивні традиції школи, олімпійських чемпіонів Сумщини, виконують акробатичні елементи, співають та танцюють.

9. Швець О. П. Козацькі розваги: сценарій виховного заходу. С. 7. URL: Metodportal.com/node/55091. 3.

Анотація. Свято розраховане на 50-60 хвилин. Мета заходу: залучити дітей до джерел національної історії, культури; сприяти осмисленню себе, своєї особистості як частини великого українського народу; пробуджувати національну свідомість; загартовувати дітей фізично. Учні одягнені в українські костюми. За сценарієм вони беруть участь у представленні команди, малюнків, історичній вікторині та у спортивних конкурсах. У кінці свята учні отримують подарунки.

10. Швець О. П. Розробка уроку з модуля «Баскетбол», 6 клас, С. 4. <https://education.microsoft.com/Status>

Анотація. На уроці фізичної культури у 6 класі реалізуються такі завдання: закріплення техніки стійки та пересування баскетболіста, навчання учнів техніці передачі м'яча в парах двома руками від грудей та техніці кидку м'яча з близької відстані в кільце.

11. Шуліпа Я. О. Інноваційні форми роботи щодо профілактики насилля в учнівському середовищі. Інноваційні технології в роботі практичного психолога: матеріали Всеукраїнської науково-практичної конференції (м. Суми, 15 червня 2017 року). Суми, 2017. С. 180–182.

Анотація. Аналіз наукової літератури і практики суспільного буття свідчить про тенденцію поширення явища третирування у закладах загальної середньої освіти, яке полягає у систематичному переслідуванні та знущанні одних учнів над іншими. Авторка також розглядає сучасні підходи до попередження насильства у школі та основні їхні аспекти.

ТРОСТЯНЕЦЬКИЙ РАЙОН

1. Капелько І. І. Сучасні підходи до створення здоров'язбережувального освітнього середовища в навчальному закладі. Розвиток особистісно-професійної компетентності педагогів для реалізації проблеми «Навчальний заклад – територія здоров'я»: матеріали І обласної науково-педагогічної конференції (м. Суми, 29 листопада 2017 року). Суми, 2017. С. 87–91.

Анотація. У статті розглядаються проблема та шляхи збереження здоров'я учнів. Обґрунтовано важливість створення здоров'язбережувального середовища в школі: безпечних і нешкідливих умов навчання й виховання учнів, які б сприяли формуванню гармонійно розвиненої, фізично досконалої особистості з відповідальним ставленням до власного здоров'я та здоров'я оточуючих.

2. Капелько І. І. Формування національної свідомості засобами родинно-патріотичного виховання та шляхом використання інформаційно-комунікаційних технологій: опис досвіду виховної роботи класного керівника. Педагогічна майстерня. 2017. № 1. С. 27.

Анотація. У статті розкриті шляхи родинно-патріотичного виховання школярів. Зроблений опис досвіду класного керівника з даної проблеми.

3. Москальова О. М. Опис моделі превентивної освіти у загальноосвітньому навчальному закладі. Розвиток особистісно-професійної компетентності педагогів для реалізації

проблеми «Навчальний заклад – територія здоров'я»: матеріали І обласної науково-педагогічної конференції (м. Суми, 29 листопада 2017 року). Суми, 2017. С. 105–111.

Анотація. У статті розкрита актуальність проблеми створення системи превентивного виховання в загальноосвітньому навчальному закладі. Розглянуті основні завдання, напрями, форми та методи превентивної освіти.

4. Сударева Г. Ф., Мовчан О. М., Разбейко Л. В. Кейс-метод як інноваційний засіб запровадження компетентнісно орієнтованого підходу у навчанні географії. Освіта Сумщини. 2017. № 3. С. 20.

Анотація. У статті розглядається кейс-метод як один із засобів розв'язання проголошених Державним стандартом завдань із запровадження компетентнісно орієнтованого підходу у викладанні географії.

Застосування вчителем у навчальному процесі кейс-методу стимулює індивідуальну активність учнів, формує позитивну мотивацію до навчання, зменшує чисельність «пасивних» і невпевнених у собі школярів, забезпечує високу ефективність їхнього навчання та розвитку, формує певні особистісні якості та компетенції.

Матеріал статті може бути використаний вчителем на уроках географії.

ШОТКИНСЬКИЙ РАЙОН

1. Сердюк В. Інклюзивна освіта в загальноосвітній школі. Шкільному психологу. Усе для роботи. 2017. № 12 (108). С. 4–8.

Анотація. Автор пропонує тренінг для педагогів, де розкриває зміст інклюзивного навчання, сприяє адаптації вчителів до роботи в умовах інклюзивного навчання. Матеріали тренінгу допоможуть спеціалістам адаптуватися до роботи в інклюзивному класі, організувати освітній процес, який би задовольняв освітні потреби дітей.

Рекомендовано методистам, практичним психологам, педагогам, які працюють у класах з інклюзивним навчанням.

2. Сердюк В. Психологічні особливості становлення самооцінки в підлітковому та ранньому юнацькому віці та її вплив на здоров'я. Розвиток особистості професійної компетентності педагогів для реалізації проблеми «Навчальний заклад»: матеріали І обл. науково-педагогічної конференції. (м. Суми, 29 листопада 2017 року). Суми, 2017. С. 43–49.

Анотація. У статті мова йде про самооцінку як провідний компонент у структурі особистості, її становлення в підлітковому та ранньому юнацькому віці, вплив неадекватної самооцінки на здоров'я людини. Стаття містить рекомендації, які сприяють формуванню в більшості підлітків адекватної самооцінки і, як наслідок, покращенню їхнього здоров'я.

Рекомендовано науковцям, викладачам, методистам, педагогам закладів освіти в рамках реалізації проблеми «Навчальний заклад – територія здоров'я».

ЯМПІЛЬСЬКИЙ РАЙОН

1. Безугла Н. М. Одномембранні органоїди клітини. URL: <http://metodportal.com/node/57454>.

Анотація. Опубліковано розробку уроку з біології для 10 класу.

2. Бондар В. І. Історичні умови та провідні ідеї Просвітництва. Вплив філософії на літературу й культуру доби. URL: <https://www.schoollife.org.ua/category/fajly/usi-uroky-zarubizhnoji-literatury/9-klas-zarubizhna-literatura/page/2/>.

Анотація. Опубліковано розробку уроку із зарубіжної літератури для 9 класу з презентацією.

3. Борміна Т. М., Головач Н. К. Інтегровані уроки хімії з біологією як засіб підвищення пізнавального інтересу до природничих наук: матеріали І Всеукраїнської науково-методичної практичної конференції «Особистісно-професійна компетентність педагога: теорія і практика». Суми: НІКО, 2017. 392 с.

Анотація. У статті розглянуто досвід проведення інтегрованих уроків хімії та біології, їх ефективність у підвищенні пізнавального інтересу учнів до вивчення природничих наук.

4. Лукаш Л. В. Книга рекордів: Сумщина в книзі рекордів України. Заочна подорож «Люби і знай свій рідний край. SUPER.UROK-UA.com. URL: <https://super.urok-ua.com/category/pochatkovi-klasy/page/73>.

Анотація. Подано урок – подорож (заочно) рідним селищем, що ознайомлює дітей з краєвидами рідного краю.

5. Лукаш Л. В. Прикметники – синоніми та прикметники-антоніми. Інтегрований урок з української та англійської мов. URL: <https://www.schoollife.org.ua/category/fajly/usi-uroky-pochatkova-shkola/4-klas-ukrajinska-mova/page/3/>.

Анотація. Оpubліковано розробку уроку і презентацію з української мови для 4 класу, метою якого є поглиблення знань учнів про прикметник, його значення в мовленні, зв'язок з іменником.

6. Негрій М. Г. Професійна компетентність учителя фізичної культури: матеріали I Всеукраїнської науково-методичної практичної конференції «Особистісно-професійна компетентність педагога: теорія і практика». Суми: НІКО, 2017. 392 с.

Анотація. У статті визначено й охарактеризовано складові особистісно-професійної компетентності вчителя фізичної культури.

7. Сергійко С. В. Іменники-синоніми, іменники-антоніми в українській та англійській мові. Інтегрований урок. Українська мова. Англійська мова. URL: <https://www.schoollife.org.ua/category/fajly/usi-uroky-pochatkova-shkola/4-klas-ukrajinska-mova/page/2/>.

Анотація. Оpubліковано розробку інтегрованого уроку і презентацію з української мови для 4 класу.

8. Старикова І. О. Додавання і віднімання десяткових дробів: розв'язування вправ і задач. URL: <https://www.schoollife.org.ua/category/fajly/mathlessons/math>.

Анотація. Оpubліковано розробку уроку математики для 5 класу.

9. Щербина О. В. Югославія у 1945 р. – на початку 80-х років ХХ ст. URL: <https://www.schoollife.org.ua/category/fajly/usi-uroky-istoriji/11-klas-vsесvitnya/istoriya/>.

Анотація. Оpubліковано розробку уроку із всесвітньої історії для 11 класу з презентацією. Метою уроку є узагальнення та систематизація знань учнів із вивченої теми, продовження формування предметних компетентностей (хронологічної, логічної, аксіологічної).

10. Щербина О. В. Міжнародні відносини у другій половині ХХ – на початку ХХІ століття. URL: <https://www.schoollife.org.ua/category/fajly/usi-uroky-istoriji/11-klas-vsесvitnya/istoriya/>.

Анотація. Оpubліковано розробку уроку із всесвітньої історії для 11 класу з презентацією, метою якого є показ особливостей процесу становлення комуністичного режиму в Югославії.

М. СУМИ

1. Адаменко Г. І., Зайченко Н. І., Міщенко Л. Б., Плахотнікова Г. Д., Ткачова Н. М. Формування мовленнєвої компетентності у дітей старшого дошкільного віку засобом пейзажного живопису з використанням методу багатоканальної діяльності: навч.-метод. посіб. Суми, 2017. 154 с.

Анотація. У методичній розробці розкриваються особливості проведення занять з розвитку мовлення в роботі з картиною пейзажного живопису «Пори року». Художньо-комунікативна діяльність представлена через використання інноваційного методу багатоканальної діяльності на етапі сприймання картини як засобу інтелектуального, естетичного та мовленнєвого виховання. Посібник може бути використано методистами закладів дошкільної освіти, вихователями старших вікових груп, спеціалістами психологічної служби, учителями початкових класів ЗНЗ, батьками вихованців.

2. Азаренкова А. І. Методичний супровід формування професійної компетентності вчителя математики. Особистісно-професійна компетентність педагога: теорія і практика: матеріали I Всеукр. наук.-метод. конф. (м. Суми, 28 лютого 2017 року). Суми, 2017. С. 392.

Анотація. Тези виступу на конференції, у яких висвітлюється погляд автора на проблему якісної підготовки майбутніх вчителів математики, формування та розвиток особистісно-професійної компетентності педагогів.

3. Андрієнко В. В. Перший український майстер книгодрукування. «Друкар книг, перед тим небачених»: презентація до уроку літературного читання (за О. Єфімовим).

URL:

http://educat.at.ua/load/chitannja/pershij_ukrajinskij_majster_knigodrukuvannja_drukar_knig_pered_tim_ne_bachenikh_za_oleksandrom_efimovim/44-1-0-5709.

Анотація. Метою даної презентації є ознайомити учнів з історією друкування книг в Україні, вдосконалювати навички свідомого виразного читання науково-популярних творів; вчити аналізувати прочитане; збагачувати словниковий запас учнів; розширювати їх світогляд; розвивати образне мислення; виховувати любов до книг.

4. Аніщенко І. А. Нетрадиційні форми проведення педагогічної ради як важлива інноваційна складова сучасного управління. Інноваційні технології розвитку особистісно-професійної компетентності педагогів в умовах післядипломної освіти: збірник наук. пр. І всеукр. наук.-практ. ін.-конф. (м.Суми, 24 травня 2017 року). URL: <http://qoo.by/43NL>.

Анотація. У статті розглядаються використання нетрадиційних форм проведення педагогічної ради як важливої інноваційної складової сучасного управління.

5. Бардакова І. В. Медична сумка. Методика організації та проведення майстер-клас: збірник. Суми: НВВ СОШПО. 2017. С. 6.

Анотація. Матеріал допоможе учителям трудового навчання та технологій урізноманітнити об'єкти праці як на уроці, так і в гуртковій роботі. Крім цього, виготовлення медичної сумки – це чудовий матеріал для роботи з обдарованою молоддю, для якісної підготовки учнів до олімпіад та творчих конкурсів.

6. Барсук Н. О., Циганенко І. І. Забезпечення наступності навчання в процесі організації навчально-виховного процесу в загальноосвітніх навчальних закладах: методичні рекомендації. Суми: НВВ КЗ СОШПО, 2017. 76 с.

Анотація. До методичних рекомендацій увійшли матеріали, що розкривають теоретичні та практичні аспекти процесу забезпечення наступності навчання учнів загальноосвітніх навчальних закладів. Методичні рекомендації містять матеріали щодо здійснення психолого-педагогічного супроводу освітнього процесу з метою наскрізного впровадження механізму реалізації завдань компетентнісного підходу в контексті положень Нової української школи. Матеріали спрямовані на заступників директорів з навчально-виховної роботи та методистів районних (міських) відділів (управлінь) освіти.

7. Барсук Т. В. Мій будинок. Кімнати в будинку: презентація для уроку англійської мови у 3 класі. URL: <https://naurok.com.ua/prezentaciya-dlya-uroku-z-angliysko-movi-dlya-3-go-klasu-na-temu-miy-budinok-kimnati-v-budinku-5628.html>.

Анотація. Презентація для уроку англійської мови у 3 класі на тему "Мій будинок. Кімнати в будинку." В презентації подані слайди, які містять лексичний матеріал до уроку, опору для монологічного та діалогічного мовлення, відеоролики.

8. Басова О. М. Інтернет – епідемія нашого покоління: розробка виховного заходу за методикою форум-театру. URL: <https://super.urok-ua.com/rozrobka-vihovnogo-zahodu-za-metodikoyu-forum-teatru-internet-epidemiya-nashogo-pokolinnya/>.

Анотація. Сценарій виховного заходу для учнів старшої школи розроблено за методикою форум-театру. Розраховано на формування в учнів розуміння важливості живого спілкування й можливих небезпек, що супроводжує часте використання в повсякденному житті гаджетів.

9. Берестовська Т. П. В інноватику через давно забуті істини. Інноваційні технології розвитку особистісно-професійної компетентності педагогів в умовах післядипломної освіти: збірник наук. пр. І всеукр. наук.-практ. ін.-конф., (м.Суми, 24 травня 2017 року). URL: <http://qoo.by/43NL>.

Анотація. В статті висвітлено основні аспекти формування та розвитку мовленнєвої вправності школярів. У ній наголошується, що ефективність формування мовленнєвої вправності школярів залежить від цілеспрямованого пошуку шляхів удосконалення організації рідномовної освіти, свідомого проектування змісту навчання на основі оптимального поєднання традиційних та інноваційних педагогічних технологій.

10. Біда С. В. Дослідницько-проектна діяльність на уроках математики. Математика в школах України. 2017. № 6 (522). С. 10–15.

Анотація. З метою формування у школярів 9 класу в процесі навчання геометрії основних умінь та навичок дослідницько-проектної діяльності запропоновано організацію дослідницької

діяльності учнів у проекті «У пошуках числа π » (навчальний проект з геометрії, інтегрований з алгеброю, інформатикою, історією).

11. Білик Л. О. Догляд за кімнатними рослинами: презентація. URL: http://educat.at.ua/load/prirodnavstvo/roslini/dogljad_za_kimnatnimi_roslinami/62-1-0-5669.

Анотація. У презентації подано інформацію про чинники, які потрібно враховувати під час вирощування кімнатних рослин, а саме: освітлення, вологість повітря, ґрунт, поливання, пересаджування та підживлення. Розрахована на учнів 1-2 класів.

12. Білик Л. О. Осінь. Осінні зміни в природі: презентація. URL: http://educat.at.ua/load/prirodnavstvo/pori_roku/osin_osinni_zmini_v_prirodi/56-1-0-5715.

Анотація. У презентації подано інформацію про осінь та осінні явища кожного осіннього місяця, перераховано осінні прикмети. У доступній формі описано життя тварин восени, а саме: звірів, комах, риб, земноводних та птахів. Розрахована на учнів 1-3 класів.

13. Білик Л. О. Птахи: презентація. URL: <https://drive.google.com/open?id=B1F4BXFEnXwkOHAtcWVXTV84MEU>.

Анотація. Метою даної презентації є ознайомити учнів з будовою тіла птаха та особливостями його поведінки в природі.

14. Білик Л. О. Складові частини дороги. Дорожні знаки. Безпечний перехід проїзної частини: презентація. URL: <https://drive.google.com/file/d/0B1F4BXFEnXwkYj14NG1wRUtoR0E/view>.

Анотація. Метою даної презентації – ознайомити учнів з історією будівництва доріг, розмітками на дорогах та дорожніми знаками, навчити учнів безпечному переходу проїзної частини дороги.

15. Білоконь О. О. Формуємо векторні зображення. Комп'ютерна графіка у 9 класі. Інформатика. 2017. № 5. С. 12.

Анотація. Векторні зображення є невід'ємною частиною ілюстративного матеріалу сучасних презентацій, публікацій тощо. Навчити учня створювати якісні зображення, врахувати технологічні особливості і головне – розкрити творчий потенціал учня – це основні цілі вчителя. Реалізація цих засад – у запропонованій розробці.

16. Білоног І. С. Створення та виконання алгоритмів з розгалуженням та циклами для виконавців у середовищі програмування для дітей: розробка уроку. 4 клас. URL: <https://www.schoollife.org.ua/1115-2017>.

Анотація. Детальний конспект уроку з інформатики для учнів 4 класу з метою формування та вдосконалення вмінь і навичок учнів.

17. Білоног І. С. Створення та змінювання простих зображень. Створення зображень з геометричних фігур: конспект уроку з інформатики для 3 класу. URL: <https://naurok.com.ua/publ/552>.

Анотація. Розробка уроку з інформатики для учнів 3 класу включає конспект з повним описом етапів уроку та комп'ютерну презентацію до нього.

18. Богданович Т. Ф. На гостину до Мельпомени. Філологічний Олімп. 2017. № 2. URL: <https://sites.google.com/site/vpfilolimp/zurnal-filologicnij-olimp/>.

Анотація. Розробка позакласного заходу – літературного театралізованого свята – на допомогу вчителям зарубіжної літератури, мета якого – познайомити учнів з історією виникнення театру та його значенням в житті людей різних епох і народів; удосконалювати усне мовлення, творче мислення учнів; розвивати акторські здібності дітей; занурити школярів в атмосферу художнього, творчого життя; виховувати пошану до надбань минулих поколінь.

19. Бойко О. В. Формування правильної постави та профілактика плоскостопості у дітей молодшого шкільного віку. Освіта і здоров'я: матеріали VII всеукр. наук.-практ. конф. з міжн. уч. (м. Суми, 27–28 квіт. 2017 р.). Суми, 2017. С. 20–23.

Анотація. У статті розкрито особливості роботи навчального закладу у рамках проекту «Школа сприяння здоров'ю». Матеріали публікації будуть корисні для фахівців галузі педагогіки, викладачів початкових класів, тих, хто цікавиться сучасними проблемами розвитку здоров'язбережувальної компетентності молодших школярів.

20. Бойко О. М. Game as a teaching method. Англійська мова в початковій школі. 2017. № 13. С. 18–23.

Анотація. У статті висвітлено особливості, форми та методи застосування ігрових технологій у межах навчальної програми як засобу активізації навчально-пізнавальної активності учнів на уроках іноземної мови та мотивації учнів до вивчення предмету.

21. Бойко О. М. Новорічні та різдвяні традиції. Англійська мова в початковій школі. 2017. № 11 (156). С. 18–23.

Анотація. Розробка уроку містить завдання для фонетичної розминки за темою уроку, картки для тренування навичок письма та диференційовані завдання для читання.

22. Бойко О. М. Природа і довкілля. 4 клас з поглибленим вивченням іноземної мови за підручником Ростоцька М., Карп'юк О. Англійська мова в початковій школі. 2017. № 11 (156). С. 27–30.

Анотація. Розробка уроку створена на допомогу учителям, які працюють у класах з поглибленим вивченням іноземної мови за підручником Ростоцька М., Карп'юк О. (4 клас). Висвітлюються такі методи, прийоми та форми роботи як: бесіда, інтерактивні завдання, творчі завдання, ігрові завдання, комунікативні вправи (рольова гра). Містить низку завдань і вправ для аудіювання та читання.

23. Бондаренко О. Є. Генітивні речення в мові друкованих медіа: структурно-семантичний і комунікативно-модальний аспекти. Журналістська освіта в Україні: світові професійні стандарти: зб. тез доп. XIII між. наук.-практ. конф. (м. Суми, 11-12 травня 2017 року). Суми, 2017. С. 152–155.

Анотація. Генітивні речення розглядаються як односкладні субстанційні, у яких головний член представлений незалежною формою родового відмінка іменника, що може виражати наявність, існування, буттєвість предмета й водночас неозначено вел ику, надлишкову кількість або, навпаки, цілковиту відсутність речей. У їхній семантиці відсутні як значення процесуальності, так і динамічної ознаки та позачасової дії, а категоріальне значення буттєвості постає як граматичне значення констатації реальності в момент спілкування. Розкриваються структурно-семантичні моделі й комунікативно-модальні різновиди односкладних генітивних речень в мові друкованих ЗМІ.

24. Бондаренко О. Є. Номінативні односкладні речення в мові друкованих мас-медіа: функційний, комунікативний, семантичний аспекти. Філологічні трактати. Суми, 2017. Т. 9. № 3. С. 20–29.

Анотація. У статті систематизовано погляди науковців на кореляцію логіко-синтаксичних типів семантики, способів вираження предикативності й комунікативної природи номінативних речень. Доведено, що номінативні речення з буттєвою семантикою, головний член яких виражений іменником, субстантивованими словами та кількісно-іменним словосполученням, за формально-граматичними й структурно-семантичними ознаками є односкладними, а за логіко-психологічною структурою висловлювання – двочленними, у яких суб'єкт і предикат синкретично представлені одним головним членом; наявність детермінантних поширювачів, які пояснюють буттєве значення головного члена, не змінює загальної комунікативної схеми речення, а визначає специфіку його темарематичного членування. Комунікативно-прагматичні функції номінативних речень у текстах друкованих мас-медіа зумовлені специфікою контекстуальної реалізації семантики буття, експресивно-оцінною модальністю, комунікативними інтенціями мовця.

25. Бондаренко О. Є. Функційно-стилістичний потенціал односкладних речень. Філологічні трактати. Суми, 2017. Т. 9. № 2. С. 23–29.

Анотація. У статті подається спроба автора узагальнити погляди сучасних дослідників на проблему визначення функційного потенціалу односкладних речень у наукових, художніх (поетичних, прозових, драматургічних, фольклорних), публіцистичних текстах. Визначено, що односкладні речення виконують низку функцій: динамічності, індивідуалізації й діалогічності мовлення; узагальнення, психологізації, підсилення емоційності; деталізації, передачі внутрішнього стану мовця; експресивно-видільну, оцінну, композиційну, текстотвірну, називну, описову; функцію лаконічності викладу, відтворення ситуації, передачі психологічного стану мовця, номінації певного предмета чи явища. На основі аналізу сучасних наукових досліджень визначено, що в науковому стилі переважно вживаються односкладні означено-особові, неозначено-особові, безособові, інфінітивні та номінативні речення, у художній літературі – означено-особові, неозначено-особові, безособові, інфінітивні, номінативні, «називний уявлення», буттєві номінативні речення, у рекламних текстах – означено-особові, номінативні речення, у фольклорі – односкладні буттєві заперечні речення.

26. Борисенко Ю. В., Василичина Г. В., Друшляк А. М., Закусило І. М., Лавриненко В. В., Прийма Т. О., Роденко С. В., Годосийчук В. М., Фонталіна І. В., Чубур С. М. До проблеми мотивації навчальної діяльності. *Історія України*. 2017. № 4 (884). С. 5–12.

Анотація. У публікації подано різноманітні дидактичні прийоми, показано приклад їх застосування на етапі мотивації під час проведення уроків правознавства у 9 класі.

27. Борисенко Ю. В., Василичина Г. В., Друшляк А. М., Закусило І. М., Лавриненко В. В., Прийма Т. О., Роденко С. В., Годосийчук В. М., Фонталіна І. В., Чубур С. М. До проблеми мотивації навчальної діяльності. *Історія України*. 2017. № 6 (886). С. 4–7.

Анотація. У публікації подано різноманітні дидактичні прийоми, показано приклад їх застосування на етапі мотивації під час проведення уроків правознавства у 9 класі.

28. Бурсук Я. І. А вже весна кожним днем красна: виховна година для учнів 1 класів. URL: <https://urok-ua.com/vihovna-godina-dlya-uchniv-1-klasiv-a-vzhe-vesna-kozhnim-dnem-krasna/>.

Анотація. Виховний захід ідеально підходить на період канікул. Діти вирушають у подорож зупинками, зустрічаючи весну, пробуджуючи природу від зимового сну.

29. Бурсук Я. І. Калина і верба у поезії Т. Шевченка: конспект уроку з літературного читання для 2 класу. URL: <https://super.urok-ua.com/konspekt-uroku-z-literaturnogo-chitannya-dlya-2-go-klasu-na-temu-kalina-i-verba-u-poezii-t-shevchenka/>.

Анотація. Калина і верба – наші споконвічні рослини-символи. Їх оспівано у багатьох фольклорних та літературних творах. Значне місце вони посідають і у творчості Т. Г. Шевченка. Конспект уроку направлений на розширення знань учнів про цілющі властивості верби і калини, їх значення в житті людей у минулому і сьогодні та особливості вживання цих рослин-символів у творах нашого співця – Кобзаря.

30. Бурсук Я. І. Математична вікторина: предметний виховний захід з математики. URL: <https://super.urok-ua.com/predmetniy-vihovniy-zahid-z-matematiki-matematichna-viktorina/>.

Анотація. Математика – не лише цифри і знаки, це цікавий та захопливий світ логіки та роздумів. Вона вчить нас життю, приводить розум до ладу. Завдання, подані у розробці зацікавлять ваших учнів, допоможуть поринути у світ цікавої, розважальної та пізнавальної математики.

31. Бурсук Я. І. Посмішка нехай нас всіх зігріє: виховна година до дня сміху. URL: <https://super.urok-ua.com/vihovna-godina-do-dnya-smihu-posmishka-nehay-nas-vsikh-zigriye/>.

Анотація. Сміх – це вітамін позитивного настрою, батарейки веселоців, що заряджають наші організм та душу для нових звершень. Сценарій виховної години включає в собі мікс гуморесок, пісень і танців, які піднімуть настрій як дітям, так і гостям свята (батьків, колег). PS: Залучайте до ігр та танців батьків, разом з дітьми вони розкриваються по-новому.

32. Вакула А. Г. Оздоблення виробів штучними квітами». *Трудове навчання*. 2017. № 3 (111). С.6 6.

Анотація. Ця розробка уроку з обслуговуючої праці дає змогу педагогам цікаво, змістовно, розкрити тему уроку. Містить багатий ілюстративний матеріал, широку низку завдань і вправ.

33. Василичина Г. В. Мотивація навчальної діяльності учнів як важливий крок у процесі створення якісного освітнього середовища. *Історія України*. 2017. № 4. С. 5–12.

Анотація. У розробці конспектів уроків з курсу основ правознавства у 9 класі автор пропонує різноманітні прийоми мотивації, які доречно використовувати на різних етапах уроку.

34. Васильєва Н. В. Весела подорож до Африки: презентація до уроку математики. URL: <http://docme.ru/doc/1358780/vesela-podorozh-do-afriki/>.

Анотація. Метою даної презентації є заохочення учнів до розв'язання математичних задач і прикладів через цікаві факти з життя рослинного та тваринного світу Африки.

35. Васильєва Н. В. Весна для мене і для мами: сценарій свята. URL: http://lorochkarogonec.ucoz.ru/publ/moji_statti/moji_statti/scenarij_svjata_vesna_dlja_mene_i_dlja_mami/3-1-0-98.

Анотація. Сценарій проведення заходу на заявлену тему, мета якого – шанування мам на честь свята до Дня 8 Березня.

36. Васильєва Н. В. Весна пробуджує природу! Весна пробуджує серця!: розробка заходу для 4 класів. URL: http://osvita.ua/school/lessons_summary/outschool/54514/.

Анотація. Сценарій проведення заходу на заявлену тему, мета якого – відроджувати традиції українського народу; розвивати інтерес до славних традицій; виховувати любов, дбайливе ставлення до природи; формувати естетичні почуття, уміння бачити прекрасне в навколишньому середовищі.

37. Васильєва Н. В. Наші милі матусі – найкращі у світі: урок-проект. URL: http://lorochkarogones.ucoz.ru/publ/moji_statti/moji_statti/urok_proekt_nashi_mili_matusi_najkrashh_i_u_sviti/3-1-0-97.

Анотація. Данна розробка конспекту уроку-проекту направлена на прищеплення любові і поваги до жінки – матері, бабусі, сестрички; виховання в учнів естетичних смаків, навичок морально – етичної поведінки; відродження звичаїв й обрядів нашого народу, примноження його традицій; зміцнення колективу класної родини.

38. Васильєва Н. В. Тварини. Охорона рослин і тварин. Правила відпочинку в лісі: презентація до інтегрованого уроку природознавства і основ здоров'я 3 клас. URL: <http://www.docme.ru/doc/1358781/tvarini.-ohorona-roslin-%D1%96-tvarin.-pravila-v%D1%96dpochinku-v-1%D1%96s%D1%96>.

Анотація. Метою даної презентації є збагачення знань учнів про тварин, ознайомлення із засобами охорони рослин і тварин та правилами поведінки в лісі під час відпочинку.

39. Васько В. І. У світі безхребетних. Креативна вікторина. Біологія. 2017. № 13. С. 6–16.

Анотація. Чи є вікторини формою інтерактивного навчання у Новій українській школі? Так, за умови, що працює весь клас, а не група обраних учнів. Якщо перемога у вікторині залежить не лише від знань школярів, а й від певної долі фарту, активність учнів значно зростає (що не кажіть, а азарт та адреналін активують людей). Пропонується незвична вікторина у форматі настільної гри. Потрібно лише продумати фішки для учасників та записатися гральним кубиком.

40. Вельбой Л. І., Ярмач В. В. Який одяг ти носиш? Практична робота: гра «Вдягни ляльку» (вибір одягу за погодою): правила і процедури загартовування. URL: <https://urok-ua.com/konspekt-integrovanogo-uroku-angliyskoyi-movi-ta-osnov-zdorov-ya-dlya-uchniv-2-klasu-pravila-i-protseduri-zagartovuvannya-yakiy-odyag-ti-nosish-praktichna-robota-gra-vdyagni-lyalku-vibir>.

Анотація. Інтегрований урок з основ здоров'я та англійської мови. Учні одночасно засвоюють знання з основ здоров'я та англійської мови, поєднуючи інтерактивні методи навчання, проектну роботу та роботу в парах. Гра «Вдягни ляльку» допомогла закріпити отриманні знання одночасно з двох предметів. Діти прокоментували вибір одягу для ляльки за сезоном та поглибили раніше вивчену лексику з теми «Одяг».

41. Вертель В. В. Макрофауна алювіальних антропогенових відкладів гідрокар'єрів м. Суми. Теоретичні та прикладні аспекти досліджень з біології, географії та хімії: матеріали І всеукр. наук. конф. студен. та мол. учених. (м. Суми, 25 квітня 2017 року). Суми, 2017, С. 13–17.

Анотація. У статті описані результати досліджень по вивченню систематичного складу макрофауни з алювіальних антропогенових відкладів у гідрокар'єрах м. Суми.

42. Вертель В. В. Підсумки, стан і перспективи вивчення викопних безхребетних у Сумській області. Природничі науки: збірник наукових праць. Суми, 2017. С. 14–19.

Анотація. У статті проведено аналітичне узагальнення результатів регіональних палеозоологічних робіт, пов'язаних з пошуком і обробкою макрофауністичного палеонтологічного матеріалу з метою вирішення питань теоретичної біології та практичної геології.

43. Вертель В. В. Формування здоров'язбережувальної компетентності учнівської молоді на гурткових заняттях (з досвіду роботи Сумського міського ЦЕНТУМ). Актуальні проблеми дослідження довкілля: матеріали VII Міжнар. наук. конф. (м. Суми, 12-14 жовтня 2017 року). Суми, 2017. С. 266–269.

Анотація. У статті описані результати роботи Сумського міського ЦЕНТУМ по формуванню здоров'язбережувальної компетентності учнівської молоді на гурткових заняттях біологічного спрямування.

44. Войтенко А. І. Тарас Шевченко. Повторення життєпису поета. «Мені тринадцятий минало». Мотив всеперемагаючого життєлюбства, доброти, любові. Зміна емоційного стану незахищеної дитячої душі у великому і складному світі.

URL: http://testportal.ucoz.com/load/konkurs_quot_pedagog_novator_quot/konkurs_quot_pedagog_novator_2017_roku/137/25-1-0-655.

Анотація. Матеріал уроку з української літератури розроблено на допомогу учителям, які працюють у 7 класі. Урок насичений різними методами, прийомами та формами роботи: цифровий диктант, ланцюжок життєвого кредо, створи колаж, павутинка, хронологія твору, клоуз-тест, евристична бесіда, метод «Незакінчене речення», гронування, художній аналіз, різноманітні завдання.

45. Волківська І. М. Моя Батьківщина – моя рідна Україна: Всеукраїнський каталог педагогічних матеріалів. Відкритий урок: розробки, технології, досвід. 2017. № 2. URL: http://osvita.ua/school/lessons_summary/grom_osvita/58187/.

Анотація. Сценарій проведення заходу на тему «Моя Батьківщина – моя рідна Україна», містить матеріал, що розширює уявлення учнів про державні й рослинні символи України, виховує повагу до української мови, традицій, звичаїв українців.

46. Волківська І. М. Символіка. Що це таке? Знаймо і шануймо символи свого краю: Всеукраїнський каталог педагогічних матеріалів. Відкритий урок: розробки, технології, досвід. 2017. № 2. URL: http://osvita.ua/school/lessons_summary/57898initial/.

Анотація. Конспект уроку для 4 класу містить матеріал із застосуванням сучасних інтерактивних технологій, що знайомить з різноманітністю символіки в нашому житті, формує національну самосвідомість, збагачує словниковий запас. Матеріал отримав відзнаку «Вибір редакції».

47. Гонор О. Г. Вступ. Життя як феномен. Здоров'я як явище людського життя. Форум педагогічних ідей «УРОК». 2017. грудень № 2. URL: http://osvita.ua/school/lessons_summary/health/55847/.

Анотація. План-конспект уроку з основ здоров'я в 9 класі, мета якого – формувати навички роботи в групі, виховання відповідального ставлення до свого життя і здоров'я; закріпити знання про ознаки, складові здоров'я та про зв'язок складових здоров'я; учити розпізнавати різні стани здоров'я, процесів його формування і збереження, вияви феномену здоров'я людини; формувати вміння наводити приклади ознак феноменальності життя і здоров'я; виховувати розуміння цінності свого життя і здоров'я.

48. Гончаренко В. М. Узагальнення та систематизація вивченого з морфології: конспект підсумкового уроку української мови 6 клас. Філологічний олімп. 2017. № 4. URL: <https://sites.google.com/site/vpfilolimp/zurnal-filologicnij-olimp>.

Анотація. Розробка нестандартного уроку української мови з використанням інтерактивних методів навчання.

49. Гончаренко В. М. Українська література в таблицях: матеріали підготовки до ЗНО. Серія «Підготовка до ЗНО»: посібник. Суми, 2017. Ч. 2. С. 38.

Анотація. У посібнику вміщений матеріал-мінімум, який повинен опрацювати учень під час підготовки до ЗНО з української літератури. У таблицях коротко зазначено основні відомості про твір: літературний рід, жанр, тему та ідею, названо головних героїв, їх короткі характеристики, подано цитати про автора та твір тощо. Посібник призначений для якісної підготовки школярів до зовнішнього незалежного оцінювання з української літератури.

50. Гончаренко С. О. Формування патріота в вимірі революції гідності та пріоритетів «Нової школи». Роль шкільного музею письменників Сумщини у формуванні національної, громадянської самоідентифікації учнів: матеріали І всеукр. круг. ст. з он-лайн трансл. (м. Суми, 16-17 лютого 2017 року). Суми, 2017. С. 26.

Анотація. Стаття знайомить читачів з роллю шкільного Музею письменників Сумщини у виховній роботі закладу.

51. Горела Т. М. Екологічна екскурсія до СНАУ «Реліктова рослина гінкго дволаптеве». Освіта і здоров'я: матеріали VII всеукр. наук.-практ. конф. з міжн. уч. (м. Суми, 27-28 квітня 2017 року). Суми, 2017. С. 116.

Анотація. Стаття містить матеріал, який корисний, в першу чергу, з краєзнавства, знайомить з реліктовою рослиною гінкго дволаптеве, автор дає екологічні поради щодо збереження зелених насаджень на Сумщині.

52. Гребень М. В. Домашні обов'язки мого друга: конспект уроку у 3 класі. URL: <http://metodportal.com/node/49628>.

Анотація. *Всі види діяльності до яких залучені учні сприяють розвитку мовленнєвої компетенції. Учні також знайомляться із всіма хатніми обов'язками свого друга, що допомагає і самим долучитися до допомоги своїм батькам.*

53. Гребень М. В. Зовнішність моїх друзів та улюбленці: конспект уроку у 1 класі. URL: <http://metodportal.com/node/50042>.

Анотація. *Даний конспект уроку буде корисний для вчителів 1 класу при вивченні зовнішності як людини, так і тварин. У конспекті представлені всі види мовленнєвої діяльності, що сприяють засвоєнню матеріалу.*

54. Гриненко Л. М. Свято казки: конспект виховного заходу. URL: <https://super.urok-ua.com/konspekt-vihovnogo-zahodu-ta-prezentatsiya-do-nogo/>.

Анотація. *План-конспект заходу, мета якого узагальнити й систематизувати знання про казку та їх види; розвивати уяву, мовлення, спостережливість, пам'ять; виховувати любов до народної казки. Організаційні форми й методи роботи допоможуть розвинути комунікативну компетентність вихованців.*

55. Гриненко Л. М. Хліб – усьому голова: презентація до виховного заходу URL: <https://super.urok-ua.com/prezentatsiya-do-vihovnogo-zahodu/>.

Анотація. *План-конспект заходу, мета якого узагальнити і систематизувати знання про історію та традиції українського народу; розвивати уяву, мовлення, спостережливість, пам'ять; виховувати любов до народних традицій. Організаційні форми й методи роботи забезпечать розвиток творчих здібностей, дослідницьких і життєзабезпечувальних навичок; екологічного стилю мислення і поведінки.*

56. Гунявенко Т. В. Докладний переказ тексту розповідного характеру з елементами опису предмета «Київські каштани». URL: <http://metodportal.com/node/56483>.

Анотація. *Публікація допоможе вчителям української мови провести урок розвитку мовлення в 5 класі, розвивати в учнів мовленнєво-комунікативні вміння переказувати текст розповідного характеру з елементами опису предмета, удосконалювати культуру писемного мовлення, розвивати логічне мислення, пам'ять, увагу.*

57. Гунявенко Т. В. Наше життя – це те, що ми думаємо про нього: виховний захід. URL: <http://metodportal.com/node/56375>.

Анотація. *Публікація допоможе під час проведення виховних годин, які присвячені смислу людського життя, визначенню місця учня в ньому, вихованню чесності, працьовитості, відповідальності, любові до рідної землі.*

58. Гуппал Т. О. Українське мистецтво 1917–1921 рр.: розробка уроку з історії України 10 клас. URL: <http://metodportal.com/node/50821>.

Анотація. *Метою комбінованого уроку є ознайомити учнів з розвитком українського мистецтва у 1917-1921 рр., видатними діячами цього періоду й відомими земляками; розвивати в них уміння виступати з повідомленнями, навички пошукової роботи, давати власну оцінку культурним процесам, формувати вміння сприймати та аналізувати твори образотворчого мистецтва, літератури; виховувати почуття поваги до талановитих синів нашої Батьківщини, гордість за визначні досягнення українських митців, прищеплювати інтерес до історії культури України.*

59. Давидова Ю. І. Національно-патріотичне виховання учнів у сучасному освітньому просторі. Військово-патріотичне виховання учнівської та студентської молоді: сучасні виклики та стратегії дій: матеріали всеукр. наук.-практ. конф. (м. Миколаїв, 16 березня 2017 року). Миколаїв, 2017. С. 37–39.

Анотація. *У статті розкривається питання формування національної свідомості, що є головною домінантою у вихованні особистості-патріота України, готового розбудувати суверенну незалежну демократичну правову державу, бути гідним успадкування духовних надбань народу, носієм національної культури.*

60. Дарагань Л. Д. Календарно-тематичне планування з англійської мови для 1 класу за підручником Л.В. Калініна. URL: <https://naurok.com.ua/kalendarno-tematichne-planuvannya-z-anglijsko-movi-dlya-1-klasu-za-pidruchnikom-l-v-kalinina-3-god-na-tizhden-4201.html>.

Анотація. Календарно-тематичне планування з англійської мови для 1 класу з поглибленим вивченням англійської мови за підручником Л. В. Калініна розраховане на 18 робочих тижнів II семестру 2017-2018 навчального року.

61. Дарагань Л. Д. Календарно-тематичне планування з англійської мови для 1 класу за підручником О.Карп'юк (3 год. на тиждень) URL: <https://naurok.com.ua/kalendarno-tematichne-planuvannya-z-angliysko-movi-dlya-1-klasu-za-pidruchnikom-o-karp-yuk-3-god-na-tizhden-4202.html>.

Анотація. Календарно-тематичне планування з англійської мови для 1 класу за підручником розраховане на 18 робочих тижнів II семестру 2017-2018 навчального року.

62. Дарагань Л. Д. Календарно-тематичне планування з англійської мови для 2 класу за підручником О.Карп'юк (3 год. на тиждень). URL: <https://naurok.com.ua/kalendarno-tematichne-planuvannya-z-angliysko-movi-dlya-2-klasu-za-pidruchnikom-o-karp-yuk-3-god-na-tizhden-4207.html>.

Анотація. Календарно-тематичне планування з англійської мови для 2 класу (3 год. на тиждень) за підручником О. Карп'юк розраховане на 18 робочих тижнів II семестру 2017-2018 навчального року.

63. Дарагань Л. Д. Початкові школи в Англії: презентація. 4 клас. URL: <http://abetkaland.in.ua/prezentatsiya-na-temu-pochatkovi-shkoly-v-angliyi-4-klas/>.

Анотація. Презентація з англійської мови з теми "Початкові школи в Англії" (4 клас) розкриває та ілюструє зміст тематичного тексту "Primary Schools in England" за підручником О.Д. Карп'юк.

64. Дарагань Л. Д. Школа. Шкільне життя. (Шкільна форма. Одяг.): конспект уроку в 4 класі. Англійська мова в початковій школі. 2017. № 10 (155). С. 30–35.

Анотація. Урок англійської мови для четвертого класу з теми "Школа. Шкільне життя. (Шкільна форма. Одяг)", розроблений за підручником . Карп'юк. Створений з використанням інтернет-ресурсів та інтерактивних технологій. Спрямований на активізацію лексичного та граматичного матеріалу теми, удосконалення всіх видів мовленнєвої діяльності з теми, розширення знань учнів про життя англійських школярів.

65. Деменко О. М. Форми та засоби успішного врегулювання конфліктів загальноосвітніх навчальних закладах. Інноваційні технології в роботі практичного психолога: матеріали всеукр. наук.-прак. конф. (м. Суми, 15 червня 2017 року). Суми, 2017. Ч. 3. С. 112.

Анотація. У статті вказані дві можливі форми врегулювання конфліктів за допомогою керівника навчального закладу.

66. Дерев'яно Ю. О. Екологічна казка: розробка заходу. Позакласний час. 2017. № 4. С. 41–42.

Анотація. Екологічна казка – захід екологічного спрямування, мета якого: привернути увагу учнів до актуальної екологічної проблеми сучасності; показати негативний вплив людини на довкілля; виховувати почуття гідності, людської свідомості, відповідальності за свої вчинки; розвивати творчі здібності дітей.

67. Дігтяр О. А. Особливості вдосконалення ділового спілкування у керівників загальноосвітніх навчальних закладів. Інноваційні технології в роботі практичного психолога: матеріали Всеукраїнської науково-практичної конференції: матеріали всеукр. наук.-прак. конф. червня 2017 року). Суми, 2017. Ч. 3. С. 112.

Анотація. У статті акцентовано увагу на розкриття особливості вдосконалення ділового спілкування у керівників загальноосвітніх навчальних закладів.

68. Діденко Т. В. Качан Л. В. Прописи: зошит – посібник з навчання грамоти та розвитку мовлення 1, 2 частини для 1 класу. Суми: ТОВ НВП «Росток А.В.Т.», 2017. с. 76.

Анотація. Прописи створюють умови для формування комунікативної компетентності учнів. Розвивають критичне і системне мислення, формують творчу особистість, надають цілісність і емоційність навчальному процесу.

69. Діденко Т. В. Орнаменты вокруг нас. Тепло и уют нашего дома: практическая работа. URL: <http://metodportal.net/node/72553>.

Анотація. Презентація і конспект до уроку допоможуть вчителю розкрити тему «Симетрія». Розробка містить інтегровані елементи математики, читання, образотворчого мистецтва.

70. Діденко Т. В., Калашник Н. М., Качан Л. В. Читаночка. Супутник букваря. Суми: ТОВ НВП «Росток А.В.Т.», 2017. 63 с.

Анотація. Підбір різножанрового літературного матеріалу заохочує дитину до самостійної читачької діяльності, формує критичне мислення і морально-естетичні поняття, збагачує емоційні почуття.

71. Дмитренко А. Д. І. Нечуй-Левицький «Кайдашева сім'я». Форум педагогічних ідей «УРОК». 2017. Грудень № 2. URL: http://osvita.ua/school/lessons_summary/literature/56229/.

Анотація. План-конспект уроку з української літератури у 10 класі на заявлену тему, мета якого – розкрити ідейно-художнє значення, естетичну цінність твору, розвивати літературознавчу компетентність, уміння характеризувати персонажі, порівнювати їх, з'ясувати авторську позицію; поглиблювати знання з теорії літератури: уміння виділяти засоби комічного; виховувати інтерес до народного побуту і моралі, прагнення до самовдосконалення.

72. Долгова В. Г. Розповідні речення. Розділові знаки в кінці розповідного речення: урок української мови. URL: <http://metodportal.com/node/66064>.

Анотація. На уроці застосовуються педагогічні ігри "Розумники", відеоматеріали, презентації, які дозволяють комплексно реалізувати навчально-виховну мету уроку, міжпредметні зв'язки з уроками природознавства і основ здоров'я забезпечують цілісне сприйняття матеріалу.

73. Долгова В. Г. Формування читацьких компетентностей першокласників. URL: <http://metodportal.com/node/57745>.

Анотація. У статті розкрито прийоми формування навичок читання першокласників з опорою на злиття складів з певним голосним звуком, вміщено, розроблені автором, презентації для розчитування. У формі гри зі «Смайликом-Читайликом» учні набувають навичок злиття складів, відпрацьовують плавність, правильність, свідомість читання, адже, вміння читати і розуміти прочитане є спільним для всіх ключових компетентностей Нової української школи.

74. Дубініна С. Б. Озеленюємо рідне місто. Біологія. Шкільний світ. 2017. № 10. С. 27–31.

Анотація. У статті висвітлено реалізацію проекту «Катальпа бігнонієподібна як перспективний вид для озеленення північно-східного регіону України».

75. Єсипенко В. В. Від Конотопа до Сум... Сторінками життєвої долі Єлишевича: урок літератури рідного краю (за В. Онищуком) 9 клас. Українська мова та література. 2017. № 7-8 (863 – 864). С.42–46.

Анотація. План-конспект уроку на заявлену тему, мета якого – ознайомити учнів із творчістю поета-земляка; осмислити його творчий доробок; формувати навички самостійної роботи з художнім текстом, уміння аналізувати його, будувати зв'язні висловлювання; формувати вміння вдумливо сприймати поезії, коментувати, обґрунтовувати художні образи; розвивати творче осмислення прочитаного, логічне, критичне, асоціативне мислення; виховувати шанобливе ставлення до літератури рідного краю та письменників – земляків.

76. Железна Т. М. Звертання: конспект уроку. URL: <https://super.urok-ua.com>.

Анотація. Дана розробка уроку з української мови у 8 класі дає змогу поглибити знання учнів про звертання, їх стилістичну роль у мові. Сприяє розвитку вміння виділяти в реченнях поширені й непоширені звертання, правильно інтонувати речення із звертаннями. Формує в школярів загальнопізнавальні вміння визначати спосіб морфологічного вираження звертань, дозволяє удосконалювати творчі вміння складати речення із звертаннями за опорними словами, розширювати речення шляхом самостійного введення інтересу до походження імен та повагу до загальнолюдських якостей. Рекомендовано використовувати даний матеріал у 8 класах із поглибленим вивченням української мови.

77. Закорко В. В. Розвиток творчих здібностей учнів на основі асоціацій. Філологічний Олімп. 2017. № 6. URL: <https://sites.google.com/site/vpfilolimp/zurnal-filologicnij-olimp>.

Анотація. Стаття містить матеріали для вчителів української мови, які допомагають створювати певні умови для позитивного розвитку, психологічного комфорту, творчої реалізації. Підібрані завдання на асоціації сприяють розвитку досвіду творчої діяльності.

78. Замятіна Р. В. Профілактика розвитку комп'ютерного зорового синдрому молодших школярів засобами фізичної реабілітації. Освіта і здоров'я: матеріали VII всеукр. наук.-практ. конф. з міжн. уч. (м. Суми, 27-28 квітня 2017 року). Суми, 2017. С. 6.

Анотація. Ця стаття містить матеріал, при використанні якого суттєво підвищиться цінність здоров'я на теоретичній та практичній ниві в системі «учень-вчитель-батьки». Практичні поради з правильної організації роботи молодших учнів за комп'ютером допоможуть педагогам запобігти виникненню хвороб очей.

79. Зарецький В. А. Проблеми створення компетентностей та удосконалення економічних знань та навичок на уроках з художніх дисциплін в спеціалізованих класах. URL: <http://teacherjournal.in.ua/blog/categories/muzika-mistetstvo-khudozhnya-kultura>.

Анотація. Проблеми створення компетентностей та удосконалення економічних знань та навичок на уроках з художніх дисциплін в спеціалізованих класах розглянута у циклі статей, які висвітлюють проблему практичного застосування образотворчих знань та навичок: погляд на працю школяра; мистецтво чи ремесло; клас чи майстерня; навчання чи виробництво.

80. Захарченко Л. В. Географічне положення Північної Америки. Історія відкриття та освоєння 7 клас. Краєзнавство. Географія. Туризм. 2018. № 1. С. 26–30.

Анотація. У статті докладно розписаний конспект уроку з географії. Матеріали будуть корисні учителям географії, студентам для вдосконалення педагогічної майстерності, в підтриманні дисципліни та уваги, організації нетрадиційних форм роботи на уроці, співпраці вчителя з учнями. Конспект відповідає сучасним вимогам до навчально-виховного процесу.

81. Захарченко Л. В. Прийом «Дивуй! Майструй! Вдосконалуй!». Срібні родзинки. Суми, 2017. Вип. 6. С. 67.

Анотація. Розробка прийому здійснена на допомогу учителям, які працюють у 5 класах і викладають «Природознавство», а також «Загальну географію» у 6 класах. Для того, щоб активізувати пізнавальну діяльність учнів, стимулювати їх активність, самостійність, учитель пропонує власноруч зробити барометр, для мотивації навчальної діяльності або на етапі закріплення нових знань і вмінь учнів.

82. Зимогляд О. І. Сонце – джерело світла й тепла на Землі. Краєзнавство. Географія. Туризм. 2017. № 23. С. 18–20.

Анотація. Розробка уроку з природознавства, спрямованого на формування розвитку пізнавальних інтересів учнів на прикладі вивчення космічних об'єктів і процесів, що відбуваються з ними.

83. Зінченко С. В. Сценарій заходу про українські обереги для 5-6 класів. URL: <https://super.urok-ua.com/stsenariy-zahodu-pro-ukrayinski-oberegi-dlya-uchniv-5-6-klasiv/>.

Анотація. Конспект позакласного заходу з мультимедійною підтримкою, мета якого ознайомити учнів з цікавими фактами з історії українського народу, його традиціями, культурою, побутом, розширити знання про українські обереги; формувати вміння працювати над творчими проектами, створювати атмосферу активної пізнавальної діяльності учнів; розвивати фантазію, творчу уяву, комунікативну компетентність та культуру мовлення, уміння співпрацювати під час групової роботи; виховувати товарищів, повагу один до одного, любов до рідних, до Батьківщини, що сприяє розвитку й соціалізації особистості учнів в умовах модернізації освіти в Україні.

84. Іваненко Н. Е. Науково-методичні засади створення інноваційної моделі STEM-освіти в початковій школі. Науково-методичні засади створення інноваційної моделі STEM-освіти в Україні: зб. наук. праць. I всеукр. наук.-практ. конф. (м. Дніпро, 10 листопада 2017 року). Дніпро, 2017. С. 100–103.

Анотація. У статті висвітлено питання науково-методичних засад розробки та впровадження інноваційної моделі STEM-освіти в Україні. Досвід впровадження STEM-освіти в Австралії та Берліні. Основні критерії впровадження STEM-освіти в початковій школі.

85. Іванова Н. В. Іонізуюча дія радіоактивного випромінювання: розробка уроку з фізики з використанням проектних технологій. URL: <http://metodportal.com/node/57975>.

Анотація. Урок фізики в 9 класі. Форма – проектна технологія. Розглядаються дозиметричні величини та впливи радіації на живі організми.

86. Іванченко І. І. Задачі економічного змісту: конспект уроку з фінансової грамотності. URL: <http://metodportal.com/node/62431> 2017–12–14.
Анотація. Даний урок відповідає програмі зі спецкурсу "Вибрані питання алгебри" для 7 класу та орієнтує учнів на ключові життєві компетенції. Інтерактивні форми навчання та комп'ютерні технології додали привабливе сприйняття матеріалу та високу результативність роботи учнів на уроці.
87. Ілленко В. М. Психолого-педагогічний практикум «Поведінка особистості в ситуації конфлікту». Інноваційні технології в роботі практичного психолога: матеріали всеукр. наук.-практ. конф. (м. Суми, 15 червня 2017 року). Суми, 2017. С. 42–44.
Анотація. У статті автор знайомить педагогів з типами реагування в конфліктній ситуації., а також дає поради щодо формування навичок конструктивної взаємодії в конфліктній ситуації.
88. Ілюхіна Т. В. Абетка одягу: виховний захід. URL: <http://metodportal.com/node/60714>.
Анотація. Виховний захід допоможе учням розібратися у стилях одягу та створити свій неповторний образ.
89. Ісаєва Л. Просвітницький тренінг «Зроби до здоров'я крок» Початкова школа. 2017. липень №7 (577). С. 32–33.
Анотація. Метою даного просвітницького тренінгу є пропагувати здоровий спосіб життя, вчити виконувати вправи з насінням, які стабілізують емоційний стан; розвивати тактильно-кінетичну чутливість, дрібну моторику рук; виховувати розуміння здоров'я як пріоритетної цінності в житті.
90. Калавур Л. І. Котра година? Сонячний годинник. Дослідницький практикум: розробка уроку з навколишнього світу. URL: <http://metodportal.com/node/58736>.
Анотація. Розробка містить інтегрований матеріал з даної теми, спрямований на розширення поняття про годинник та міри часу.
91. Калавур Л. І. Символи України. Вишиваний рушник: розробка уроку з навколишнього світу. URL: <http://metodportal.com/node/60073>.
Анотація. Дана розробка спрямована на формування національної свідомості школярів через символи та традиції українського народу.
92. Калавур Л. І. Тестові завдання з навколишнього світу для 1 класу. Суми: ТОВ НВП «Росток А.В.Т.», 2017. 44 с.
Анотація. Упровадження компетентного підходу в шкільній освіті зумовило доопрацювання змісту початкової освіти з навколишнього світу й розробку нових підходів до здійснення контролю й оцінювання навчальних досягнень молодших школярів. З цією метою було розроблено тестові завдання для 1 класів. В них велика увага приділяється формуванню загально-навчальних умінь і навичок: спостерігати, аналізувати, порівнювати, групувати, встановлювати причинно-наслідкові зв'язки.
93. Калавур Л. І. Тестові завдання з навколишнього світу для 2 класу. Суми: ТОВ НВП «Росток А.В.Т.», 2017. 64 с.
Анотація. Упровадження компетентного підходу в шкільній освіті зумовило доопрацювання змісту початкової освіти з навколишнього світу й розробку нових підходів до здійснення контролю й оцінювання навчальних досягнень молодших школярів. З цією метою було розроблено тестові завдання для 1 класів. В них велика увага приділяється формуванню загально-навчальних умінь і навичок: спостерігати, аналізувати, порівнювати, групувати, встановлювати причинно-наслідкові зв'язки.
94. Кальченко Т. О. Види суходолу Африки. Використання водних ресурсів материка: розробка уроку для 7 класу. URL: <http://metodportal/60538>.
Анотація. У розробці наданий цікавий матеріал про внутрішні води Африки, а саме: найбільш цікаві факти, легенди, біблійські оповідання, «рекорди» природи, пов'язані з внутрішніми водами Африки.
95. Карпенко В. І. Аналіз складових елементів великої букви Ш. Порівняння великої букви Ш з великими буквами И, Й. Письмо великої букви Ш. Письмо складів, слів і речень з великою

буквою Ш. Списування друкованого речення: урок навчання грамоти (письма). Початкова освіта. Уроки. 2017. № 2 (74). С. 4–12.

Анотація. Нестандартна форма проведення уроку письма у 1 класі в формі телеуроку допоможе молодим спеціалістам організувати навчальну діяльність із вивчення письма літер у букварний період. Використання інформаційно–комунікаційних технологій навчання, ігор «Утвори слово», «Діалог», інтерактивних методів навчання сприяє свідомому оволодінню початковими вміннями письма окремих букв, слів та речень із вивченими літерами.

96. Картузова О. В. Календарно-тематичне планування до підручника Англійська мова 5 клас. А.М Несвіт за новою програмою. URL: <http://methodportal.com/node/58710>.

Анотація. Календарно-тематичне планування державною мовою для 5 класу на II семестр складене відповідно до чинної програми для загальноосвітніх шкіл та методичних рекомендацій щодо викладання іноземних мов у 2017-2018 навчальному році. Містить такі нові елементи як інтегровані змістові лінії та очікувані результати, що відповідає вимогам Державного стандарту базової та повної загальної середньої освіти.

97. Кириченко Л. М. Технологія побутової діяльності та самообслуговування 7 клас. Догляд за вишитими виробами. URL: <http://teacherjournal.in.ua/blog/categories/trudove-navchannya>.

Анотація. У методичній розробці уроку представлено методику вивчення впливу різноманітних чинників чинників в процесі догляду за вишитими виробами.

98. Кириченко Л. М. Художня обробка деревини 6 клас. Розпис лінійки. Стрічковий орнамент «бігунець». URL: <http://teacherjournal.in.ua/blog/categories/muzika-mistetstvo-khudozhnya-kultura>.

Анотація. Методична розробка уроку пропонує засвоєння методики розпису виробів з деревини.

99. Кириченко Л. М. Швейна справа 6 клас: виготовлення мішечка для подарунків. URL: <http://teacherjournal.in.ua/blog/categories/trudove-navchannya>.

Анотація. У методичній розробці уроку запропоновано методики формування навичок пошиття виробів та їх оздоблення.

100. Кисла О. О. Формування здоров'язбережувальної компетентності та здорового способу життя на уроках біології. URL: <http://methodportal.com/node/56263>.

Анотація. Формування здоров'язбережувальної компетентності учнів на основі оволодіння ними знаннями про здоров'я та безпеку, практичними навичками здорового способу життя і безпечної поведінки, формування в них ціннісного ставлення до життя і здоров'я, сприяння їх фізичному, психічному, соціальному і духовному розвитку. Розробка уроку здійснена на допомогу учителям біології.

101. Кінчик А. Ф. Shopping: конспект уроку з англійської мови. URL: <http://test.teacherjournal.in.ua/index.php/rozrobky-2017/item/1269-shopping>.

Анотація. Розробка уроку "Покупки" для учнів 3-4 класів. Учні даної категорії знайомляться з грошовими одиницями Великої Британії і практикуються у вживанні граматичної структури «how much is it? (how much are they?)» у мовленні. Урок містить відео вкладення та посилання на online гру "How much".

102. Клименко О. О. Архітектура: презентація. URL: <http://methodportal.net/node/73665>.

Анотація. Збірка зображень архітектурних пам'яток рекомендована для використання на уроках образотворчого мистецтва відповідно до програми для загальноосвітніх навчальних закладів «Образотворче мистецтво 1-4 класи».

103. Клименко О. О. В здоровому теле – здоровий дух. Лекарства с грядки: віховний захід. URL: <http://methodportal.net/node/73265>.

Анотація. У розробці виховного заходу вміщено цікаві матеріали про різноманітність та цілющі властивості лікарських рослин.

104. Клименко О. О. Весна пришла: урок. URL: <http://methodportal.net/node/73662>.

Анотація. Розробка уроку допоможе вчителю познайомити учнів 2 класу з явищем перспективи у пейзажному жанрі. У розробці представлені твори мистецтва Сумського художнього музею ім. М. Онацького.

105. Клименко О. О. Декоративно-прикладне мистецтво: презентація. URL: <http://metodportal.net/node/73666>.
Анотація. Збірка творів мистецтва рекомендована для використання на уроках образотворчого мистецтва відповідно до програми для загальноосвітніх навчальних закладів «Образотворче мистецтво 1-4 класи».
106. Клименко О. О. Основные виды декоративно-прикладного искусства. Основные виды гончарной посуды, разнообразие форм. Согласованность декора и формы. Удивительный кув шин: урок. URL: <http://metodportal.net/node/73267>.
Анотація. Розробка уроку допоможе вчителям початкових класів ознайомити учнів 3 класу з основними видами та різноманіттям форм гончарного посуду, узгодженістю декору та форми.
107. Клименко О. О. Скульптура: презентація. URL: <http://metodportal.net/node/73667>.
Анотація. Збірка зображень скульптурних творів рекомендована для використання на уроках образотворчого мистецтва відповідно до програми для загальноосвітніх навчальних закладів «Образотворче мистецтво 1-4 класи».
108. Клімова С. В. У пошуках чарівної торбинки: сценарій виховного заходу з англійської мови. Гра-квест. URL: <http://metodportal.com/node/53841>.
Анотація. Виховний захід з англійської мови для учнів 4 класів – гра-квест "У пошуках чарівної торбинки" має на меті вдосконалювати знання та навички набуті на уроках англійської мови, розвивати навички всіх видів мовленнєвої діяльності, розширювати світогляд учнів, розвивати мовну здогадку та логічне мислення, формувати та розвивати навички співпраці (робота в групі, взаємодопомога), виховувати позитивне ставлення та інтерес до вивчення англійської мови.
109. Коваленко Г. М. Роль методичної служби дошкільного навчального закладу у формуванні особистісно-професійної компетентності педагогічних працівників. Особистісно-професійна компетентність педагога: теорія і практика: матеріали І всеукр.наук.-метод. конф. (м. Суми, 28 лютого, 2017 року). Суми, 2017. С. 125 – 127.
Анотація. У статті висвітлено роль методичної служби дошкільного закладу у вирішенні завдання формування професійної компетентності вихователя, зазначені форми роботи, які підвищують рівень обізнаності, сприяють активізації творчості педагогів. Автор доводить, що удосконалення професійної компетентності педагогів є необхідною умовою підвищення якості педагогічного процесу в дошкільному закладі, а базисом професіоналізму педагога мають бути: гуманістичні світоглядні орієнтири, високий рівень педагогічної культури, творче ставлення до справи, прагнення до безперервної самоосвіти й самовдосконалення.
110. Когут В. Д. Знання про взаємозв'язок психічного і фізичного здоров'я школярів, як складова особистісно – професійної компетентності вчителя фізичної культури. Особистісно-професійна компетентність педагога: теорія і практика: матеріали І всеукр. наук.-метод. конф. (м. Суми, 28 лютого 2017 року). Суми, 2017. С. 133–136.
Анотація. Матеріал статті висвітлює пошук шляхів удосконалення процесу збереження, зміцнення здоров'я юного покоління в цілому і кожної особистості зокрема; формування природовідповідних життєвих позицій дитини щодо світу, самої себе і власного здоров'я.
111. Кожушко Т. М. Електронний тлумачний словник з літературного читання 2-3 класи. URL: <https://super.urok-ua.com/elektronniy-tlumachniy-slovník-z-literaturnogo-chitannya-2-3-4-klasi/>
Анотація. Мультимедійна презентація створена з метою допомоги розкрити тлумачення літературних термінів та значення слів, що зустрічаються у творах підручників. Цей вид діяльності допомагає формувати ключові компетентності, зокрема читацькі, комунікативні та інформаційні.
112. Кожушко Т. М. Електронний тлумачний словник з літературного читання 4 клас. URL: <https://super.urok-ua.com/elektronniy-tlumachniy-slovník-4-klas/>.
Анотація. Мультимедійна презентація створена з метою допомоги розкрити тлумачення літературних термінів та значення слів, що зустрічаються у творах підручника. Даний вид діяльності допомагає формувати ключові компетентності, зокрема читацькі, комунікативні та інформаційні.
113. Кожушко Т. М. Математика. 3 клас. Вправи і задачі на засвоєння таблиць множення і ділення.

URL:http://www.yrok.net.ua/load/rozrobki_urokiv/matematika/matematika_3_klas_tema_vpravi_i_zadachi_na_zasvoennja_tablic_mnozhenja_i_dilennja/39-1-0-6897.

Анотація. Мультимедійна презентація до уроку, метою якого є повторити, систематизувати та доповнити знання, розвивати обчислювальні навички та вміння розв'язувати задачі, виховувати уважність і кмітливість. Основним завданням уроку є формування в молодших школярів предметної математичної компетентності.

114. Кожушко Т. М. Осінь. Осінні місяці: конспект уроку природознавства 2 клас». URL: http://svita.ua/chool/lessons_summary/initial/55560/.

Анотація. План-конспект уроку, мета якого ознайомити з осінніми місяцями; розкрити історію походження назв місяців осені; учити описувати красу природи восени та позитивні емоції, що вона викликає; розвивати уяву, мовлення, спостережливість, пам'ять; виховувати любов до природи. Урок спрямований на формування природознавчої компетентності молодших школярів шляхом засвоєння системи інтегрованих знань про неживу та живу природу восени, формування ціннісного ставлення до природи та людини.

115. Коломієць О. М. Захисники України – безстрашні лицарі. Педагогічна трибуна. 2017. грудень №12 (132). С. 11.

Анотація. У статті розповідається про зустріч учнів школи із захисниками України, воїнами АТО. Мета зустрічі: формування громадянина-патріота незалежної України.

116. Коломієць О. М. Незабутня зустріч. Педагогічне перо. 2017. Грудень № 25. С. 5.

Анотація. У статті висвітлено питання про національно-патріотичне виховання в закладі освіти як одне із пріоритетних завдань Нової української школи.

117. Колотило О. Патріотичне виховання учнів як складова формування ціннісних орієнтирів особистості. Інноваційні підходи до виховання учнів козацьких класів і хортингістів у навчальних закладах: матеріали міжн. наук.-практ. конф. (м. Суми, 27–28 квітня 2017 року). Суми, 2017. С. 139–142.

Анотація. У даній статті представлені форми та методи роботи з учнівською молоддю з метою формування патріотизму як складової ціннісних орієнтирів особистості.

118. Конєва Н. І. Пори року: розробка уроку зв'язного мовлення. 1 клас. URL: <https://super.urok-ua.com/rozvitok-zv-yaznogo-movlennya-1-klas/>.

Анотація. План-конспект уроку, мета якого – поглибити знання учнів про пори року, їх найхарактерніші ознаки. Вчити вдивлятися в навколишній світ, вміти милуватися красою природи. Розвивати увагу, пам'ять, спостережливість, образну уяву, творче мислення, зв'язне мовлення, фантазію. Виховувати любов до слова, до природи. Розробка уроку здійснена на допомогу вчителям, які працюють у початкових класах (1 клас).

119. Конєва Н. І. Скринька українських народних казок. Визначення героїв казки. «Колобок» (уривки). Інсценізація казки. 2 клас: розробка уроку. URL: <https://super.urok-ua.com/konspekt-uroku-z-literaturnogo-chitannya-dlya-2-klasu-po-temi-kazka-kolobok/>.

Анотація. План-конспект уроку, мета якого – поглиблювати знання учнів про казку; розвивати навички діалогічного мовлення; удосконалювати техніку читання учнів, використовуючи різні види роботи над текстом; збагачувати активний словниковий запас; учити правильно висловлювати власні думки; розвивати увагу, пам'ять, зв'язне мовлення; виховувати любов до народної творчості. Розробка уроку здійснена на допомогу вчителям, які працюють у початкових класах (2 клас).

120. Конєва Н. І. Осінь – окраса року. (2 клас): урок позакласного читання. URL: <https://super.urok-ua.com/konspekt-uroku-pozaklasnogo-chitannya-dlya-2-klasu-po-temi-osin-okrasa-roku/>.

Анотація. Урок позакласного читання, мета якого – ознайомити учнів з поезією осінньої тематики. Вчити аналізувати прочитане, побачене, прослухане та робити висновки. Розвивати увагу, пам'ять, логічне мислення, зв'язне мовлення, фантазію. Виховувати інтерес до читання, любов до природи. Розробка уроку здійснена на допомогу вчителям, які працюють у початкових класах (2 клас).

121. Корецька А. В. Animals and Continents: конспект уроку у 4 класі. URL: <http://metodportal.com/node/57259>.

Анотація. Представлений матеріал відповідає вимогам особистісно-орієнтованого комунікативно-ситуативного підходу до навчання. Учні розширюють свій загальний світогляд, вживають різноманітний лексико-граматичний матеріал, що зумовлює оволодіння навичками та уміннями, які потрібні для реалізації ситуації спілкування у відповідності з комунікативними завданнями. А пісня «Alice, the camel» сприяє релаксації дітей під час уроку, а також активізації лексики з теми «Частини тіла тварин»

122. Корецька А. В. Британські будинки: конспект уроку у 4 класі та презентація. URL: <http://metodportal.com/node/57480>.

Анотація. На цьому уроці учні знайомляться з особливостями британських будинків та зайвий раз переконуються в тому, що «Мій дім-моя фортеця». Діти також дізнаються про особливості меблювання британських будинків та розгадують кросворд під час чого показують рівень володіння ЛО з цієї теми.

123. Корецька А. В. Зимові види спорту: конспект уроку у 3 класі та презентація. URL: <http://metodportal.net/node/138155>.

Анотація. Всі види діяльності до яких залучені учні на уроці сприяють розвитку мовленнєвої компетенції. Учні також знайомляться з улюбленими видами спорту англіїців, що сприяє їх зацікавленості у житті їхніх однолітків у країні, мова якої вивчається.

124. Корецька А. В. Початкова школа в Англії та в Україні: конспект уроку у 4 класі та презентація. URL: <http://metodportal.net/node/138268>.

Анотація. Запропонована розробка спрямована на розвиток усного мовлення, читання, аудіювання, граматичні навички, критичне мислення;– прищеплювати дітям інтерес до життя їхніх однолітків у країні, мова якої вивчається, поважливе ставлення до навчання, розуміння важливості освіти. Оснащення: презентація, роздатковий матеріал.

125. Корецька А. В. Що я зазвичай їм на сніданок: конспект уроку у 4 класі та презентація. URL: <http://metodportal.net/node/138174>.

Анотація. Упродовж цього уроку діти вчать назви прийомів їжі, продуктів харчування. Здобувачі освіти також знайомляться з текстом «Bill's Breakfast», під час читання вони знайомляться з особливостями англійського сніданку, що сприяють розвитку соціокультурної компетенції.

126. Коробко І. В. «Цікавий світ Австралії». Ділення багатоцифрових чисел, що закінчуються нулями. Ускладнені задачі на зведення до одиниці: навчальний проект. Початкова освіта. 2017. № 19 (811). С.52–55.

Анотація. Інтегрований урок із математики та природознавства проведено в нетрадиційній формі уроку-дайвінгу. Учні засвоювали знання з математики та природознавства, «пірнаючи» у води океанів Великого бар'єрного рифу поблизу Австралії. Інтерактивні вправи та ігри: «Дозвіл», «Підводний світ», «Затримка дихання», «Перше занурення», «Вільне плавання», «Спливання», «Враження від занурення» дали можливість дітям у невимушеній та цікавій формі оволодіти математичними та природничими компетентностями.

127. Костенко Л. М. Герої не вмирають. Вечір-подяка – робота на конкурс «На хвилі сучасності». Філологічний Олімп. 2017. № 8. URL: <https://sites.google.com/site/vpfilolimp/zurnal-filologicnij-olimp>.

Анотація. Розробка виховного заходу у формі подяки героям «небесної сотні» для учнів 10-11 класів з використанням мультимедійних засобів, декламування, інсценізації та хореографії.

128. Костроменко С. М. Конспект узагальнюючого уроку в 2 класі на природі у форматі змагання з учнями та батьками класу. URL: <https://urok-ua.com/sertyficat-2017/71>.

Анотація. Конспект уроку для учнів 2 класу, мета якого – формувати в учнів здоровий спосіб життя, виховувати культуру спілкування, уважність, повагу до батьків.

129. Котенко М. В. Дозвольте заколядувати: сценарій виховного заходу. URL: <https://super.urok-ua.com/stsenarij-vihovnogo-zahodu-dozvolte-zakolyaduvati/>.

Анотація. Ознайомити дітей з традиціями українського народу, його обрядами та звичаями. Сприяти їх духовному розвитку та виховувати почуття патріотизму і любові до культурних скарбів рідної землі.

130. Котенко М. В. Закріплення вивчених звуків і букв: конспект нестандартного уроку з навчання грамоти для учнів 1 класу. URL: <https://super.urok-ua.com/konspekt-nestandardnogo-uroku-z-navchannya-gramoti-dlya-uchniv-1-klasu-z-temi-zakriplennya-vivchenih-zvukiv-i-bukv/>.

Анотація. Урок має на меті допомогти учням закріпити вивчені звуки та букви в ігровій формі. А також допомогти вчителям зацікавити учнів у навчанні.

131. Кравченко А. М. Розвиток творчої особистості молодшого школяра шляхом удосконалення мовленнєвих здібностей. Самореалізація пізнавально-творчого і професійного потенціалу особистості в інноваційній освіті: матеріали всеукр. наук.-практ. конф. з міжнар. участю. (м. Суми, 16-17 листопада 2017 року). Суми, 2017. С. 200–205.

Анотація. У статті автор переконує в тому, що ефективність роботи з розвитку творчої особистості молодшого школяра шляхом удосконалення мовленнєвих здібностей значно підвищується при дотриманні таких умов: коли створюється емоційна, доброзичлива атмосфера у процесі виконання учнями будь-яких творчих завдань; коли організація діяльності учнів для розв'язання творчих завдань здійснюється з опорою на їхні інтереси, потреби, потенційні можливості, здібності; коли вирішення творчих завдань пробуджує в кожного школяра дослідницьку активність, поглиблює інтерес до творчої діяльності, спонукає до успішних дій та досягнення поставленої мети.

132. Кравченко В. В. Ознайомлення з дробами. Запис дробу. Чисельник і знаменник дробу. Складені задачі, які включають знаходження частини числа. URL: <https://www.schoollife.org.ua/473-2017/>.

Анотація. Конспект уроку з математики (4 клас), який передбачає використання відповідної начності, розрахований для використання вчителями початкових класів.

133. Кравченко Н. В. Узагальнення та систематизація вивченого про службові частини мови. Вивчаємо українську мову та літературу. 2017. Січень № 3(475). С. 13–15.

Анотація. План-конспект уроку, мета якого – навчити учнів систематизувати та узагальнювати набуті ними знання про службові частини мови, вміти визначати прийменники, сполучник та частки в реченні; розвивати творче мислення, увагу, пам'ять, кмітливість; виховувати любов до природи.

134. Крившенко Л. М. Дидактичні умови навчання молодших школярів діалогічних умінь. Самореалізація пізнавально-творчого і професійного потенціалу особистості в інноваційній освіті : матеріали всеукр. наук.-практ. конф. з міжнар. участю. (м. Суми, 16-17 листопада 2017 року). Суми, 2017. С. 205–209.

Анотація. Автор переконує, що цінність евристичних уроків полягає в тому, що учні самостійно здобувають нові знання, учаться їх застосовувати, виходячи з уже наявного досвіду, а вчитель лише підводить їх до правильного рішення. Результати позитивних змін на підсумковому етапі говорять про ефективність використання евристичної технології в освітньому процесі школи.

135. Крупеня В. П. Вивчення біографії письменника: конспекти-схеми. Українська мова та література. 2017. № 7-8 (863-864). С. 75–81.

Анотація. Матеріал допомагає зрозуміти особливості творчого доробку письменників, їхніх стосунків з різними людьми, значимість у суспільстві в цілому, розкрити риси характеру, захоплення, сфери діяльності, світоглядну позицію та риси індивідуального стилю. Призначено для якісної підготовки учнів 9-11 класів до олімпіад, конкурсів, зовнішнього незалежного оцінювання з української літератури.

136. Крупеня В. П. Літературні диктанти. Українська мова та література. 2017. № 7-8 (863-864). С. 82–84.

Анотація. Матеріал допомагає систематизувати й узагальнити навчальний матеріал, запропонований програмою ЗНО, перевірити знання учнями текстів вивчених творів, їх авторів, героїв та жанрів, літературних стилів, представників, псевдонімів письменників, питань теорії літератури. Призначено для якісної підготовки учнів 9-11 класів до олімпіад, конкурсів, зовнішнього незалежного оцінювання з української літератури.

137. Кучерова А. М. Використання програмних засобів для організації навчання на уроках математики. Особистісно-професійна компетентність педагога: теорія і практика: матеріали Всеукраїнської науково-практичної конференції. (м. Суми, 28 лютого 2017 року). Суми, 2017. С. 188–191.

Анотація. Стаття пропонує перелік програмних засобів, спеціально розроблених або адаптованих для застосування в навчанні математики.

138. Ладна В. В. Письмо елементів великої букви «З» під лічбу. Письмо великої букви «З». Формування аудіативних умінь за змістом загадки. Списування з друкованого тексту. URL: <http://metodportal.com/node/48917>.

Анотація. Розробка уроку для 1 класу з предмета «Навчання грамоти. Письмо» присвячена написанню літери З, поєднанню її з іншими буквами у складах та словах; удосконаленню уміння учнів списувати з рукописного тексту. Цікаві та доступні форми роботи дозволяють учням оптимальним шляхом досягти мети.

139. Левченко О. В. Розвиток критичного мислення на уроках німецької мови – основа формування інтелектуальної особистості в системі евристичного навчання. Самореалізація пізнавально-творчого і професійного потенціалу особистості в інноваційній освіті: матеріали всеукр. наук.-практ. конф. з міжнар. участю. (м. Суми, 16-17 листопада 2017 року). Суми, 2017. С. 210–213.

Анотація. У статті приділено увагу підготовці методичного підґрунтя для формування інтелектуальної особистості, яка прагне самостійно критично мислити, творчо діяти.

140. Ліницька В. В. Мандрівка «струнним деревом»: урок – одорож з музичного мистецтва (початкова школа). URL: <http://teacherjournal.in.ua/blog/mandrivka-strunnim-derevom-urok-podorozh-z-muzichnogo-mistetstva-pochatkova-shkola>.

Анотація. Під час уроку учні знайомляться з музичними інструментами струнно-щипкової групи. Мають можливість не тільки побачити музичний інструмент, а й визначити його особливості (торкнутися, пограти). Робота складається з плану–конспекту уроку, опису ходу навчального заняття, слайдів та музики (комп'ютерна презентація). Групова форма проведення уроку сприяє активізації пізнавальної діяльності учнів та формуванню у них умінь самостійної роботи, закріпленню вивченого матеріалу. У процесі роботи відбувається зміна діяльності – проведення опитування, робота в групах. В кінці уроку – підведення підсумків, аналіз результатів, рефлексія учнів. Нові технології допомагають яскравіше, зрозуміліше, емоційніше сприймати зміст уроку, а значить враження, знання, вміння, навички повинні міцніше і надовше зберігатися в пам'яті дитини.

141. Лісова А. І. Здоров'язбережувальні технології в системі роботи класного керівника як один із методів адаптації дітей в суспільстві. Розвиток особистісно–професійної компетентності педагогів для реалізації проблеми «Навчальний заклад – територія здоров'я»: матеріали І обл. наук.-пед. конф. (м. Суми, 29 листопада 2017 року). Суми, 2017. С. 194.

Анотація. У статті розглядається ефективність використання у освітньому процесі здоров'язбережувальних технологій, що сприяють успішній адаптації дітей у суспільстві.

142. Лісова А. І. Іменник. Власні і загальні іменники. Велика буква у власних іменниках. URL: http://www.yrok.net.ua/load/rozrobki_urokiv/ukrajinska_mova/imennik_vlasni_i_zagalni_imenniki_v_elika_bukva_u_vlasnikh_imennikakh/40-1-0-6982.

Анотація. Розробка уроку розкриває поняття власного та загального іменники та їх використання в практичній діяльності.

143. Лісова А. І. Легкого хліба не буває. Легкий хліб. URL: http://www.yrok.net.ua/load/rozrobki_urokiv/chitannja/legkogo_khliba_ne_buvae_biloruska_narodna_kazka_legkij_khlib_2_klas/44-1-0-6983.

Анотація. Конспект уроку для учнів 2 класу щодо формування акторських здібностей учнів, умінь робити висновки на основі прочитаного твору.

144. Лісова А. І. Різноманітність рослин у природі. URL: http://www.yrok.net.ua/load/rozrobki_urokiv/prirodnavstvo/riznomanitnist_roslin_v_prirodi/42-1-0-6981.

Анотація. Конспект уроку з використанням дослідницької роботи та спостереження за різноманітністю рослин.

145. Лісова А. І. Спільнокореневі слова. Корінь слова. URL: http://www.yrok.net.ua/load/rozrobki_urokiv/ukrajinska_mova/spilnokorenevi_slova_korin_slova_3_klas/40-1-0-6984.

Анотація. Конспект уроку для 3 класу з використанням інтерактивних технологій щодо формування уявлень про спільнокореневі слова.

146. Луговська І. О. Цікаво про гривню: презентація творчого проекту. Початкова школа. 2017. № 11. С. 39–41.

Анотація. У розробці уроку презентації творчого проекту представлено можливість інтеграції економічних знань з предметами початкової школи як одного зі способів формування підприємницької компетентності молодших школярів.

147. Ляпіна Я. С. Прийом інтерактивного навчання при вивченні англійської мови. URL: <http://metodportal.com/node/59700>.

Анотація. Ця стаття містить теоретичний матеріал для вчителів англійської мови про прийоми інтерактивного навчання на уроках іноземної мови.

148. Ляху Л. В., Тхор О. О., Сушков А. А., Ворошилов С. Ю. Сценарій Олімпійського уроку присвячений Олімпійським іграм. URL: <http://metodportal.com/node/59235>.

Анотація. Олімпійський урок – захід на допомогу вчителям з фізичної культури та класним керівникам, мета якого: формувати у школярів стійкий інтерес до здорового способу життя, занять фізичною культурою й спортом на прикладі життя видатних спортсменів; виховувати в учнів гуманістичні цінності олімпійського руху.

149. Мазна А. О. Конспект уроку української мови в 3 класі. Узагальнення знань з теми «Прикметник». Подорож країною «Ознак». URL: <http://super.urok-ua.com/node/0204-2017>.

Анотація. Урок збагачує словниковий запас школярів, привчає користуватися словами-синонімами, шукати й використовувати для висловлювання якнайтонші відповідники, розуміти роль слова в процесі мовлення, важливість уживання слова правильно, відповідно до значення, а також призвичаює дітей сприймати поетичне мовлення, розуміти його образність, відмінність від мовлення звичайного; формує комунікативне мовлення; виховує любов до рідної мови.

150. Мазна А. О. Закріплення вимови слів з апострофом. Робота над прислів'ям: розробка уроку з навчання грамоти в 1 класі. Відкритий урок: розробки, технології, досвід. 2017. № 02. С. 57.

Анотація. План-конспект уроку на заявлену тему, мета якого – закріплювати навички вимови й читання слів з апострофом; удосконалювати вміння виконувати звуко-буквений аналіз слів; розвивати пізнавальну активність, мовлення школярів; виховувати любов до птахів, бажання їм допомагати. Розробка уроку здійснена на допомогу учителям, які працюють у початкових класах.

151. Мазна А. О. Степ. Охорона степів. Господарська діяльність людини в зоні степу: конспект уроку природознавства в 4 класі. URL: <https://super.urok-ua.com/konspekt-uroku-prirodovnavstva-z-temi-step-ohorona-stepiv-gospodarska-diyalnist-lyudini-u-zoni-stepu/>.

Анотація. План-конспект уроку на заявлену тему, мета якого – розширювати знання учнів про степ, його охорону та господарську діяльність людини в цій зоні; розвивати пізнавальну активність; формувати комунікативне мовлення школярів; виховувати любов до природи. Розробка уроку здійснена на допомогу учителям, які працюють у початкових класах.

152. Мазна А. О. Узагальнення знань з теми «Іменник»: розробка уроку з української мови в 3 класі. Відкритий урок: розробки, технології, досвід. 2017. № 02. С. 57.

Анотація. План-конспект уроку, мета якого – розширювати знання про іменник, як частину мови; формувати вміння визначати рід іменників за його істотними ознаками; продовжувати роботу зі збереження здоров'я дітей; розвивати пізнавальну активність, уміння будувати повні відповіді на запитання, знаходити іменники в текстах; збагачувати словниковий запас; удосконалювати навички грамотного письма; виховувати бажання допомагати оточуючим та дбайливе ставлення до власного здоров'я. Розробка уроку здійснена на допомогу учителям, які працюють у початкових класах (3 кл.).

153. Мартянова Н. І. Збереження психічного здоров'я учнів молодшого шкільного віку. Розвиток особистісно-професійної компетентності педагогів для реалізації проблеми «Навчальний заклад – територія здоров'я»: матеріали І обл. наук.-пед. конф., (м. Суми, 29 листопада 2017 року). Суми, 2017. С. 194.

Анотація. У статті розглядається проблема збереження й зміцнення психічного здоров'я дітей, висвітлюються особливості формування позитивних та негативних емоцій школярів молодшого шкільного віку.

154. Мартянова Н. І. Найбільше щастя в житті – здоров'я. Освіта і здоров'я: матеріали VII Всеукр. наук.-практ. конф. з міжн. уч. (м. Суми, 27-28 квітня 2017 року). Суми, 2017. С. 106.

Анотація. У статті розглядається проблеми збереження й зміцнення здоров'я дітей, висвітлюються особливості формування здорового способу життя та діяльність педагога щодо забезпечення повноцінного фізичного розвитку учнів.

155. Мартянова Н. І. Окличні речення. Інтонація окличних речень. URL: <https://super.urok-ua.com/konspekt-uroku-z-ukrayinskoji-movi-v-2-klasi/>.

Анотація. Розробка уроку з української мови для 2 класу містить у собі різні форми і методи роботи з використанням інтерактивних технологій, де учням у доступній формі розкривається поняття про окличні речення.

156. Мартянова Н. І. Олена Пчілка «Котова наука». URL: http://www.yrok.net.ua/load/rozrobki_urokiv/chitannja/tema_o_pchilka_kotovanauka/44-1-0-6975.

Анотація. Розробка уроку для учнів 4 класу щодо формування читацьких навичок, виховання шанобливого ставлення до інших.

157. Мартянова Н. І. Подорож у казку: виховний захід у першому класі. URL: <https://super.urok-ua.com/vihovnij-zahid-u-1-klasi-na-temu-podorozh-u-kazku/>.

Анотація. Сценарій новорічного свята для учнів 1 класу, під час якого діти вчать бути толерантними, аналізувати поведінку казкових героїв, відрізняти добрі вчинки від злих, робити висновки щодо власної поведінки.

158. Мартянова Н. І. Свято. Відважний український воїн – нащадок славних козаків. URL: http://www.yrok.net.ua/load/osinnij-period/den_zakhisnika_ukrajini/svjato_vidvazhnij_ukrajinskij_vojin_na_shhadok_slavnikh_kozakiv/299-1-0-6973.

Анотація. Виховний захід дає можливість поглибити знання учнів про минуле нашого народу, формувати національну свідомість школярів.

159. Мартянова Н. І. Складання діалогу. Звертання та слова ввічливості. URL: http://www.yrok.net.ua/load/rozrobki_urokiv/ukrajinska_mova/ukrajinska_mova_skladannja_dialogu_zvertannja_ta_slova_vvichlivosti/40-1-0-6977.

Анотація. Конспект уроку з використанням інтерактивних технологій при складанні діалогу, формування комунікативних навичок.

160. Масюкова Г. І. Лист однокласнику, бабусі, товаришу: розвиток зв'язного мовлення 3 клас. URL: http://testportal.ucoz.com/load/konkurs_quot_pedagog_novator_2017_roku/78/25-1-0-596.

Анотація. Ця розробка корисна тим, що в ній розміщені точні правила листування і підпису листівок. На уроці діти дізнаються про професію листоноші, за допомогою словників визначають значення словникових слів, вчать правилам написання листа, правильному оформленню конверта, складають в парах усну розповідь, пишуть самостійно.

161. Матвієнко С. П. Компаративний підхід до вивчення зарубіжної літератури методами евристичного навчання з метою формування читацьких інтересів учнів. Самореалізація пізнавально-творчого і професійного потенціалу особистості в інноваційній освіті: матеріали всеукр. наук.-практ. конф. з міжнар. участю. (м. Суми, 16-17 листопада 2017 року). Суми, 2017. С. 213–217.

Анотація. У статті акцентовано увагу на дослідженні ефективності евристичних методів та форм навчання на уроках зарубіжної літератури під час порівняльного аналізу творів української та зарубіжної літератури.

162. Матузна К. О. Абсолютні, відносні й мішані посилання на комірки та діапазони комірок. Інформатика. 2017. Травень № 5. С. 14–15.

Анотація. У статті розглянуто організацію практичної діяльності по вивченню адресування в таблицях, відносних абсолютних і змішаних посилань.

163. Михайлова Н. О., Басараб Н. В. Особливості взаємозв'язку психічного вигорання та комунікативних якостей особистості педагога. Освітні інновації: філософія, психологія, педагогіка: збірник наукових статей у 2 частинах. Суми, 2017. Ч. 2. С. 358.

Анотація. У статті розглядається поняття психічного вигорання, комунікативних якостей особистості педагогів, таких як емпатійність, маніпулятивність, довіра і переважаючий тип ставлення до людей. Описуються дослідження і наводяться попередні результати дослідження

особливостей психічного вигорання педагогів та їх взаємозв'язок з комунікативними якостями особистості у зв'язку зі стажем роботи.

164. Михайлова Н. О., Басараб Н. В. Проблематика особистісної кризи в психологічній науці. Актуальні проблеми практичної психології: зб. ст. IV всеукр. наук.-практ. інт.-конф. (м. Глухів, 9-10 листопада 2017 року). Суми, 2017. С. 280.

Анотація. У статті представлений аналіз різних підходів до розуміння кризи особистості в зарубіжній і вітчизняній психології. Розглянуто феномени, нерозривно пов'язані з проблемою кризи особистості, чинники, що впливають на виникнення кризи.

165. Міцура О. М. Шкільне наукове товариство учнів як освітнє середовище для розвитку науково-дослідницьких здібностей обдарованої учнівської молоді. Розвиток обдарованості дітей в умовах інноваційного освітнього простору: матеріали III Всеукраїнська науково-практична конференція. (м. Івано-Франківськ, 23-24 лютого 2017 року). Київ, 2017. С. 187–193.

Анотація. Стаття присвячена організації та роботі шкільного наукового товаристві як самостійного формування що об'єднує учнів, схильних до наукового пошуку, зацікавлених у підвищенні свого інтелектуального рівня, які бажають поглибити свої знання з окремих предметів та в галузі сучасних досягнень.

166. Могильна Н. М. Музичний калейдоскоп: авторський методичний прийом. Срібні родзинки. Суми, 2017. Вип. 8. С. 90.

Анотація. Представлено авторський методичний прийом «Музичний калейдоскоп» з обґрунтуванням його ефективності на уроках музичного мистецтва.

167. Могильна Н. М. Пріоритети роботи сучасного вчителя мистецької галузі вихованні національної самосвідомості та духовності підростаючого покоління. Особистісно-професійна компетентність педагога: теорія і практика: матеріали I всеукр. наук.-метод. конф. (м. Суми, 28 лютого, 2017 року). Суми, 2017. С. 218.

Анотація. У статті розглянуті основні складові роботи сучасного вчителя мистецької галузі в національно-патріотичному вихованні підростаючого покоління.

168. Мордвінова І. В. Безпечний перехід вулиці. 3 клас. URL: http://educat.at.ua/load/osnovi_zdorov39ja/bezpechnij_perekhid_vulici/46-1-0-5516?vTPaMO.

Анотація. Презентація спрямована на ознайомлення учнів з місцями, де можна переходити проїжджу частину дороги; які знаки, прилади, лінії допомагають безпечному переходу, практично визначати безпечні місця переходу вулиці на шляху додому.

169. Мордвінова І. В. Виготовлення вітальної листівки до дня Святого Микола». URL: http://educat.at.ua/load/ukrajinska_mova/vigotovlennja_vitalnoji_listivki_do_dnja_svjatogo_mikolaju_ta_napisannja_privitannja_ridnim/42-1-0-5517.

Анотація. Ознайомити учнів із структурою, зразком привітання – видом ділового стилю мовлення; вчити складати письмові привітання, закріпити вміння правильно писати слова – звертання; ознайомити учнів із технологією виготовлення листівки в техніці витинанки, із інструментами, матеріалами та приладами для виготовлення листівки.

170. Мордвінова І. В. Гра-вікторина «Безпека руху пішоходів. Сигнали регулювання дорожнього руху»: конспект уроку з основ здоров'я, 4 клас. URL: <https://super.urok-ua.com/konspekt-uroku-z-osnov-zdorov-ya-4-klas/>.

Анотація. Гра-вікторина спрямована на закріплення знання учнів стосовно безпечного переходу проїжджої частини дороги, розпізнавання дорожніх знаків, актуалізацію знань учнів правил безпечної поведінки на вулицях, вміння переходити вулицю за сигналами регулювальника.

171. Мордвінова І. В. Динаміка розвитку сучасної української сім'ї. Вісник Чернігівського національного педагогічного університету імені Т. Г. Шевченка. Серія: педагогічні науки. Чернігів, 2017. Вип. 143. С. 346–350. URL: http://www.irbis-nbuv.gov.ua/cgi-bin/irbis_nbuv/cgiirbis_64.exe?I21DBN=LINK&P21DBN=UJRN&Z21ID=&S21REF=10&S21CNR=20&S21STN=1&S21FMT=ASP_meta&C21COM=S&2_S21P03=FILE=&2_S21STR=VchdpuP_2017_143_76.

Анотація. Стаття містить аналіз найважливіших тенденцій в сімейно-шлюбній сфері суспільства. Висвітлено вплив сімейного виховання на особистісний розвиток дитини. Окреслено

основні тематичні, методологічні та практичні напрями проблеми виховання дитини в сім'ї. Зазначені зміни розглянуті в порівнянні України з країнами Західної Європи. Проаналізовано можливі відносини між дорослими й дітьми в сім'ях, існуючі стилі батьківського ставлення до дітей, а також найбільш актуальні педагогічні проблеми виховного процесу. Зроблено висновок про глобальний універсальний характер трансформацій сім'ї, які пов'язані з руйнацією традиційних цінностей і форм сімейного життя та шлюбу.

172. Мордвінова І. В. Довжина і ширина прямокутника. URL: http://educat.at.ua/load/matematika/dovzhina_i_shirina_prjamokutnika_zadachi_jaki_mistjat_vidnoshennja_na_bilshe_na_menshe_dodavannja_i_vidnimannja_dvocifrovikh_chisel_bez_perekho/43-1-0-5518.

Анотація. Мета розробки – ознайомити учнів із задачами, які містять відношення «на... більше» («менше»), з поняттями «довжина» і «ширина» прямокутника; навчити виділяти прямокутник серед інших геометричних фігур, визначати його довжину і ширину та вимірювати їх; удосконалювати обчислювальні навички, вміння розв'язувати двоцифрові числа без переходу через розряд.

173. Мордвінова І. В. Закріплення вивченого матеріалу. Розв'язування прикладів на додавання. Порівняння чисел в межах 9. Вимірювання довжини відрізків: конспект уроку з математики для 1 класу. URL: <http://abetkaland.in.ua/zakriplennya-rozvyazuvannya-prikladiv-na-dodavannya/>.

Анотація. Дана розробка конспекту уроку направлена на повторення складу чисел, формування вміння розв'язувати приклади на додавання, вміння називати наступне і попереднє число, сусідів чисел, порівняння чисел в межах 9, креслення відрізків; розвиток навичок каліграфічного письма, пам'яті, мислення, логіки, швидкості, уважності; виховання інтересу до математики.

174. Мордвінова І. В. Звук [и]. Позначення його буквою «и». Звуковий аналіз слів. Складання речень за графічною схемою: конспект уроку з навчання грамоти для 1 класу. URL: <https://super.urok-ua.com/konspekt-uroku-z-navchannya-gramoti-dlya-uchniv-1-klasu-urok-podorozh-zvuk-i-poznachennya-yogo-bukvoju-i-zvukoviy-analiz-sliv-skladannya-rechen-za-grafichnoyu-shemoyu/>.

Анотація. Урок направлений на ознайомлення учнів з артикуляцією звука [и], позначенням його буквою и, вдосконалення навичок читання складів, слів з буквою “и”, ознайомлення дітей з багатозначними словами (лисичка-гриб, лисичка-тварина), розвиток умінь робити звуко-буквений аналіз слів та складання схем речень за малюнками і графічними схемами.

175. Мордвінова І. В. Множення чисел 1 і 0. Множення на 1 і 0. Ділення на 1 і 0: конспект уроку з математики. 3 клас. URL: <https://urok-ua.com/konspekt-uroku-z-matematiki-3-klas>.

Анотація. Конспект уроку направлений на ознайомлення учнів з випадками множення, коли одним з множників є число 0 або 1; з'ясування відмінностей у поясненні правил множення чисел 1 і 0 та множення на 1 і 0; ділення на 0 і 1; вправлення учнів в обчисленні виразів, які включають множення і ділення з числами 0 і 1.

176. Мордвінова І. В. Множення чисел 1,0, множення на 1, 0. Ділення на 1 і 0. URL: <https://urok-ua.com/konspekt-uroku-z-matematiki-3-klas/>.

Анотація. Конспект уроку направлений на ознайомлення учнів з випадками множення, коли одним з множників є число 0 або 1; з'ясування відмінностей у поясненні правил множення чисел 1 і 0 та множення на 1 і 0; ділення на 0 і 1; вправлення учнів в обчисленні виразів, які включають множення і ділення з числами 0 і 1.

177. Мордвінова І. В. Прикмети зими. URL: http://educat.at.ua/load/rizni_prezentaciji/inshi_prikmeti_zimi/35-1-0-5520.

Анотація. Представлений матеріал розширює знання учнів про те, як зміни природи відображаються у назвах зимових місяців; вчить визначати зимові прикмети та пояснювати їх зміст; удосконалює уміння працювати в парі.

178. Мордвінова І. В. Риби: презентація. URL: http://educat.at.ua/oad/prirodoznavstvo/zhiva_priroda/55-2.

Анотація. Цікава презентація, яка дає можливість формувати в учнів уявлення про зміни в житті риб з настанням весни, вчити характеризувати ці зміни, ознайомити школярів з особливостями будови тіла риб і способом їх живлення, видами риб.

179. Мордвінова І. В. Сонце. URL: http://educat.at.ua/load/prirodoznavstvo/nezhiva_priroda/sonce/52-1-0-5522.

Анотація. Представлений матеріал розвиває інтерес дітей до навколишнього світу – збагачує знання учнів про Сонце як небесну зірку, знайомить учнів із значенням сонячного тепла і світла, пропонує виконання практичної роботи. Знайомить школярів із технікою виготовлення сніжинок/

180. Мордвінова І. В. Якими бувають рослини? (культурні і дикорослі). Конспект уроку з природознавства. 1 клас. URL: <http://abetkaland.in.ua/konspekt-uroku-z-prirodoznavstva-yaki-buvayut-roslyny/>.

Анотація. Конспект уроку направлений на ознайомлення учнів з культурними і дикорослими рослинами та їх значенням для людини; вчити групувати дикорослі і культурні рослини, пояснюючи сутність групування, наводити приклади кожної групи; розвивати логічне мислення, мовлення, пам'ять, спостережливість, кмітливість; виховувати любов до природи.

181. Мороз І. Вебінар – це сучасно, доступно, зручно. Англійська мова та література. 2017. № 28-29. С. 5–6.

Анотація. Стаття присвячена аналізу передових тенденцій у застосуванні інформаційно-комунікаційних технологій в освіті, а саме технології організації навчання через мережу Інтернет за допомогою такої форми, як вебінар. Вебінар надає можливість сучасному вчителю навчатися у комфортних умовах і підтримувати живий контакт, можливість відчувати себе громадянином цифрового світу, можливість розвиватися і допомагати іншим.

182. Мороз І. Всеукраїнська учнівська олімпіада з англійської мови у розрізі завдань та навчальних закладів. Освіта Сумщини. 2017. №4. С. 44–45.

Анотація. Стаття містить рекомендації щодо підвищення якості підготовки учнів до предметної олімпіади, метою якої є насамперед виявлення, заохочення та розвиток обдарованих школярів.

183. Мороз І. Сучасні підходи до проблеми превентивного виховання в школі. URL: <http://metodportal.com/node/61637/>.

Анотація. Стаття доводить, що у превентивному вихованні учнівської молоді важливим є залучення до виховного процесу батьків, громадських організацій, самоврядування; координація взаємодії школи, сім'ї та громадськості. Постійна співпраця школи з батьками, іншими суспільними виховними інститутами, забезпечує стійкість і стабільність навчально-виховного процесу, сприяє усуненню психолого-педагогічних порушень соціальної адаптації неповнолітніх.

184. Мороз І. Харчування: конспект уроку з англійської мови для 5 класу за підручником А. Несвіт. URL: <https://naurok.com.ua/publ/78>.

Анотація. Розробка уроку допоможе вчителю навчити учнів розпізнавати корисні і шкідливі продукти і напої; пояснити, чому дітям потрібно вживати овочі, фрукти, щодня; викликати інтерес до продуктів, що містять вітаміни та прагнення до збереження власного здоров'я.

185. Мороз І. Що ж таке критичне мислення? Для чого потрібно його розвивати? Що воно дає людині? URL: <https://naurok.com.ua/publ/1363>.

Анотація. Стаття доводить, що критичне мислення нині один із модних трендів в освіті та підкреслює, що вчитель має бути провідником, стимулювати учнів до роздумів, уважно вислуховувати їхні міркування. Щодня життя підкидає нам чимало питань й проблем, які вимагають наших відповідей та ефективних рішень. Деякі з них прості, а деякі – не зовсім. Щоб обрати найкраще з рішень, слід увімкнути критичне мислення – це особливо результативний спосіб.

186. Мороз І. М. Чи легко бути підлітком?: конспект уроку з англійської мови для 8 класу за підручником О.Д.Карп'юк "Welcome to English Study". URL: <https://naurok.com.ua/publ/372>.

Анотація. Конспект уроку доводить, що людина не народжується особистістю, а стає нею, набуває якостей так необхідних для її життєдіяльності в суспільстві. Підлітковий вік називають перехідним віком тому, що протягом цього періоду відбувається своєрідний перехід від дитячого до дорослого стану, від незрілості до зрілості. У цьому значенні підліток – напівдитина і

напівдорослий: дитинство вже пройшло, але дорослість ще не наступила. Перехід від дитинства до дорослості пронизує всі сторони розвитку підлітка. Він поступово накопичує досвід суспільного поводження, зростають моральна свідомість і соціальні переконання.

187. Мороз І. М. Шкільні екскурсії – невід’ємна частина навчально-виховного процесу. URL: <https://super.urok-ua.com/shkilni-ekskursiyi-nevid-yemna-chastina-navchalno-vihovnogo-protsesu>.

Анотація. Стаття доводить, що екскурсії – дуже важлива і, головне, цікава сторона шкільного життя дітей. Вони виховують, допомагають освоїтися і адаптуватися дитині в сучасному світі. Крім того, допомагають виробити шанобливе ставлення до пам’яток історії та архітектури, прищеплюють любов до прекрасного.

188. Морозова О. Г. A Trip to The Land of Knowledge: презентація до позакласного заходу з англійської мови. URL: <http://metodportal.com/node/57578>.

Анотація. Дана презентація складена до позакласного заходу з англійської мови у 4 класі. Презентація побудована таким чином, що вчитель відкриває назву станції, що є назвою шкільних предметів, запропонувавши загадку. Виконуючи завдання, учні рахують, малюють, розгадують ребуси та подорожують визначними місцями Лондону.

189. Морозова О. Г. Континенти та тварини: презентація до уроку англійської мови у 4 класі. URL: <http://metodportal.com/node/57575>.

Анотація. Дана презентація складена до уроку англійської мови у 4 класі за «Підручником для 4 класу загальноосвітніх навчальних закладів з поглибленим вивченням англійської мови» авторів Ростоцька М. Є., Карпюк О.Д. Презентація містить вікторину, що допоможе на етапі актуалізації опорних знань учнів, а також завдання для розвитку всіх видів мовленнєвої діяльності.

190. Морозова О. Г. Моя сім’я: конспект уроку у 2 класі та презентація до уроку. URL: <http://metodportal.com/node/57588>.

Анотація. Дана презентація складена до уроку англійської мови у 2 класі за «Підручником для 2 класу загальноосвітніх навчальних закладів з поглибленим вивченням англійської мови» авторів Ростоцька М. Є., Карпюк О.Д. Презентація містить завдання для розвитку всіх видів мовленнєвої діяльності. Учні матимуть змогу повторити числівники, назви професій та членів родини.

191. Морозова О. Г. Подорож. Визначні місця Лондону: презентація до уроку англійської мови у 4 класі. URL: <http://metodportal.com/node/57579>.

Анотація. Дана презентація складена до уроку англійської мови у 4 класі за «Підручником для 4 класу загальноосвітніх навчальних закладів з поглибленим вивченням англійської мови» авторів Ростоцька М. Є., Карпюк О.Д. Презентація містить завдання для розвитку всіх видів мовленнєвої діяльності. Учні матимуть можливість подорожувати вулицями Лондону, дізнатися цікаву інформацію про Букінгемський палац та довести, що Лондон вартий того, щоб його відвідати.

192. Нагорна В. І. Синхронний переклад: авторський методичний прийом. Срібні родзинки. Суми, 2017. Вип. 8. С. 25–26.

Анотація. Представлено авторський методичний прийом «Синхронний переклад» з обґрунтуванням його ефективності на уроках англійської мови.

193. Нагорна Л. І. Система прикладних задач як засіб формування навичок математичного моделювання. Розвиток інтелектуальних умінь і творчих здібностей учнів та студентів у процесі навчання дисциплін природничо-математичного циклу «ІТМ*ПЛЮС–2017»: матеріали II міжн. дистанц. наук.-мет. конф. (м. Суми, 1-2 березня 2017 року). Суми, 2017. Ч. 1. С. 42–43.

Анотація. У статті розглядаються ефективні методичні прийоми застосування прикладних задач для формування в учнів навичок математичного моделювання.

194. Нестеренко С. О. Навчання діалогічному мовленню на уроках англійської мови як один з методів евристичного навчання. Самореалізація пізнавально-творчого і професійного потенціалу особистості в інноваційній освіті: матеріали всеукр. наук.-практ. конф. з міжнар. участю. (м. Суми, 16-17 листопада 2017 року). Суми, 2017. С. 217–220.

Анотація. У статті розглядається урок іноземної мови як діяльність спілкування, тобто комунікації. Оскільки основною стратегією у вивченні іноземних мов є комунікативний підхід, який зумовлює практичну межу навчання та вивчення іноземних мов, то діалогічне спілкування є однією з форм реалізації цього підходу.

195. Ніколенко С. В. Фазан мисливський на теренах Сумщини. Біологія. Шкільний світ. 2017. № 10. С. 21–26.
Анотація. Тези науково-дослідної роботи по вивченню та розмноженню Фазана мисливського в учнівському лісництві «Паросток».
196. Обламська О. І. Папороті з біології в 6 клас. Форум педагогічних ідей «УРОК». 2017. № 2 (грудень). URL: http://osvita.ua/school/lessons_summary/biology/56866/.
Анотація. План-конспект уроку з біології в 6-му класі на заявлену тему з мультимедійною підтримкою (медіапрезентація додається), навчальна мета якого – ознайомити учнів з ускладненням в будові папоротей, пристосуванням до умов існування; поглибити уявлення про вищі спорові рослини.
197. Олексієнко В. М. Закріплення таблиці множення і ділення. Розв’язування складених сюжетних задач. Шкільний світ. URL: www.osvita.ua.
Анотація. Урок-подорож країнами світу разом з казковими літературними персонажами дає можливість повторити таблиці множення і ділення, розв’язувати складені задачі в цікавій нетрадиційній формі. Взаємозв’язок математики з літературним читанням та природознавством збагачує і розширює знання учнів з цих предметів. Використання інтерактивних вправ допомагає закріпити вивчений матеріал і розвивати читацькі та математичні компетентності.
198. Осадча Т. С. Аналіз складових елементів малої букви є. Письмо малої букви є, слів і речень. Письмо знака питання. URL: <https://www.schoollife.org.ua/601-2017/>.
Анотація. Конспект уроку з навчання грамоти “Аналіз складових елементів малої букви є. Письмо малої букви є, слів і речень. Письмо знака питання” (1 клас) розрахований для вчителів початкових класів. Цей урок навчає писати маленьку літеру є, з’єднувати її з іншими буквами в словах, розвиває увагу, пам’ять, та виховує інтерес до навчання. Розроблений конспект уроку передбачає використання наочності.
199. Осадча Т. С. Голосні звуки. Ознайомлення зі смислорозрізняювальною роллю звуків. Склад. URL: <https://www.schoollife.org.ua/656-2017/>.
Анотація. Конспект уроку з навчання грамоти “Голосні звуки. Ознайомлення зі смислорозрізняювальною роллю звуків. Склад” (1 клас) розрахований для вчителів початкових класів. Розроблений конспект уроку передбачає використання наочності та мультимедійної презентації.
200. Остапенко Т. В. Закріплення вивчених табличних випадків додавання і віднімання. Задачі на знаходження суми трьох доданків: конспект уроку математики у 1 класі. Початкова освіта. 2017. № 10 (82). С. 18–23.
Анотація. Сучасний урок математики для 1 класу. з використанням інтерактивних методів, групової роботи, який враховує потреби та інтереси першокласників, виховує інтерес до навчання.
201. Охріменко Н. В. Дидактичні матеріали на допомогу вчителю української мови і літератури для проведення перших уроків української мови. Філологічний Олімп. 2017. № 7-8. URL: <https://sites.google.com/site/vpfilolimp/zurnal-filologicnij-olimp>.
Анотація. Авторка подала ігрові вправи, завдання на редагування, установавання відповідності, визначення фразеологізмів, паронімів, мета яких – ознайомити учнів з рівнями володіння мовою, навчити знаходити помилки, визначати їх вид. Дидактичні матеріали можна використати на вступних уроках української мови в 10 класі з теми «Вступ. Мовлення як предмет стилістики і культури мовлення. Стилїстика та її підрозділи: стилїстика мови (практична) і стилїстика мовлення (функціональна), їх відмінність. Два рівні володіння українською літературною мовою: мовлення правильне (норми літературної мови) і комунікативно доцільне (змістовність, логічність, багатство, точність, виразність, доречність). Синоніміка і варіативність як базові поняття стилїстики і культури мовлення. Стилїстична норма і стилїстична помилка» (2 години).
202. Охріменко Н. В. Тема жіночої долі у творчості Тараса Шевченка. «Катерина»: конспект уроку української літератури з мультимедійними додатками для 9 класу. Філологічний Олімп. 2017. № 11. URL: <https://sites.google.com/site/vpfilolimp/zurnal-filologicnij-olimp>.
Анотація. План-конспект уроку з використанням елементів інноваційних технологій навчання: особистісно зорієнтованої, ігрової, здоров’язберігаючої, інформаційно-комунікаційної, інтерактивної, розвитку критичного мислення, навчальна мета якого – розкрити ідейно-художній зміст твору Т.Шевченка «Катерина», осмислити мотив материнства в контексті творчості

геніальних митців С.Рафаеля та Т.Шевченка. Форма проведення – усний журнал. Подано цікаві методи та прийоми навчання, що сприяють формуванню ключових та предметних компетентностей школярів.

203. Павленко А. С. Дидактичний матеріал на допомогу вчителю української мови та літератури для проведення вступного уроку української мови. Філологічний Олімп. 2017. № 7. URL: <https://sites.google.com/site/vpfilolimp/zurnal-filologicnij-olimp>.

Анотація. Дидактичний матеріал допоможе вчителю української мови та літератури організувати діяльність учнів на уроці по актуалізації опорних знань. проведення вступного уроку української мови.

204. Павлова О. Практика використання освітньо-рухової методики О. Дубогай в навчанні учнів молодших класів. Розвиток особистісно–професійної компетентності педагогів для реалізації проблеми «Навчальний заклад – територія здоров'я»: матеріали І обл. наук.-пед. конф. (м. Суми, 29 листопада 2017 року). Суми, 2017. С. 38–43.

Анотація. У статті висвітлено проблему використання освітньо–рухової методики навчанні учнів школи І ступеня. Розкривається принцип моделі «навчання в русі». Ця стаття буде корисною учителям початкових класів для створення гармонійного психофізичного розвитку дітей.

205. Панченко Т.М. Повторення й узагальнення в кінці року. Фонетика й графіка. Орфоепія й орфографія: конспект підсумкового уроку української мови. 5 клас. Електронний журнал «Філологічний олімп». 2017. № 4 (11). URL: <https://sites.google.com/site/vpfilolimp/zurnal-filologicnij-olimp>.

Анотація. Конспект уроку з використанням ІКТ, інтерактивних вправ, онлайн-додатка програми LearningApps. У додатках запропоновано мультимедійну презентацію та відеофізкультхвилинку.

206. Панченко Т. М. Вступ. Значення мови в житті людини й суспільства. Українська мова – державна мова України: розробка дидактичних матеріалів до першого уроку. Філологічний олімп. 2017. № 7-8 (14-15). URL: <https://sites.google.com/site/vpfilolimp/zurnal-filologicnij-olimp>.

Анотація. У розробці дидактичних матеріалів запропоновано дидактичний матеріал до першого уроку української мови в 5 класі з теми «Вступ. Значення мови в житті людини й суспільства. Українська мова – державна мова України» (теоретичний матеріал та вправи «Хто швидше», «Аукціон», «Мовний пазл», «Інтерв'ю з науковцем», «Художники та режисери» тощо), а також додаються відеофрагменти, мультимедійна презентація та відеофізкультхвилинка.

207. Панченко Т. М. Літературно-музична вітальня «Велич поетичного слова Кобзаря»: сценарій позакласного заходу». Філологічний олімп. 2017. № 3 (10). URL: <https://sites.google.com/site/vpfilolimp/zurnal-filologicnij-olimp>.

Анотація. Розробка позакласного заходу, присвячена Т.Г. Шевченку, до якої пропонується мультимедійна презентація, музичний супровід та тексти поезій для виразного читання.

208. Пархоменко С. М. Календарно-тематичне планування з англійської мови для 7 класу (за підручником Алли Несвіт). URL: <http://metodportal.com/node/58877>.

Анотація: Календарно-тематичне планування з англійської мови для 7 класу за підручником Алли Несвіт за інтегрованими змістовими лініями.

209. Пархоменко С. М. Захист довкілля. Відкритий урок: розробки, технології, досвід. 2017. № 2. С. 5–6.

Анотація. План-конспект уроку з англійської мови для 9 класу, мета якого – систематизувати лексичний матеріал теми, розвивати навички усного мовлення, читання, письма; навчати узагальнювати інформацію, висловлювати власну точку зору щодо захисту довкілля, співпрацювати в групах; розвивати мовленнєву реакцію, критичне мислення, культуру спілкування; виховувати екологічну свідомість, здатність працювати в умовах різниці поглядів.

210. Пархоменко С. М. Позакласний захід з англійської мови «The Saint Patrick's Day». Шкільне життя. 2017. URL: <http://www.schoollife.org.ua/649-2017>.

Анотація. Позакласний захід з англійської мови для учнів 5-7 класів, мета якого – формування міжкультурної компетенції та стійкої навчально–пізнавальної мотивації до вивчення англійської мови, знайомство учнів з культурними традиціями держави, мова якої вивчається, сприяння розвитку особистості дитини через вивчення культури, традицій народу.

211. Педос О. Ю. Грай, будуй, пізнавай. Обчислення площі прямокутної ділянки: урок-квест Початкова освіта. 2017. № 14. С. 27–29.
Анотація. Урок математики для 4 класу спрямований на формування вмінь і навичок у розв'язанні задач на обчислення площі прямокутної ділянки, розвиток логічного й алгоритмічного мислення.
212. Петреску Я. В. Теоретичні та методичні засади розвитку мистецької освіти в контексті європейської інтеграції: зб. наук. пр. IV Міжн. наук.-практ. конф. (м. Суми, 11-12 грудня 2017 року). Суми, 2017. С. 216.
Анотація. У статті висвітлено ключові принципи розвитку мистецької освіти України та Європи, а також надані практичні поради для вчителів музичного мистецтва та керівників вокальних гуртків освітніх закладів.
213. Петрова І. О. Who Are You: розробка уроку англійської мови для 9 класу. URL: <https://naurok.com.ua/publ/930>.
Анотація. Сучасний урок з використанням інтерактивних методів, групової роботи, який враховує потреби та інтереси підлітків, виховує інтерес до навчання, підвищує мотивацію учнів.
214. Петрова І. О. Винаходи і винахідники: рзробка інтерактивного уроку з англійської мови для 9 класу. URL: <https://naurok.com.ua/rozrobka-interaktivnogo-uroku-z-angliysko-movi-na-temu-vinahodi-i-vinahidniki-dlya-9-klasu-7541.html>.
Анотація. Сучасний урок з використанням інтерактивних методів, групової роботи, який враховує потреби та інтереси підлітків, виховує інтерес до навчання, підвищує мотивацію учнів. Містить диференційовані завдання.
215. Петрова І. О. Контрольна робота для 8 класу з англійської мови. URL: <https://naurok.com.ua/kontrolna-robot-a-z-angliysko-movi-dlya-8-klasu-z-angliyskl-movi-7544.html>.
Анотація. Контрольна робота дозволяє перевірити рівень володіння лексикою теми, граматичним матеріалом "Модальні дієслова "may", "might", рівень сформованості навичок писемного мовлення.
216. Петрова І. О. Контрольна робота для 9 класу з англійської мови. URL: <https://naurok.com.ua/publ/931>.
Анотація. Контрольна робота з теми «Your Choice» складається з 4 рівнів. Містить завдання на перевірку розуміння та засвоєння вживання прийменників, граматичних форм дієслів, рівня сформованості навичок писемного мовлення.
217. Півень М. Г. Готовність до інноваційної діяльності педагога як важлива професійна якість. Інноваційні технології розвитку особистісно-професійної компетентності педагогів в умовах післядипломної освіти: збірник наук. праць I всеукр. наук.-практ. Інтерн-конф. (м.Суми, 24 травня 2017 року). URL: <https://sites.google.com/view/professional-education-kaf/diyalnist-kafe-dri/vseukrainська-konferentia>.
Анотація. У статті детально обґрунтовано важливість провадження педагогом інноваційної діяльності, що стала невід'ємною складовою успішної сучасної освіти. Розглядаються основні проблеми готовності педагога до провадження інноваційної діяльності як важливої професійної якості. Автор подає перелік основних особистих та професійних якостей, які є важливим аспектом реалізації інноваційної компетентності педагога.
218. Плакс Л. Б. З фізкультурою дружу і здоров'я збережу: конспект виховного заходу для учнів 1-2 класів. URL: <https://super.urok-ua.com/konspekt-vihovnogo-zahodu-dlya-uchniv-1-2-klasiv-na-temu-z-fizkulturoyu-druzhu-i-zdorov-ya-zberezhu/>.
Анотація. Мета заходу – створити атмосферу свята. Виховувати любов до фізкультури та спорту: розвивати, руховий апарат, фізичні уміння та навичка, зміцнювати здоров'я, виховувати почуття дружби, колективізму.
219. Плакс Л. Б. Здоров'я та харчування: конспект уроку для учнів 2 класу. URL: <https://super.urok-ua.com/konspekt-uroku-dlya-uchniv-2-klasu-na-temu-zdorov-ya-ta-harchuvannya/>.

Анотація. Формування в учнів поняття про раціональна харчування, вчити розрізняти корисну та шкідливу їжу; вдосконалювати вміння працювати в групах, оцінювати інформацію; виховувати почуття відповідальності за збереження здоров'я.

220. Плакс Л. Б. Природні зони України. Степ: конспект уроку з природознавства для учнів 4 класу. URL: <https://super.urok-ua.com/konspekt-uroku-z-prirodnoznavstva-dlya-uchniv-4go-klasu-na-temu-prirodni-zoni-ukrayini-step/>.

Анотація. Конспект уроку з природознавства для учнів 4 класу на тему: Природні зони України. Степ. План-конспект уроку, мета якого – формувати в учнів уявлення про природну зону степу; познайомити з географічним положенням зони степів, її особливостями, тваринним і рослинним світом, роллю людини. Розвивати навчально-пізнавальні компетенції: здобування знання безпосередньо з навколишньої дійсності, спостерігати, міркувати, робити висновки, порівнювати, узагальнювати; ціннісно-сміслові компетенції: пов'язанні з ціннісними орієнтирами учня, його здатністю бачити і розуміти навколишній світ; інформаційні компетенції: працювати з картою, атласом; виховувати дбайливе ставлення до природи.

221. Плющик Ю. П. Методичні підходи до підвищення мотивації вивчення географії в школі. Наукові записки СДПУ ім. А.С.Макаренка. Географічні науки. Суми, 2017. Вип. 8. С. 199–206.

Анотація. У нинішніх умовах перед сучасною школою постала проблема втрати інтересу учнів до навчання. У статті проаналізовано основні методи та прийоми для підвищення мотиваційного компонента навчальної діяльності учнів в школі. Встановлено, що мотивація може здійснюватися ефективно на різних етапах навчального пізнання у межах усіх структурних елементів уроку. Зазначено способи, методи та прийоми впливу на підвищення мотивації вивчення географії в 6-10 класах.

222. Пономаренко Л. Г. Звідки хліб прийшов: урок. URL: <http://metodportal.net/node/73304>.

Анотація. У розробці представлені різні види роботи над текстом, ігрові вправи, види роботи в парах.

223. Пономаренко Л. Г. Едуард Шим «Жук на ниточке»: урок URL: <http://metodportal.net/node/72331>.

Анотація. Розробка уроку спрямована на розвиток усвідомленого, виразного читання, вміння будувати діалог, вміння бачити красу навколишнього світу.

224. Попова С. І. Година спілкування із застосуванням інтерактивних технологій для учнів 8 класу з теми «Життя людини – найвища цінність». URL: <http://metodportal.com/node/54045>.

Анотація. Розробка даної години спілкування, мета якої – сформувати в учнів розуміння цінності людського життя, позитивний світогляд; виховувати високі моральні якості. У запропонованому матеріалі наводяться такі інтерактивні технології, як «Мозковий штурм», «Вільний мікрофон», «Квітка щастя» та «Захист ідеї». Сподіваємося, що матеріал допоможе у роботі класним керівникам, які працюють у 7-8 класах.

225. Попова С. І. Розробка уроку з англійської мови для учнів 10 класу філологічного профілю з поглибленим вивченням англійської мови з теми "Театральне мистецтво" за підручником О.Д. Карп'юк "Welcome to English Study" 10 клас. URL: <http://metodportal.com/node/54043/>.

Анотація. План-конспект уроку, мета якого – повторити й активізувати лексику теми; навчати учнів описувати улюблену або нещодавно відвідану виставу; формувати комунікативні навички учнів; розвивати навички аудіювання, читання, письма; виховувати в учнів інтерес до відвідування театру та естетичний смак. Пропонуються такі методи, прийоми та форми роботи на уроці: метод «Групування», рольова гра «Відвідування театральної вистави», інтерактивна гра «Блокбастер», групова бесіда з висловлюванням, аргументацією своєї точки зору, робота з підручником. Наводяться тексти з аудіювання й читання із завданнями та відповідями. Розробка уроку здійснена на допомогу вчителям, які працюють у 9-10 класах.

226. Попова С. І. Тестові завдання для учнів 8-10 класів. 2017. URL: <http://metodportal.com/node/52333>.

Анотація. Дана робота містить тестові завдання з англійської мови у форматі ЗНО для розвитку навичок читання та використання мови на середньому та старшому етапі навчання. До роботи входять автентичні тексти та тренувальні тестові завдання, які дадуть можливість учням формувати навички виконання тестових завдань таких типів як: завдання за вибором однієї

правильної відповіді; завдання на заповнення пропусків у тексті; завдання на встановлення відповідності (вибір заголовку, що передає головну думку частини тексту). Матеріал може бути використаний для перевірки та контролю однієї з мовних компетентностей, а саме читання, а також як допоміжний матеріал для підготовки до складання тестів різного формату.

227. Прасок А.О. По закамарках школи: квест. URL: <https://super.urok-ua.com/kvest-po-zakamarkah-shkoli/>.

Анотація. Розроблений захід розвиває в учнів інтерес до різних навчальних предметів, формує міжпредметні зв'язки, комунікабельність та пізнавальну активність учнів.

228. Прасок А. О. Об'єднання предметів у групи за певними заданими ознаками. Назви групи однорідних предметів. Визначення ознак предметів, впізнавання предметів за даними ознаками. Складові частини предметів. URL: <http://test.teacherjournal.in.ua/index.php/rozrobku-2017/item/613-konspekt-uroku-obiednannia-predmetiv-u-hrupy-za-pevnymy-zadanymy-oznakamy-nazvy-hrupy-odnorodnykh-predmetiv-vyznachennia-oznak-predmetiv-vpiznavannia-predmetiv-zadanyu-oznakamy-skladovi-chastyny-predmetiv-2-klas>.

Анотація. Запропонована розробка уроку з інформатики у другому класі, метою якої є формування в учнів вміння аналітично мислити, порівнювати предмети, знаходити зайві. Формування навичок формується на прикладі комп'ютерних технічних засобів та з використанням ІКТ.

229. Прийма Т. О. Лото Феміди. Срібні родзинки. Суми, 2017. Вип. 8. С. 84.

Анотація. Представлено авторський методичний прийом «Лото Феміди» з обґрунтуванням його ефективності на уроках правознавства.

230. Пройдакова І. М. Під єдиним дахом. Форум педагогічних ідей «УРОК». 2017. Грудень № 2. URL: http://osvita.ua/school/lessons_summary/outschool/57756/.

Анотація. Розробка навчального проекту для учнів 4 класу, метаякою – зробити роботу з екологічного виховання цікавою, значущою та емоційно привабливою; навчити школярів розуміти природу; розвивати пізнавальну діяльність, вміння спостерігати за природою, бачити в ній прекрасне; виховувати дбайливе ставлення до природи та відповідальність за її майбутнє.

231. Радченко І. В. Sport ist gesund: методична розробка конспекту уроку. URL: <https://naurok.com.ua/konspekt-uroku-z-nimecko-movi-dlya-5-go-klasu-i-rik-navchannya-na-temu-sport-ist-gesund-vchitel-radchenko-irina-viktorivna-2918.html>.

Анотація. Урок німецької мови для 5 класу (I рік навчання) з теми «Sport ist gesund» за підручником Сидоренко М.М., Палій О.А. Німецька мова (перший рік навчання): підруч. для 5 кл. загальноосвітн. навч. закл. – К.: Грамота, 2013 передбачає роботу учнів у команді, виховання індивідуальної відповідальності за спільний результат роботи. Урок покликаний формувати вміння вести групову бесіду, висловлювати свою думку, мовленнєву реакцію й довірливу увагу, уяву в умовах партнерської роботи, виховувати інтерес до спорту як основи здорового життя, прагнення вдосконалювати себе, виховувати відчуття відповідальності за спільний результат.

232. Радченко А. А. Тато, мама, я – спортивна сім'я: сценарій свята. URL: <https://urok-ua.com/stsenarij-svyata-tato-mama-ya-sportivna-sim-ya/>.

Анотація. Розробка сценарію здійснена на допомогу учителям фізичної культури, класним керівникам. У сценарії містяться цікаві конкурси, естафети та вікторина, які сприяють партнерським відносинам між вчителем, учнями та батьками, вихованню в учнів потреби у здоровому способі життя.

233. Радченко Л. П. Хімічні властивості кисню. Реакція сполучення. Хімія. 2017. № 3. С. 28–30.

Анотація. У даній розробці пропонуються методичні прийоми формування на уроці хімії практичних навичок учнів щодо безпеки проведення хімічних дослідів, складання рівнянь реакцій на прикладі реакції горіння простих і складних речовин, розвитку творчих здібностей учнів на уроках хімії.

234. Радько О. В. Розвиток зв'язного мовлення. Детальний переказ тексту за колективно складеним планом. URL: <http://metodportal.com/node/60419>.

Анотація. Матеріал допоможе учителям початкових класів, які викладають українську мову у 4 класах у підготовці до уроку розвитку зв'язного мовлення.

235. Рогачова Г. М. Дидактичний матеріал з української мови. Філологічний Олімп. 2017. № 7-8. URL: <https://sites.google.com/site/vpfilolimp/zurnal-filologicnij-olimp>.
Анотація. Дидактичний матеріал до вступного уроку української мови, 6 клас. Різноманітні дидактичні ігри з творчим завданням поєднують урок, зацікавляють учнів, збагатять їх словниковий запас, виховують любов до рідної мови, прагнення знати її якнайкраще.
236. Рогачова Г. М. Подорож у дитинство (за книгою Г. Пагутяк «Лялечка і Мацько»). Філологічний Олімп. 2017. № 3. URL: <https://sites.google.com/site/vpfilolimp/zurnal-filologicnij-olimp>.
Анотація. Конспект уроку позакласного читання. На якому п'ятикласники ознайомляться зі сторінками біографії письменниці, проаналізують поведінку героїв твору, зможуть висловити власні думки про дружбу, світ природи та людини.
237. Рогова Н. В. Валеріант Підмогильний. «Місто». Світові мотиви підкорення людиною міста. Філологічний Олімп. 2017. № 7-8. URL: <https://sites.google.com/site/vpfilolimp/zurnal-filologicnij-olimp>.
Анотація. Конспект уроку з мультимедійною презентацією, відео та аудіо матеріалами.
238. Роденко С. В. Якісне освітнє середовище. До проблеми мотивації навчальної діяльності. Історія України (вкладка). 2017. лютий. № 4(884). С. 4–7.
Анотація. У публікації висвітлюються дидактичні прийоми, що надають змогу посилити мотиваційну складову уроку правознавства.
239. Роденко С. В. Якісне освітнє середовище. До проблеми мотивації навчальної діяльності. Історія України (вкладка). 2017. березень. № 6(886). С. 4–7.
Анотація. У публікації висвітлюються дидактичні прийоми, що надають змогу посилити мотиваційну складову уроку правознавства.
240. Рябінка С. О. Famous People / Diana: People's Princess. URL: http://testportal.ucoz.com/load/konkurs_quot_pedagog_novator_quot/konkurs_quot_pedagog_novator_2017_roku/66/25-1-0-584.
Анотація. Розробка уроку серії «Відомі люди Великої Британії. Принцеса Діана» містить інформацію для розвитку пізнавальної діяльності учнів 9-11 класів на уроках англійської мови; мета – узагальнити знання про життя принцеси Діани, показати щирість і любов Діани до людей, вказати на її благородну діяльність, розвивати мовленнєві навички з теми та вміння використовувати їх в практичній діяльності.
241. Рябінка С. О., Гой О. В. Хвилини натхнення. Відкриваємо Вільяма Шекспіра. Всесвітня література в сучасній школі. 2017. № 10. С. 44.
Анотація. У статті представлені порівняння перекладів різних авторів 66 сонету В. Шекспіру з текстом оригіналу. Запропонований власний варіант перекладу. Стаття спрямована на активізацію пізнавальної діяльності учнів і може бути використана на уроках зарубіжної літератури, англійської мови та у позакласній роботі.
242. Сазонова Н. Є. Pastime and Hobbies: презентація до уроку у 4 класі. URL: <http://metodportal.com/node/52051>.
Анотація. Дана презентація має на меті активізувати навички учнів у вживанні лексичних одиниць за темою уроку в усному монологічному та діалогічному мовленні та активізувати навички аудіювання.
243. Самойленко Л. Інноваційні оздоровчі технології навчання молодших школярів. Розвиток особистісно-професійної компетентності педагогів для реалізації проблеми «Навчальний заклад – територія здоров'я»: матеріали І обл. наук.-пед. конф. (м. Суми, 29 листопада 2017 року). Суми, 2017. С. 120–126.
Анотація. У статті висвітлено проблеми використання здоров'язбережувальних технологій в освітньому процесі школи I ступеня. Подано низку оздоровлювальних вправ, спрямованих на фізичне та психологічне розвантаження учнів під час уроку/
244. Самойленко Л. Інноваційні оздоровчі технології навчання молодших школярів. Освіта і здоров'я: матеріали VII всеукр. наук.-пед. конф. з міжн. уч. (м. Суми, 27 квітня 2017 року). Суми, 2017. С. 139–142.

Анотація. У статті висвітлено проблеми використання здоров'язберезувальних технологій в освітньому процесі школи I ступеня. Подано низку оздоровлювальних вправ, спрямованих на фізичне та психологічне розвантаження учнів під час уроку.

245. Самойлова К.П. Життєвими дорогами О. П. Бородіна. Присвячується 180-річчю з дня народження О. П. Бородіна. Учнівський проект. Хімія. Позакласна робота. 2017. № 4(40). С. 15–19.

Анотація. Поетапна розробка роботи над учнівським проектом, мета якого – дослідити життєвий і творчий шлях О.П. Бородіна, розширити знання учнів з хімії, розвивати творчі та комунікативні здібності школярів, уміння працювати з науково-популярною літературою.

246. Сенчуріна Л. Є. Артюр Рембо “Голосівки”. Символ як основний засіб поетичного самовираження, його потрактування у вірші «Голосівки». Пошук «відповідностей» між різними початками життя. Філологічний Олімп. 2017. № 2. URL: <https://sites.google.com/site/vpfilolimp/zurnal-filologicnij-olimp>.

Анотація. Розробка уроку за творчістю А.Рембо, аналіз поезій з використанням біоадекватних технологій.

247. Сенчуріна Л. Є. Образ Орфея у світовій літературі. Філологічний Олімп. 2017. № 4. URL: <https://sites.google.com/site/vpfilolimp/zurnal-filologicnij-olimp>.

Анотація. Даний матеріал містить відомості про особливості потрактування образу давньогрецького співця у античній та сучасній літературі.

248. Синяговська Н. М. Деякі аспекти педагогічного забезпечення самореалізації пізнавально-творчих якостей учнів в евристичному навчанні гуманітарних дисциплін (з досвіду роботи педагогічного колективу школи в регіональному експерименті). Самореалізація пізнавально-творчого і професійного потенціалу особистості в інноваційній освіті: матеріали всеукр. наук.-практ. конф. з міжнар. участю. (м. Суми, 16-17 листопада 2017 року). Суми, 2017. С. 225–229.

Анотація. У статті розглядаються потенційні можливості евристичного навчання для творчого саморозвитку учнів, розкриваються особливості впливу евристичного навчання на самореалізацію основних пізнавально-творчих якостей учнів у процесі вивчення гуманітарних дисциплін.

249. Сітало О. Я. Шпага Славка Беркути: матеріали до уроків за повістю Н. Бічуї Філологічний Олімп. 2017. № 11. URL: <https://sites.google.com/site/vpfilolimp/zurnal-filologicnij-olimp>.

Анотація. Матеріали для вчителів української літератури щодо вивчення творчості письменниці Н. Бічуї у 8 класі (нововведені твори): сюжетно-композиційний аналіз повісті «Шпага Славка Беркути», характеристика героїв твору, ейдопортрети персонажів, ейдосхеми для порівняльного аналізу стосунків батьків та дітей у повісті, тестові завдання за змістом твору, завдання для літературного диктанту, цитатний матеріал, приклади «Діаманти».

250. Сітало О. Я. Узагальнення й систематизація вивченого. Мовні аспекти вивчення речення (порядок слів у реченні, граматична основа, види речень). Філологічний Олімп. 2017. № 10. URL: <https://sites.google.com/site/vpfilolimp/zurnal-filologicnij-olimp>.

Анотація. Конспект підсумкового уроку української мови у 9 класі з презентацією та додатками.

251. Скиданенко В. І. Відновлення деформованого тексту: урок розвитку зв'язного мовлення. 2 клас. (текст-опис лелеки). URL: <http://metodportal.net/node/92971>.

Анотація. У розробці вдало представлена словникова робота, методика роботи над акровіршем, дібрано відеоматеріали, які допоможуть підготувати змістовний урок.

252. Скиданенко В. І. Звідки хліб прийшов: урок. URL: <http://metodportal.net/node/73304>.

Анотація. У розробці представлені різні види роботи над текстом, ігрові вправи, види роботи в парах. Презентація містить цікавий матеріал про професію хлібороба.

253. Скиданенко В. І. Проказы старухи зими. К.Ушинский: презентація до уроку літературного читання. URL: <http://metodportal.net/node/92972>.

Анотація. Яскрава презентація допомагає дітям глибше зрозуміти зміст тесту, поділити його на завершені частини, придумати заголовок та переказати.

254. Скиданенко В. І. Синичка: урок розвитку зв'язного мовлення. Текст опис. URL: <http://metodportal.net/node/117822>.

Анотація. У розробці дидактично доцільно запропоновані вправи «Криголам», «Доповни речення», завдання для роботи у парах та відеоролик, які допомагають дітям скласти текст-опис.

255. Скороход Н. М. Архітектура м. Суми. Дитячий парк «Казка»: творчий проект. Початкова школа. 2017. № 6. С. 64.

Анотація. Творчий проект знайомить з історією рідного міста, його архітектурними пам'ятками. Його мета – розвиток пізнавальних та особистісних компетентностей учнів, прищеплення любові до рідного міста, виховання високих духовних якостей школярів.

256. Сорока І. І. Використання плейкастів на уроках зарубіжної літератури. Зарубіжна література в школах України. 2017. № 5. С. 6–8.

Анотація. У статті розкрито поняття плейкаст, алгоритм і принципи створення, приклади його використання на різних етапах уроку для різних класів.

257. Сорока І. І. Життя моє, як збірка фотокарток...: інтерв'ю. Зарубіжна література в школах України. 2017. № 5. С. 2–5.

Анотація. Редакційна вітальня.

258. Сорока І. І. Кросенс як засіб розвитку логічного і неординарного творчого мислення учнів на уроках зарубіжної літератури. Зарубіжна література в школах України. 2017. № 1. С. 49–57.

Анотація. У статті розкрито поняття кросенсу, алгоритм і принципи створення, приклади його використання на різних етапах уроку для різних класів.

259. Сорока І. І. Маркус Зузак. «Книжкова злодюжка»: урок позакласного читання у 8 класі. Всесвітня література в сучасній школі. 2017. № 2. С. 29 – 35.

Анотація. Розробка уроку здійснена на допомогу учителям, які працюють у 8 класі. Пропонуються такі методи, прийоми і технології на уроці: «Книга на дотик», «Ефект присутності», «Картинна галерея», інфографіка, рольова гра, «Ароматичний настрій», «Вузлики в дорогу», кросенс, мультимедійна презентація PREZI.

260. Сорока І. І. Таємниці, сховані у філіжанці кави. Зарубіжна література в школах України. 2017. № 11. С. 31–40.

Анотація. У статті розкрито поняття образон, алгоритм і принципи створення, приклади його використання на біоадекватному уроці.

261. Сорока І. І. У пошуках Нарнії: квест. Зарубіжна література в школах України. 2017. № 6. С. 24– 27.

Анотація. Розробка уроку здійснена на допомогу учителям, які працюють у 7 класі. Пропонуються такі методи, прийоми і технології на уроці: «Пароль», рольова гра, «Відгадай героя за описом», «Якби я був», «Веселка», кросворд, твір-п'ятихвилинка «Дякую», використання відеофрагментів, мультимедійної презентації PREZI, валеохвилинка.

262. Сорока І. І. Усе моє, що зветься Україна!: патріотичний квест для учнів 5-6 класів. Зарубіжна література в школах України. 2017. № 2. С. 18–20.

Анотація. Розробка заходу здійснена на допомогу класним керівникам 5–6 класів. Мета квесту – поглибити знання учнів про красу і багатство української землі, продовжити знайомство з державними і народними символами, розвивати почуття гордості за свою батьківщину.

263. Сорока І. І. Як спілкуватися, долаючи відстань: конспект уроку з етики. Часопис «Все для вчителя». 2017. № 9. С. 10–12.

Анотація. Розробка уроку здійснена на допомогу учителям, які викладають етику у 6 класі. Пропонуються такі методи, прийоми і технології на уроці: «Пароль», рольова гра, «Інтрига», кросворд, інфографіка, асоціативне гроно, «Картинна галерея», використання відеофрагментів, мультимедійної презентації PREZI, валеохвилинка.

264. Сорока Т. В. Holidays and traditions: конспект уроку для учнів 4 класу. English. 2017. № 19. С. 28–31.

Анотація. Розробка уроку здійснена для учнів 4 класів. Мета уроку – повторити лексику теми, порядкові числівники, систематизувати знання учнів із використання минулого неозначеного часу, практикувати навички монологічного мовлення, розвивати пам'ять.

265. Сорокіна В. Т. Каліграфічні хвилинки. URL: <http://metodportal.com/node/64926>.

Анотація. Розробка каліграфічних хвилинок корисна тим, що збільшує словниковий запас дітей, розвиває увагу, логічне мислення. Учням цікаво виконувати завдання такого плану. Використовуючи ці каліграфічні хвилинки, вчитель має змогу підготувати дітей до вивчення нової теми, а також для систематизації та узагальнення знань дітей в цілому.

266. Стегнюк С. О. Використання здоров'язбережувальних технологій у навчальному процесі початкової школи. *Освіта і здоров'я: матеріали VII всеукр. наук.-практ. конф. з міжн. уч. -28 квітня 2017 року*. Суми, 2017. С. 11.

Анотація. Стаття сприяє підвищенню рівня здоров'я, формуванню навичок здорового способу життя суб'єктів освітнього процесу. Включає корисні поради учителям початкової школи для роботи по запобіганню захворювань.

267. Талдикіна Т. М. Профілактика порушення постави у дітей молодшого шкільного віку засобами оздоровчої фізичної культури. *Освіта і здоров'я: матеріали VII всеукр. наук.-практ. конф. з міжн. уч. (м. Суми, 27-28 квітня 2017 року)*. Суми, 2017. С. 16.

Анотація. Ця стаття містить матеріал, при використанні якого суттєво підвищиться цінність здоров'я на теоретичній та практичній ниві в системі «учень-вчитель-батьки», сприяє підвищенню рівня здоров'я, формуванню навичок здорового способу життя суб'єктів освітнього процесу.

268. Теницька Н. В., Гологан А. М. Комплекс тренувальних вправ Practise Phrasal Verbs. URL: <http://test.teacherjournal.in.ua/index.php/rozrobky-2017/item/1165-practise-phrasal-verbs/>

Анотація. У публікації розглянуто 10 найбільш поширених у сучасній англійській мові фразових дієслів. Подано таблиці, які містять дієслова з постпозитивами та їх перекладом, а також тестові завдання з ключами для формування практичних навичок використання фразових дієслів у мовленні.

269. Терещенко Т. В. Умови ефективного застосування самостійної роботи на уроках хімії. URL: <http://metodportal.com/node/60463>.

Анотація. Метою цієї статті є надання рекомендацій щодо організації самостійної роботи учнів на уроках хімії в різних умовах: під час роботи з підручником, з використанням табличного матеріалу й графічних схем, з диференційованими завданнями, під час лекції, семінарських занять, розв'язання експериментальних задач та у процесі виконання практичних робіт.

270. Терещенко Т. В. Фізичні та хімічні властивості солей: Розробка уроку. 8 клас. URL: <http://metodportal.com/node/60461>.

Анотація. Запропонована методика проведення уроку – «мозковий штурм», доцільне використання магнітної дошки, складання опорно-узагальнюючих схем – сприяє організації ефективною навчальною діяльністю учнів в процесі опануванням навчальним матеріалом.

271. Терещенко Т. В., Іванова Н. В. Фізичні та хімічні явища. Хімічні реакції, що їх супроводжують (в рамках Всеукраїнських Сковородинських навчань «Пізнай себе»): бінарний урок з хімії та фізики. 7 клас. URL: <http://metodportal.com/node/62296>.

Анотація. Мета даного уроку – актуалізувати та поглибити знання учнів з природознавства про природні явища; навчитися їх розрізняти фізичні та хімічні явища; формувати поняття “хімічна реакція,” розглянути ознаки хімічних реакцій, умови їх перебігу; продовжити розвивати уміння школярів спостерігати, міркувати; виховувати природничу картину світу та пізнавальний інтерес до предметів; розвивати комунікативні навички.

272. Терновська Л. Г. Трикутник. Прямокутник. Квадрат. URL: metodportal.com/node/65793.

Анотація. Запропоновано урок для учнів 5 класу з використанням комп'ютерної презентації та цікавих відомостей про основні геометричні фігури. Урок насичений різноманітними методичними прийомами та різнорівневими завданнями.

273. Тертишна С. І. Евристичні технології навчання – запорука формування соціально активної особистості. Самореалізація пізнавально-творчого і професійного потенціалу особистості в інноваційній освіті: матеріали всеукр. наук.-практ. конф. з міжнар. участю. (м. Суми, 16-17 листопада 2017 року). Суми, 2017. С. 230–233.

Анотація. Автор доводить, що запровадивши ефективні форми і прийоми евристичного навчання, успіх досягається використанням всіляких схем і опор, особливо тих, що створюються у співпраці з учителем як результат самостійних міркувань учнів. При цьому мовний і загальний розвиток учнів відбувається значно швидше, зростає їхня пізнавальна активність, а навчальна діяльність стає більш самостійною, креативною, зацікавленою, збагачує творчий досвід, формує позитивні якості особистості, риси характеру, емоційно-вольову сферу, самостійність, саморегуляцію, наполегливість, працелюбство та акуратність.

274. Ткаченко Л. В. Іменник: конспект інтегрованого уроку української мови та природознавства для 4 класу. Всесвіт. URL: <https://super.urok-ua.com/konspekt-integrovanogo-uroku-z-ukrayinskoj-movi-ta-prirodoznavstva-dlya-4-go-klasu-imennik-ta-vsivit/>.

Анотація. Конспект уроку зумовлений завданнями інтеграції знань, умінь і навичок учнів у контексті вимог Нової української школи, їх практичного застосування до процесів та явищ оточуючої дійсності, із використанням засобів ІКТ та різних форм організації діяльності учнів. Містить низку вправ з формування цілісної системи уявлень про діалектико-матеріалістичні закони пізнання навколишнього світу в їх взаємозв'язку та взаємозумовленості.

275. Ткаченко Н. Д. Слова протилежні за значенням (антоніми). Відкритий урок: розробки, технології, досвід. 2017. № 01 (березень). URL: <http://osvita.ua/publishing/about/2644/>.

Анотація. План-конспект уроку з української мови у 3 класі на заявлену тему, мета якого – розширити знання про антоніми; формувати вміння визначати слова-антоніми, добирати їх, використовувати в мовленні; розвивати інтерес до мови, мовне чуття, увагу до лексичних значень слів; збагачувати словниковий запас; сприяти етичному вихованню засобами народної моралі; виховувати працьовитість, бажання вчитися.

276. Ткаченко Н. М. Використання інноваційних методичних прийомів на уроках географії. Наукові записки СДПУ ім. А.С.Макаренка. Географічні науки. Суми, 2017. Вип. 8. С. 195–199.

Анотація. У статті проаналізовано основні інноваційні прийоми для підвищення ефективності навчальної діяльності учнів в школі на уроках географії в 9-11 класів.

277. Ткаченко Н. М. Європа: географічні загадки про міста й країни. Краєзнавство. Географія. Туризм. 2017. № 23. С. 29–34.

Анотація. Стаття містить додаткову цікаву інформацію про міста й країни Європи та приклади географічних загадок, які можна використати на уроках викладання курсів «Економічна і соціальна географія світу», «Географія материків і океанів».

278. Токарева Л. М. Формування комунікативної компетентності молодших школярів на уроках української мови методами евристичного навчання. Самореалізація пізнавально-творчого і професійного потенціалу особистості в інноваційній освіті: матеріали всеукр. наук.-практ. конф. з міжнар. участю. (м. Суми, 16-17 листопада 2017 року). Суми, 2017. С. 233–237.

Анотація. У статті розглядаються можливості евристичного навчання, яке поєднує в собі творчу та пізнавальну діяльність, тому закладання фундаменту для вироблення й узагальнення в молодших учнів компетенцій комунікативно виправдано користуватися засобами мови в різних життєвих ситуаціях, що є найголовнішим завданням нових програм з української мови; використовуючи евристичну систему навчання з її формами і методами роботи, дає можливість формувати мовні компетентності учнів.

279. Турченко С. М. Аплікація з тканини та гудзиків: конспект уроку та презентація. URL: <http://metodportal.com/node/52298>.

Анотація. Розробка допоможе вчителю початкових класів познайомити учнів з технологією виконання аплікації, як видом декоративно-ужиткового мистецтва.

280. Турченко С. М. В. Драгунский. Ровно 25 кило: урок з літературного читання. URL: <http://metodportal.net/node/93007>.

Анотація. Розробка містить методичні рекомендації щодо роботи з новим твором, з довідковою літературою.

281. Турченко С. М. Витинанка як вид народних ремесел України. Стрічкові витинанки «Чарі вний ліхтарик»: урок трудового навчання. URL: <http://metodportal.net/node/93010>.

Анотація. Розробка містить чіткі та зрозумілі рекомендації щодо послідовності виготовлення витинанки, а також інформацію про історію виникнення витинанки.

282. Турченко С. М. На казковій галявині: літературний ранок. URL: <http://metodportal.net/node/93008>.
Анотація. Автор розробки запрошує до подорожі Казковою країною. Дітям пропонуються конкурси, змагання за участю казкових героїв.
283. Турченко С. М. По Н. Надеждиной «Какого цвета снег?», Знакомство с картинами «Первый снег», «Мартовский снег» А. Пластова; «Учись видеть красоту» по И. Грабарю: урок з літературного читання. URL: <http://metodportal.net/node/93009>.
Анотація. Розробка уроку спрямована на розвиток усвідомленого, виразного читання, вміння будувати діалог, вміння бачити красу навколишнього світу.
284. Турченко С. М. У світі професій: виховний захід. URL: <http://metodportal.com/node/49891>.
Анотація. Зміст заходу дає можливість розкрити та розширити знання учнів про сучасні та давні професії, формувати почуття поваги до людей праці.
285. Харламова Л. М. Формування життєвої компетентності вихованців у позашкільному навчальному закладі – Школі сприяння здоров'ю. Розвиток особистісно–професійної компетентності педагогів для реалізації проблеми «Навчальний заклад – територія здоров'я»: матеріали І обл. наук.-прак. конф. (м. Суми, 29 листопада 2017 року). Суми, 2017. С. 135–140.
Анотація. У статті висвітлено питання упровадження компетентнісного підходу в позашкільний освітній простір шляхом формування життєвої компетентності вихованців у позашкільному навчальному закладі – Школі сприяння здоров'ю.
286. Харченко А. О. School Quest: сценарій позакласного заходу у 4 класі. URL: <http://metodportal.com/node/59565>.
Анотація. Захід спрямований на підвищення мотивації учнів до вивчення англійської мови.
287. Харченко А. О. School Subjects: конспект уроку у 4 класі та презентація до уроку. URL: <http://metodportal.com/node/59787>.
Анотація. Матеріали спрямовані на поглиблення знань учнів з теми «Шкільне життя», формує вміння працювати в парах, логічно висловлювати свої думки, удосконалювати компетенції читання, аудіювання й усного монологічного мовлення на задану тематику.
288. Харченко А. О. Захоплення моїх друзів: конспект уроку та презентація до уроку для учнів 3 класів для шкіл з поглибленим вивченням англійської мови. URL: <http://metodportal.com/node/59613>.
Анотація. В ході уроку діти активізують раніше вивчений лексико–граматичний матеріал з теми «Дозвілля».
289. Харченко Я. В. Наші щоденні справи: конспект уроку з англійської мови для 3 класу. URL: <https://naurok.com.ua/konspekt-uroku-z-angliysko-movi-dlya-3-klasu-nashi-schodenni-spravi-7604.html>.
Анотація. Урок англійської мови для 3 класу з теми «Наші щоденні справи», розроблений за підручником О. Карп'юк. Створений з використанням інтернет-ресурсів та інтерактивних технологій. Спрямований на активізацію лексичного та граматичного матеріалу теми, удосконалення навичок аудіювання, читання та усного мовлення.
290. Ходенко З.Б. Національн-патріотичне виховання учнів на уроках англійської мови і факультативних заняттях з краєзнавства. Самореалізація пізнавально-творчого і професійного потенціалу особистості в інноваційній освіті: матеріали всеукр. наук.–прак. конф. з міжнар. участю. (м. Суми, 16-17 листопада 2017 року). Суми, 2017. С. 238–241.
Анотація. У статті розглядається евристичне навчання та національно-патріотичне виховання на уроках англійської мови та факультативних заняттях, автор зазначає, що відбувається творча самореалізація не просто учня, а учня – громадянина, патріота. Оскільки учень виявляється втягненим у культурно-історичні процеси, то підсумком його діяльності виступає і власний загальнокультурний приріст.
291. Цапенко Н. О. Гармонія людини й природи – одна з головних проблем твору Кавабата Ясунарі «Тисяча журавлів». Філологічний олімп. 2017. № 6. URL: <https://sites.google.com/site/vpfilolimp/zurnal-filologichni-olimp>.

Анотація. Навчальна мета цього уроку – вчити визначати коло основних проблем твору, доводити, що гармонія людини та природи – одна з головних проблем твору Кавабата Ясунарі «Тисяча журавлів». Характерна риса уроку – використання різнорівневих завдань.

292. Чайка А. П. Народження книги: бібліотечний урок 2 клас.
URL: <https://www.schoollife.org.ua/1019-2017/>.

Анотація. У даній роботі представлений конспект бібліотечного уроку – проекту із застосуванням інтерактивних та інформаційно-комунікативних технологій навчання та мультимедійна презентація до уроку. На цьому уроці учні виконують творчі та пошукові завдання, вчать порівнювати і аналізувати, ознайомлюються з історією створення книги, їх фондосховищами.

293. Чайка А. П. Святково-розважальна програма до свята 8 Березня.
URL: <http://metodportal.com/node/58159>.

Анотація. У сценарії запропоновані матеріали, які спрямовані на реалізацію мети заходу: виховувати у дітей любов та повагу до мами, бабусі, шанобливе ставлення до родини; розвивати творчі здібності, артистизм, навички роботи у творчій взаємодії, як один з видів соціальної і громадянської компетентності нової української школи.

294. Чайка А. П. Творчі завдання на розвиток креативного мислення молодших школярів.
URL: <https://super.urok-ua.com/tvorchi-zavdannya-na-rozvitok-kreativnogo-mislennya-molodshih-shkolyariv/>.

Анотація. У статті подається інформація про те, що головним завданням нової української школи є формування відповідальної креативної особистості, яка здатна до самоосвіти й саморозвитку, вміє використовувати набуті знання для творчого розв'язання проблем, опрацьовувати різноманітну інформацію, прагне змінити на краще своє життя та життя інших. Творчі завдання будуть корисні учителям, які прагнуть розвинути в учня такий тип мислення, який забезпечить йому можливість адекватно оцінювати нові обставини, формувати стратегію подолання перешкод, уможливлуватимуть пристосування учня до нових, часом непередбачуваних, ситуацій.

295. Чайка З. В. В. О. Сухомлинський «Восени пахне яблуками: літературне читання.
URL: <http://metodportal.com/node/62054>.

Анотація. Урок літературного читання направлений на розширення і поглиблення знань учнів про творчість В. Сухомлинського та славетної художниці К. Білокур, вчить аналізувати прочитане, висловлювати свої почуття; виховує любов до прекрасного.

296. Чайка З. В. Життя великого Кобзаря: літературне читання.
URL: <http://metodportal.com/node/57744>.

Анотація. У розробці подано різні види робіт на уроці літературного читання: літературна вікторина, виконання завдань за поданим ключем, робота з анаграмами, бліц турнір, мікрофон та ін, які оптимізують засвоєння учнями навчального матеріалу, сприяють активізації пізнавальної діяльності учнів.

297. Чайка З. В. Літературне читання. Образотворче мистецтво. «Весну красну вітаємо: інтегрований урок. URL: <http://metodportal.com/node/57742>.

Анотація. Інтегрований урок літературного читання та образотворчого мистецтва побудований на особистісно-діяльнісному підході, що сприяє розкриттю творчого потенціалу учнів, розвитку емоційно-чуттєвої сторони особистості, формуванню національної самосвідомості, поваги до традицій свого народу.

298. Чайка З. В. Речення. Поняття про речення: урок української мови.
URL: <http://metodportal.com/node/51490>.

Анотація. Урок української мови з використанням інноваційних технологій побудований на принципах педагогіки партнерства, активної співпраці вчителя та учнів, що є одним з пріоритетів Нової української школи.

299. Челядіна Л. І. Вправи на розрізнення синонімів, спільнокореневих слів та різних форм одного й того самого слова. Відкритий урок: розробки, технології, досвід. 2017. № 02 (грудень).
URL: http://osvita.ua/school/lessons_summary/initial/58112/.

Анотація. План-конспект уроку з української мови у 3 класі на заявлену тему, мета якого – навчити учнів розрізняти під керівництвом учителя синоніми, спільнокореневі слова і форми того самого слова; розвивати увагу до лексичного значення слів; виховувати любов до природи та прагнення її охороняти.

300. Челядіна Л. І. Способи перевірки розв'язання прикладів на додавання та віднімання. Відкритий урок: розробки, технології, досвід. 2017. Грудень № 02. URL: http://osvita.ua/school/lessons_summary/initial/56549/.

Анотація. План-конспект уроку з математики у 2 класі мультимедійною підтримкою, мета якого – формувати вміння виконувати перевірку розв'язання прикладів на додавання та віднімання різними способами; розвивати вміння додавати та віднімати тризначні числа; розширювати світогляд, виховувати пізнавальний інтерес, зацікавленість математикою, наполегливість, старанність, акуратність.

301. Челядіна Л. І. Цінності моєї родини (до свята матері). Відкритий урок: розробки, технології, досвід. 2017. № 02 (грудень). URL: http://osvita.ua/school/lessons_summary/.

Анотація. Сценарій проведення заходу у 3 класі на заявлену тему, мета якого – удосконалювати знання учнів про цінності власної родини, важливість родинних зв'язків, сприяти зміцненню добрих стосунків між учнями та батьками, виховувати повагу до родини та сімейних традицій.

302. Чирка В. В. Зелена красуня люблять усі: складання розповідей за серією малюнків. URL: <https://super.urok-ua.com/konspekt-uroku-z-rozvitku-zv-yaznogo-movlennya-dlya-2-go-klasu-na-temu-zelenu-krasunu-lyublyat-usi-skladannya-rozpovidey-za-seriyeyu-malyunkiv>.

Анотація. Запропоновано розробку нестандартного уроку розвитку зв'язного мовлення для 2 класу з використанням інформаційно-комунікаційних технологій.

303. Чирка В. В. Інструкція з БЖД. Ігри для вдосконалення навичок роботи з маніпуляторами, клавіатурою. URL: <https://super.urok-ua.com/konspekt-uroku-z-informatiki-dlya-2-go-klasu-na-temu-instruktsiya-z-bzhd-igri-dlya-vdoskonalennya-navichok-roboti-z-manipulyatorami-klaviaturoyu>.

Анотація. Розробка уроку з інформатики допоможе вчителю у підборі матеріалів до уроків інформатики в початкових класах – запропоновано використання практичних завдань, ігор, кросвордів, ілюстративного матеріалу тощо.

304. Чирка В. В. Лічильна одиниця сотня. Лічба в межах 199. Утворення чисел прилічуванням 1 та за їх десятковим складом. URL: <https://super.urok-ua.com/konspekt-uroku-z-matematiki-dlya-3-klasu-lichilna-odinitiya-sotnya-lichba-v-mezhah-199-utvorennya-chisel-prilichuvanniam-1-ta-za-yih-desyatkovim-skladom>.

Анотація. Запропоновано розробку нестандартного уроку з математики для 3 класу за підручником М. Богдановича на тему “ Лічильна одиниця сотня. Лічба в межах 199. Утворення чисел прилічуванням 1 та за їх десятковим складом ” з використанням інноваційних технологій (на основі диференціації навчання).

305. Шамрай Л. Є. Українець – це на все життя. Все для вчителя. 2017. № 4. С. 53.

Анотація. Ця розробка бібліотечного уроку для учнів 4-5 класів дає змогу педагогам цікаво, змістовно провести захід, сприяє вихованню в учнів почуття патріотизму. Містить багатий ілюстративний матеріал, широку низку завдань і вправ, елементи проектної діяльності, ігрові форми роботи.

306. Шебеда К. О. Про готовність учителів до роботи в умовах «Педагогіки партнерства» відповідно Концепції Нової української школи. Батьківські збори: алгоритм проведення. URL: <http://metodportal.com/node/65144>.

Анотація. В статті містяться матеріали про готовність учителів до роботи в умовах «педагогіки партнерства» відповідно Концепції Нової української школи, а також розкривається питання алгоритму підготовки та проведення батьківських зборів.

307. Шебеда К. О. Сценарій вистави Білосніжка. URL: <https://www.schoollife.org.ua/284-2017/>.

Анотація. Розробка сценарію здійснена на допомогу учителям, вихователям групи продовженого дня, керівникам гуртків, які працюють з учнями 1-7 класів. Розроблений захід передбачає використання мультимедійної презентації.

308. Шевченко Л. С. Вирази з дужками. Порядок виконання дій у виразах, що містять дужки. Задачі на дві дії в 2 класі: розробка уроку. URL: <https://super.urok-ua.com/konspekt-uroku-z-matematiki-2-klasu-na-temu-virazi-z-duzhkami-poryadok-vikonannya-diy-u-virazah-shho-mistyat-duzhki-zadachi-na-dvi-diyi>.

Анотація. План-конспект уроку, мета якого – повторити і закріпити вміння учнів користуватися різними способами додавання і віднімання одноцифрових і двоцифрових чисел із переходом через десятку в межах 20, 100; навчити розв'язати вирази з дужками, встановлювати порядок виконання дій у виразах, що містять дужки; формувати навички розв'язування складених задач. Розвивати обчислювальні навички, логічне мислення, математичну мову, виховувати навички самоконтролю, доброзичливість. Розробка уроку здійснена на допомогу вчителям, які працюють у початкових класах (2 кл.).

309. Шевченко Л. С. Вирази з дужками. Порядок виконання дій у виразах, що містять дужки в 2 класі: презентація до уроку. URL: <https://super.urok-ua.com/virazi-z-duzhkami-poryadok-vikonannya-diy-u-virazah-shho-mistyat-duzhki-zadachi-na-dvi-diyi-vihovniy-zahid-mi-diti-yevropeyskoyi-rodini/>.

Анотація. Презентація до уроку, мета якої – встановити зміст і співвідношення текстової та графічної інформації, показати матеріал одним цілим. Розвивати обчислювальні навички, логічне мислення, математичну мову, виховувати навички самоконтролю, доброзичливість. Розробка презентації до уроку здійснена на допомогу учителям, які працюють у початкових класах (2 кл.).

310. Шевченко Л. С. Ми – діти європейської родини: розробка виховного заходу в 2 класі. URL: <https://super.urok-ua.com/virazi-z-duzhkami-poryadok-vikonannya-diy-u-virazah-shho-mistyat-duzhki-zadachi-na-dvi-diyi-vihovniy-zahid-mi-diti-yevropeyskoyi-rodini/> «certifikat@urok-ua.com».

Анотація. План-конспект уроку, мета якого – поглибити знання учнів про Україну, формувати почуття належності до своєї країни, до її історії та традицій, розуміння того, що Україна європейська держава, а українці члени європейської родини; розвивати критичне мислення, вміння одержувати інформацію, аналізувати її, робити висновки; виховувати любов та повагу до рідного краю, його традицій, народу. Розробка виховного заходу здійснена на допомогу учителям, які працюють у початкових класах (2 кл.).

311. Шестопалова Л. М. Історичний калейдоскоп: позакласний захід. Учительський журнал он-лайн. URL: <http://test.teacherjournal.in.ua/index.php/rozrobky-2017/item/1031-istorichnij-kalejdoskop>.

Анотація. Мета заходу – розкрити і поглибити знання учнів з історії України, всесвітньої історії, рідної Сумщини, розвивати історичну компетентність, уміння визначати постаті в історії, виховувати інтерес та повагу до минулого України, формувати історичну самосвідомість.

312. Шилкіна О. І. Формування цілісної природничо-наукової картини світу засобами інтеграції навчальних предметів в умовах реалізації нового освітнього державного стандарту школи І ступеня. Інноваційні технології розвитку особистісно-професійної компетентності педагогів в умовах післядипломної освіти: збірник наук. пр. І всеукр. наук.-практ. ін.-конф. (м.Суми, 24 травня 2017 року). URL: <http://qoo.by/43NL>.

Анотація. У статті розглядаються особливості формування цілісної природничо-наукової картини світу засобами інтеграції навчальних предметів в умовах реалізації нового освітнього державного стандарту школи І ступеня.

313. Шимко А. Види перехресть. Дослідницько-пошуковий проект з основ здоров'я. Початкова школа. 2017. Грудень № 12 (582). С. 59–60.

Анотація. Метою даного дослідницько-пошукового проекту з основ здоров'я є вчити учнів здійснювати проектну діяльність на основі дослідження видів перехресть, які знаходяться в межах школи з метою застосування набутих знань на практиці; учити робити висновки, узагальнення, доводити власну думку; виховувати інтерес до пошукової роботи.

314. Шрамко Д. О. Мій друг вміє танцювати: конспект уроку у 1 класі. URL: <http://metodportal.com/node/59775>.

Анотація. Методичне забезпечення уроку спрямовано на активізацію лексичного матеріалу з теми «Моє хобі» та відпрацювання модального дієслова «can».

315. Шрамко Д. О. Пасхальні традиції в Україні та Англії: план-конспект уроку у 2 класі. URL: <http://metodportal.com/node/59776>.
Анотація. В процесі порівняння святкових традицій в різних країнах світу другокласники активізують вивчений лексико-граматичний матеріал, відпрацьовують вживанні дієслова «to have», розвивають спостережливість, логічне мислення, увагу та зорову пам'ять, удосконалюють фонетику та артикуляцію звуків, розвивають усні комунікативні вміння з опорою на наочність; підвищують загальний рівень культури.
316. Шрамко Д. О. Рахуємо разом: сценарій виховного заходу у 1 класі. URL: <http://metodportal.com/node/59778>.
Анотація. Захід спрямований на активізацію та відпрацювання лексичного матеріалу з англійської мови з теми «Цифри».
317. Шрамко Д. О. Це літак?: конспект уроку у 1 класі. URL: <http://metodportal.com/node/59795>.
Анотація. Конспект спрямований на відпрацювання на уроці з англійської мови лексичного матеріалу з теми «Іграшки» та питання «Is this?».
318. Шрамко Д. О. Чи вміє він бігати? Так.: конспект уроку у 1 класі. URL: <http://metodportal.com/node/59777>.
Анотація. Розробка уроку з англійської мови спрямована на засвоєння першокласниками нової лексики; відпрацювання модального дієслова «can»; розвиток пам'яті та уваги, навичок аудіювання з опорою на наочність та навичок монологічного мовлення на рівні монологів; виховання дбайливого до тварин.
319. Шрамко Д. О. Я вмію плавати: конспект уроку у 1 класі. URL: <http://metodportal.com/node/59774>.
Анотація. В розробці уроку з англійської мови запропоновано методіку введення нової лексики, відпрацювання вживання модального дієслова «can», розвиток пам'яті, уваги, навичок монологічного мовлення на рівні монологів; аудіювання з опорою на наочність.
320. Шульженко І. М. Дії з натуральними числами: Конспект уроку математики з підприємницьким тлом для учнів 5 класу. URL: <https://super.urok-ua.com/konspekt-uroku-matematiki-z-pidpriyemnitskim-tlom-dlya-uchniv-5-klasu-z-temi-diyi-z-naturalnimi-chislami/>.
Анотація. Урок узагальнення й систематизації знань і вмінь з теми «Множення і ділення натуральних чисел шляхом розв'язування прикладних задач».
321. Шульженко І. М. Застосування основних формул комбінаторики до розв'язування задач: урок. 9 клас. URL: <https://naurok.com.ua/urok-9-klas-zastosuvannya-osnovnih-formul-kombinatoriki-do-rozv-yazuvannya-zadach-783.html>.
Анотація. Конспект уроку відпрацювання й удосконалення вмінь і навичок розв'язування задач із застосуванням формул комбінаторики, формул простих і складних відсотків у 9 класі.
322. Шутько І. О. Використання евристичних технологій при навчанні мовленню на уроках іноземної мови в початковій школі. Самореалізація пізнавально-творчого і професійного потенціалу особистості в інноваційній освіті: матеріали всеукр. наук.-практ. конф. з міжнар. участю. (м. Суми, 17 листопада 2017 року). Суми, 2017. С. 241–244.
Анотація. У статті автор опирається на дослідження, що мало на меті виявити можливості використання евристичних технологій при навчанні говорінню на уроках іноземної мови в початковій школі. Результати дослідження впевнено доводять незамінність прийомів евристики в навчальному процесі. Застосовуючи евристичну методіку, вчитель спонукає учнів до здобуття нової інформації про осіб або події. Діяльність учнів на уроці є продуктивною, націленою на активний пошук вирішення проблеми і здобуття нових знань.
323. Щербань Л. Г. Формування професійної компетентності вчителя образотворчого мистецтва. Особистісно-професійна компетентність педагога: теорія і практика: матеріали Всеукраїнської науково-практичної конференції. (м. Суми, 28 лютого 2017 року). Суми, 2017. С. 370–372.
Анотація. Стаття описує процес формування професійної компетентності вчителя образотворчого мистецтва за зразком проведення майстер-класу з теми «Виготовлення листівки в техніці декоративно-ужиткового мистецтва «скрапбукінг». Представлено алгоритм проведення

майстер-класу з коротким описом кожного з шести етапів: I – мотивація творчої діяльності, II – історія виникнення та походження техніки «скрапбукінг»; III – співвіднесення своєї діяльності з діяльністю інших (педагогічний малюнок); IV – нове бачення проблеми, перехід до усвідомлення (художньо-творча педагогічна діяльність); V – самооцінювання та самокорекція (аналіз виконаної роботи); VI – рефлексія.

324. Юрченко К. В. Використання ІКТ на уроках математики як фахова компетентність сучасного вчителя. Використання інноваційних технологій в процесі підготовки фахівців: матеріали наук. пр. міжн. наук.-практ. інт.-конф. (м. Вінниця, 28-29 березня 2017 року). URL: <https://conferences.vntu.edu.ua/index.php/itpf/2017/paper/view/3262/2649>.

Анотація. У статті висвітлено дидактично доцільні форми та методи роботи використання ІКТ на уроках математики.

325. Ющенко О. Г. Особливості застосування дидактичних ігор на уроках української мови. Актуальні питання суспільних та гуманітарних наук: матеріали VII міжн. інт.-конф. мол. уч. і студ. (м. Глухів 04-06 грудня 2017 року). Суми, 2017. Ч. 2. С. 67–69.

Анотація. У статті розкрито шляхи використання дидактичних ігор на уроках української мови. Показані можливості та переваги використання окремих видів ігор.

326. Ягупа І. Д. Екологічний проект як один із засобів екологічного виховання. Початкова школа. 2017. № 2. С. 62–63.

Анотація. У статті наголошено на важливості формування екологічної культури молодших школярів з метою становлення екологічного мислення в процесі освітньої діяльності. Також представлено паспорт проекту «Випуск екологічно-пізнавальної газети».

327. Ягупа І. Д. Маленькі «зірочки», зате яскраві засяють в нашій школі та державі: лідерський проект «Клас року». Учитель початкової школи. 2017. № 7. С. 17–21.

Анотація. Автор статті ділиться досвідом проведення в школі конкурсу між класними колективами, у ході якого й учні, і педагоги мають змогу продемонструвати свої творчі здібності та реалізувати нові креативні ідеї.

328. Ягупа І. Д. Розробки уроків каліграфії. Урок 4 та 5. URL: http://testportal.ucoz.com/load/rozrobki_urokiv/rozrobki_urokiv_kaligrafiji_urok_4_ta_5/5-1-0-712.

Анотація. Уроки розроблено за програмою курсу за вибором «Каліграфія. 1-4 класи» на допомогу вчителям початкових класів. Пропонуються нові методи, прийоми роботи, що сприяють розвитку дрібної моторики руки, зорово-моторної координації, зв'язного мовлення учнів.

329. Ягупа І. Д. Уроки каліграфії з презентаціями. 1 клас. Урок 1. «Орієнтування на площині: сторінці альбому, книжки, зошита, парти, стола тощо (знаходження центру, середини, лівої, правої, верхньої, нижньої сторони, кутів)». Урок 2. Вправи на формування оптико-просторового орієнтування. Малювання доріжок. URL: http://testportal.ucoz.com/load/konkurs_quot_pedagog_novator_quot/konkurs_quot_pedagog_novator_2017_roku/53/25-1-0-571.

Анотація. Уроки розроблено за програмою курсу за вибором «Каліграфія. 1-4 класи» на допомогу вчителям початкових класів. Пропонуються нові методи, прийоми роботи, що сприяють розвитку дрібної моторики руки, зорово-моторної координації, зв'язного мовлення учнів.

330. Ярмак В. В. Закріплення обчислень виду 40-8. Порівняння складу і виразу. Складання задач за виразом: урок з математики для 3 класу. URL: <https://super.urok-ua.com/konspekt-uroku-matematiki-3-klas-zakriplennya-obchislen-vidu-40-8-porivnyannya-virazu-i-chisla-skladannya-zadach-za-virazom>.

Анотація. Запропоновано конспект нестандартного уроку математики у 3 класі, проведеного у формі «Урок-пошук зайчика.» Учні, з неабияким інтересом, використовують свої математичні знання для порятунку зайчика.

331. Ященко В. В. Додавання малюнків в текстовий документ Word та їх форматування. URL: <http://test.teacherjournal.in.ua/index.php/shkilni-predmeti/informatika/13727-dodavannia-maliunkiv-v-tekstovyi-dokument-word-ta>.

Анотація. Запропоновано розробку уроку інформатики для 5 класу, мета якого навчити вставляти в документ MS Word зображення, художній текст, сформувані вміння використовувати інструменти для роботи з малюнками, використовувати набуті знання на практиці.

КЗСОП «СУМСЬКА ОБЛАСНА ГІМНАЗІЯ-ІНТЕРНАТ ДЛЯ ТАЛАНОВИТИХ ТА ТВОРЧО ОБДАРОВАНИХ ДІТЕЙ»

1. Нестеренко Л. В., Чикало В. І. Спорт – мій життєвий вибір, спорт – це життя: вечір-зустріч до Міжнародного дня спорту. Освітній портал «Super.urok-ua.com». URL: <https://super.urok-ua.com/vechir-zustrich-do-mizhnarodnogo-dnya-sportu-sport-miy-zhittjeviy-vibir-sport-tse-zhittya/>.

Анотація. Виховний захід для учнів 11 класів, на який були запрошені видатні спортсмени України, а також громадські діячі, журналісти та батьки учнів. Інтерактивне спілкування про спорт та цінність здорового способу життя, спортивні можливості та успіхи гімназистів.

2. Нестеренко Л. В. Моральність – потреба сучасного суспільства. Освітній портал «На урок». URL: <https://naurok.com.ua/moralnist-potreba-suchasnogo-suspilstva-4708.html>.

Анотація. Виховний захід для учнів 10 класів, метою якого є формування світоглядних орієнтирів, моральних уявлень учнів, уявлень про моральний подвиг; розкриття сутності вчинків великої моральної сили; морального розвитку учнів; виховання громадянськості, милосердя, людяності, людської гідності, здатності творити добро, здатності діяти на благо інших.

3. Танькова І. І. Самоменеджмент – ключ до самовдосконалення учнів гімназії-інтернату. Методичний портал. URL: <http://metodportal.com/node/52662>.

Анотація. У статті представлено узагальнені результати педагогічного досвіду по впровадженню в навчально-виховний процес гімназії-інтернату для талановитих та творчо обдарованих дітей основ самоменеджменту і тайм-менеджменту як інструменту підвищення ефективності освітньої діяльності гімназистів.

4. Танькова І. І. Телефонія – цивілізоване спілкування: годинна етикету. Методичний портал. URL: <http://metodportal.com/node/53715>.

Анотація. Година етикету «Телефонія – цивілізоване спілкування» проводиться з метою формування та удосконалення основних вмінь культури спілкування та спілкування телефоном зокрема, та розвитку комунікативних якостей особистості гімназистів.

5. Танькова І. І. «Урок – реквієм «Пам'ять сьогодні – гідна Україна завтра». Учительський журнал он-лайн. www.teacherjournal.in.ua

Анотація. Розробка виховного заходу метою якого є виховування почуття патріотизму, любов до Батьківщини, до історії свого народу, пошану до ветеранів.

6. Танькова І. І. Усний журнал «Сумщина в іменах». URL: UROK-UA.com.

Анотація. Розробка виховного заходу метою якого є активізація національно-громадянського виховання учнівської молоді на краєвих зразках служіння своєму народові, вірності України, любові до рідного краю; формування свідомого громадянина-патріота свого міста та країни; розвиток інтересу до навчання та пізнання самого себе, усвідомлення унікальності людини.

7. Шевченко Г., Юхно Н. Використання асоціативних методів активізації творчого мислення в проектній діяльності учнів. STEM-освіта: стан впровадження та перспективи розвитку: матеріали III Міжнародної науково-практичної конференції. Київ, 2017, С. 147–151.

Анотація. У статті розкрито методіку використання асоціативних методів активізації творчого мислення в проектній діяльності учнів. Численна кількість нестандартних проблем, що періодично постають перед суспільством, з одного боку, і вічне прагнення людини до інновацій, а іншого, пояснюють багато численні розробки методів творчого мислення. Методи творчого і критичного мислення ґрунтуються на двох основних механізмах творчості – асоціативному мисленні та заздалегідь прийнятому випадковому характеру пошуку.

м. КОНОТОП

1. Барабаш В. В., Горшеніна С. П. Характеристика атмосферних опадів у місті Конотоп. Наукові записки Сумського державного педагогічного університету імені А.С.Макаренка. Географічні науки. Суми, 2017. № 8. С. 70–74.

Анотація. Оподи – важливий кліматичний компонент. За аналізом кількості опадів та їх режимом випадання можна зробити висновки про зміни клімату. Тому тема актуальна й цікава для подальшого вивчення. Робота буде корисною для краєзнавців, науковців, учителів географії, економіки.

2. Білецька Т. А. Від «Розумників і розумниць» до «Щасливого випадку»: позакласна робота з обдарованими учнями. Хімія. 2017. Вип. 3 (171). С. 14–16.

Анотація. Запропонований збірник подає досвід роботи з обдарованими дітьми методичного кабінету та методичного об'єднання вчителів хімії, розробки інтелектуальних конкурсів «Розумники і розумниці» і «Щасливий випадок» для учнів 8 класу. Посібник містить досвід роботи міського методичного об'єднання вчителів хімії з обдарованими учнями протягом багатьох років: плідна співпраця вчителів із викладачами університету імені Тараса Шевченка, багаторічний досвід проведення міських інтелектуальних конкурсів «Розумники і розумниці» і «Щасливий випадок» для обдарованих учнів 8 класу, цікаві, нестандартні конкурси, запитання та ребуси із різних галузей хімічних знань. Матеріали розроблені вчителями хімії. Посібник призначений для використання учнями та вчителями хімії, які викладають хімію у 8 класі шкіл, гімназій та ліцеїв.

3. Білецька Т. А. Календарнотематичне планування з хімії для 9 класу. Скоропадська С. О.: дидактичні матеріали для 9 класу. Хімія. 2017. Ч. 1. Вип. 10 (178). С. 6–11.

Анотація. Календарно-тематичне планування з хімії для 9 класу складено відповідно до нового Державного стандарту (Постанова від 23 листопада 2011 р. № 1392) та Програми для загальноосвітніх навчальних закладів: Хімія. 7-9 класи (наказ № 585 від 29.05.2015 «Про затвердження змін до навчальних програм для загальноосвітніх навчальних закладів II ступеня»).

4. Білецька Т. А. Критерії оцінювання навчальних досягнень учнів з хімії в 9 класі. Скоропадська С. О.: дидактичні матеріали для 9 класу. Хімія. Ч. 1. Вип. 10 (178). 2017. С. 12–21.

Анотація. Критерії оцінювання навчальних досягнень учнів (автор Білецька Т. А.) з кожної підтеми, представлені у посібнику, відповідають вимогам Державного стандарту базової і повної загальної середньої освіти та виконанню найважливіших завдань вивчення хімії у 9 класі.

До кожної теми представлені обов'язкові результати навчальних досягнень учнів з даної теми. Вони складаються: з базових знань, які учні отримали при вивченні предмету у попередніх класах; знання основних понять теми; умінь виконувати вправи та розв'язувати задачі відповідно до теми.

Такий підхід дасть можливість вчителю знайти більше об'єктивний підхід до оцінювання рівня засвоєння основних питань теми, а учню ефективно підготуватися до тематичного оцінювання.

5. Білецька Т. А. Тести до курсу хімії в 9 класі Скоропадська С. О.: дидактичні матеріали для 9 класу. Хімія. Ч. 1. Вип. 10 (178). 2017. С. 60–111.

Анотація. Метою запропонованої збірки тестів є надання допомоги вчителю у здійсненні контролю та корекції знань учнів 9 класу у зв'язку з переходом на навчання за новою програмою «Хімія 7–9». Тести допоможуть вчителю в активізувати роботу учнів та перевірити ступінь засвоєння матеріалу учнями в процесі вивчення курсу хімії у 9 класі. Зміст тестів відповідає новому Державному стандарту (2011 р.) та програмі (2015 р.).

Пропонується 28 тестів, у кожному по два варіанти. Завдання варіантів подібні за змістом і характером дій, що повинні здійснювати учні. Це дає можливість одночасно організувати учнів класу, забезпечити умови для індивідуальної або групової роботи.

6. Білецька Т. А. Тести до курсу хімії в 9 класі: дидактичні матеріали для 9 класу. Хімія. Ч. 2. Вип. 11 (179). 2017. С. 4–45.

Анотація. Метою запропонованої збірки тестів є надання допомоги вчителю у здійсненні контролю та корекції знань учнів 9 класу у зв'язку з переходом на навчання за новою програмою «Хімія 7-9». Тести допоможуть вчителю в активізувати роботу учнів та перевірити ступінь

засвоєння матеріалу учнями в процесі вивчення курсу хімії у 9 класі. Зміст тестів відповідає новому Державному стандарту (2011р.) та програмі (2015 р.).

Пропонується 28 тестів, у кожному по два варіанти. Завдання варіантів подібні за змістом і характером дій, що повинні здійснювати учні. Це дає можливість одночасно організувати учнів класу, забезпечити умови для індивідуальної або групової роботи.

7. Білецька Т. А. Швидкість хімічної реакції, залежність швидкості реакції від різних чинників: дидактичні матеріали для 9 класу. Хімія. 2017. Ч. 3. Вип.12 (180). С. 65–72.

Анотація. Метою запропонованої збірки системи уроків з хімії є надання допомоги вчителю в здійсненні контролю та корекції знань учнів 9 класу у зв'язку з переходом на навчання за новим Державним стандартом та програмою 2017 року. Матеріали допоможуть активізувати роботу учнів та перевірити ступінь засвоєння матеріалу в процесі вивчення курсу хімії у 9 класі.

8. Гончаренко О. Фторування як засіб управління властивостями оксиду цирконію, легованого ітрієм. Альманах «QN»: всеукраїнський збірник наукових праць студентів. Суми, 2017. Вип.7. С. 145–148.

Анотація. У статті розкриваються різні підходи до досліджень оксиду (діоксиду) цирконію, зокрема на люмінісценцію, дослідження його властивостей та практичного застосування отриманих результатів.

9. Демидчик Г. С., Шевчик Н. В. Мовлення вчителя – один із складників професійної компетентності. Особистісно-професійна компетентність педагога: теорія і практика: матеріали І Всеукраїнської наук.-метод. конф. (м. Суми, 28 лютого 2017 року). Суми, 2017. С. 71–74.

Анотація. У статті висвітлено погляд на роль сучасного вчителя в навчально-виховному процесі. Значне місце відведено питанням підвищення мовної грамотності і мовленнєвої компетентності вчителя.

Доведено, щоб мати високу культуру мовлення, слід добре знати існуючі правила і норми української літературної мови, дотримуватися їх у живому мовному спілкуванні і на письмі, бути уважним до мін у сучасній літературній мові. Культура і техніка мовлення є не тільки елементом культури педагогічної діяльності вчителя, а й передумовою позитивного сприйняття його учнями, їхніми батьками, колегами.

10. Добровольська Т. П. Барви українського слова: мовознавчий турнір. URL: SUPER.UROK-UA.com.

Анотація. Методична розробка мовознавчого турніру «Барви українського слова» сприяє поглибленню й розширенню знань про мову та мовлення. Матеріали пробуджують у школярів пізнавальний інтерес, виховують любов до рідної мови, Батьківщини. Автором описано проведення конкурсів: «Утвори слово», «Темна завіса», «Криниця мудрості», «Караоке по-українськи». Презентація доповнює мовознавчий матеріал. Робота може бути використана учителями української мови, організаторами дозвілля дітей.

11. Колоусова Л. М. Математичний інструментарій на уроках фізики. Учительський журнал он-лайн. 2017. URL: <http://teacherjournal.in.ua/dodaty-rozrobku>.

Анотація. У даному матеріалі показано взаємозв'язок математики і фізики. Наведено приклади використання математичного інструментарію при вивченні деяких тем. А також подано приклади невідповідності програм фізики і математики.

12. Матвійчук О. Б. Значимість особистості вчителя у формуванні духовних цінностей дитини в контексті гуманної педагогіки: матеріали всеукр. наук. конф. (м. Дніпропетровськ, 12-13 травня 2017 року). Дніпропетровськ, 2017. С. 22–24.

Анотація. Присвячено розкриттю ролі вчителя у формуванні духовних цінностей дитини в контексті гуманної педагогіки. Виходячи з творів Ш.О. Амонашвілі та досвіду практичної діяльності, проводиться думка, що учительське життя є подвигом, а вчитель – Герой Духу. І Україна в цьому не є виключенням, оскільки «народ, у якого ще може бути попереду сходження, буде мріяти про героя».

Доведено, що сьогодні суспільство потребує вчителя, який мислить духовно й героїчно, є відповідальним за виховання перед людьми й Богом, має високий обов'язок виховати Дитину – Героя Духу, а не традиційно вважати себе «маленькою» людиною, від якої мало що залежить. Зазначено,

що змінюючись сам, учитель змінить Школу, яка є носієм духу нації, народу, Батьківщини. Стверджується, що середовище, яке створюється в школі, залежить від кожного вчителя, а наповнення – від його внутрішнього світу, адже Учитель – Герой Духу наповнює простір Духовністю, яка розширює свідомість, відкриває нове бачення світу.

Розкрито роль якостей вчителя, таких, як: Доброта, Щирість, Відданість у формуванні в учнів доброго ставлення до всього світу, духовному єднанню, у відкритті можливостей бачити перспективу. Проаналізовано педагогічні принципи, які справедливо Ш.О. Амонашвілі вважає провідними: одухотворення середовища, у якому перебуває Дитина, визнання Дитини як особистості, вияв творчого терпіння, створення умов для пізнання Дитиною себе.

13. Матвійчук О. Б. Майдан: духовні ідеали молоді. Науково-методичне видання. І Всеукраїнський круглий стіл з он-лайн трансляцією «Формування патріота в вимірі революції гідності та пріоритетів «Нової школи»: збірник матеріалів. Суми, 2017. № 3. С. 217–221. URL: <http://www.soippo.edu.ua/index.php/home/2081-vseukrajinskij-kruglij-stil-z-on-lajn-translyatsieyu-formuvannya-patriota-v-vimiri-revoljutsiji-gidnosti-ta-prioritetiv-novoji-shkoli>.

Анотація. Присвячено питанням формування почуття патріотизму, а значить розвитку, вихованню духовного життя Дитини. Спираючись на творчість Ш.О. Амонашвілі, доведено, що «людина без духовного життя не існує. Від якості змісту, спрямованості духовного життя залежить якість самої особистості людини», а недооцінювання значення духовного життя в людині проявляється сьогодні багатьма негативними наслідками.

Підкреслено, що без духовності немає патріотизму, тому забезпечення умов для «творення дитиною свого духовного світу й способу життя в ньому» є одним з першочергових завдань учителів, батьків та суспільства в цілому. Розкрито значення школи в духовному вихованні молоді, у формуванні основ виховання, якими є загальнолюдські цінності, що визначають норму та якість життя: Віра, Праведність, Любов, Гуманізм, Справедливість, Культура, Совість. Зазначено, що загальнолюдські цінності не існують як абстракт, а проявляються як національний дух, національна самосвідомість.

Показано, що події Революції Гідності та Свободи ілюструють ці твердження й спонукають до активної перетворювальної діяльності. Представлено розуміння сутності Майдану як соціального феномену, невичерпного джерела для формування системи національних та загальнолюдських цінностей, що відбувається в школі через використання форм і методів роботи, прийнятних для дитини, таких, як: проведення флешмобів, Інтернет-акцій, діяльнісних ігор, колективних творчих справ, через роботу кіноклубу, створення фільмів, мультимедійних презентацій.

14. Матвійчук О. Б. Педагогіка культури в родині (за творами Ш. О. Амонашвілі): матеріали всеукр. наук.-практ. конф. (м. Дніпропетровськ, 14 грудня 2017 року). Дніпропетровськ, 2017. Ч. 1. С. 142–144.

Анотація. На основі ґрунтовного аналізу творів Ш.О. Амонашвілі представлено такий феномен, як Педагогіка Культури, що базується на прийомах і методах по розвитку «сильного, щирого, повного й прекрасного Духу», де Доброта, Краса, Любов є провідними в системі виховання. Проаналізовано піраміду потреб А.Маслоу, зокрема, потреби розвитку.

Розкрито роль культури та її значення в контексті переродження планети, процвітання людства, міжнародної згоди і взаєморозуміння як засобу до вирішення складних соціальних проблем, подолання труднощів у родині. Визначено роль культури в родині через її прояви та особливості. Представлено поради, виходячи з Кодексу Батьківства й Кодексу Честі і Служіння учителя. Наведено аксіоми педагогіки культури, які орієнтують батьків не лише виховувати дитину, а й «творити самих себе»; нести в родину Віру, Надію, Любов; формувати особистісне ставлення до цінностей культури; разом з дітьми ознайомлюватися з різними видами мистецтва; через мистецтво розвивати почуття, оціночні судження, які йдуть від серця.

Доведено, що це сприятиме «витонченню почуттів та поглядів, тобто ставлень; надасть можливість розвивати культуру в дитині, надавати їй «світлого образу», акумулювати власні сили для збереження й зростання культури в собі для подолання бездуховності, байдужості, ворожнечі.

15. Матвійчук О. Б. Плекаймо унікальність кожної дитини: заняття з елементами тренінгу, яке буде корисне для роботи з батьками. URL: <http://lebped.com.ua/index.php?>

[ption=com_content&view=article&id=575:2017-02-13-10-21-58&catid=10:2012-08-22-20-11-02&Itemid=39](http://www.uce.edu.ua/ption=com_content&view=article&id=575:2017-02-13-10-21-58&catid=10:2012-08-22-20-11-02&Itemid=39).

Анотація. За допомогою системи вправ створено умови для навчання батьків здобувачів освіти бачити «індивідуальну позитивну основу» власної дитини, усвідомлення ними переваг гуманно-особистісних взаємин з дитиною в родині, що сприятиме утвердженню особистісної позиції її в сім'ї.

16. Матвійчук О. Б. Формування аксіологічної компетентності на уроках правознавства та в позаурочний час у контексті гуманної педагогіки. Освіта Сумщини. 2017. № 1. С. 49–51.

Анотація. Розкрито питання формування аксіологічної компетентності на уроках правознавства та в позаурочний час шляхом організації навчально-виховного процесу на засадах гуманної педагогіки. Проаналізовано використання в процесі викладання основ правознавства нестандартних уроків, зокрема, інтегрованих, що виступає дієвим фактором для формування в учнів моральних, правових якостей особистості.

Доведено, що за рахунок взаємопроникнення двох або більше предметів, об'єднання їх у єдине ціле на основі спільного підходу відбувається розвиток в учнів цілісного уявлення про світ. Розкрито роль масових форм роботи: флешмобів, брейнштормінгів, правових ігор, Інтернетацій для формування аксіологічної компетентності у процесі організації позакласної роботи з предмета. Висвітлено роль правових ігор з різних галузей права як ефективних масових форм роботи, метою проведення яких є формування в учнів сукупності правових уявлень, поглядів, переконань і почуттів, що визначають ставлення особистості до вимог законів, регулюють її поведінку в конкретній правовій ситуації. Проаналізовано проектну діяльність, що використовується на уроках та в позаурочний час та здійснюється як частина навчальної діяльності, яка включає ціннісно-орієнтаційну, перетворюючу, творчу та практичну діяльності.

Показано, що завдяки використанню вищезазначених видів та форм роботи в урочній та позаурочній діяльності здійснюється набуття учнями основ правових знань, розвиток навичок суспільно-корисної поведінки, що сприяє формуванню в учнів фундаментальних цінностей: права та свободи людини й громадянина, демократії, активної громадянської позиції, що складають основу демократичної правової держави і громадянського суспільства в Україні.

17. Неглущенко Т. В. Додавання і віднімання в межах 9: розробка уроку математики за педагогічною технологією «Росток». Методичний портал. URL: <http://metodportal.com/node/50841>.

Анотація. Методична розробка уроку математики за програмою початкової школи 1 – 4 класи. «Математика», 1-4 класи, авт. Петерсон Л.Г., 2007 на заявлену тему, освітня мета якого - закріпити вміння учнів розв'язувати вирази на додавання і віднімання в межах 9; повторити склад чисел; вчити здійснювати обчислювальні операції за числовим відрізком; вдосконалювати вміння порівнювати нерівності, не виконуючи обчислень; розвивати пам'ять, логічне мислення і зв'язне мовлення; виховувати наполегливість у досягненні мети, вміння дружити, здатність прийти на допомогу у скрутну хвилину.

18. Петрушенко Е. С., Горшеніна С. П. Розрахунок стоку води річки Єзуч за рівнянням водного балансу. Наукові записки Сумського державного педагогічного університету імені А.С.Макаренка. Географічні науки. Суми, 2017. № 8. С. 65–70.

Анотація. У роботі подаються результати вивчення кліматичного стоку річки Єзуч за методом Константинова. Оскільки річка Єзуч відноситься до малих річок України, то на ній не створено гідрологічного поста, тому немає складеного паспорту річки. Подані матеріали зацікавлять краєзнавців, науковців, учителів географії, економіки. Їх можна використати на уроках у школі та в позанавчальній діяльності.

19. Півовар Н. Компетентісно орієнтований підхід до формування конкурентоздатної особистості: теоретичний аспект. URL: <https://sites.google.com/view/professional-education-kaf>, https://drive.google.com/file/d/0B3JJtAkt_S06UEJHeXliOVbVeG8/view.

Анотація. У статті акцентовано увагу на теоретичному аспекті компетентісно орієнтованого підходу до формування конкуренто-здатної особистості.

20. Проценко В.І. Завдання для контролю знань з біології в 7 класі. Біологія. 2017. Вип. 25-26 (541–542). С. 37–53.

Анотація. У публікації подано завдання для тематичного контролю знань з біології в 7 класі. Запропоновано чотири рівні завдань, які учень може вибрати за бажанням. Кожен рівень має два варіанти. Завдання складені відповідно до вимог програми з біології. Усі завдання супроводжуються презентаціями.

21. Проценко В. І. Завдання для контролю знань з біології в 10 класі. Біологія. 2017. Вип. 27 (543). С. 33–35.

Анотація. У публікації подано завдання для контрольних робіт з біології в 10 класі з тем: «Онтогенез», «Метаболізм» (два варіанти). Запропоновано чотири рівні завдань, які учень може вибрати за бажанням. Завдання складені відповідно до вимог програми з біології. Усі завдання супроводжуються презентаціями.

22. Проценко В. І. Завдання для контролю знань з біології у 8 класі. Біологія. 2017. Вип. 25–26 (541–542). С. 54–78.

Анотація. У публікації подано дванадцять зразків тематичного контролю знань з біології у 8 класі. Запропоновано чотири рівні завдань, які учень може вибрати за бажанням. Кожен рівень має два варіанти. Завдання складені відповідно до вимог програми з біології. Усі завдання супроводжуються презентаціями.

23. Проценко В. І. Урок природознавства: цикл уроків для 5 класу. Біологія. 2017. Вип. 28–29 (544–545). С. 36–43.

Анотація. У публікації подано розробки восьми планів-конспектів уроків природознавства в 5 класі, які складені відповідно до вимог програми з біології. Усі матеріали супроводжуються презентаціями.

24. Стрілець С. П. Діти – дзеркало душі батьків. Початкова школа. 2017. № 8 С. 52–53.

Анотація. У публікації подано розробку родинного свята «Дзеркало душі». Матеріал знайомить з новими підходами до організації і проведення свят, розроблених з використанням інформаційно-комунікаційних технологій, які допомагають учителю зробити свята більш цікавими, сучасними. Акцентовано увагу на важливості ролі родини у вихованні дітей.

25. Стрілець С. П. До уваги батьків. Поради фахівця. Конотопський край. 2017. липень № 60. С. 38–40.

Анотація. У статті подано роздуми досвідченого вчителя-методиста про ранній розвиток дітей. Педагог звертається до батьків майбутніх першокласників з порадою добре обміркувати, перш ніж віддавати свою дитину до школи в дуже ранньому віці. Адже це може зашкодити розвитку дитини, яка, можливо, ще й не готова до навчальної діяльності.

м. РОМНИ

1. Деркач Т. М. Вправи на закріплення таблиць множення і ділення. 2 клас. Освітній портал «Урок». URL: http://www.yrok.net.ua/load/rozrobki_urokiv/matematika/vpravi_na_zakriplennja_tablic mnozhennja i dilennja_2_klas/39-1-0-6912.

Анотація. Урок розроблено з використанням інтерактивної інформаційної технології. Сприяє розвитку математичної компетентності, вихованню любові та бережного ставлення до природи рідного краю. Бажано проводити на початку весни, оскільки матеріал пов'язаний саме з цією порою року. До уроку додано авторську презентацію.

2. Зеленська В. В. Неформальна освіта як основа сучасного педагогічного мистецтва: матеріали Всеукраїнської науково-практичної конференції «Інноваційні технології в роботі практичного психолога». (м. Суми, 15 червня 2017 року). Суми, 2017. С. 145-147.

Анотація. Стаття присвячена проблемам розвитку неформальної освіти як важливої складової системи сучасної освіти. Окреслено соціальне значення освіти та її суспільних і індивідуальних результатів. Означено групи суб'єктів неформальної освіти.

3. Зеленська В. В. Формування екологічної свідомості особистості як засіб розвитку творчої компетентності та формування трудових навичок і вмінь членів учнівського лісництва «Совенятко». URL: Super-urok-ua.com.

Анотація. З досвіду роботи “Формування екологічної свідомості особистості як засіб розвитку творчої компетентності та формування трудових навичок і вмінь членів учнівського лісництва «Совенятко”В умовах оновлення змісту освіти, профілізації старшої школи зростає роль учнівських лісництв, які є структурними підрозділами закладів освіти, базою проведення навчальних та практичних занять з лісового господарства, природоохоронної роботи, виховання свідомого ставлення до праці, природи, формування умінь і навичок дослідницької роботи, суспільно-корисної та виробничої діяльності школярів, а також є важливою сходиною задоволення освітніх потреб в сучасних умовах профорієнтаційного напрямку.

4. Кайнара С. І. Г. Квітка-Основ'яненко. «Конотопська відьма» Картини життя українського суспільства за часів Великої Руїни. URL: Super-urok-ua.com.

Анотація. Конспект уроку з української літератури для 9 класу: “Г. Квітка-Основ'яненко. «Конотопська відьма». Картини життя українського суспільства за часів Великої Руїни. Іронія і сатира в повісті.”Урок продовжує знайомити школярів із творчістю Г. Квітки-Основ'яненка. Завдання, методи і прийоми дібрані такі, щоб вчити учнів коментувати зміст «Конотопської відьми»; виокремлювати і пояснювати художні засоби сатиричного зображення персонажів; розвивати усвідомлення необхідності соціально активної позиції в житті; виховувати бажання релігійно-морального самовдосконалення.

5. Кайнара С. І. Г. Квітка-Основ'яненко. «Конотопська відьма» Поєднання реалізму та фантастики». URL: Super-urok-ua.com.

Анотація. Діти продовжать опрацьовувати ідейний зміст «Конотопської відьми», зосереджуючи увагу на поєднанні у творі реалістичних і фантастичних елементів. Характеризуватимуть образ Явдохи Зубихи. Завдання уроку спрямовані на розвиток в учнів допитливості, творчих здібностей, зв'язного усного мовлення, вміння робити логічні висновки, орієнтуватись у складних ситуаціях; формувати кругозір, світогляд школярів; виховувати порядність, самостійність у визначенні власної думки, доброту, чуйність, прагнення протистояти злу, жорстокості, брехні.

6. Кайнара С. І. Г. Квітка-Основ'яненко. Батько укр.. прози, один із перших у Європі «творців людської повісті» (І. Франко). URL: Super-urok-ua.com.

Анотація. Григорій Квітка-Основ'яненко. Батько української прози, один із перших у Європі «творців людської повісті» (І. Франко). Гуманістичний пафос, християнські ідеали, етнографічне тло творів. ТЛ: літературний напрям та течія, сентименталізм. Урок побудований у вигляді подорожі. Його мета: ознайомити школярів з життям і творчістю батька української прози; визначити ідейно-тематичну спрямованість твору «Маруся», ознаки сентименталізму; стисло охарактеризувати головних героїв твору; розвивати вміння виразно читати художню літературу і осмислено сприймати її зміст, грамотно висловлювати власні думки, спостереження, робити висновки; виховувати повагу до творчості митця, високі почуття любові до людей, природи, бажання допомогти ближньому. Завдання розвивають пізнавальні та творчі здібності.

7. Карпенко А. Б. Коли твір відкриває свої таємниці. Алевтина Волкова «Весна зелені». 2 клас. Літературне читання. Шкільне життя. URL: <https://www.schoollife.org.ua/1126-2017>.

Анотація. Урок з літературного читання для учнів 2 класу. Дидактична мета уроку – навчити учнів виразно читати цілими словами; відтворювати настрій твору; аналізувати прочитане, робити висновки. Використовуються такі навчальні ігри як: «Блискавка», «Пейджер», «День – ніч», «Розвідники», «Мисливець» та ін.

8. Карпенко А. Б. Комп'ютер і здоров'я. 3 клас. Основи здоров'я. Шкільне життя. URL: <https://www.schoollife.org.ua/1127-2017>.

Анотація. Урок основ здоров'я у 3 класі, провідна мета якого – ознайомити учнів із негативними наслідками надмірного захоплення комп'ютерними іграми. Використовуються: навчальні ігри, проблемні ситуації, мультфільм «Про Наталочку і комп'ютер».

9. Карпенко А. Б. Слухайте, читайте, уявляйте. Д. Красицький «Малий маляр»: конспект уроку з читання. 1 клас. URL: SUPER.UROK-UA.com.

Анотація. Урок читання для першого класу, який знайомить дітей з дитинством Т.Г.Шевченка. Використовуються вправи на розвиток навичок швидкого читання, уваги, зв'язного мовлення на розширення читацького поля учнів.

10. Карпенко А. Б. Яким повітрям ми дихаємо. Стеж за чистотою повітря в оселі. 4 клас. Основи здоров'я. Шкільне життя. URL: <https://www.schoollife.org.ua/1276-2017>.

Анотація. Урок з основ здоров'я у 4 класі. Спрямований на розширення знань учнів про джерела та чинники забруднення повітря приміщень. Використовується скрайб-презентація, метод «Кубування», робота з коміксами.

11. Коваленко Ю. В. Семантико-словотвірний потенціал неолексем у художньо-публіцистичному дискурсі поч. XXI ст. (на матеріалі творів Слабошпицького та В. Базіва): матеріали Міжнародної науково-практичної конференції «Пріоритети сучасної філології: теорія і практика». (м. Харків, 07 листопада 2017 року). Харків, 2017. С. 9–12.

Анотація. У статті проаналізовано нову лексику, вжиту в романах Василя Базіва «Агмагедон на майдані» та Михайла Слабошпицького «Гамбіт надії. Україна: констатації, матеріали, виклики, сподівання», з погляду словотвірної структури. Матеріал дослідження описано відповідно до способів словотвору, словотвірних типів та словотвірних категорій. Нова лексика представлена не лише власне українськими новотворами, але й численними запозиченнями.

Матеріали публікації можуть стати основою для подальшої розробки проблеми функціонування неологізмів у художніх творах, для дослідження семантичних, структурних та функціональних особливостей нової лексики сучасної української мови, у процесі викладання розділу «Лексикологія» сучасної української мови у школі та вузі, для вивчення особливостей прозового тексту в курсі стилістики української мови, під час аналізу лексичних засобів із курсу «Лінгвістичний аналіз тексту», вивченні ідіостилю зазначених письменників.

12. Колісник О. В. Різноманітність речовин. Поняття про прості та складні речовини. Органічні та неорганічні речовини. URL: SUPER.UROK-UA.com.

Анотація. Розширити знання учнів про речовини; пояснити різницю між простою та складною речовиною; познайомити з «органічними» та «неорганічними» речовинами; на конкретних прикладах пояснити відмінність між ними; розвивати навички самостійної та групової роботи.

13. Литвин О. І. Впровадження вихованцями учнівського лісництва «Совенятко» методу вирощування лісової культури дуба черешчатого із закритою кореневою системою». URL: Super-urok-ua.com.

Анотація. Вихованцями учнівського лісництва «Совенятко» Роменської ЗОШ I-III ст. №11 проводиться дослідження можливості впровадження методу створення сіянців лісової культури дуба черешчатого із закритою кореневою системою (ЗКС), що сприятиме розширенню весняних термінів робіт з садіння лісу та забезпечить роботи з відтворення лісів у країні.

14. Нікон В. М. Наука спілкування. Основи здоров'я: конспект уроку. URL: SUPER.UROK-UA.com.

Анотація. Даний урок розроблено для учнів 2 класу. Мета якого: дати дітям уявлення про духовну складову здоров'я, формувати навички культури спілкування з однолітками та дорослими. Прищеплювати повагу до себе й інших людей. Розвивати вміння бути доброзичливою, товариською людиною. Виховувати в учнів культуру поведінки, ввічливість.

15. Нікон В. М.. Значення води в природі та житті людини. Природознавство. URL: SUPER.UROK-UA.com

Анотація. Дана розробка уроку надає допомогу вчителям на уроках природознавства. Мета якого: формувати поняття про воду, її значення в природі та житті людини. Розвивати логічне мислення, вміння міркувати на запропоновану тему. Виховувати любов до природи, бережливе ставлення до води.

16. Папій Л. В. Подорож країною здорового харчування: виховний захід для 2 класу. URL: SUPER.UROK-UA.com.

Анотація. Розширити знання учнів про здорове харчування, формувати розуміння того, що здорова їжа – запорука здорового способу життя, розвивати комунікативну компетентність учні. Виховувати почуття власної гідності і поваги до праці інших людей.

17. Папій Л. В. Світлиця золотої осені: інтегрований урок з природознавства та образотворчого мистецтва для 2 класу. URL: SUPER.UROK-UA.com.

Анотація. Інтегрований урок з природознавства та образотворчого мистецтва для 2 класу “Світлиця золотої осені” Ніби сама Королева Осінь завітала на урок до 2 класу. А ви знаєте, як зі звичайної гарбузика виготовити красиву вазу, а із осіннього листя змодельовати красиве платтячко для Королеви Осені, а за допомогою техніки валяння виготовити чудові осінні прикраси? Саме через любов до природи, уміння помічати і розуміти її красу та неповторність, потрібно формувати бажання турбуватися про навколишній світ!

18. Папій Л. В. Урок з природознавства «Які осінні явища відбуваються в житті рослин». URL: SUPER.UROK-UA.com.

Анотація. Урок розроблено з метою продовжувати формувати уявлення про рослини, з'ясувати причини весняних змін у житті рослин; розвивати спостережливість, логічне мислення, зв'язне мовлення учнів, стимулювати допитливість та інтерес до пізнання природи весною описами її об'єктів та явищ (у народній творчості – загадки, прикмети, вірші, легенди), активізувати знання (в грі, навчанні); виховувати дбайливе ставлення до природи.

19. Покутня О. М. Множення многочлена на многочлен: конспект уроку алгебри для учнів 7 класу. URL: SUPER.UROK-UA.com.

Анотація. Розробка уроку алгебри в 7 класі на тему “Множення многочлена на многочлен”, мета якого формувати алгоритм множення многочлена на многочлен, виробити вміння перетворювати добуток двох многочленів у многочлен стандартного вигляду за названим алгоритмом; вдосконалити уміння перетворювати многочлени; розвивати логічне мислення, математичну інтуїцію, обчислювальні навички, навички колективної та самостійної роботи; активізувати пізнавальну діяльність учнів; виховувати самостійність, старанності, увагу.

20. Садовська І. В. Дистанція і голос у спілкуванні. Інтернет проект abetkaland.in.ua. URL: <http://abetkaland.in.ua/dystantsiya-golos-u-spilkuванні/>.

Анотація. Під час уроку учні матимуть можливість визначити особливості вибору дистанції, її доречність та результативність під час спілкування. Відпрацьовують навички усвідомленого дотримання «особистого простору» в спілкуванні. Може бути використано учителями основ здоров'я, практичними психологами.

21. Садовська І. В. Конфлікт у спілкуванні. Інтернет проект abetkaland.in.ua. URL: <http://abetkaland.in.ua/konflikt-u-spilkuванні/>.

Анотація. Під час уроку діти розкриють поняття «конфлікт», познайомляться з формами поведінки людей у конфлікті, основними причинами виникнення конфліктних ситуацій, визначать ефективні методи виходу з конфліктної ситуації. Для використання учителями основ здоров'я, практичними психологами.

Урок пропонується вчителям 5 класів.

22. Фененко Л. М. А. Шептицький – захисник національної свідомості, людської віри: презентація. URL: SUPER.UROK-UA.com.

Анотація. Презентаційні матеріали до позакласного заходу з історії України.

23. Фененко Л. М. Весна свободи посеред осені: презентація. URL: SUPER.UROK-UA.com.

Анотація. Презентаційні матеріали до позакласного заходу з історії України про відзначення річниці революцій в Україні.

24. Цікава Н. А. Еволюція харчування від прашурів до сьогодення: презентація. URL: SUPER.UROK-UA.com.

Анотація. Презентація буде корисною для вчителів початкових класів та вчителів основ здоров'я, щоб формувати життєві компетенції; розвивати пізнавальний інтерес.

25. Цікава Н. А. Розробка засідання методичного об'єднання учителів початкових класів. URL: SUPER.UROK-UA.com.

Анотація. На засіданні методичного об'єднання вчителів початкових класів обговорюються актуальні питання оновлення програм початкової школи, зокрема розвантаження та оновлення програми з літературного читання у відповідності до Державного стандарту початкової освіти. Проблема формування читацької активності та розвитку читацького інтересу в учнів початкової школи.

м. ШОСТКА

1. Автюхова З. В. Урок з предмету «Технології» (спеціалізація: Технологія швейної справи) на тему: «Види кишень». Методичний портал. URL: <http://metodportal.com/node/52153> (30.01.2017).

Анотація. Розробка уроку-проекту у 10 класі за програмою «Intel.Навчання для майбутнього» з використанням інформаційно-комунікаційних технологій з додатковим матеріалом.

2. Андрусенко О.Б., Вазієв Я. Г., Павленко О. В., Кабиш А. Р. Технологічний процес отримання гіпсового в'язучого з фосфогіпсу. Освіта, наука та виробництво: розвиток і перспективи: матеріали II Всеукраїнської науково-методичної конференції. (м. Шостка, 20 квітня 2017 року). Суми: СумДУ, 2017. С. 19.

Анотація. Робота присвячена використанню відходів фосфогіпсу для отримання в'язучих будівельних матеріалів.

3. Андрусенко О. Б. Дослідження перспектив використання оксиетильованих алкилфенолів для міцелярної екстракції. Освіта, наука та виробництво: розвиток і перспективи: матеріали II Всеукраїнської науково-методичної конференції. (м. Шостка, 20 квітня 2017 року). Суми: СумДУ, 2017. С. 31.

Анотація. Робота присвячена вивченню впливу різних факторів на екстракційні можливості Неонолів в умовах лабораторії.

4. Андрущенко Н. М. Оскар Уальд «Хлопчик-зірк»: розробка уроку із зарубіжної літератури в 5 класі. Відкритий урок: Розробки, технології, досвід. –2017. № 01. С. 17.

Анотація. План-конспект уроку на заявлену тему з мультимедійною підтримкою та методичними додатками.

5. Артюшенко – Фесенко Л. М. Ссавці: будова, спосіб життя, роль у природі та житті людини. Методичний портал. URL: <http://metodportal.com/node/58653>.

Анотація. У розробці представлено використання сервісів LearningApps.org, Tagul.com та Google для вивчення особливостей будови та процесів життєдіяльності ссавців.

6. Балицька В. А. Ігри патріотів: методична розробка конспекту позаурочного заняття для 4 класу. Шкільна електронна бібліотека “ШБІЦ-інфо” (Нові надходження). Український інститут нормативної інформації. 2017. № 9. С. 23.

Анотація. У розробці підібрані цікаві завдання інтегрованого змісту з української мови та читання, які сприяють формуванню в дітей інтересу до вивчення української мови та літературного читання, вихованню патріотизму.

7. Басова І. М. Щаслива родина – щаслива Батьківщина: родинне свято. Класному керівнику усе для роботи. 2017. Січень № 1(97). С. 38.

Анотація. У сценарії родинного свята розкривається виховання любові до родини та Батьківщини.

8. Бежевець Л. В. В. Сосюра «Любіть Україну»: конспект уроку з української літератури для 8 класу. URL: <https://naurok.com.ua/konspekt-uroku-z-ukra-nsko-literaturi-dlya-8-klasu-v-sosyura-lyubit-ukra-nu-3199.html>.

Анотація. Розробка уроку у 8 класі за програмою «Українська література 5-9 класи» за редакцією Р.В. Мовчан – К., 2013. (зі змінами) з використанням інноваційних технологій.

9. Бежевець Л. В. Презентація інноваційних технологій. Методичний портал URL: <http://metodportal.com/node/58093>.

Анотація. Презентація використання інноваційних технологій на уроках української мови і літератури в 6 класі за програмою «Українська література: 5-9 класи» за редакцією Р.В. Мовчан – К., 2013. (зі змінами, затвердженими наказом МОН № 804 від 07.06.2017 р.).

10. Бежевець Л. В. Перший урок у 6 класі. Рідна мова, рідний край, рідна віра – усе нам найдорожче і святе. Шкільне життя. URL: <https://www.schoollife.org.ua/891-2017/>.

Анотація. Розробка години спілкування у 6 класі з використанням інформаційно-комунікаційних технологій.

11. Бежевець Л. В. Складання діалогів відповідно до запропонованої теми. Урок № 7. Українська мова. 9 клас. Методичний портал. URL: <http://metodportal.com/node/58058>.

Анотація. Розробка уроку з української мови в 9 класі за програмою «Українська мова: 5-12 класи» за редакцією Л.В. Скуратівського. – К., 2005 з використанням інформаційно-комунікаційних технологій.

12. Біленченко Я. А. Тепло долонь і серця – захисникам України. Шкільне життя. URL: <https://www.schoollife.org.ua/368-2017>.

Анотація. Сценарій до Дня захисника України (зустріч з воїнами АТО). Розробка загальношкільного виховного заходу, спрямованого на підвищення загальнокультурного та національно-патріотичного виховання учнів.

13. Білоуха О. Б. Quiz «Let's have a talk!» Вікторина «Давайте поговоримо!»: методична розробка уроку для 4 класу. Шкільна електронна бібліотека «ШБЦ-інфо» (Нові надходження): журнал (видається за підтримки Міністерства освіти і науки України). Український інститут нормативної інформації. 2017. № 9. С. 23.

Анотація. Сценарій виховного заходу з англійської мови інтелектуального спрямування, на якому діти застосовують свої знання з вивчених тем, навички говоріння, спільної роботи в групах для досягнення перемоги.

14. Білясник М. Д., Давиденко С. Р. Ліричний герой поезій збірки П. Скорика «Щем». Освіта, наука та виробництво. Розвиток та перспективи: матеріали II Всеукраїнської науково-методичної конференції (м. Шостка, 20 квітня 2017 року). Суми: СумДУ, 2017. С. 48.

Анотація. У роботі розкритий образ ліричного героя поезії П. Скорика – це: патріот своєї Батьківщини; природолюб; людина, закорінена у загальнонародні цінності; чоловік, закоханий у невмирущі слова пісні; громадянин країни, небайдужий до рідного слова; замріяний у щемливі спогади нерозділеного кохання чоловік зрілих літ; вправний спортсмен.

15. Богданова В. М. «Welcome to Great Britain»: розробка уроку з англійської мови. Всеукраїнська база даних навчально-методичних розробок «МЕТОДИКА». Шкільна електронна бібліотека «ШБЦ-інфо»: Нові надходження. Український інститут нормативної інформації. 2017. №10. С. 22.

Анотація. У розробці надані рекомендації щодо вдосконалення навичок читання, аудіювання та усного мовлення на уроці англійської мови.

16. Бондарев М. О. Безперервне вивчення інформатики в системі: «Школа – СПО – ВНЗ». Освіта, наука та виробництво: розвиток і перспективи: матеріали II Всеукраїнської науково-методичної конференції (м. Шостка, 20 квітня 2017 року). Суми: СумДУ, 2017. С. 224.

Анотація. У статті розкрито безперервне вивчення інформатики в системі: «Школа – СПО – ВНЗ».

17. Бондаренко О. А. Формування природознавчої компетентності молодших школярів. Особистісно-професійна компетентність педагога: теорія і практика: матеріали I Всеукраїнської науково-методичної конференції (м. Суми, 28 лютого 2017 року). НІКО, Суми, 2017. С. 27.

Анотація. У статті описаний досвід роботи з формування природознавчої компетентності молодших школярів.

18. Брага Н. О. Ключові життєві компетентності як умова досягнення успіху. Методичний портал. URL: <http://metodportal.net/node/133399>.

Анотація. У розробці розкрито ключові життєві компетенції, які допомагають учням досягати успіху.

19. Брага Н. О. Патріотичне виховання на уроках математики: презентація. Методичний портал. URL: <http://metodportal.net/node/133128>.

Анотація. У презентації розкрито досвід роботи патріотичного виховання учнів на уроках математики.

20. Бурдюг А. В. Батьківщина – то найкращий край: розробка уроку з української мови Всеукраїнська база даних навчально-методичних розробок «МЕТОДИКА». Шкільна електронна бібліотека «ШБІЦ-інфо»: Нові надходження. Український інститут нормативної інформації. 2017. № 9. С.20.

Анотація. Мета розробки показати, як на уроці української мови та літературного читання учні ознайомлюються з надбанням українців, вивчають традиції наших предків.

21. Василенко В.М., Мехова А. О. Внесок Сумщини у перемогу над фашизмом. Освіта, наука та виробництво. Розвиток та перспективи: матеріали II Всеукраїнської науково-методичної конференції (м. Шостка, 20 квітня 2017 року). Суми: Сум ДУ, 2017. С. 64.

Анотація. У статті йдеться про участь уродженців Сумщини у німецько-радянській війні 1941-1945 рр. та їхній внесок у перемогу.

22. Василенко В. М. Використання Google-сервісів у навчально-виховному процесі. Освіта, наука та виробництво. Розвиток та перспективи: матеріали II Всеукраїнської науково-методичної конференції. (м. Шостка, 20 квітня 2017 року). Суми: СумДУ, 2017. С. 193.

Анотація. У статті йдеться про можливість, переваги та перспективи використання Google-сервісів у навчально-виховному процесі.

23. Василенко В. М. Гнезділова В. С. Сучасний стан релігійних вірувань та конфесій в Україні. Освіта, наука та виробництво. Розвиток та перспективи: матеріали II Всеукраїнської науково-методичної конференції. (м. Шостка, 20 квітня 2017 року). Суми: Сум ДУ, 2017. С. 83.

Анотація. У статті проаналізовано сучасний стан релігійних вірувань в Україні, розглянуто відносини між різними релігійними конфесіями та роль церкви у житті сучасного українського суспільства.

24. Василенко В. М., Щербак К. В. Церкви та секти: особливості та проблема вибору. Освіта, наука та виробництво. Розвиток та перспективи: матеріали II Всеукраїнської науково-методичної конференції. (м. Шостка, 20 квітня 2017 року). Суми: СумДУ, 2017. С. 75.

Анотація. У статті розглянута проблема церков та сект у сучасній Україні: окреслено різні види релігійного проповідання, з'ясовано підстави виникнення церков та сект.

25. Вербицька Т. А. Форматування символів і абзаців: розробка уроку інформатики. Всеукраїнська база даних навчально-методичних розробок «МЕТОДИКА». Шкільна електронна бібліотека «ШБІЦ-інфо»: Нові надходження. Український інститут нормативної інформації. 2017. № 10. С. 26.

Анотація. Дана розробка має за мету: ознайомити учнів з поняттями форматування символів, форматування абзаців, з кнопками панелі інструментів Форматування, опціями діалогових вікон Шрифт, Абзац, Список, Буквиця; сформувати вміння і навички формувати символи, абзаци; створювати списки, створювати буквицю.

26. Віловата В. І. В. Шекспір (життя і творчість): розробка уроку з зарубіжної літератури. Всеукраїнська база даних навчально-методичних розробок «МЕТОДИКА». Шкільна електронна бібліотека «ШБІЦ-інфо»: Нові надходження. Український інститут нормативної інформації. 2017. №2. С. 16.

Анотація. У розробці йдеться про життєвий і творчий шлях Вільяма Шекспіра.

27. Віловата В. І. Влада золота та її філософія (за повістю О. де Бальзака «Гобсек»): розробка уроку з зарубіжної літератури. Всеукраїнська база даних навчально-методичних розробок «МЕТОДИКА». Шкільна електронна бібліотека «ШБІЦ-інфо»: Нові надходження. Український інститут нормативної інформації. 2017. № 6. С. 15.

Анотація. У розробці показано, як на уроці учні вчать розкривати філософські питання, поставлені письменником у творі.

28. Віловата В. І. Дивовижний світ літератури (5-9 клас): літературне свято. Методичний портал. URL: <https://www.schoollife.org.ua/622-2017/>.

Анотація. Розробка сценарію літературного свята включає літературну частину, мультимедійний супровід, музичні твори. Проведення літ. свята допомагає виховувати любов до прекрасного.

29. Віловата В. І. Інтелектуальна гра з елементами квесту (7-8 клас): зарубіжна література. Методичний портал. URL: <https://www.schoollife.org.ua/26-2017/>.

Анотація. Розробка літературної гри для учнів 7-8 кл., яка допомагає учням застосувати знання у нестандартних ситуаціях, проявити творчі здібності; формує навички роботи в команді.

30. Віловата В. І. М. Твен. «Пригоди Тома Сойєра». Втікачі на безлюдному острові. Всеукраїнська база даних навчально-методичних розробок «МЕТОДИКА». Шкільна електронна бібліотека «ШБІЦ-інфо»: Нові надходження. Український інститут нормативної інформації. 2017. № 4. С. 16.

Анотація. У розробці представлені характерні вимоги до складання кіносценарію за текстом твору.

31. Волкова І. І. План – конспект інтегрованого уроку для 3 класу. Я у світі. Трудове навчання. Тема «Україна – незалежна держава». Створення композиції «Ми за єдину і незалежну Україну». Учительський журнал-онлайн. URL: <http://test.teacherjournal.in.ua/index.php/rozrobku-2017/item/594-plan-konspekt-intehrovanoho-uroku-3-klas-ya-u-sviti-trudove-navchannia>.

Анотація. Розробка інтегрованого уроку у 3 класі з використанням інформаційно-комунікаційних технологій з додатковим матеріалом.

32. Годлевська Н. І. Опис діяльності Шосткинської загальноосвітньої школи-інтернату І-ІІІ ступенів як школи сприяння здоров'ю: методичні рекомендації. Методичний портал. URL: <http://metodportal.com/node/52145>.

Анотація. З досвіду роботи навчального закладу щодо формування здорового способу життя учнівської молоді та створення здоров'язберігаючого освітнього середовища школи сприяння здоров'я.

33. Голуб С. В. Використання хмарних сервісів на уроках біології. Освіта, наука та виробництво: розвиток і перспективи: матеріали ІІ Всеукраїнської науково-методичної конференції. (м. Шостка, 20 квітня 2017 року). Суми: Сум ДУ, 2017. С. 223.

Анотація. У статті описаний досвід використання різноманітних хмарних сервісів на уроках біології.

34. Грибань І. М. Мона Ліза – шедевр світового мистецтва: розробка уроку англійської мови. Всеукраїнська база даних навчально-методичних розробок «МЕТОДИКА». Шкільна електронна бібліотека «ШБІЦ-інфо»: Нові надходження. Український інститут нормативної інформації. 2017. № 10. С. 22.

Анотація. У розробці показані форми роботи з вдосконалення навичок читання, аудіювання й усного мовлення; розвитку мовну мовленнєвої компетенції учнів.

35. Грива С. І. Виховання духу як складова професійної компетентності педагога. Особистісно-професійна компетентність педагога: теорія і практика: матеріали I Всеукраїнської науково-методичної конференції (м. Суми, 28 лютого 2017 року). НІКО, Суми, 2017. С. 53.

Анотація. У статті розповідається про професійне зростання педагогів та їх компетентностей.

36. Гутак І. О. Користь йогурту в «банках». Міф чи реальність?: розробка уроку з хімії. Всеукраїнська база даних навчально-методичних розробок «МЕТОДИКА». Шкільна електронна бібліотека «ШБІЦ-інфо»: Нові надходження. Український інститут нормативної інформації. 2017. № 10. С. 29.

Анотація. Методична розробка показує, як на уроці учні досліджують стандарти приготування йогурту, порівнюють зразки сучасних марок йогуртів з ДСТУ.

37. Гутак І. О., Барун П. О., Павленко О. В., Костенко Ю. С. Залежність каталітичних властивостей ферум (III) оксиду від методики його отримання. Освіта, наука та виробництво. Розвиток та перспективи: матеріали II Всеукраїнської науково-методичної конференції (м. Шостка, 20 квітня 2017 року). Суми: СумДУ, 2017. С. 29.

Анотація. В роботі проведено дослідження залежності каталітичних властивостей ферум (III) оксиду, отриманого з промислових відходів – залізного купоросу від методу отримання. У якості органічного барвника – забруднювача взято водний розчин метиленового синього. Отриманий каталізатор можна використовувати в процесах очищення стічних вод від органічних барвників, шляхом їх каталітичної аерації киснем повітря.

38. Данько Ю. В. Формування предметних та ключових компетентностей учнів на уроках історії. Методичний портал. URL: <http://metodportal.com/node/60398>.

Анотація. Методичні рекомендації для вчителів історії щодо формування предметних та ключових компетентностей учнів на уроках історії.

39. Дацок Н. В. Лінгвокультурологічний підхід у навчанні мови: методичний посібник (дидактичні матеріали з синтаксису та пунктуації простого й складного речення). Всеукраїнська база даних навчально-методичних розробок «МЕТОДИКА». Шкільна електронна бібліотека «ШБІЦ-інфо»: Нові надходження. Український інститут нормативної інформації. 2017. № 2. С. 22.

Анотація. У даній розробці пропонуються дидактичні матеріали з синтаксису та пунктуації простого та складного речення, створені за текстами творів Пантелеймона Куліша. Практична цінність роботи полягає в можливості використання її матеріалів на уроках української мови в середніх та старших класах, під час підготовки до зовнішнього незалежного оцінювання.

40. Дацок Н. В., Бубенець А. В. Лексика обмеженого вжитку в ідіостилі Григора Тютюнника. Освіта, наука та виробництво. Розвиток та перспективи: матеріали II Всеукраїнської науково-методичної конференції (м. Шостка, 20 квітня 2017 року). Суми: СумДУ, 2017. С. 36.

Анотація. У роботі досліджено лексику обмеженого вжитку: діалектів, професіоналізмів, терміногізмів, жаргонізмів, арготизмів, аналіз реалізації соціальних і територіальних діалектизмів в художній літературі (на прикладі оповідань Григора Тютюнника), їх художньо-естетична оцінка.

41. Денисенко А. А. Хто найкмітливіший?: пізнавальна математична гра. Шкільна електронна бібліотека «ШБІЦ-інфо»: Нові надходження. Український інститут нормативної інформації. 2017. № 9. С. 23.

Анотація. Ця пізнавальна гра дозволить учням закріпити набуті знання з математично-природничих дисциплін, вчитися працювати в команді, приймати рішення, а також впевнено виборювати індивідуальне право на першість.

42. Денисенко О. О. Електронна книга «Shi-hi Becomes Reality». Інноваційні стратегії інформатизації освіти» за напрямом 2017 року «Інтеграція медіа в освітній процес» у номінації «Електронний ресурс»: матеріали III щорічної Всеукраїнської он-лайн науково-освітньої виставки – 2017. URL: <https://goo.gl/Cg1KpY>.

Анотація. Електронний посібник для вивчення теми «Наука та технічний прогрес» складається із окремих уроків, які містять завдання для розвитку усіх чотирьох видів мовленнєвої діяльності. Наявність у книзі таких інтерактивних елементів, як аудіоконтент, посилання на відео та Інтернет-ресурси, робить книгу цікавою та унікальною. Мова книги – англійська.

43. Денисенко О. О., Тютюнник А. А. Особливості вживання англійського молодіжного сленгу у школах (на матеріалі англійських інтернет-ресурсів). Освіта, наука та виробництво. Розвиток та перспективи: матеріали II Всеукраїнської науково-методичної конференції (м. Шостка, 20 квітня 2017 року). Суми: СумДУ, 2017. С. 54.

Анотація. У роботі представлені результати дослідження процесу розповсюдження молодіжних сленгізмів у сфері масової комунікації з погляду на сленг, як на органічну та необхідну частину сучасної мовної системи.

44. Дмитренко Ю. М. Інноваційний урок із зарубіжної літератури. Методичний портал. URL: <http://metodportal.com/node/56544> (08.04.2017).

Анотація. Розробка уроку із застосуванням інноваційних технологій за темою «О. Генрі – майстер новели. Моральні цінності в новелі "Дари волхвів"». У розробці застосовуються інноваційні форми і методи роботи використання хмарного середовища Office 365, робота з інтерактивними малюнками та QR-кодами, що дозволяють зробити урок цікавішим.

45. Доля А. М. «Прощай, рідна школо...»: сценарій останнього дзвоника. Методичний портал. URL: <http://metodportal.com/node/56107>.

Анотація. Сприяти збереженню традицій школи, наступності поколінь, вихованню почуття поваги та вдячності до вчителів, працівників школи, формувати ціннісне ставлення до шкільної родини.

46. Доля А. М. Аналіз сучасних інноваційних виховних систем: реферат. Методичний портал. URL: <http://metodportal.com/node/60090>.

Анотація. Реферат на тему: Аналіз сучасних інноваційних виховних систем.

47. Доля А. М. Впровадження концепції національного патріотичного виховання в умовах сучасної загальноосвітньої школи: реферат. Методичний портал. URL: <http://metodportal.com/node/60093>.

Анотація. Наша Україна – молода держава, перебуває на шляху радикальних політичних, соціальних та економічних перетворень, обравши шлях переходу від тоталітарних ідеологій до свободи й демократії, національного відродження, цивілізованої, соціально зорієнтованої економіки, побудови нового громадянського суспільства.

48. Доля А. М. Емоційна компетентність педагогів – організаторів в роботі з підлітками: курсова робота. Методичний портал. URL: <http://metodportal.com/node/60087>.

Анотація. Мета дослідження є розвиток емоційної компетентності, досягнення осмисленої гнучкості в управлінні власними емоційними реакціями та інших, що дозволяє усвідомлено рухатися в світі емоційного вибору. Дослідження спрямоване на розвиток внутрішньоособистісних емоційних компетенцій і міжособистісних.

49. Доля А. М. Захід до Дня героїв Небесної Сотні. Методичний портал. URL: <http://metodportal.com/node/56082>.

Анотація. Сценарій реквієму до Дня пам'яті Героїв Небесної Сотні «Герої не вмирають...» для учнів 5-11 класів.

50. Доля А. М. Сценарій 1 вересня – 2017. Методичний портал. URL: <http://metodportal.com/node/60086>.

Анотація. Сценарій до свята першого вересня. Креативний, короткий та цікавий. Цінуйте час учителя та учнів.

51. Доля А. М. Українська Коляда – 2017: фестиваль-конкурс. Методичний портал. URL: <http://metodportal.com/node/56165>.

Анотація. Метою цього заходу, який проходить вже 6 рік поспіль, є збереження національно-культурної спадщини, традицій, обрядів та свят новорічно-різдвяного циклу. За основу проведення взято український народний фольклор.

52. Доля А. М. Фізичне виховання в ШЗШ I-III ст. №11: відеоролік: Методичний портал. URL: <http://metodportal.com/node/56078>.

Анотація. Мета фізичного виховання витікає з основного завдання виховання, яке полягає в необхідності підготувати всебічно розвинутих, активних та здорових членів суспільства, які органічно поєднує в собі гуманістичні і загальнолюдські позитивні риси особистості, гармонію фізичного та психічного розвитку.

53. Дорошенко Д. В. Eating Habits. Англійська мова. 7 клас. Шкільне життя. URL: <https://www.schoollife.org.ua/260-2017/>.

Анотація. Розробка уроку з англійської мови у 7 класі з використанням інформаційно-комунікаційних технологій.

54. Дорошенко Д. В. Хобі. Розваги у вільний час. Англійська мова. 4 клас. Шкільне життя. URL: <http://test.teacherjournal.in.ua>.

Анотація. Розробка уроку з англійської мови у 4 класі з використанням інформаційно-комунікаційних технологій.

55. Дубровна Т. І. Відокремлені обставини: розробка уроку з української мови Всеукраїнська база даних навчально-методичних розробок «МЕТОДИКА». Шкільна електронна бібліотека «ШБЦ-інфо»: Нові надходження. Український інститут нормативної інформації. 2017. № 1. С. 23.

Анотація. Метою розробки є показати як поняття про відокремлені обставини розкривається за допомогою речень про ввічливість.

56. Дубровна Т. І., Євменова О. К. Лонгрід як новітній жанр журналістики. Освіта, наука та виробництво. Розвиток та перспективи: матеріали II Всеукраїнської науково-методичної конференції (м. Шостка, 20 квітня 2017 року). Суми: СумДУ, 2017. С. 63.

Анотація. У дослідженні зазначена специфіка інтернет-журналістики, вказано особливості лонгріду як способу подачі медіа-матеріалу, його види, обґрунтовано причини популярності.

57. Дубровна Т. І., Федоренко А. А. Радіожурналістика: специфіка, сучасний стан, перспективи. Освіта, наука та виробництво. Розвиток та перспективи: матеріали II Всеукраїнської науково-методичної конференції (м. Шостка, 20 квітня 2017 року). Суми: СумДУ, 2017. С. 72.

Анотація. У роботі досліджено теоретичні аспекти цього контенту як способу подання інформації, з'ясовано його позитивні та негативні риси, розглянуто способи створення лонгріду, створено власний доробок.

58. Дудукова В. А. Закони постійного струму: план-конспект повторювально-узагальнюючого уроку з фізики. Методичний портал. URL: <http://metodportal.com/node/53499>.

Анотація. План-конспект повторювально-узагальнюючого уроку з фізики у 8 класі та презентація до уроку.

59. Дудукова В. А. Механічний рух: урок узагальнення та систематизації знань. Методичний портал. URL: <http://metodportal.com/node/62598>.

Анотація. План-конспект повторювально-узагальнюючого уроку з фізики у 8 класі та презентація до уроку.

60. Дудукова В. А. Спостереження за зміною атмосферного тиску: презентація до створення уроку-проекту. Методичний портал. URL: <http://metodportal.com/node/52279>.

Анотація. Матеріали для роботи з учнями 7 класів над створенням проектів на уроках фізики.

61. Жирна І.М. Winter is fun. Let's draw a snowman!: розробка інтегрованого уроку англійської мови та образотворчого мистецтва. Англійська мова в початковій школі. 2017. №1. С. 32–35.

Анотація. Розробка сценарію інтегрованого уроку, який активізує, узагальнює здобуті знання, уміння і навички з англійської мови та образотворчого мистецтва. Розвиває уяву та творчі здібності учнів.

62. Жирна І. М. Різномірні завдання англійської мови за підручником Л.В. Калініна, «Англійська мова. 4 клас». Англійська мова в початковій школі. 2017. №3. С. 39–43.

Анотація. В розробці пропонуються різномірні завдання, які діляться на 3 групи А, В, С (впізнання, диференціація, творчість). Вправи починаються з найпростіших завдань з подальшим зростанням рівня складності.

63. Жирна І. М. Різномірні завдання англійської мови за підручником Л.В. Калініна, І.В. Самойлюкевич «Англійська мова. 4 клас. Англійська мова в початковій школі. 2017. № 5. С. 38–43.

Анотація. В розробці пропонуються різномірні завдання, які діляться на 3 групи А, В, С (впізнання, диференціація, творчість). Вправи починаються з найпростіших завдань з подальшим зростанням рівня складності.

64. Золотарьова Н. О. Вулканізм та вулкани. Гарячі джерела, гейзери. 6 клас. Географія. Шкільне життя. URL: <https://www.schoollife.org.ua/1266–2017>.

Анотація. Розробка уроку з географії у 6 класі з використанням інтерактивних методів навчання, практичних дослідів, СЛС, випереджаючого навчання, елементів проектного навчання. Презентація до уроку.

65. Зубко В. П. Логічно-пошукові завдання на уроках історії в 9 класі: методична розробка. Всеукраїнська база даних навчально-методичних розробок «МЕТОДИКА». Шкільна електронна бібліотека «ШБІЦ-інфо»: Нові надходження. Український інститут нормативної інформації. 2017. № 10. С. 29.

Анотація. Дана робота представляє собою логічно-пошукові завдання, складені згідно зі змістом шкільного курсу з історії України та Всесвітньої історії для учнів 9 класу. Ці завдання сприяють розвитку логічного мислення у школярів та вимагають знання історичних фактів та подій. Вчитель історії може використовувати ці завдання під час вивчення нового матеріалу, під час узагальнення та корекції знань учнів з конкретної теми, під час контролю знань учнів, під час підготовки обдарованих учнів до Всеукраїнських олімпіад з історії.

66. Іванова Н. В. Використання ІКТ на уроках художньо-естетичного циклу та позакласній роботі. Освітній сайт Абеткаland. URL: <http://abetkaland.in.ua/vyk-inf-komp-tehnologij-na-urokah/>.

Анотація. У статті проаналізовано досвід роботи вчителя з використання інформаційно-комп'ютерних технологій на уроках музичного мистецтва.

67. Іванова Н. В. Епоха бароко. Освітній сайт Абеткаland. URL: <http://abetkaland.in.ua/epoha-baroko/>.

Анотація. Розробка позакласного заходу з музичного мистецтва для учнів 8-11 класів з використанням інформаційно-комунікаційних технологій з мультимедійними додатками.

68. Іванова Н. В. Інструментальна музика. Освітній сайт Абеткаland. URL: <http://abetkaland.in.ua/instrumentalna-muzyka/>.

Анотація. Розробка уроку-проекту з музичного мистецтва у 5 класі за підручником Л. М. Масол з використанням інформаційно-комунікаційних технологій з додатковим матеріалом.

69. Іванова Н. В. Про котів у мистецтві. Освітній сайт Абеткаland. URL: <http://abetkaland.in.ua/pro-kotiv-u-mystetstvi/>.

Анотація. Розробка позакласного заходу з музичного мистецтва для учнів 5-11 класів з використанням інформаційно-комунікаційних технологій з мультимедійними додатками.

70. Іванова Н. В. Рок-музика. Український рок-гурт «Океан Ельзи». Освітній сайт Абеткаland. URL: <http://abetkaland.in.ua/rok-muzyka-ukrayinskyj-rok-gurt-ocean-elzy/>.
Анотація. Розробка уроку-проекту з музичного мистецтва у 7 класі за підручником Л. М. Масол з використанням інформаційно-комунікаційних технологій з додатковим матеріалом.
71. Ільченко Ю. В. My Hobby. Англійська мова. 5 клас. Шкільне життя. URL: <https://www.schoollife.org.ua/145-2017>.
Анотація. Розробка уроку спрямована на закріплення лексичних одиниць, розвиток навичок діалогічного мовлення. Презентація до уроку.
72. Кияненко В. В. Рідна домівка найкраща (Віртуальна подорож): урок позакласного читання. Методичний портал. URL: <http://metodportal.com/node/51705>.
Анотація. Розробка уроку позакласного читання у 2 класі містить матеріал, який допоможе вчителям початкових класів зробити урок позакласного читання цікавим, змістовним, вдало використовуючи інтерактивні технології.
73. Кияненко В. В. Тренувальні вправи на використання дієслівних форм у реченнях і текстах. Переказування тексту. АБЕТКАland. URL: <http://abetkaland.in.ua/vykorystannya-diyeslivnyh-form-u-rechennyah/17-724>.
Анотація. Розробка уроку української мови у 2 класі з використанням інформаційно-комунікаційних технологій та активних форм: метод «Коло вільних думок», робота в парах. Матеріал уроку сприятиме розвитку зв'язного мовлення, спостережливості, вихованню любові до природи та рідного краю.
74. Коваленко Л. О., Щербак К. В. Математичне моделювання та етапи розв'язування задач економічного змісту. Освіта, наука та виробництво. Розвиток та перспективи: матеріали II Всеукраїнської науково-методичної конференції. (м. Шостка, 20 квітня 2017 року). Суми: СумДУ, 2017. С. 118.
Анотація. У статті розглядаються способи розв'язання задач економічного змісту з використанням таких тем, як «Проценти», «Числові послідовності», «Функції», «Вектори».
75. Ковтун С. В., Противень О. М. Проект «Воїни світла, воїни добра» Інноваційні стратегії інформатизації освіти» за напрямом 2017 року «Інтеграція медіа в освітній процес» у номінації «Проект» – 2017: матеріали III щорічної Всеукраїнської онлайн науково-освітньої виставки «URL: <http://bit.ly/2AqxZst>.
Анотація. Представлений проект «Воїни світла, воїни добра». Метою проекту було на основі аналізу творчості Ліни Костенко довести до свідомості учнів, що ми самі відповідаємо за долю нашої держави, що кожен українець повинен мати активну громадянську позицію.
76. Козинець Л. О. Година спілкування на уроці з основ здоров'я за сторінками книги Ю. Лигуна «Король Попелюшко»: розробка уроку з основ здоров'я. Всеукраїнська база даних навчально-методичних розробок «МЕТОДИКА». Шкільна електронна бібліотека «ШБЦ-інфо»: Нові надходження. Український інститут нормативної інформації. 2017. № 1. С. 21.
Анотація. У розробці йдеться про безпеку, яка може спіткати дітей вдома, в під'їзді, на вулиці, обговорюється правильне поводження дітей в різноманітних життєвих ситуаціях; пояснюється, чим небезпечні побутові речовини та хімічні препарати.
77. Коляденко І. М. Клімат Південної Америки: розробка уроку з географії. Всеукраїнська база даних навчально-методичних розробок «МЕТОДИКА». Шкільна електронна бібліотека «ШБЦ-інфо»: Нові надходження. Український інститут нормативної інформації. 2017. №3. С. 30.
Анотація. У розробці йдеться про особливості основних і перехідних кліматичних поясів, висотну кліматичну поясність на прикладі Анд.
78. Коляденко І. М., Федоренко А. А. Тіньовий сектор та його вплив на економіку. Освіта, наука та виробництво. Розвиток та перспективи: матеріали II Всеукраїнської науково-методичної конференції. (м. Шостка, 20 квітня 2017 року). Суми: СумДУ, 2017. С. 145.

Анотація. В роботі йдеться про особливості тіньового сектора української економіки та масштаби поширення даного явища в Україні. Обговорюються проблеми прояву та наслідки тінізації економіки, а також перспективні шляхи подолання даного явища.

79. Кондратенко А. В. Розвиток творчих здібностей учнів на уроках української мови шляхом впровадження інноваційних технологій. Освіта, наука та виробництво: розвиток і перспективи: матеріали II Всеукраїнської науково-методичної конференції. (м. Шостка, 20 квітня 2017 року). Суми: СумДУ, 2017. С. 221.

Анотація. У роботі розкрито практичні аспекти розвитку творчих здібностей учнів.

80. Кочубей С.Г., Гох М. М., Кочубей С. Г. Геометрія орнаменту. Освіта, наука та виробництво: розвиток і перспективи: матеріали II Всеукраїнської науково-методичної конференції. (м. Шостка, 20 квітня 2017 року). Суми: СумДУ, 2017. С. 151.

Анотація. В даній роботі розглянута геометрія візерунків, що переважає в орнаменті вишивки. Сім основних способів побудови бордюрів дозволяють одержати кілька різних композицій, заснованих на використанні одного фрагмента, створюючи тим самим необмежені простори для творчості.

81. Кочубей С.Г., Костюкевич А. М. Математика та музика. Освіта, наука та виробництво: розвиток і перспективи: матеріали II Всеукраїнської науково-методичної конференції. (м. Шостка, 20 квітня 2017 року). Суми: СумДУ, 2017. С. 152.

Анотація. В даній роботі показано, що багато питань, пов'язані з природою музики та її впливом на людину, можуть бути описані мовою математики. Це дослідження ще раз підтверджує, що математика і музика мають тісний взаємозв'язок.

82. Кочубей С.Г., Кузьменко Т.В., В.В. Обложок Знайомство з діофантовими рівняннями. Освіта, наука та виробництво: розвиток і перспективи: матеріали II Всеукраїнської науково-методичної конференції. (м. Шостка, 20 квітня 2017 року). Суми: СумДУ, 2017. С. 155.

Анотація. У роботі розглянуто поняття діофантові рівняння. Вміння розв'язування яких дає змогу набагато простіше і швидше доводити існування чи не існування розв'язків деяких завдань, а також при наявності розв'язків визначати їх кількість.

83. Кочубей С.Г., Кузьменко Т.В., Кулікова А. Є. Формула Піка. Освіта, наука та виробництво: розвиток і перспективи: матеріали II Всеукраїнської науково-методичної конференції. (м. Шостка, 20 квітня 2017 року). Суми: СумДУ, 2017. С. 154.

Анотація. У роботі розібрано як обчислювати площі многокутників, які намальовані на папері в клітинку. Серед наведених способів обчислення площі многокутника самим дієвим є спосіб на застосування формули Піка. Обчислення набагато простіші та не громіздкі. Многокутник, площу якого необхідно обчислити, може бути довільної форми.

84. Кочубей С. Г. Математическое моделирование в достижении целей устойчивого развития. Міжнародні економічні відносини та сталий розвиток: матеріали Міжнародної науково-практичної конференції. (м. Суми, Україна, 05-06 травня 2017 року). Суми: СумДУ, 2017. С. 160.

Анотація. В статті розглядається метод математического моделювання, который занимает ведущее место среди других методов исследования путей достижения устойчивого развития.

85. Кочубей С. Г. Симетрія в природі. Освіта, наука та виробництво: розвиток і перспективи: матеріали II Всеукраїнської науково-методичної конференції. (м. Шостка, 20 квітня 2017 року). Суми: СумДУ, 2017. С. 89.

Анотація. У роботі розглядається принцип симетрії, який відіграє важливу роль у біології та хімії, фізиці та математиці, живопису і скульптурі, поезії та музиці. Все живе в природі має властивість симетрії: симетрія живих організмів пов'язана з симетрією законів природи.

86. Кочубей С. Г., Кузьменко Т. В. Симетричні многочлени. Освіта, наука та виробництво: розвиток і перспективи: матеріали II Всеукраїнської науково-методичної конференції. (м. Шостка, 20 квітня 2017 року). Суми: СумДУ, 2017. С. 94.

Анотація. У роботі розкрито один доволі загальний метод розв'язування систем рівнянь вищих степенів. Метод, про який йде мова, оснований на теорії симетричних многочленів, за допомогою яких спрощується розв'язання ряду задач.

87. Кочубей С. Г., Кузьменко Т. В. Теорія ігор. Ігри двох осіб. Освіта, наука та виробництво: розвиток і перспективи: матеріали II Всеукраїнської науково-методичної конференції. (м. Шостка, 20 квітня 2017 року). Суми: СумДУ, 2017. С. 92.

Анотація. Збірник олімпіадних задач із застосуванням ігор, проаналізовано основні методи розв'язування задач на ігри двох осіб, знайдена закономірність на розв'язання задач в загальному вигляді.

88. Кочубей С. Г., Слущка І. А. Шахові задачі та графи. (навчальний тренажер). Освіта, наука та виробництво: розвиток і перспективи: матеріали II Всеукраїнської науково-методичної конференції. (м. Шостка, 20 квітня 2017 року). Суми: СумДУ, 2017. С. 150.

Анотація. В статті описаний досвід розробки навчального тренажеру для візуалізації ключових задач, що розв'язуються за допомогою графів.

89. Кочубей С. Г. Шляхи раціонального енергозбереження в побуті. Освіта, наука та виробництво: розвиток і перспективи: матеріали II Всеукраїнської науково-методичної конференції. (м. Шостка, 20 квітня 2017 року). Суми: СумДУ, 2017. С. 96.

Анотація. У роботі розглянуто енергозберігаючі заходи, виробленні правила енергозбереження для середньостатистичної української родини.

90. Кулик Л. В. Пізнавально-конкурсна гра «Зоряний час». Розробка (3 клас). Шкільна електронна бібліотека «ШБІЦ-інфо»: Нові надходження. Український інститут нормативної інформації. 2017. № 9. С.23.

Анотація. Розробка заходу, який дозволить учням набуті знання з різних дисциплін використовувати в конкурсній діяльності, вчитися працювати в команді, а також виборювати індивідуальну першість.

91. Курносенко О. В. Сонячний колектор «SUNLIGHT»: методична розробка з фізики. Всеукраїнська база даних навчально-методичних розробок «МЕТОДИКА». Шкільна електронна бібліотека «ШБІЦ-інфо»: Нові надходження. Український інститут нормативної інформації. 2017. № 5. С. 18.

Анотація. Мета роботи полягає в підтриманні ККД фотоелементу на високому рівні, в результаті якого відбудеться забезпечення потреб людини в гарячій воді за рахунок сонячної енергії та тепла без потреб в інших джерелах енергії, а саме створення автономного колектора, що має високу ефективність.

92. Кусочкіна В. Ф. Формування українсько-національної свідомості молодших школярів. Освіта, наука та виробництво: розвиток і перспективи: матеріали II Всеукраїнської науково-методичної конференції. (м. Шостка, 20 квітня 2017 року). Суми: СумДУ, 2017. С. 218.

Анотація. У роботі розкрито головні принципи формування українсько-національної свідомості молодших школярів.

93. Лавриненко С. О. Ми – пасажери. Правила користування громадським транспортом: розробка уроку з основ здоров'я. Всеукраїнська база даних навчально-методичних розробок «МЕТОДИКА». Шкільна електронна бібліотека «ШБІЦ-інфо»: Нові надходження. Український інститут нормативної інформації. 2017. № 9. С. 18.

Анотація. У розробці йдеться про види громадського транспорту, правила поведінки і користування громадським транспортом.

94. Лазненко Л. М. Птахи. Виготовлення паперового птаха: інтегрований урок. Природознавство. Трудове навчання. 3 клас. Учительський журнал on-line. URL: <http://test.teacherjournal.in.ua/index.php/rozrobky-2017/item/693-intehrovanyi-urok-prirodovnavstvo-trudove-navchannia-3-klas>.

Анотація. Розробка інтегрованого уроку у 3 класі з використанням інформаційно-комунікаційних технологій з додатковим матеріалом.

95. Лахоня Ю. М. Брейн-ринг «Наша безпека»: розробка позакласного виховного заходу для учнів 7 класу з англійської мови до Дня Цивільної оборони. Шкільне життя. URL: <http://www.schoollife.org.ua/550-2017>.

Анотація. Розробка представлена у вигляді брейн-рингу білінгвального типу: українською та англійською мовами, метою якої є формування здоров'язберігаючої життєвої компетенції.

96. Левченко Л. О. Множення двоцифрового числа на одноцифрове і ділення двоцифрового числа на одноцифрове: розробка уроку з математики в 3 класі. Відкритий урок: розробки, технології, досвід. 2017. № 02. С. 57.

Анотація. План-конспект уроку на заявлену тему, мета якого – закріпити знання про множення і ділення двоцифрових чисел на одноцифрове; формувати вміння працювати самостійно, розвивати логічне мислення, обчислювальні навички; виховувати любов і бережне ставлення до природи.

97. Леперт О. А., Вареник Г. І. Гендерні особливості інтернет-комунікації англійською мовою. Освіта, наука та виробництво: розвиток і перспективи: матеріали II Всеукраїнської науково-методичної конференції (м. Шостка, 20 квітня 2017 року). Суми: СумДУ, 2017. С. 74.

Анотація. У статті розкриті гендерні особливості Інтернет комунікації англійською мовою.

98. Литвинова Л. В. Дієслово. Неозначена форма дієслова: презентація до уроку української мови. Методичний портал. URL: <http://metodportal.com/node/50778>.

Анотація. Презентація з української мови для учнів 4 класу на тему «Дієслово. Неозначена форма дієслова» з використанням мнемотехніки.

99. Литвинова Л. В. Материки і океани Землі: презентація до уроку. Методичний портал. URL: <http://metodportal.com/node/50738>.

Анотація. Презентація з природознавства для учнів 4 класу для вивчення нового матеріалу з теми «Материки і океани Землі».

100. Лісунова Т. Г. Загальна характеристика Ссавців: розробка уроку, презентація до уроку. Методичний портал. URL: <http://metodportal.com/node/59516> (13.10.2017).

Анотація. Розробка уроку з біології у 7 класі містить різноманітний дидактичний матеріал, інтерактивні вправи відповідно до вимог нової програми. Активізує діяльність учнів на уроці. Додається презентація.

101. Лісунова Т. Г. Здорові зуби: інформаційний біологічний проект. Методичний портал. URL: <http://metodportal.com/node/59517>.

Анотація. Розробка біологічного проекту, з використанням інноваційних технологій, яку можна використати для дослідницької діяльності учнів 8 класу при вивченні теми «Травна система».

102. Лісунова Т. Г. Опорно – рухова система: дидактичний матеріал до уроку біології у 8 класі. Освітній портал SUPER.UROK-UA.com. URL: <https://super.urok-ua.com/didaktichniy-material-do-uroku-biologiyi-8-klas-po-temi-oporno-ruhova-sistema/> № 2180.

Анотація. Матеріал для перевірки знань учнів з попередніх уроків та для налаштування їх на лабораторне дослідження. Проводиться у вигляді гри.

103. Лісунова Т. Г. Сечовидільна система: конспект уроку. Методичний портал. URL: <http://metodportal.com/node/53788>.

Анотація. Розробка уроку біології у 8 класі містить інтерактивні вправи, які допомагають підвищити інтерес до вивчення теми.

104. Лісунова Т. Г. Сечовидільна система: презентація. Методичний портал. URL: <http://metodportal.com/node/53790>.

Анотація. Презентація до уроку з біології у 8 класі на тему допомагає зацікавити учнів вивченням теми, перевірити їх знання з попередніх тем.

105. Лук'янова М. Ф. Мандрівка по країні Термландії: розробка уроку фізики Всеукраїнська база даних навчально-методичних розробок «МЕТОДИКА». Шкільна електронна бібліотека «ШБІЦ-інфо»: Нові надходження. Український інститут нормативної інформації. 2017. № 11. С. 15.

Анотація. Розробка уроку-гри має за мету узагальнення знань учнів з теми, в даній розробці є посилання на всі етапи гри, завдання та відповіді.

106. Лук'янова М. Ф. Тертя. Сили тертя. Коефіцієнт тертя ковзання. Тертя в природі й техніці: розробка уроку фізики. Всеукраїнська база даних навчально-методичних розробок «МЕТОДИКА». Шкільна електронна бібліотека «ШБІЦ-інфо»: Нові надходження. Український інститут нормативної інформації. 2017. № 10. С. 28.

Анотація. У даній розробці описані етапи використання прийому «перевернутий клас», який дозволяє «перевернути» звичайний клас таким чином: вдома учні самостійно (за інформаційною підтримкою вчителя) опрацьовують теоретичний матеріал, намагаються отримати первинні вміння та навички, а в класі час використовується на обговорення матеріалу, поглиблення знань, виконання практичних завдань, опитування.

107. Лук'янова М. Ф. Тертя. Сили тертя. Коефіцієнт тертя ковзання. Тертя в природі й техніці. Фізика в школах України. Позакласна робота. 2017. № 6 (42). С. 25.

Анотація. У даній розробці описані етапи використання прийому «Перевернутий клас», який дозволяє «перевернути» звичайний клас таким чином: вдома учні самостійно (за інформаційною підтримкою вчителя) опрацьовують теоретичний матеріал, намагаються отримати первинні вміння та навички, а в класі час використовується на обговорення матеріалу, поглиблення знань, виконання практичних завдань, опитування.

108. Мелькунова О. Д. КВК «Родзинки шкільного життя»: засідання в клубі веселих і кмітливих. 4 клас (методична розробка). Шкільна електронна бібліотека «ШБІЦ-інфо»: Нові надходження. Український інститут нормативної інформації. 2017. №9. С. 23.

Анотація. В даній розробці підібрані цікаві завдання та конкурси, які надають можливість дитині розкрити свої знання з предметів в позакласній діяльності, активізувати творчій потенціал, вчать співпрацювати в групі щоб досягти спільної мети.

109. Мечик М. Ю. Збірник тестів для поточного контролю з хімії: для 7 класу загальноосвітнього навчального закладу: дидактичні матеріали. Суми: НВВ СОШПО, 2017. 84 с.

Анотація. Розроблено тести з теми «Кисень» посібника, у якому міститься 35 тестових поточних перевірочних робіт з курсу хімії 7 класу, розроблених обласною творчою групою вчителів хімії відповідно до чинної навчальної програми «Хімія для загальноосвітніх навчальних закладів. 7-9 класи».

110. Мозгова О.М. Зв'язок дієслів з іменниками у формі однини і множини (без уживання термінів). Українська мова. 2 клас. АБЕТКАland. URL: [http:// абеткаland.in. ua/ zvyazok–diyesliv–z–imennykamy/](http://абеткаland.in.ua/zvyazok-diyesliv-z-imennykamy/).

Анотація. Розробка уроку української мови у 2 класі з використанням активних форм: метод «Мікрофон», дидактична гра «Вігадай предмет», гра «Так чи ні». Тема вивчається на прикладах історичного минулого рідного краю.

111. Мозгова Л. Д. Колесо фортуни: інтелектуально-пізнавальна гра. Методична розробка. 4 клас. Шкільна електронна бібліотека «ШБІЦ-інфо»: Нові надходження. Український інститут нормативної інформації. 2017. № 9. С. 23.

Анотація. Розробка заходу активізує, узагальнює здобуті знання, уміння і навички з навчальних предметів. Розвиває кмітливість, винахідливість, творчі здібності, виховує повагу до суперника.

112. Моторна О. М. Вивчення творчості В. Голобородька. Літературний портрет: методична розробка з української літератури. Всеукраїнська база даних навчально-методичних розробок «МЕТОДИКА». Шкільна електронна бібліотека «ШБІЦ-інфо»: Нові надходження. Український інститут нормативної інформації. 2017. № 3. С. 35.

Анотація. У посібнику викладені основні віхи життя й творчі здобутки Василя Голобородька.

113. Мурка Г. М. Інтелектуальна гра-подорож «Поле чудес». «Новорічні свята та обряди в Україні». Методичний портал. URL: <http://metodportal.com/node/52189>.

Анотація. У розробці подано виховний захід, який розширює знання учнів про давні традиції українського народу зустрічати новорічні свята; доводить до свідомості дітей велич і красу народних звичаїв, викликає бажання дотримуватись їх; розвиває пізнавальні здібності учнів; виховує повагу до культурних цінностей минулих поколінь, любов до рідної землі.

114. Назаренко С.М. тему Прикметники-синоніми й прикметники-антоніми. Вживання прикметників у прямому і переносному значенні: конспект уроку з української мови SUPER.UROK-UA.com. URL: <https://super.urok-ua.com/konspekt-uroku-z-ukrayinskoji-movi-na-temu-prikmetniki-sinonimi-y-prikmetniki-antonimi-vzhivannya-prikmetnikiv-u-pryamomu-i-perenosnomu-znachenni/>.

Анотація. Урок розширить знання учнів 4 класу про прикметник, його значення у мові, словниковий запас учнів. Використані на уроці інноваційні форми роботи сприяють розвитку критичного мислення учнів, формують їх навчальну компетентність.

115. Назаренко С. М. Діти-ізгої. Причини та шляхи подолання проблеми Методичний портал. URL: <http://metodportal.com/node/62135>.

Анотація. У розробці аналізуються причини виникнення в шкільному середовищі дітей, які психологічно ізольовані від колективу та пропонуються шляхи вирішення даної проблеми.

116. Новикова А. М. Василь Сухомлинський «Кінь утік»: розробка уроку з літературного читання. Всеукраїнська база даних навчально-методичних розробок «МЕТОДИКА». Шкільна електронна бібліотека «ШБІЦ-інфо»: Нові надходження. Український інститут нормативної інформації. 2017. №9. С. 18.

Анотація. У розробці представлені методичні прийоми, що розвивають в учнів мовлення, спостережливість, вміння аналізувати прочитане.

117. Нос Н. М. Використання структурно-логічних схем на уроках біології за новими стандартами: методична розробка уроку з біології. Всеукраїнська база даних навчально-методичних розробок «МЕТОДИКА». Шкільна електронна бібліотека «ШБІЦ-інфо»: Нові надходження. Український інститут нормативної інформації. 2017. № 9. С. 20.

Анотація. Розробка доводить, що вивчення курсу біології за структурно-логічними схемами спонукає учнів працювати протягом усього року, активно розвиваючи зорову пам'ять.

118. Омел'яненко С. І. Розв'язування рівнянь: розробка уроку з математики. Всеукраїнська база даних навчально-методичних розробок «МЕТОДИКА». Шкільна електронна бібліотека «ШБІЦ-інфо»: Нові надходження. Український інститут нормативної інформації. 2017. № 10. С. 27.

Анотація. У розробці представлено які прийоми дозволяють сформувати в учнів вміння оперувати правилом переносу членів рівняння із однієї частини в іншу; розвивають пізнавальний інтерес, пам'ять, увагу.

119. Онопрієнко Л. В. Моя країна – Україна: виховний захід. Всеукраїнська база даних навчально-методичних розробок «МЕТОДИКА». Шкільна електронна бібліотека «ШБІЦ-інфо»: Нові надходження. Український інститут нормативної інформації. 2017. № 10. С. 31.

Анотація. У розробці представлений сценарій виховного заходу, метою якого є розширювати і закріплювати знань учнів про Україну, її традиції, впроваджувати елементи естетичного виховання, культури спілкування тощо.

120. Осадча О. П. Урок математики. Задачі на знаходження площі прямокутника та обернені до них. Палетка. Вимірювання площ фігур палеткою. Методичний портал. URL: <http://metodportal.com/node/56638>.

Анотація. У розробці наведені види практичної роботи з виготовлення палетки та її застосування.

121. Осадча О. П. Урок математики. Закріплення таблиць множення і ділення на 5. Читання і запис виразів, які містять дії різних ступенів. Методичний портал. URL: <http://metodportal.com/node/56636>.

Анотація. Розробка уроку у 2 класі з використанням методів і прийомів вивчення таблиці множення на п'ять.

122. Падалко М. А. Вступ до історії. 5 клас. Календарний та історичний час. Підрахунок історичного часу. Методичний портал. URL: <http://metodportal.com/node/59238>.

Анотація. Розробка уроку (Тема 1. «Відлік часу в історії») має на меті формування початкових знань про історичний час, історичний простір та одиниці його вимірювання, розвиток хронологічних просторових умінь, інтересу до предмету.

123. Патланова Л. В. Методичні рекомендації для роботи під час організації пришкольнього табору: методичні рекомендації. Всеукраїнська база даних навчально-методичних розробок «МЕТОДИКА». Шкільна електронна бібліотека «ШБІЦ-інфо»: Нові надходження. Український інститут нормативної інформації. 2017. № 11. С. 18.

Анотація. Мета розробки – ознайомити з діяльністю пришкольнього табору. Пришкольній табір – самостійна адміністративна структура при загальноосвітньому навчальному закладі. Тому, як і будь-який заклад, пришкольній табір повинен мати цілий ряд документів, регламентуючих його роботу.

124. Пилипенко Н. М. Фітоіндикація стану атмосферного повітря різних районів м. Шостка Сумської області. Освіта, наука та виробництво: розвиток і перспективи: матеріали II Всеукраїнської науково-методичної конференції. (м. Шостка, 20 квітня 2017 року). Суми: Сум ДУ, 2017. С. 115.

Анотація. У роботі дано визначення стану атмосферного повітря різних районів м. Шостка за допомогою біоіндикатора робінії псевдоакації. Нанесення на карту найбільш чистих та забруднених районів м. Шостка.

125. Пишко Л. В. Біосфера. Біологія. 11 клас. Шкільне життя. URL: <https://www.schoollife.org.ua/1040-2017/>.

Анотація. План-конспект уроку з біології в 11 класі, мета якого – сформулювати основні поняття про живу оболонку Землі, виховати екологічне мислення учнів.

126. Плагинда О. Л. Транспорт речовин у тварин. Незамкнена та замкнена кровоносні системи. Кров, її основні функції». Шкільне життя. URL: <http://www.schoollife.org.ua/518-2017>.

Анотація. У розробці уроку біології для 7 класу на прикладі вивчення транспорту речовин у тварин розкрито методу використання методу «квест» та застосовані хмарні сервіси для актуалізації пізнавальної діяльності учнів на уроках біології. Додається мультимедійна презентація.

127. Полятикіна О. В. Подорож до країни Комп'ютера: вікторина. 3 клас. Шкільна електронна бібліотека «ШБІЦ-інфо»: Нові надходження. Український інститут нормативної інформації. 2017. № 9. С. 23.

Анотація. У вікторині узагальнюються і систематизуються знання учнів з інформатики, формуються вміння працювати «сам на сам» зі своїми знаннями. Школярі повторюють складові комп'ютера, перетворюють незвичайні прислів'я, створюють малюнки в графічному редакторі Paint.

128. Поправко Н. М. Народність та образність як аспекти філософського осмислення сенсу життя в поезіях збірки М.Гриценка «На зелених іконах дерев»: методична розробка з української літератури. Всеукраїнська база даних навчально-методичних розробок «МЕТОДИКА». Шкільна електронна бібліотека «ШБІЦ-інфо»: Нові надходження. Український інститут нормативної інформації. 2017. № 6. С. 18.

Анотація. Мета розробки – дослідити життєпис М.С. Гриценка як письменника, журналіста, громадського діяча, окреслити поняття «народність» та «образність», що є вихідними в науковому дослідженні.

129. Правосуд Т. П. Міжнародний проект «GenerationGlobal» та новітні навчальні можливості ІТ технологій в школі. Перекресток. № 7 (939). С. 6.

Анотація. У статті розкрито новітні можливості для вчителів у навчанні учнів англійської мови та підготовки нового покоління до життя в сучасному світі (проведення відеоконференцій з однолітками з різних країн світу).

130. Прищеп С. Г. Збірник тестів для поточного контролю з хімії: для 7 класу загальноосвітнього навчального закладу: дидактичні матеріали. Суми: НВВ СОППО, 2017. С. 84.

Анотація. Розроблено тести з теми «Кисень» посібника, у якому міститься 35 тестових поточних перевірочних робіт з курсу хімії 7 класу, розроблених обласною творчою групою вчителів хімії відповідно до чинної навчальної програми «Хімія для загальноосвітніх навчальних закладів. 7-9 класи».

131. Противень О. М. Правила вживання знака м'якшення: розробка уроку української мови. Всеукраїнська база даних навчально-методичних розробок «МЕТОДИКА». Шкільна електронна бібліотека «ШБЦ-інфо»: Нові надходження. Український інститут нормативної інформації. 2017. № 10. С. 28.

Анотація. Дана розробка представлена у формі уроку-подорожі, в ході якої реалізуються наступні цілі: закріпити знання, вміння, навички правопису слів із знаком м'якшення, розвивати логічне мислення, уяву, мовлення, сприяти вихованню любові і поваги до рідної мови, художнього слова.

132. Пушко А. Ю. Веселі старти. Методичний портал.
URL: <http://metodportal.com/node/118975>.

Анотація. У розробці виховного заходу з фізичної культури в початковій школі розкрито технологію згуртування дитячого колективу, представлено використання здоров'язберігаючих технологій.

133. Пушко А. Ю. Дбай про своє здоров'я. Основи здоров'я. 1 клас. Шкільне життя.
URL: <https://www.schoollife.org.ua/1215-2017>.

Анотація. У розробці представлено використання онлайн сервісів (відео матеріалів та LearningApps.org) для виховання дбайливого ставлення до власного здоров'я.

134. Радохліб Ю. С. Стереотипи мовленнєвої поведінки сучасних британців та американців: методична розробка з англійської мови. Всеукраїнська база даних навчально-методичних розробок «МЕТОДИКА». Шкільна електронна бібліотека «ШБЦ-інфо»: Нові надходження. Український інститут нормативної інформації. 2017. № 5. С. 15.

Анотація. Метою розробки є порівняння мовної поведінки сучасних американців та британців.

135. Радченко І. Ф., Сунгурова Л. І. Інструментальне соло: розробка уроку музичного виховання та англійської мови. Всеукраїнська база даних навчально-методичних розробок «МЕТОДИКА». Шкільна електронна бібліотека «ШБЦ-інфо»: Нові надходження. Український інститут нормативної інформації. 2017. № 10. С. 23.

Анотація. У розробці зроблений акцент, як, на прикладі творів Ф.Шопена та Н.Паганіні, ознайомити учнів з поняттям сольна, дуетна інструментальна музика, з жанром етюд у мистецтві та жанром концерту, збагатити англійську лексику. До уроку є мультимедійна презентація.

136. Редман Л. М. Вивчення властивостей ферментів: лабораторна робота № 2. You Tube.
URL: <https://www.youtube.com/watch?v=CFM9LWldXgk>.

Анотація. Відео лабораторної роботи для 10 класу з біології.

137. Резник О. В., Савіна Д. О. Поверхневий натяг: задачі та експеримент. Освіта, наука та виробництво. Розвиток та перспективи: матеріали II Всеукраїнської науково-методичної конференції. (м. Шостка, 20 квітня 2017 року). Суми: СумДУ, 2017. С. 105.

Анотація. У статті розкрито методи визначення коефіцієнта поверхневого натягу рідин та розглянуто задачі з даної теми.

138. Сальник П. К. Сучасна дерев'яна динамічна іграшка на уроках технічної паці. Трудове навчання в школі. 2017. № 5 (161). С. 17.

Анотація. У даній розробці технологічні карти виготовлення динамічної іграшки, які можна використати як об'єкт для проектування під час вивчення відповідних модулів або тем на уроках технічної праці.

139. Сбітна Н. М. В. Скотт «Айвенго»: розробка уроку з зарубіжної літератури Всеукраїнська база даних навчально-методичних розробок «МЕТОДИКА». Шкільна електронна бібліотека «ШБЦ-інфо»: Нові надходження. Український інститут нормативної інформації. 2017. № 1. С. 19.

Анотація. Розробка присвячена проблемному питанню уроку – чому саме Айвенго є головним героєм, чим він відрізняється від інших рицарів?

140. Сбітна Н. М. Формування і розвиток критичного мислення на уроках зарубіжної літератури: методичний посібник із зарубіжної літератури. Всеукраїнська база даних навчально-методичних розробок «МЕТОДИКА». Шкільна електронна бібліотека «ШБЦ-інфо»: Нові надходження. Український інститут нормативної інформації. 2017. № 2. С. 24.

Анотація. У посібнику розкрито практичні аспекти розвитку критичного мислення на уроках зарубіжної літератури, надані рекомендації вчителю щодо проведення уроків з використанням технологій розвитку такого мислення. Пропонуються відповідні розробки уроків. Посібник буде корисним для вчителів зарубіжної літератури в основній школі.

141. Сергієнко Т. В. Welcome to Nature. Англійська мова. 4 клас. Шкільне життя. URL: <https://www.schoollife.org.ua/273>. 2017.

Анотація. У розробці розкриті методи і прийоми інтерактивного навчання під час володіння темою «З любов'ю до природи».

142. Сергієнко Т. В. Спорт. Конспект уроку з англійської мови для учнів 7 класу з використанням ІКТ. Методичний портал. URL: <http://metodportal.com/node/56597>.

Анотація. Розробка уроку з англійської мови для учнів 7 класу з використанням ІКТ розкриває спортивні досягнення видатних спортсменів країни.

143. Сергієнко Т. В. Толерантність людини – найважливіша умова миру і злагоди в світі: розробка виховного заходу. Методичний портал. URL: <http://metodportal.com/node/56598>.

Анотація. Дана розробка спрямована на виховання у дітей толерантності, вміння жити в злагоді та мирі.

144. Сивоконь Т. В. Економічне виховання дівчаток на уроках обслуговуючої праці. Трудове навчання в школі. 2017. № 5 (161). С. 27.

Анотація. У розробці представлені завдання економічного виховання на уроках обслуговуючої праці, приклади з власного педагогічного досвіду.

145. Синиця О. В. «Я у світі»: розробка уроку. «Громадяни України. Права й обов'язки громадян». Методичний портал. URL: <https://metodportal.com/node/62266>.

Анотація. Розробка уроку з предмету «Я у світі» для 3 класу з використанням інтерактивних методів навчання та технології критичного мислення. На уроці формується у дітей прагнення бути свідомими громадянами України, виховується любов до Батьківщини, правова грамотність, повага до людей і до себе, почуття гідності.

146. Синиця О. В. Однокоренные слова. Методичний портал. URL: <https://metodportal.com/node/61985>.

Анотація. Розробка уроку російської мови для 4 класу з українською мовою навчання з використанням особистісно орієнтованих технологій та інтерактивних методів навчання.

147. Синиця О. В. Твоя домівка: урок з основ здоров'я для 3 класу. Освітній проєкт «На урок». URL: <https://naurok.com.ua/publ/35>.

Анотація. Розробка уроку основ здоров'я для 3 класу з використанням тренінгу, інтерактивних та ігрових методів навчання. Для закріплення вивченого матеріалу учням пропонується виконати тест.

148. Сіваєв А. В. Ігрові технології як засіб формування навчальних дій на уроках фізичної культури: конспект майстер-класу з фізичної культури Шкільне життя. URL: <https://www.schoollife.org.ua/424-2017>.

Анотація. У майстер-класі показані ігрові технології, які використовуються на уроках фізичної культури при формуванні навчальних дій.

149. Сідьорко С. В. Розмноження рослин у природі. Методичний портал. URL: <http://metodportal.com/node/58411>.

Анотація: У розробці представлено інтегрований урок з реалізацією вимог НУШ.

150. Сідьорко С. В. Свято Букваря. Методичний портал. URL: <http://metodportal.com/node/56703>.

Анотація: У роботі представлено використання мультимедійної презентації для вивчення абетки.

151. Сідьорко С. В. Свято Казки. Методичний портал. URL: <http://metodportal.com/node/51297>.

Анотація: У розробці представлено виховний захід з використанням відеоматеріалів та інсценізації української казки.

152. Снітко О. В. Таблиця множення і ділення на 3: розробка уроку з математики. Всеукраїнська база даних навчально-методичних розробок «МЕТОДИКА». Шкільна електронна бібліотека «ШБІЦ-інфо»: Нові надходження. Український інститут нормативної інформації. 2017. № 11. С. 15.

Анотація. У розробці йдеться як на уроці учні вчать застосовувати таблицю множення на 3 при виконанні операцій множення і ділення.

153. Суптельна С. О. Єдність у різноманітності: як живеться національним меншинам на Україні та Сумщині? Освіта, наука та виробництво. Розвиток та перспективи: матеріали II Всеукраїнської науково-методичної конференції. (м. Шостка, 20 квітня 2017 року). Суми: СумДУ, 2017. С. 76.

Анотація. У роботі визначена роль і місце національних меншин у національній структурі країни, з'ясована географія розселення, охарактеризована діяльність представників нацменшин на території Сумщини та Шостки.

154. Суптельна С. О. За сланцевим газом – майбутнє чи екологічна небезпека?: розробка уроку з географії. Всеукраїнська база даних навчально-методичних розробок «МЕТОДИКА». Шкільна електронна бібліотека «ШБІЦ-інфо»: Нові надходження. Український інститут нормативної інформації. 2017. № 9. С. 15.

Анотація. У розробці показано як на уроці учні вчать визначати позитивні й можливі негативні наслідки від видобутку сланцевого газу в Україні.

155. Суптельна С. О., Овсепян А. А. За сланцевим газом – майбутнє чи екологічна небезпека? Освіта, наука та виробництво. Розвиток та перспективи: матеріали II Всеукраїнської науково-методичної конференції. (м. Шостка, 20 квітня 2017 року). Суми: СумДУ, 2017. С. 148.

Анотація. У статті окреслені перспективи та недоліки видобутку сланцевого газу на Україні. Визначені головні завдання щодо зменшення навантаження на населення при використанні енергоресурсів.

156. Суहाцька Н. М. Природознавчий квест «Люби і знай свій рідний край» 3 клас. Методична розробка позаурочного заняття. Шкільна електронна бібліотека «ШБІЦ-інфо»: Нові надходження. Український інститут нормативної інформації. 2017. № 9. С. 23.

Анотація. Розробка виховного заходу дає можливість дітям застосувати знання про Сумщину, набуті на уроках природознавства: назву обласного та районних центрів, головних річок, герби міст, видатні особи рідного краю, заповідники Сумщини.

157. Таранова Т. Ю., Тишковець М. В., Небелиця Э. В. Конструювання та виготовлення ракетоплану для аерозйомки. Освіта, наука та виробництво. Розвиток та перспективи: матеріали II Всеукраїнської науково-методичної конференції (м. Шостка, 20 квітня 2017 року). Суми: СумДУ, 2017. С. 174.

Анотація. У роботі описано конструкцію, процес виготовлення та випробування безпілотного аероплану для аеро-фотозйомки. Дано характеристики такого аероплану.

158. Томашевська Л. Л. Переставна властивість додавання: урок з математики 1 клас за програмою «Росток». Методичний портал. URL: <https://metodportal.com/node/62267>.

Анотація. Розробка уроку за технологією «Росток» з використанням діяльнісного методу та інтерактивних методів навчання, за допомогою яких учні ознайомлюються з переставною властивістю дії додавання і віднімання чисел у межах 10. До уроку додається яскрава презентація.

159. Третьякова А. В. Вплив комп'ютерних ігор на розвиток особистості учня. Освіта, наука та виробництво: розвиток і перспективи: матеріали II Всеукраїнської науково-методичної конференції. (м. Шостка, 20 квітня 2017 року). Суми: СумДУ, 2017. С. 216.

Анотація. У статті розповідається про вплив комп'ютерних ігор на розвиток особистості учнів, наводяться приклади розвиваючих ігрових вправ. Розроблено рекомендації для батьків.

160. Троян Л. В. Е. Андіївська. Говорюча риба: розробка уроку із української літератури в 6 класі. Відкритий урок: Розробки, технології, досвід. 2017. № 01. С. 62.

Анотація. План-конспект уроку на заявлену тему, мета якого – ознайомити учнів з народними колісковими піснями, їх провідними мотивам, виховати почуття любові до своїх рідних, шанобливе ставлення до них.

161. Халаїм Т. І. В. Симоненко – «лицар на білому коні» в українській літературі. «Лебеді материнства» з використанням інтерактивних технологій, посилання на відео та Інтернет-ресурси: урок української літератури. 7 клас. Методичний портал. URL: <http://metodportal.com/node/62830>.

Анотація. Розробка уроку української літератури за темою: «В. Симоненко – «лицар на білому коні» в українській літературі. «Лебеді материнства» з використанням інтерактивних технологій, посилання на відео та Інтернет-ресурси.

162. Халаїм Т. І. Творчість І.С. Нечуя-Левицького, П. Мирного: контрольна робота з української літератури. 10 клас. Методичний портал. URL: <http://metodportal.com/node/60507>.

Анотація. Тестові завдання з української літератури з теми "Творчість І.С. Нечуя-Левицького, П. Мирного", які можуть бути використані учителями під час проведення тематичного оцінювання.

163. Хорохордина С. А. План-конспект уроку з елементами футболу для учнів 4 класів: розробка уроку з фізичної культури. Всеукраїнська база даних навчально-методичних розробок «МЕТОДИКА». Шкільна електронна бібліотека «ШБІЦ-інфо»: Нові надходження. Український інститут нормативної інформації. 2017. № 11. С. 16.

Анотація. Мета розробки показати, як учні вчать передачі та зупинки м'яча, удосконалюють техніку ведення м'яча, укидання м'яча із-за бічної лінії тощо.

164. Циганок Н. М. Вправи для розвитку дрібної моторики у дітей з особливими потребами. Методичний портал. URL: <http://metodportal.com/node/58251>.

Анотація. У матеріалі наведені приклади вправ для розвитку й корекції дрібної моторики у дітей з особливими потребами, а саме: робота з прищипками, шнурками, намистинками, ракушками, гудзиками, пісочна терапія, ін.

165. Циганок Н. М. Особливості роботи вчителя-логопеда з учнями молодшого шкільного віку з розумовою відсталістю. Методичний портал. URL: <http://metodportal.com/node/62187>.
Анотація. В роботі описані особливості порушення мовлення у молодших школярів із розумовою відсталістю та особливості логопедичної роботи з такими дітьми.
166. Чернишова Н. Г. Позакласний виховний захід з читання «О, книго, ти – найбільше з див!»: методична розробка для 2 класу. Шкільна електронна бібліотека «ШБІЦ-інфо»: Нові надходження. Український інститут нормативної інформації. 2017. № 9. С. 23.
Анотація. Методична розробка виховного заходу з позакласного читання, спрямована на формування читацького інтересу та популяризацію української дитячої літератури.
167. Чийпеш І. М. Інтелектуально-розважальна гра «Щасливий випадок». Методична розробка. 3 клас. Шкільна електронна бібліотека «ШБІЦ-інфо»: Нові надходження. Український інститут нормативної інформації. 2017. № 9. С. 23.
Анотація. Сценарій виховного заходу інтелектуального спрямування, на якому діти презентують свої знання з вивчених тем, навички говоріння, спільної роботи в групах.
168. Чийпеш І. М. Школа. Шкільні предмети та приладдя: конспект уроку англійської мови для учнів 3 класу. Методичний портал. URL: <http://metodportal.com/node/59158>.
Анотація. Конспект уроку з презентацією, який допоможе учням вдосконалити свої вміння та навички у всіх видах мовленнєвої діяльності, розширити свій кругозір, збагатити свій словарний запас, проявити свої творчі та акторські здібності, реалізувати себе як цілісна та розвинена особистість. Цей матеріал стане у нагоді усім вчителям англійської мови, особливо вчителям початкової школи.
169. Шако В. О. Дидактичні ігри на уроках історії. Освіта, наука та виробництво: розвиток і перспективи: матеріали II Всеукраїнської науково-методичної конференції. (м. Шостка, 20 квітня 2017 року). Суми: СумДУ, 2017. С. 206.
Анотація. У статті розповідається про призначення та застосування дидактичних ігор на уроках історії, наводяться приклади дидактичних ігор.
170. Шевченко Л. М., Бубенець О. А. Формуюче оцінювання засобами хмарних технологій. Освіта, наука та виробництво. Розвиток та перспективи: матеріали II Всеукраїнської науково-методичної конференції (м. Шостка, 20 квітня 2017 року). Суми: СумДУ, 2017. С. 212.
Анотація. У статті досліджуються методи оцінювання при організації навчання засобами хмарних технологій.
171. Шелунцова Л. М., Зубкова Д.Е. Кольорова палітра сучасних фентезі. Освіта, наука та виробництво. Розвиток та перспективи: матеріали II Всеукраїнської науково-методичної конференції. (м. Шостка, 20 квітня 2017 року). Суми: СумДУ, 2017. С. 50.
Анотація. У статті розкрито роль кольору в циклі романів «Пісня Льоду і Полум'я» Р.Д.Мартіна. Звертається увага на те, що один і той же колір має різні значення в оцінці героїв, порівнюються характери персонажів зі значенням кольорів в їх гербах, одязі, портреті.
172. Школоберда О. М. Підліткова вагітність як наслідок ранніх статевих контактів: розробка уроку з біології. Всеукраїнська база даних навчально-методичних розробок «МЕТОДИКА». Шкільна електронна бібліотека «ШБІЦ-інфо»: Нові надходження. Український інститут нормативної інформації. 2017. № 10. С. 23.
Анотація. Мета роботи – розглянути підліткову вагітність як наслідок ранніх статевих відносин.
173. Шляхецька І. П. Збірник тестових завдань для організації позакласної роботи з обдарованими учнями з математики для 2 класу: методичний посібник з математики. Всеукраїнська база даних навчально-методичних розробок «МЕТОДИКА». Шкільна електронна бібліотека «ШБІЦ-інфо»: Нові надходження. Український інститут нормативної інформації. 2017. № 9. С. 21.

Анотація. У розробці подано тестові завдання з математики, складені з метою з'ясувати наявність чи відсутність певних знань, умінь, навичок, виявлення рівня спостережливості, пам'яті, мислення, уваги, визначення ступеня компетентності учня.

174. Шулежко В. М. Формула коренів квадратного рівняння: урок з алгебри. SUPER.UROK-UA.com. URL: <https://super.urok-ua.com/konspekt-uroku-z-algebri-dlya-8-klasu-na-temu-formula-koreniv-kvadratnogo-rivnyannya/>.

Анотація. У розробці показано використання системи комп'ютерної алгебри (СКА) програми динамічної математики Geogebra для розв'язування рівнянь з метою розвитку логічного мислення.

175. Шулежко В. М. Формула коренів квадратного рівняння: розробка уроку алгебри. Всеукраїнська база даних навчально-методичних розробок «МЕТОДИКА». Шкільна електронна бібліотека «ШБІЦ-інфо»: Нові надходження. Український інститут нормативної інформації. 2017. № 10. С. 21.

Анотація. У розробці показано використання системи комп'ютерної алгебри (СКА) програми динамічної математики Geogebra для розв'язування рівнянь з метою розвитку логічного мислення.

176. Шундрик О. І. Податок на нерухомість: світова практика та українські реалії. Освіта, наука та виробництво. Розвиток та перспективи: матеріали II Всеукраїнської науково-методичної конференції (м. Шостка, 20 квітня 2017 року). Суми: СумДУ, 2017. С. 146.

Анотація. В роботі досліджується процес становлення в Україні податку на нерухомість, проводиться компаративистичний аналіз змісту цього податку в Україні та світі, перші результати його запровадження місцевими органами влади.

177. Шундрик О. І. Сценарій міського конкурсу юних правознавців серед старшокласників: методична розробка з правознавства. Всеукраїнська база даних навчально-методичних розробок «МЕТОДИКА». Шкільна електронна бібліотека «ШБІЦ-інфо»: Нові надходження. Український інститут нормативної інформації. 2017. № 6. С. 17.

Анотація. Мета розробки – формування у школярів практичних вмінь та навичок, необхідних їм у майбутній професії, перевірка знань та вмінь учнів різних шкіл міста в умовах конкурентного середовища.

178. Шундрик О. І., Посашева Д. В. Формування громадянського суспільства в контексті євроінтеграції України. Освіта, наука та виробництво. Розвиток та перспективи: матеріали II Всеукраїнської науково-методичної конференції (м. Шостка, 20 квітня 2017 року). Суми: СумДУ, 2017. С. 65.

Анотація. В роботі досліджується ретроспектива процесу формування громадянського суспільства в Україні та його сучасний стан в контексті наближення нашої держави до європейської спільноти.

179. Шундрик О. І., Ходот Д. О. Соціальна адаптація вимушених переселенців в Україні. Освіта, наука та виробництво. Розвиток та перспективи: матеріали II Всеукраїнської науково-методичної конференції (м. Шостка, 20 квітня 2017 року). Суми: СумДУ, 2017. С. 54.

Анотація. В роботі досліджуються причини та наслідки виникнення в Україні такого явища, як внутрішнє переселення, процес адаптації внутрішніх переселенців до нових умов життя в Україні загалом та Шосткинщині зокрема.

180. Щербань Т. М. Народні символи України: виховний захід. Всеукраїнська база даних навчально-методичних розробок «МЕТОДИКА». Шкільна електронна бібліотека «ШБІЦ-інфо»: Нові надходження. Український інститут нормативної інформації. 2017. № 11. С. 19.

Анотація. Мета розробки – формування у школярів знань про народні символи України, формувати національну свідомість, розвивати творчі здібності учнів.

181. Щецова Л. Л., Нужна А. О. Квадратні рівняння з параметром. Освіта, наука та виробництво. Розвиток та перспективи: матеріали II Всеукраїнської науково-методичної конференції (м. Шостка, 20 квітня 2017 року). Суми: СумДУ, 2017. С. 171.

Анотація. У статті розглянуті дослідження квадратних рівнянь з параметрами, розглянуті приклади розв'язання задач.

182. Щецова Л. Л., Палажченко В. В. Числа Фібоначчі. Освіта, наука та виробництво. Розвиток та перспективи: матеріали II Всеукраїнської науково-методичної конференції. (м. Шостка, 20 квітня 2017 року). Суми: СумДУ, 2017. С. 191.

Анотація. У статті розглянуті числа Фібоначчі, їх властивості, проведені дослідження використання чисел Фібоначчі для розв'язання практичних задач.

183. Юсиченко О. В. Закріплення письмового додавання і віднімання трицифрових чисел. Розв'язування задач вивчених видів: розробка уроку математики з використанням матеріалів онлайн-екскурсії. Методичний портал. URL: <http://metodportal.com/node/52619>.

Анотація. Розробка уроку математики у 3 класі з використанням матеріалів онлайн-екскурсії «І.М. Кожедуб. Стежками славетного земляка». Даний урок сприяє закріпленню прийомів письмового додавання і віднімання трицифрових чисел, формує навички розв'язування задач вивчених видів, розвиває логічне мислення, виховує патріотизм.

184. Ярош Н. П. Матеріал для дистанційного навчання. Методичний портал. URL: <http://metodportal.net/node/117073>.

Анотація. У розробці представлено презентації для дистанційного навчання з природознавства з тем «Птахи», «Звірі», «Риби» для 1 класу.

185. Яцишина Л. М. «The weather»: розробка уроку з англійської мови в 3 класі. Відкритий урок: розробки, технології, досвід. 2017. № 02. С. 66.

Анотація. План-конспект уроку на заявлену тему з мультимедійною підтримкою та методичними додатками. Objectives: to teach pupils to work in groups; to teach pupils to choose additional information on the topic; to practice spelling, reading, listening and word recognition; to deepen pupils' knowledge about the weather; to develop pupils' language skills; to develop pupils' attention, memory and initiative.

м. ГЛУХІВ

1. Андросенко Г. М. Індивідуальний підхід-основа успішної навчальної діяльності. Компетентнісний підхід в освіті: теорія і практика: збірник наукових праць. До 60-річчя факультету початкової освіти Глухівського НПУ ім.Олександра Довженка. Суми: Вид-во Вінниченко М.Д., 2017. С. 19–24.

Анотація. У статті обґрунтовується доцільність і необхідність застосування індивідуального підходу до кожного учня в процесі навчальної діяльності.

2. Ащеулова І. П. Актуальні питання медицини і біології. Вплив рослин-біофільтрів на здоров'я учнів школи: матеріали міжн. наук.-практ.конф. (м. Полтава, 30 травня-01 червня 2017 року). Полтава: Астроя, 2017. 186 с.

Анотація. Дана стаття детально подає інформацію про роль кімнатних рослин у очищенні повітря шкільних приміщень. Вивчений видовий склад рослин школи, кімнатні рослини об'єднані в групи в залежності від їх функцій. Доведена необхідність комбінування рослин-біофільтрів у класних кімнатах.

Дана стаття може використовуватися на уроках екології, біології, географії та в гуртковій роботі.

3. Ащеулова І. П. Вплив рослин-біофільтрів на здоров'я учнів школи. Актуальні питання медицини і біології: матеріали міжнар. наук.-практ. конф., (м. Полтава, 30 травня-01 червня 2017 року). Полтава, 2017. С. 91–92.

Анотація. Дана стаття детально подає інформацію про роль кімнатних рослин у очищенні повітря шкільних приміщень. Вивчений видовий склад рослин школи, кімнатні рослини об'єднані в групи в залежності від їх функцій. Доведена необхідність комбінування рослин-біофільтрів у класних кімнатах.

кімнатах. Дана стаття може використовуватися на уроках екології, біології, географії та в гуртковій роботі.

4. Ащеулова І. П. Подорож просторами Землі: інтелектуально-пізнавальна гра. Інформаційно-практичний бюлетень. Все для вчителя. 2017. № 3. С. 42–43.

Анотація. Розробка позакласного заходу для учнів 7-8 класів з розділу «Природа України». Захід передбачає об'єднання учнів у групи для розв'язання відповідних завдань різного рівня складності та форми виконання, з використанням елементів рольової гри. Матеріал заходу доцільно використовувати при застосуванні мультимедійної презентації, відео матеріалів. Сценарій виховного заходу доцільно використовувати під час предметного тижня географії у загальноосвітньому закладі.

5. Ащеулова І. П. Урок з екології в 11 класі «Категорія «біорізноманіття». Генетичне, видове та екосистемне біорізноманіття. Причини та наслідки деградації біорізноманіття». Учительський журнал on-line. 2017. URL: www.teacherjournal.in.ua.

Анотація. Розробка уроку в 11 класі з розділу «Проблема збереження біотичного і ландшафтного різноманіття» за чинною програмою рівня стандарту з використанням проблемних та творчих завдань, інтерактивних вправ. Вивчення нового матеріалу потребує об'єднання учнів у групи для вирішення відповідних завдань з діаграмами, таблицями, та додатковою літературою. Актуалізація та закріплення знань передбачає використання методу «Мікрофон», «Продовжи речення», тестові завдання. Матеріал уроку можна використовувати вчителям екології на уроках та керівникам гуртка «Основи екології».

6. Балюк В.Є. Інновації в освіті та педагогічна майстерність учителя-словесника. Забезпечення високої якості знань на уроках української мови та літератури в умовах нової української школи: програма Всеукраїнської науково-практичної конференції. (м. Суми, 25 жовтня 2017 року). Науково-дослідна лабораторія «АКАДЕМІЧНА КУЛЬТУРА ДОСЛІДНИКА». С. 15.

Анотація. У статті висвітлені питання щодо забезпечення високої якості знань на уроках української мови та літератури в умовах нової української школи.

7. Балюк В.Є. Використання метафоричних асоціативних карт на уроках української літератури як засіб формування креативної інтелектуальної особистості. ПЕДАГОГІЧНІ НАУКИ: Теоретичні та історичні аспекти педагогічної науки. Вісник університету імені Альфреда Нобеля: серія «Педагогіка і психологія». 2017. № 2 (14). С. 56–62.

Анотація. У статті висвітлено питання щодо формування креативної інтелектуальної особистості засобами використання метафоричних асоціативних карт на уроках української літератури. Розглянуто основні правила роботи з картами, наведено приклади використання на уроках української мови та літератури.

8. Белобров О. В., Кухарчук Р. П. Електростатичний генератор Ван де Граафа як приклад використання саморобного обладнання. Альманах «QN»: Всеукраїнський збірник наукових праць студентів. Випуск 7. Суми: Видавничий дім «Ельдорадо», 2017. С. 123–127.

Анотація. У статті розглядається актуальність проблеми розробки, виготовлення й застосування саморобного навчального обладнання для проведення демонстраційного фізичного експерименту в загальноосвітній школі.

9. Білевщук Н. М., Гавриленко Т. І., Слідюк О. В. та ін. Екологічне виховання молодших школярів. Глухів, 2017. 162 с.

Анотація. Автори посібника подають досвід роботи з екологічної освіти та виховання молодших школярів, а також конспекти уроків з природознавства у 1-4 класах. Матеріал посібника розташований за єдиною схемою: актуалізація життєвого досвіду, фактичний матеріал, практичні завдання, узагальнення та систематизація вивченого. Рекомендовано вчителям початкових класів, що викладають природознавство та курс за вибором «Основи екології» в початковій школі.

10. Войцеховський С. С., Погоріла І. О., Шилова Н. В., Сидоренко В. М. Дослідження дерматогліфічних показників для ідентифікації монозиготних близнюків. Біологічні дослідження –

2017: матеріали VIII Всеукраїнська наук.-практ. конф. (м. Житомир, 14-16 березня 2017 року). Житомир, 2017. С. 283–285.

Анотація. Автори статті пропонують застосування методів дерматогліфіки, експертного оцінювання, кореляційного та регресійного аналізу, сегментації вибіркового даних для ідентифікації монозиготних близнюків.

11. Габенко Л. І. Ефективність використання технології схемних і знакових систем у роботі з обдарованою молоддю (з досвіду роботи). Обдаровані діти – інтелектуальний потенціал держави: матеріали міжнар. наук.-практ. конф. (м. Чорноморськ, Одеська обл., 03-10 липня 2017 року). Київ, 2017. С. 66–68.

Анотація. У публікації відображено особливості використання інноваційних технологій, а саме Технології схемних і знакових систем як технології розвивального навчання. Стаття містить відомості про психофізіологічне підґрунтя ефективності застосування методів Технології схемних і знакових систем у роботі з обдарованими дітьми. Ілюструє результати успішного застосування даної технології з досвіду роботи. Публікація може бути використана вчителями–предметниками різних галузей науки, психологами.

12. Гаврильченко Є. А., Кухарчук Р. П. Візуалізація навчального матеріалу з фізики та методики її навчання: Альманах «QN»: Всеукраїнський збірник наукових праць студентів. Випуск 7. Суми: Видавничий дім «Ельдорато», 2017. С. 135–141.

Анотація. У статті розглядається актуальність проблеми візуалізації навчального контенту засобами комп'ютерного моделювання у процесі вивчення шкільного курсу фізики та методики її навчання.

13. Гаркава Ю. О. Формування мовленнєвих умінь і навичок на засадах психолінгвістики. Компетентісний підхід в освіті: теорія і практика: збірник наукових праць. До 60-річчя факультету початкової освіти Глухівського НПУ ім. О. Довженко. Суми, 2017. С. 52–57.

Анотація. У статті висвітлюється питання щодо формування мовленнєвих умінь і навичок учнів початкових класів на основі психолінгвістичних рекомендацій. Наводяться приклади роботи з розвитку мислення та мовлення молодших школярів, удосконалення їхніх власних висловлювань та вмінь роботи з текстом.

14. Голуб Л. М. Профілактика булінгу в школі: виховна година. URL: www.teacherjournal.in.ua.

Анотація. Матеріали виховної години у формі методичного тренінгу з учнями, що проводилася з метою профілактики та запобігання конфліктів в учнівському середовищі стануть у пригоді вчителям-предметникам, класним керівникам, шкільним психологам, які опікуються вихованням підростаючого покоління.

15. Гончаренко Н. І., Маслюк С. М., Мосіяшенко А. І. Розвиток критичного мислення учнів на уроках української та зарубіжної літератури з використанням інноваційних технологій навчання: метод. посіб. Глухів, 2017. 58 с.

Анотація. У методичному посібнику висвітлено питання щодо розвитку критичного мислення через застосування ефективних інноваційних технологій, які ведуть до колективного пошуку рішень, до співпраці педагога з учнями. Акцентовано увагу на перевагах та особливостях інтегрованих уроків зарубіжної літератури як одного із способів формування літературної компетентності, на важливості впровадження проблемних і пошукових методів та прийомів навчання з метою розвитку творчого мислення допитливості школярів. Значну увагу приділено використанню інтерактивних методів та прийомів для розвитку критичного мислення, підвищення творчого потенціалу учнів.

16. Грудиніна Н. В. Застосування методу проєктів у процесі формування пізнавальної активності учнів початкових класів. Компетентісний підхід в освіті: теорія і практика: збірник наукових праць. До 60-річчя факультету початкової освіти Глухівського НПУ ім. Олександра Довженка. Суми: Вид-во Вінниченко М. Д., 2017. С. 58–62.

Анотація. У статті розглянуто проблему використання методу проектів у процесі формування пізнавальної активності учнів початкових класів на прикладі предмета «Природознавство» у 3 класі.

17. Гулакова І. М. Розвиток компетентностей продуктивно-творчої діяльності учнів на уроках біології. Особистісно-професійна компетентність педагога: теорія і практика: матеріали І Всеукраїнської науково-методичної конференції. (м. Суми, 28 лютого 2017 року). НІКО: Суми, 2017. С. 59–61.

Анотація. У статті розглядаються методи та прийоми розвитку компетентності продуктивно-творчої діяльності учнів на уроках біології.

18. Гулакова І. М. Способи уникнення професійного вигорання (розробка тренінгу для педагогів). Розвиток особистісно-професійної компетентності педагогів для реалізації проблеми «Навчальний заклад – територія здоров'я»: матеріали І Обласної науково-педагогічної конференції. (м. Суми, 29 листопада 2017 року). Суми, 2017. С. 153–158.

Анотація. У статті подано приклад проведення тренінгу для педагогів з метою уникнення професійного вигорання.

19. Зелюкіна Л. М. Використання дидактичної гри-одна з умов розвитку пізнавальної активності шестирічного школяра. Компетентнісний підхід в освіті: теорія і практика: збірник наукових праць. До 60-річчя факультету початкової освіти Глухівського НПУ ім. Олександра Довженка. Суми: Вид-во Вінниченко М. Д., 2017. С. 73–77.

Анотація. У статті описано досвід використання автором дидактичної гри в процесі організації навчальної діяльності учнів шестирічного віку, наведено приклади ігор та ігрових ситуацій на уроках різних предметів.

20. Зінчук О. В. Інформаційно-комунікаційні технології на уроках астрономії. Глухівські наукові читання – 2017. Актуальні питання суспільних та гуманітарних наук.: матеріали VII Міжнародної інтернет-конференції молодих учених і студентів. Частина 2. (м. Глухів, 04–06 грудня 2017 року). Суми, 2017. С. 75–77.

Анотація. В статті розглядається актуальність застосування інформаційно-комунікаційних технологій та їх реалізація при вивченні астрономії у школі.

21. Зінчук О. В. Проблема навчання інформатики у початковій школі. Глухівські наукові читання – 2017. Актуальні питання суспільних та гуманітарних наук: матеріали VII Міжнародної інтернет-конференції молодих учених і студентів. (м. Глухів, 04-06 грудня 2017 року). Глухів, 2017. С. 19.

Анотація. В статті розглядається використання інформаційно-комунікаційних технологій та аналізуються програмні засоби для вивчення шкільного курсу астрономії.

22. Зуєва М. В. Правовий Олімп: конспект виховного заходу. Освітній портал. 2017. URL: SUPER.UROK-UA.com.

Анотація. Сценарій виховного заходу «Правовий Олімп» рекомендовано для учнів 8-9 класів. Форма проведення – інтелект-шоу. Виховний захід складається з тематичних блоків та містить ряд теоретичних та творчих завдань з правознавства. Теоретичні завдання складені з перспективою на реалізацію учнями набутих знань з таких навчальних предметів, як правознавство та етика. Даний матеріал можна використати класним керівникам, вихователям та вчителям правознавства при проведенні виховних годин.

23. Кабанова О. О. Використання ситуативних завдань на уроках української мови та літератури з метою формування соціокультурної компетентності учнів. Компетентнісний підхід в освіті: теорія та практика: збірник наукових праць Глухівського національного педагогічного університету імені Олександра Довженка. Суми: Вінниченко М. Д., 2017. 270 с.

Анотація. Анотація. У статті висвітлено лінгводидактичне питання проблеми соціокультурного розвитку особистості учня. Зосереджено увагу на принципах ситуативності, ситуативних завданнях та їхній меті.

24. Каганцова Т. М. Використання тренінгових технологій у підготовці керівників гуртків фізико-математичного напрямку позашкільних закладів освіти: збірник наукових праць «Педагогічні науки» Херсонського державного університету. Херсон, 2017. 150 с.

Анотація. У статті розглядається тренінг як одна з інноваційних методик навчання та ефективний механізм роботи в галузі післядипломної педагогічної освіти; особливості впровадження тренінгу через використання методу «6 капелюхів мислення» та інтелектуальних карт для підсилення методу Едварда де Боно.

25. Каганцова Т. М. Готовність учителів фізико-математичних дисциплін до організації позашкільної роботи з предмета як умова ефективної професійної діяльності. Вісник Глухівського національного педагогічного університету імені Олександра Довженка. Глухів, 2017. №1. С. 145–155. Фахове видання, Index Copernicus.

Анотація. У статті розглядається проблема готовності вчителів фізико-математичних дисциплін до організації педагогічної діяльності в позашкільлі, тобто залученню учнів до гурткової роботи. Здійснено аналіз науково-методичної літератури для з'ясування сутності дефініцій: «підготовка», «готовність», «психологічна готовність», «підготовленість», «професійна готовність» та «готовність до професійної діяльності».

26. Каганцова Т. М. Формування готовності до організації позашкільної роботи з учнями у вчителів фізико-математичних дисциплін в процесі перепідготовки. Особистісно-професійна компетентність педагога: теорія і практика: матеріали І всеукр.наук.-метод.практ.конф. (м. Суми, 28 лютого 2017 року). Суми: НІКО, 2017. С. 104–108.

Анотація. Тези присвячені проблемі готовності вчителів фізико-математичних дисциплін до організації педагогічної діяльності в позашкільлі, тобто залученню учнів до гурткової роботи, а також готовності до організації гурткової роботи в позашкільлі-педагога.

27. Качурик І. І., Шелудько В. І., Кугай Н. В., Заїка О. В., Кухарчук Р. П., Грудинін Б. О., Борисов Є. М., Гоменюк О.В., Бурчак С. О., Рябко А. В., Степанченко О. В., Конопля В. О. Фізика та математика. Фахова підготовка студентів педагогічних університетів: навч. посіб. Суми: Видавничий дім «Ельдорадо», 2017. 464 с.

Анотація. У навчальному посібнику пропонується структура і зміст навчальних дисциплін напрямів підготовки 014 Середня освіта «Математика» та «Фізика». Збірник підготовлений відповідно до Положення про організацію навчального процесу у ВНЗ, затвердженого наказом МОН України № 161 від 02.06.1993 р. та наказу Міністерства освіти і науки, молоді та спорту України № 384 від 29 березня 2012 року. Він розрахований на викладачів і студентів вищих навчальних закладів, слухачів курсів підвищення кваліфікації та перепідготовки фахівців у галузі «Математика» та «Фізика».

28. Ковальова Ю. В. «NON FIRE»: сценарій агітбригади юних пожежних рятувальників. Освітній портал. URL: SUPER.UROK-UA.com.

Анотація. У сценарії агітбригади юних пожежних рятувальників висвітлені статистичні дані пожеж, які виникають на нашій планеті загалом та в Україні зокрема. Наведені об'єктивні причини виникнення пожеж, їх наслідки а найголовніше правила попередження лиха. Розробка сценарію містить відомості про історію пожежно-рятувальної справи, професію пожежного рятувальника та популяризація серед дітей і молоді здорового й активного способу життя. Даний матеріал може стати у нагоді класним керівникам, вихователям та учителям основ здоров'я.

29. Ковальова Ю. В. Світ навколо тебе: віртуальна подорож-екотур. Освітній портал. URL: SUPER.UROK-UA.com.

Анотація. У даній розробці сценарію віртуальної подорожі-екотуру «Світ навколо тебе» наведені завдання, які допоможуть учням перевірити свої знання про природу. Захід розроблений з метою ознайомлення з цікавим світом природи, залученням до збереження природи рідного краю, сприянню формування екологічного мислення та екологічної культури школяра, виховання інтересу до пізнання навколишнього середовища. Даний матеріал може бути використаний при вивченні навчального матеріалу на уроках природознавства.

30. Ковальчук В. О. Розвиток творчих здібностей вихованців інформаційно технічного гуртка засобами хмарних сервісів. Позашкільна освіта Сумщини: регіональний аспект: інформаційно-методичний збірник. Випуск №1. Суми: Нота-бене. 2017. С. 29–43.

Анотація. У статті представлено різноманітні форми роботи з вихованцями гуртка радіоелектронного конструювання, розроблена Модель формування технічної компетентності у вихованців гуртка радіоконструювання, розглядається актуальність проблеми упровадження хмарних технологій.

31. Кравчук С. В. Знавці етикету: бліц-турнір. Учительський журнал on-line. 2017. URL: www.teacherjournal.in.ua.

Анотація. Проведення даного виховного заходу рекомендовано для учнів 8-9 класів. Бліц – турнір допоможе познайомити учнів із засобами самопізнання, щоб виявити ті якості, які треба виховувати у собі, пригадати основні умови вихованості, розвивати самоповагу й повагу до інших. Даний захід вдосконалить навички культури поведінки, допоможе виховати людяність, чемність, етичні норми поведінки.

32. Кузнецова Г. П., Кухарчук І. О., Холявко І. В., Марєєв Д. А. Формування соціокультурної компетентності майбутніх учителів засобами інформаційно-комунікаційних технологій: наук. робот., конкурс у рамках XXXVI Міжнародної виставки «Освіта та кар'єра – 2017» в номінації «Компетентнісний підхід в освітній діяльності вищої школи». (м. Київ, 06-08 квітня 2017 року). Київ, 2017. С. 35–42.

Анотація. В роботі представлено теоретико-методологічну концепцію формування професійної компетентності майбутніх учителів засобами інформаційно-комунікаційних технологій на засадах соціокультурного підходу. Обґрунтовано складники цього підходу (принципи, методи, прийоми, засоби), з'ясовано сутність таких понять, як «соціоструктурний підхід», «соціоструктурна компетентність», «електронні засоби навчання», «електронний підручник», «електронний посібник», «інформаційно-комунікаційна компетентність», визначено їхню роль у методиці навчання української мови, висвітлено теоретико-методичні основи висококваліфікованого вчителя початкових класів, української мови і літератури.

33. Курган О. Г. Глухівські наукові читання – 2017. Актуальні питання суспільних та гуманітарних наук: програма VII Міжнародної інтернет-конференції молодих учених і студентів. Проблема навчання інформатики у початковій школі. (м. Глухів, 04-06 грудня 2017 року). Глухів, 2017. С. 19.

Анотація. У статті розглянуто питання підготовки учнів старшої школи до складання ЗНО з української мови та літератури. Зосереджено увагу на комунікативну спрямованість цієї підготовки.

34. Курган О. Г. Упровадження лінгво-дидактичних підходів у процесі вивчення української мови з метою формування комунікативної компетентності учнів. Особистісно-професійна компетентність педагога: теорія і практика: матеріали I Всеукраїнської науково-методичної конференції. (м. Суми, 28 лютого 2017 року). НІКО: Суми, 2017. С. 181–184.

Анотація. У статті розглядаються особливості впровадження лінгводидактичних підходів у процесі вивчення української мови та формування комунікативної компетентності учнів.

35. Кухарчук І. О. Формування соціокультурної компетентності майбутніх учителів-філологів. Вісник Луганського національного університету імені Тараса Шевченка. Педагогічні науки. № 4. 2017. С. 193–200.

Анотація. У статті розкрито особливості формування соціокультурної компетентності майбутніх учителів-філологів. З'ясовано сутність соціокультурного підходу, здійснено аналіз основних підходів, які мають пріоритетне значення щодо формування соціокультурної компетентності (комунікативно-когнітивного, компетентнісного, особистісно зорієнтованого, комунікативно-діяльнісного, системного, аксіологічного, проблемного). Визначено основні загальнодидактичні та лінгвометодичні принципи навчання.

36. Кухарчук Р. П., Крот А. Л., Рева О.П. Внесок вчених-фізиків Сумщини у науку. Альманах «QN»: Всеукраїнський збірник наукових праць студентів. Випуск 7. Суми: Видавничий дім «Ельдорадо», 2017. С. 198–203.

Анотація. У статті розглядається проблема патріотичного виховання молоді на прикладі відомих вчених-фізиків рідного краю.

37. Кухарчук Р. П., Тюреева А. В. Порівняльна характеристика хмарних технологій у процесі вивчення шкільного курсу фізики. Альманах «QN»: Всеукраїнський збірник наукових праць студентів. Випуск №7. Суми: Видавничий дім «Ельдорадо», 2017. С. 251–256.

Анотація. У статті розглядається актуальність проблеми упровадження хмарних технологій у процес вивчення курсу «Методика навчання фізики» у педагогічних вишах.

38. Kahantsova T. Extracurricular education as a part of Mathematics and Physics teachers professional activities. The 21st Century Challenges in Education and Science: матеріали V наук.-педагог. читань молодих учених, магістрантів, студентів іноземними мовами. Випуск 4. Суми: Вінніченко М.Д., 2017. С. 183–187.

Анотація. В тезах наголошено на необхідності реформування системи післядипломної педагогічної освіти, що визначається реаліями часу. Охарактеризована «функціональна модель» професійного розвитку вчителів, однією з найголовніших і найсерйозніших проблем якої була і залишається відсутність тісної інтеграції науки та навчального процесу.

39. Лобода Л. М. Лінгводидактичні засади вивчення теми «Мова і мовлення» на уроках рідної мови. Компетентнісний підхід в освіті: теорія і практика: збірник наукових праць до 60-річчя факультету початкової освіти Глухівського національного педагогічного університету ім. О. Довженка. Суми, 2017. С. 105–109.

Анотація. У статті розглянуто основні підходи до вивчення теми «Мова і мовлення» на уроках рідної мови в початковій школі, її значущість у плані формування комунікативної компетентності школярів. Названо прийоми, інноваційні методи й технології навчання для роботи в школі в процесі вивчення даної теми. Рекомендовано для використання вчителями початкових класів з метою підвищення ефективності уроків рідної мови.

40. Мешкова О. С. Формування мовленнєвої компетентності учнів початкових класів на уроках української мови. Компетентнісний підхід в освіті: теорія і практика: збірник наукових праць. До 60-річчя факультету початкової освіти Глухівського НПУ ім. Олександра Довженка. Суми: Вид-во Вінніченко М.Д., 2017. С. 115–120.

Анотація. У статті розкривається досвід роботи з формування мовленнєвої компетентності молодшого школяра, наводяться приклади прийомів і вправ з різних напрямів роботи з розвитку мовлення.

41. Мозгова Т. В. Ціна чужої війни. Учительський журнал on-line. URL: www.teacherjournal.in.ua.

Анотація. Виховний захід присвячений висвітленню подій війни в Афганістані, шануванню пам'яті воїнів-афганців рідного краю.

42. Муковоз О. Г. Глухівські наукові читання – 2017. Актуальні питання суспільних та гуманітарних наук: програма VII Міжнародної інтернет-конференції молодих учених і студентів. Проблема навчання інформатики у початковій школі. (м. Глухів, 04-06 грудня 2017 року). Глухів, 2017. С. 19.

Анотація. У статті розглянуто питання викладання інформатики у початкових класах, вплив комп'ютерів на здоров'я та фізичний розвиток дитини.

43. Муковоз О. Г. Реалізація здоров'язбережувальної складової на уроках інформатики. Розвиток особистісно-професійної компетентності педагогів для реалізації проблеми «Навчальний заклад – територія здоров'я»: матеріали I Обласної науково-педагогічної конференції. (м. Суми, 29 листопада 2017 року). Суми, 2017. С. 111–115.

Анотація. У статті розглянуто проблему збереження психологічного та фізичного здоров'я учнів на уроках інформатики. Означено правила реалізації здоров'язбережувальної складової під час проведення уроків.

44. Надточій С. М. Вісник університету імені Альфреда Нобеля: серія «Педагогіка і психологія». ПЕДАГОГІЧНІ НАУКИ: Теоретичні та історичні аспекти педагогічної науки. Формування соціокультурної компетентності вчителя-словесника. 2017. № 2 (14). С. 79–83.

Анотація. У статті розкривається специфіка формування соціокультурної компетентності вчителів словесності. Представлений аналіз поняття соціокультурної компетентності учителів, яка передбачає знаходження відповідної моделі поведінки у полікультурному світі.

45. Назаренко О. С. Сценарій виховної години-реквієму до Дня пам'яті жертв Голодомору 1932-1933 років. Освітній портал. 2017. URL: SUPER.UROK-UA.com.

Анотація. Розробка виховної години-реквієму містить літературні та краєзнавчо-пошукові матеріали про голодомор 1932-1933 років на Глухівщині та України в цілому. Матеріал розрахований на вікову категорію учнів 5-11 класів. У сценарії використано унікальні матеріали спогадів про голодомор – Циганка І.Є., Бороденка І.І., Жульженко М.П., записані зі слів очевидців учнями-пошуковцями.

46. Понирко Г. Ф. та ін. Збірник тестів для поточного контролю з хімії. 7 клас: дидактичні матеріали. Суми: НВВ СОШПО, 2017. 84 с.

Анотація. Збірник тестів для поточного контролю з хімії містить 35 тестових поточних перевірочних робіт з курсу хімії 7 класу, розроблених відповідно до чинної навчальної програми «Хімія для загальноосвітніх навчальних закладів. 7-9 класи», затвердженої наказом Міністерства освіти і науки України від 29.05.2015 № 585. Призначається учням і вчителям хімії загальноосвітніх навчальних закладів.

47. Пугачова О. Л. Особливості вивчення німецької мови як другої після англійської. Актуальні питання суспільних та гуманітарних наук: VII Міжнародна інтернет-конференція молодих учених і студентів. (м. Глухів, 04–06 грудня 2017 року). Глухів, 2017. С. 103–105.

Анотація. У статті висвітлено основні особливості вивчення німецької мови як другої іноземної після англійської: генетична та латинська спорідненість англійської та німецької мов, схожі моменти у вимові та лексиці, граматиці. Зазначені головні принципи вивчення німецької як другої іноземної після англійської. Визначено зміст поняття друга іноземна мова – мова, яка вивчається після першої іноземної. Наведено об'єктивні причини, завдяки яким виникають певні труднощі при вивченні другої іноземної мови. Стаття може стати в нагоді вчителям, які викладають німецьку мову в середній школі.

48. Рудишина М. Освіта для сталого розвитку в початкових класах: точки перетину з природовідповідальністю виховання за В.О.Сухомлинським. Наші перші кроки до наукового сходження: збірка студентських наукових праць факультету початкової освіти до 60-річчя факультету початкової освіти Глухівського НПУ ім. Олександра Довженка. Суми: Вид-во Вінниченко М.Д., 2017. С. 64–69.

Анотація. У статті викладено особливості освіти в початковій школі на засадах сталого розвитку із урахуванням національних традицій природо відповідності, подано інформацію про роль курсу за вибором «Уроки для сталого розвитку. Школа друзів планети» у системі початкової освіти.

49. Рудишина М. Особливості екологізації змісту освіти учнів початкових класів на засадах сталого розвитку. Дошкільна і початкова освіта: реалії та перспективи: збірка матеріалів Всеукраїнської науково-практичної конференції для студентів, магістрів та молодих науковців. Суми, 2017. С. 216–220.

Анотація. У статті обґрунтовано шляхи екологізації освіти в початковій школі на засадах збалансованого розвитку.

50. Сагайдак О. М. Руху юних техніків в Україні – 90 років. Вища школа. 2017. № 11. С. 7–10.

Анотація. У статті представлена історія розвитку судомодельного спорту в м. Глухові.

51. Темченко С. М. Загадки крейдянної криниці. Колосок. 2017. №10 (112). С. 32–33.

Анотація. У статті представлені матеріали про пам'ятку природи місцевого значення «Сім джерел», яка відома як Крейдяна криниця. Це унікальний куточок природи нашого Полісся, оберігається законом. Матеріал статті може бути використаний учителями природничих дисциплін на уроках та позакласних заходах.

52. Терещенко В. М. Формування етнокультурної компетентності молодших школярів (з досвіду роботи). Компетентнісний підхід в освіті: теорія і практика: збірник наукових праць до 60-річчя факультету початкової освіти Глухівського національного педагогічного університету ім.О.Довженка. Суми, 2017. С. 130–134.

Анотація. У статті висвітлений досвід реалізації соціокультурної змістової лінії освітньої галузі «Мови і літератури» Державного стандарту початкової загальної освіти, розкрито можливості формування етнокультурної компетентності молодших школярів шляхом поетапної реалізації розробленого етнокультурного проекту.

Творчість школярів, студентів, педагогів, народних майстрів та аматорів є основними елементами сезонних побутово–обрядових свят Сумщини. Засоби українського фольклору мають великий потенціал в освітньому процесі при формуванні етнокультурної компетентності молодших школярів. Проектна діяльність буде цікава й корисна вчителям, викладачам, студентам при підготовці та проведенні уроків і виховних заходів.

53. Фарина І. В. Засоби формування критичного мислення молодших школярів на уроках англійської мови. Актуальні питання суспільних та гуманітарних наук: VII Міжнародна інтернет-конференція молодих учених і студентів. (м. Глухів, Сумська обл., 04-06 грудня 2017 року). Глухів, 2017. С. 57–59.

Анотація. Мета статті – розкрити поняття критичного мислення та обґрунтувати доцільність використання технології його розвитку в молодших школярів на уроках англійської мови. У ході дослідження розроблено й застосовано систему завдань для формування критичного мислення на уроках англійської мови відповідно до потреб сучасних школярів. Стаття може бути корисною для вчителів англійської мови та студентів педагогічних вишів.

54. Цигикал Г. В. Патріотичне виховання на уроках англійської мови. Компетентнісний підхід в освіті: теорія і практика: збірник наукових праць. До 60-річчя факультету початкової освіти Глухівського НПУ ім.О. Довженко. Суми, 2017. С. 139–143.

Анотація. Статтю присвячено висвітленню питання патріотичного виховання особистості на уроках англійської мови.

55. Шилова Н. В. Технологія відтворних досліджень як необхідна складова в циклі підготовки біологів і медиків. Актуальні питання медицини і біології: матеріали міжнар. наук.-практ.конф. Полтавський національний педагогічний університет імені В.Г. Короленка (м. Житомир, 30 травня-01 червня 2017 року). Житомир, 2017. С. 124-126.

Анотація. Анотація. У статті розглянуті питання досліджень як необхідної складової в циклі підготовки біологів і медиків. Матеріали можна використовувати на уроках біології та на лекціях студентів.

56. Шилова Н. В. Дослідження дерматогліфічних показників для ідентифікації монозиготних близнюків. Біологічні дослідження – 2017: матеріали VIII Всеукр. наук.-практ. конф. Житомирський державний університет імені Івана Франка (м. Житомир, 14-17 березня 2017 року). Житомир, 2017. С. 89-93.

Анотація. Анотація. Автор статті пропонує застосування методів дерматогліфіки, експертного оцінювання, кореляційного та регресійного аналізу, сегментації вибірових даних для ідентифікації монозиготних близнюків.

Результати дослідження можуть бути використані при вивченні біології, у гуртковій роботі, написанні наукових робіт МАН.

57. Шилова Н. В., Сидоренко В. М. Технологія відтворних досліджень як необхідна складова в циклі підготовки біологів і медиків. Актуальні питання медицини і біології: матеріали міжнар. наук.-практ. конф. (м. Полтава, 30 травня-01 червня 2017 року). Полтава, 2017. С. 166–168.

Анотація. Актуальність статті обумовлена широким впровадженням концепції доказової медицини (Evidence-based medicine), та тим, що будь-які наукові результати мають пройти експертизу та отримати оцінку наукової спільноти з оприлюдненням її у відкритих фахових наукових виданнях. Автори статті пропонують структурно-функціональну схему дослідницького проекту із застосуванням технології відтворних досліджень, яку вони успішно впроваджують в рамках наукових робіт МАН України з біології та валеології.

Результати дослідження, що були проведені на 33 парах близнюків, дають підстави вважати, що дерматогліфічний рисунок може бути серйозним додатковим фактором, врахування якого дозволить суттєво підвищити точність існуючих методик ідентифікації монозиготних близнюків. Результати дослідження можуть бути використані при вивченні біології, у гуртковій роботі, написанні наукових робіт МАН.

М. ЛЕБЕДИН

1. Бендюг А. І. Майбутнє в сьогодні... Навчання і виховання молодших школярів у контексті ідей гуманної педагогіки. Початкове навчання та виховання. Харків, 2017. № 25-26. С.6–16.

Анотація. У матеріалі подано розробку майстер-класу для педагогів початкової школи з упровадження ідей гуманної педагогіки у навчально-виховний процес школи I ступеня. Публікація містить розробки уроку математики у 3 класі з теми «Ділення числа на рівне йому число. Задачі на різницеве порівняння двох часток», години спілкування «Подорож містом доброти».

2. Богомолов Д. С. Сепаратистські рухи в європейських країнах. Теорія і практика розвитку наукових знань: матеріали II Міжнар. наук.-практ. конф. (м. Київ, 29 серпня 2017 року). Київ, 2017. Ч.5. С. 43.

Анотація. У статті висвітлюється питання сепаратизму, яке характеризується складністю та неоднозначністю свого впливу, що зумовлене внутрішніми почуттями справедливості і небезпечним радикальним настроєм та агресивністю в європейських країнах.

3. Дидишко Я. С. Розвиток пізнавальної активності учнів початкових класів засобами критичного мислення: майстер – клас. Учительський журнал он-лайн. URL: <http://teacherjournal.in.ua/blog/majster-klas-dlya-vchiteliv-pochatkovikh-klasiv-rozvitok-piznavalnoji-aktivnosti-uchniv-pochatkovikh-klasiv-zasobami-kritichnogo-mislennya>.

Анотація. Метою цього майстер – класу для вчителів початкових класів є популяризація досвіду роботи з теми «Розвиток пізнавального інтересу учнів молодшого шкільного віку»; ознайомлення з методами і засобами навчання для реалізації змісту уроку; формування командної взаємодії, виховування цілеспрямованості. Завдання майстер-класу підібрано за темою "Вплив реклами на життя" і можуть бути використані на уроці з основ здоров'я у 4 класі.

4. Дидишко Я. С. Русская народная сказка «Кот Котофеевич»: конспект уроку з російської мови для 4 класу. Учительський журнал он-лайн. URL: <http://teacherjournal.in.ua/blog/konspekt-uroku-z-rosijskoji-movi-dlya-4-klasu>

Анотація: У статті подано конспект уроку з російської мови для 4 класу з теми «Русская народная сказка «Кот Котофеевич». Слушаем и делим текст на части. Читаем в лицах».

5. Дидишко Я. С. Фізкультхвилинки для наймолодших школярів. Учительський журнал он-лайн.

URL: <http://test.teacherjournal.in.ua/index.php/rozrobky-2017/item/118-fizkultkhylynky-dlia-naimenshykh-shkoliariv>.

Анотація: У статті подано розробки варіантів фізкультхвилинки для молодших школярів, які підвищують активність та зацікавленість учнів у подальшому засвоєнні знань.

6. Дидишко Я. С. Що нам літо принесло? Гриби, ягоди, тепло!: година спілкування. Учительський журнал он-лайн. URL: <http://test.teacherjournal.in.ua/index.php/rozrobky-2017/item/805-shcho-nam-lito-pryneslo-hryby-iahody-teplo>.

Анотація. Метою години спілкування вчитель оголошує формування природознавчої компетентності, виховання почуття відповідальності за власне здоров'я.

7. Захарова Л. М. Веселі мишенята: інтегроване заняття для дітей 3 року життя Учительський журнал он-лайн. URL: <http://test.teacherjournal.in.ua/index.php/osvita-u-dityachomu-sadku/12369-veseli-mysheniata>.

Анотація: Заняття спрямоване на формування сенсорних еталонів у дітей раннього віку за допомогою різноманітних ігор та вправ. Конспект заняття дає можливість дошкільнятам поринути у вир пригод та перетворень.

8. Іващенко Н. М. День відкритих дверей у лісовій школі здоров'я: розробка заходу для 3-4 класів. Відкритий урок: розробки, технології, досвід. Харків, 2017. № 2. С. 44.

Анотація. Сценарій проведення заходу на заявлену тему, мета якого – поглибити знання про те, що для людини головне – це здоров'я; розвивати вміння оберегати його, слідкувати за собою, дотримуватися правил гігієни; виховувати життєву потребу бути завжди здоровим і охайним.

9. Кравченко І. М. Весела подорож до крамниці іграшок: сценарій розваги для дітей молодшого дошкільного віку. Учительський журнал он-лайн. URL: <http://test.teacherjournal.in.ua/index.php/osvita-u-dityachomu-sadku/12992-rozvaaha-vesela-podorozh-do-kramnytsi-ihrashok/>

Анотація. Під час розваги діти вирушають в подорож до казкової країни іграшок. Таночки, ігри на музичних інструментах, пісні створюють позитивний емоційний настрій у дітей, дарують їм незабутні враження.

10. Кравченко Т. О. Використання методики казко терапії у роботі з першокласниками. Інноваційні технології в роботі практичного психолога: матеріали всеукр. наук.-практ. конф. (м. Суми, 24 квітня 2017 року). Суми, 2017. С. 77–80.

Анотація: У статті висвітлюється питання використання методу казко терапії у роботі практичного психолога як засобу цілеспрямованого впливу на особистість з метою гармонізації емоційного стану дитини молодшого шкільного віку.

11. Кудлай А. Б. Даруй себе дітям! Математика в школах України. Харків, 2017. Жовтень № 28-29. С. 50 – 53.

Анотація. У майстер-класі «Даруй себе дітям!» показані методичні прийоми і елементи педагогічної технології через систему завдань для учнів різновікових груп на уроках математики і на позакласних заходах; наведені способи виявлення здібних і обдарованих дітей для участі в міських, обласних предметних олімпіадах і для організації індивідуальної роботи з учнями.

12. Лихина І. І. Де живе повітря?: інтегроване заняття для дітей старшого дошкільного віку. Учительський журнал он-лайн. URL: <http://test.teacherjournal.in.ua/index.php/osvita-u-dityachomu-sadku/12987-de-zhyve-povitria>.

Анотація: Конспект інтегрованого заняття дає можливість пізнавати властивості повітря за допомогою різноманітних дослідів, подорожувати приміщеннями науково-дослідницького інституту та виконувати різноманітні завдання щодо причинно-наслідкових залежностей природних явищ у визначенні властивостей повітря.

13. Логвиненко А. Л. Використання пісочної анімації у корекційній роботі з дошкільниками. Інноваційні технології в роботі практичного психолога: матеріали Всеукр. наук.-практ. конф. (м. Суми, 25 березня 2017 року). Суми, 2017. С. 94–97.

Анотація. Пісочна анімація – один із методів арт – терапії, що сприяє гармонійному, емоційному та соціальному розвитку дітей, формування навичок саморегуляції, вирішенню багатьох міжособистісних проблем.

14. Логвиненко Н. М. Ефективне використання інформаційно-комунікативних технологій на уроках англійської мови в умовах сучасного освітнього середовища. Освітні інновації: філософія, психологія, педагогіка: матеріали VI міжнар. наук.-практ. конф. (м. Суми, 15 березня 2017 року). Суми, 2017. С. 45–49.

Анотація: У статті розкривається зміст освітніх процесів XXI століття; висвітлюється вплив інформаційно-комунікативних технологій навчання англійської мови на розвиток особистості,

а також визначається місце людини в системі освітніх інформаційно-комунікативних технологій, їх різнобічний вплив на суб'єкта освіти.

15. Максименко В. О. Казкова країна для Аліси. Вистава художньо-театральної студії за участю дітей середнього та старшого дошкільного віку. Учительський журнал он-лайн. URL: <http://teacherjournal.in.ua/blog/kazkova-krajina-dlya-alisi-vistava-khudozhno-teatralnoji-studiji-za-uchastyu-ditej-serednogo-ta-starshogo-doshkilnogo-viku>.

Анотація. Сценарій вистави включає різноманітні інноваційні технології, а саме Т.Тютюнникової „Елементарне музикування з дошкільниками”, елементи танцювально-ігрової гімнастики „Са-Фі-Дансе”, музичної концепції Карла Орфа, системи музично-ритмічного виховання Е. Жака Далькроза, В.В.Смельянова „Фонопедичний метод розвитку”, А.Буреніної „Ритмічна мозаїка”, М.Шуця „Інтерпретаційно-виконавські музичні ігри”. Сценарій вистави допоможе педагогам організувати дошкільнят до спільної художньо-естетичної діяльності.

16. Марченко В. О. Кольори: конспект уроку з англійської мови для 1 класу. Методичний портал. 2018. URL: <http://metodportal.com/node/6387>.

Анотація. Розробка відкритого уроку «Кольори» спрямована на повторення і закріплення в ігровій формі теми «Кольори», на розвиток усного мовлення, аудіювання та письма. Використання матеріалів допоможе вчителю зацікавити учнів, формувати інтерес до вивчення іноземної мови.

17. Марченко В. О. Різдво: позакласний захід з англійської мови. На урок. 2018. URL: <https://naurok.com.ua/journal>.

Анотація. Розробка відкритого позакласного заходу «Різдво» з англійської мови у 2 класі сприятиме повторенню засвоєного лексичного матеріалу («Алфавіт», «Частини тіла», «Цифри»). Використання матеріалів допоможе розвивати мовлення, мислення, увагу, пам'ять, виховувати позитивне ставлення до вивчення англійської мови. Сприятиме розвитку самостійності мислення і вміння працювати в команді.

18. Моргун Л. М. Будьмо знайомі: день відкритих дверей у початковій школі. Позакласний захід. На урок. 2018. URL: <https://naurok.com.ua/publ/5208>.

Анотація. Розробка відкритого виховного заходу «День відкритих дверей у початковій школі» спрямована на ознайомлення із традиціями і звичаями позакласної роботи в класі й у школі. Передбачає сформованість у зростаючій особистості вміння цінувати себе як носія духовно-душевних та соціальних сил.

19. Моргун Л. М. Дмитро Білоус. У назвах міст і сіл. Алла Коваль. Місто Чернігів: конспект уроку з літературного читання для 4 класу. На урок. 2018. URL: <https://naurok.com.ua/publ/3312>.

Анотація. Урок спрямований на поглиблення знань дітей про Україну, удосконалення читацьких навичок; розвитку мовної спостережливості, пізнавальних інтересів школярів, вихованню любові до рідного краю.

20. Моргун Л. М. Слова-назви дій предметів: конспект уроку з української мови для 2 класу. На урок. 2018. URL: <https://naurok.com.ua/publ/4365>.

Анотація. Урок спрямований на систематизацію та узагальнення знань учнів про дієслово як частину мови, вправленні в доцільному та правильному вживанні дієслів у мовленні.

21. Моргун Л. М. Часи дієслова. Змінювання дієслів за часами: конспект уроку з української мови для 4 класу. На урок. 2018. URL: <https://naurok.com.ua/publ/4281>.

Анотація. Урок спрямований на вироблення вміння розрізняти часові форми дієслова; розвиток навичок правильного їх уживання у зв'язних висловлюваннях.

22. Новицька Н. О. My family. 5 клас. Методичний портал. 2018. URL: SUPER.UROK-UA.com.

Анотація. Цікаві матеріали для вивчення теми “My family” у 5 класі. Добірка цікавого лексичного матеріалу, різноманітних вправ на закріплення вивченої лексики та розвитку діалогічного та монологічного мовлення на уроці.

23. Новицька Н. О.. Merry Christmas: позакласний захід з англійської мови. 5 клас. Методичний портал. 2018. URL: <http://metodportal.com/node/63884>.
Анотація. Розробка відкритого позакласного заходу “Merry Christmas” спрямована на розширення знань учнів про святкування Різдва в англійськомовних країнах та їх культурні традиції. Може бути використана для вчителів англійської мови в загальноосвітніх навчальних закладах.
24. Оголь Т. О. Клопоти маленьких мишенят. Дошкільне виховання. «Світоч». 2018. № 1. С. 26–27.
Анотація. Ігрові дії та вміння починають формуватися вже в ранньому віці. Саме на цьому етапі надважливе значення має мудре керівництво дорослого. Педагогу слід створити умови для гри, показати, як можна діяти з іграшками та предметами – заміниками, як розгортати сюжет, допомогти малюкові перевтілитися в образ.
25. Солонець О. М. Брати Грімм «Бременські музиканти»: розробка уроку з літературного читання у 3 класі. Відкритий урок: розробки, технології, досвід. Харків, 2017. № 2. С. 62.
Анотація. План-конспект уроку з мультимедійною підтримкою, мета якого – визначити послідовність подій у творі, давати оцінні судження вчинків персонажів; удосконалювати навички правильного, свідомого, виразного читання; розвивати фантазію та уяву, зв'язне мовлення; виховувати почуття дружби та взаємодопомоги.
26. Стрельник С. М. Компаративний аналіз на уроках зарубіжної літератури. 5-11 класи. Зарубіжна література в школі. Київ, 2017. № 21-22. С. 40–56.
Анотація. Запропоновані рекомендації щодо використання компаративного аналізу творів різних видів мистецтва на уроках зарубіжної літератури сприяють виявленню спільних літературних і мистецьких явищ, а також їхніх відмінностей, розбіжностей. Матеріали покликані допомогти вчителю розкрити культурне тло епохи, у контексті якого слід читати й розуміти художній твір.
27. Ткаченко А. М. Скарбничка для юних орнітологів. Біологія. Позакласна робота. Харків, 2017. № 9(45). С. 25–27.
Анотація. Добірка дидактичних матеріалів та кросвордів до уроків біології з теми «Птахи» для учнів 7 класу допоможе вчителю зробити навчально-пізнавальний процес захопливим, цікавим.
28. Фролова Т. І. Здоров'язбережувальний простір загальноосвітнього навчального закладу. «Навчальний заклад – територія здоров'я»: матеріали І обл. наук.-педагог. конф. (м. Суми, 29 листопада 2017 року). Суми, 2017. С. 130–134.
Анотація. У роботі подається практичне обґрунтування ефективності створення сучасної моделі навчального закладу Школи сприяння здоров'ю та Школи, дружньої до дитини, конкретизовано шляхи впровадження в навчально-виховний процес інноваційних оздоровчих технологій, що забезпечує якісні зміни щодо формування позитивного ставлення учасників навчально-виховного процесу до власного здоров'я.
29. Фролова Т. І. Картина Всесвіту у віршах А. Рембо. 10 клас. Зарубіжна література в школі. Київ, 2017. № 9-10. С. 28–33.
Анотація. Подана розробка уроку з теми розкриває особливості художнього світу французького поета другої половини XIX століття Артюра Рембо та допомагає збагнути асоціативно-чуттєву картину Всесвіту у віршах «Відчуття», «Голосівки».
30. Хвостенко С. М. Напевно диво – казка тут живе... Емма Андіївська «Казка про двох пальців». 7 клас. На урок. 2018. URL: <https://naurok.com.ua/konspekt-uroku-pozaklasnogo-chitannya-ukra-nsko-literaturi-dlya-6-klasu-tema-napevno-divo-kazka-tut-zhive-emma-andievska-kazka-pro-dvoh-palciv-4759.html>.
Анотація. Розробка уроку позакласного читання з української літератури для 5-7 класів. Передбачає ознайомлення учнів із творчістю сучасної української письменниці, формування інтересу у молодшого покоління до творчості сучасних письменників.
31. Хвостенко С. М. Творець добрих книг. На урок. 2018.

URL: <https://naurok.com.ua/scenariy-zahistu-proektu-literatura-i-lebedin-tvorec-dobrih-knig-7620.html>.

Анотація. Розробка відкритого виховного заходу «Творець добрих книг». Презентація проекту «Література і Лебедін». Спрямована на розкриття багатогранної творчості лебединської письменниці Марії Петрівни Кулішенко. Передбачає формування у молодшого покоління шанобливого ставлення до творчої спадщини письменників рідного краю.

32. Яковенко О. К. Ми вчимося у школі 100 днів: позакласний захід. На урок. 2018.

URL: <https://naurok.com.ua/publ/5610>.

Анотація. Розробка відкритого виховного заходу «Ми вчимося у школі 100 днів» спрямована на ознайомлення із традиціями і звичаями нашої школи. Передбачає сформованість у зростаючої особистості вміння цінувати себе як носія духовно-душевених та соціальних сил.

33. Яковенко О. К. Правило вживання апострофа після префіксів: конспект уроку з української мови для 3 класу. На урок. 2018. URL: <https://naurok.com.ua/publ/5350>.

Анотація. Урок спрямований на ознайомлення учнів з правилом вживання апострофа після префіксів, формування комунікативно-функціональних компетенцій на основі говоріння.

34. Яковенко О. К. Узагальнення і систематизація знань учнів про дієслово: конспект уроку з української мови для 4 класу. На урок. 2018. URL: <https://naurok.com.ua/publ/5350>.

Анотація. Урок спрямований на поглиблення знань учнів про дієслово як частину мови і його граматичні ознаки; розвиток навичок правильного їх уживання у зв'язних висловлюваннях.

БЕРЕЗІВСЬКА СІЛЬСЬКА РАДА ГЛУХІВСЬКОГО РАЙОНУ

1. Аносов М. А. Лях Р. Методика практикуму навчального фізичного експерименту з механіки для студентів спеціальності 014.08 Середня освіта (Фізика). Альманах QN (Qvestiones naturales): Всеукраїнський збірник наукових праць студентів. Випуск 7. Суми: Видавничий дім «Ельдорадо», 2017. С. 211 – 215.

Анотація. У статті досліджується питання методики навчального фізичного експерименту з механіки. Зокрема, розглядається один з варіантів допомоги студенту в оволодінні практикумом фізичного експерименту в умовах сьогодення, тобто при незадовільному стані лабораторного обладнання і малому часі аудиторного навантаження.

2. Бор І. Г. «Сім чудес України». Дії з десятковими дробами. Урок – подорож у 5 класі. URL: <http://metodportal.com/node/56112>.

Анотація. Інтегрований урок математики в 5 класі з елементами патріотичного виховання. На уроці учні, виконуючи дії з десятковими дробами, поринають у світ семи чудес нашої держави.

3. Бор І. Г., Старовойт О. І. Творчість Лесі Українки. Поезія «Як дитиною бувало» через призму математики (Ділення звичайних дробів). Образ сильної, мужньої духом дівчини: бінарний урок. URL: <http://metodportal.com/node/56108>.

Анотація. Бінарний урок у 6 класі, спрямований на гармонійне поєднання математичних розрахунків та поезії. В ході уроку учні, розв'язуючи завдання різного характеру, дізнаються про основні віхи життя та творчості Л. Українки.

4. Бор І. Г., Старовойт О. І. Я люблю українську мову та математику: інтелектуально – розважальна гра для учнів 5 – 7 класів. URL: <http://metodportal.com/node/56105>.

Анотація. Бінарна інтелектуально – розважальна гра для учнів 5 – 7 класів, розроблена за мотивами телевізійної гри «Я люблю Україну». В грі яскраво виражене поєднання точних розрахунків та творчих мовно – літературних завдань.

5. Гриценко А. П. Використання можливостей «Вікіпедії» в навчальному процесі. Педагогічна майстерня. 2017. № 7 (79). С. 12–14.

Анотація. У поданій статті зібрано матеріал про аспекти використання можливостей «Вікіпедії» в навчальному процесі, підібрано приклади оформлення матеріалів для написання статей та/або використання вже готових статей для роботи на уроках.

6. Гриценко А. П. Всесвітня історія. 8 клас (за підручником Н.Г. Подалаяк, І.Б. Лукач, Ю.Б. Малієнко). 2017. 86 (2) с. (Серія «Мій конспект»).

Анотація. Посібник розроблено у повній відповідності до оновленої програми до курсу «Всесвітня історія» для 8 класу. У виданні передбачено завдання, спрямовані на формування історичних компетентностей учнів, розробки практичних завдань, роботу з підручником Н.Г. Подалаяк, І.Б. Лукач, Ю.Б. Малієнко.

7. Гриценко А. П. Всесвітня історія. 9 клас. 2017. 235(5) с.

Анотація. Посібник, який розроблено у повній відповідності до оновленої програми, містить усі розробки уроків до курсу «Всесвітня історія» для 9 класу. У виданні передбачено розгорнуті конспекти уроків, завдання, спрямовані на формування історичних компетентностей учнів, розробки практичних завдань, роботу з різними підручниками.

8. Гриценко А. П. Розробки уроків. Всесвітня історія. 9 клас. Історія та правознавство. 2017. № 19/21 (479-481). С. 31 – 47.

Анотація. Зібрано декілька розгорнутих конспекти уроків, розроблених у повній відповідності до оновленої програми до курсу «Всесвітня історія» для 9 класу.

9. Гриценко А. П. Стандартний та академічний рівні. Всесвітня історія. 11 клас. 2017. 80 с. (Серія «Мій конспект»).

Анотація. Посібник розроблено у повній відповідності до оновленої програми до курсу «Всесвітня історія» для 11 класу (рівень стандарту та академічний). У виданні передбачено завдання, спрямовані на формування історичних компетентностей учнів, розробки практичних завдань, уперше уведені до навчального курсу, роботу з підручником Т.В.Ладиченко.

10. Гриценко А. П. Столипінська аграрна реформа початку ХХ століття на Глухівщині: регіональний аспект. Сіверщина в історії України: зб. наукових праць. Вип. 10. Київ – Глухів: Центр пам'яткознавства НАН України і УТОПШ, 2017. С. 334–337. Бібліогр.: С. 336–337 (26 назв).

Анотація: Стаття присвячена питанню проведення Столипінської аграрної реформи 1906-1917 років на прикладі Глухівщини, як одного з багатьох регіонів України. Автор статті досліджує загальнодержавні процеси в умовах регіональної історії України.

11. Гриценко А. П. Хрестоматія з історії України. 8 клас. Частина 2. 2017. Вип. 1(157). 108 (4) с. (Б-ка журн. «Історія та правознавство»).

Анотація. Хрестоматія упорядкована згідно з чинною програмою для 5-9 класів та змістом підручника «Історія України» для 8 класу. У виданні зібрано документальні джерела з історії України, цікаві художні розповіді про відомих історичних осіб першого періоду Нового часу та фрагменти художніх творів, рекомендованих програмою з історії для додаткового читання у восьмому класі. Також розроблено систему завдань для роботи з історичними документами та літературними творами.

12. Ковтун Т. Підвищення професійної компетентності педагога в умовах децентралізації освіти. Особистісно-професійна компетентність педагога: теорія і практика: матеріали І всеукр. наук.-метод. конф. (м. Суми, 28 лютого 2017 року). Суми, 2017. С. 129–133.

Анотація. У статті розглядаються шляхи підвищення професійної компетентності педагогів сільської місцевості, удосконалення управлінської та методичної діяльності в умовах децентралізації освіти.

13. Плотнікова К. В. Інформаційні технології як складник навчально-виховного процесу у сучасній освіті. Освітній портал Super urok. URL: <https://super.urok-ua.com/informatsiyni-tehnologiyi-yak-skladnik-navchalno-vihovnogo-protsesu-u-suchasniy-osviti/>.

Анотація. У статті розглядаються інформаційні технології як складник освітнього процесу, етапи їх становлення, способи застосування, розглянуто класифікацію навчальних комп'ютерних програм. Матеріал стане у пригоді для використання на уроках інформатики у школі.

14. Плотнікова К. В. Тарасова доля – то правда жива: конспект виховного заходу для учнів 5-9 класів. Освітній портал Super urok. URL: <https://super.urok-ua.com/konspekt-vihovnogo-zahodu-dlya-uchniv-5-9-klasiv/>.

Анотація. Сценарій виховного заходу «Тарасова доля – то правда жива», розрахований на учнів 5-9 класів. Після урочистої частини заходу присутні мають можливість позмагатись у конкурсі «Кращий знавець Шевченкової творчості». Для цього необхідно лише поділитись на дві команди і якнайшвидше виконувати всі завдання, аби першими прийти до перемоги.

15. Плотнікова К. В. Чарівний світ української мови: сценарій до Дня рідної мови для учнів 5-9 класів. Освітній портал Super urok. URL: <https://super.urok-ua.com/stsenariy-do-dnya-ridnoyi-movi-dlya-uchniv-5-9-klasiv/>.

Анотація. Сценарій виховного заходу «Чарівний світ української мови» розрахований на учнів 5-9 класів. Перша частина заходу передбачає музикальний номер, розігрування сценок про історію української мови, читання учнями гуморесок. У другій частині діти мають можливість показати свої мовні здібності, виконуючи різноманітні завдання. Переможець і кращий знавець української мови визначиться шляхом збору фішок за правильні відповіді. Виховний захід супроводжується відеопрезентацією.

16. Шумицька О. Л. Колообіг вчителів у природі або не втратити інтерес до педагогічної професії і в перший і в тридцятий рік роботи. Народний спікер – 2. URL: Geddiscovery.net.

Анотація. В публікації розкриваються основні проблеми, з якими зіштовхуються вчителі в процесі навчання, незалежно від кількості років педагогічного стажу, та пропонуються шляхи їх вирішення.

17. Шумицька О. Л. Народний спікер – 2: конкурс. Педагогічна майстерня. № 6 (78). червень 2017. С. 40 – 47.

Анотація. У статті розкрита сутність потреб та інтересів учителя маленької сільської школи в контексті впровадження освітніх реформ з орієнтуванням на самоосвіту через участь у педагогічних конкурсах, форумах, конференціях.

18. Шумицька О. Л. Педагог і місто тисячі дітей – як поєднати в одному сценарії учнів, досягнення і щасливі нейрони? Народний спікер – 3. URL: Geddiscovery.net.

Анотація. В публікації розкриваються основні критерії проведення якісного, цікавого уроку, пропонуються цікаві методичні поради для зацікавлення учнів на будь-якому уроці.

НИЖНЬОСИРОВАТСЬКА СІЛЬСЬКА РАДА СУМСЬКОГО РАЙОНУ

1. Коваленко О. В. Поезія – це завжди неповторність, якийсь безсмертний дотик до душі. Літературно-музична вітальня, присвячена творчості Сергія Єсеніна. Зарубіжна література в школах України. 2017. № 12. С. 47–49.

Анотація. З метою розвитку та формування вдумливого читача, який через проникнення у світ поезії збагачуватиме свій інтелект і художній смак, зростатиме духовно й морально, автор розробила літературно-музичну вітальню, присвячену життєтворчості Сергія Єсеніна. У поданому сценарії використано пісні на вірші поета.

2. Коваленко О. В. Іван Крилов. «Байка Вовк і Ягня». Зарубіжна література в школах України. 2017. № 12. С. 50–51.

Анотація. У статті в компаративному ключі проаналізовано байку І. Крилова «Вовк і Ягня», розглянуто художні засоби в однойменних ліро-епічних текстах Езопа і Л. Глібова. У розробці уроку вказано найбільш доцільні методи, прийоми та форми роботи: виразне читання, «Коло Вена», «Мікрофон», слово вчителя, учнівські повідомлення, робота з підручником, словесне малювання, лексична робота. Особливу увагу приділено теоретичним знанням про байку та її структуру, якими повинні оволодіти учні.

3. Косенко С. Г., Токар Н. М. Зоряний випускний. Класному керівнику. Усе для роботи. 2017. № 3 (99). С. 10–18.

Анотація. У шкільному житті кожного учня випускний вечір є найбільш значущим і урочистим днем, якого довгі одинадцять років із трепетом і благоговінням чекають і школярі, і батьки, і вчителі. Розроблений виховний захід «Зоряний Випускний» мметою є на меті сприяти формуванню ціннісного ставлення до традицій навчального закладу, вихованню почуття поваги до вчителів. Матеріал може бути використаний класними керівниками або організаторами шкільних свят для учнів 9,11 класів.

4. Реп'яньська В. А. Пісня про Дніпро. Мистецтво в школі. 2017. № 4. С. 24–28.

Анотація. Матеріали поданого інтегрованого уроку розкривають персоніфікований образ Дніпра, змодельований у літературі, скульптурі, образотворчому та музичному мистецтві.

5. Токар Н. М. Тренінговий кабінет – найважливіша умова якісного навчального здоров'я спрямованого заняття. Особистісно-професійна компетентність педагога: теорія і практика: матеріали I Всеукраїнської науково-методичної конференції. (м. Суми, 28 лютого 2017 року). Ніко, 2017. С. 320–324.

Анотація. Стаття містить інформацію про повний комплект навчально-методичного забезпечення, необхідного для створення тренінгового кабінету основ здоров'я у загальноосвітньому навчальному закладі. Серед них – матеріально-технічний супровід забезпечення кабінету, рекомендації до його оформлення, навчально-методичні матеріали. Наведені приклади практичних заходів, які ґрунтуються на тренінговій методичці. Публікація розрахована на вчителів загальноосвітніх навчальних закладів, педагогів-тренерів, які здійснюють здоров'язбережувальне навчання, а також упроваджують тренінгові методуку в освітньому процесі.

НЕДРИГАЙЛІВСЬКА СЕЛИЩНА РАДА

1. Артеменко О. В. Комплекс вправ для здійснення психологічної підтримки дитини в набутті позитивного досвіду взаємодії з іншими. Інноваційні технології в роботі практичного психолога: матеріали Всеукраїнської науково практичної-конференції (м. Суми, 15 червня 2017 року) Ч.3. Суми: СВС Панасенко І. М., 2017. 112 с.

Анотація. У статті йде мова про те, як гуманізація відносин між педагогом та учнями є тією пріоритетною засадою, за допомогою якої можна побудувати ефективну систему виховання творчої гуманної людини.

Надані рекомендації щодо формування гуманних стосунків між педагогом та учнями, які закладають фундамент для взаєморозуміння, позитивного настрою, душевної рівноваги, найповніше розкривають природний потенціал кожної дитини.

2. Шевченко О. В. Професійне вдосконалення вчителя початкових класів щодо здійснення особистісного підходу в процесі навчання молодших школярів. Інноваційні технології в роботі практичного психолога: матеріали Всеукраїнської науково практичної-конференції (м. Суми, 15 червня 2017 року) Ч.3. Суми: СВС Панасенко І. М., 2017. 112 с.

Анотація. У статті порушено проблему: роль учителя нової формації щодо здійснення особистісного підходу під час навчання учнів початкових класів. Доведена думка: як позбутися погляду на дитину, як на об'єкт навчальних дій, а дійти до гуманної, особистісно-орієнтованої педагогіки.

Розвиваючи, зберігаючи особисті риси кожної дитини, учителі початкових класів допомагають їй вирости творчою особистістю. Стаття адресована учителям початкових класів, заступникам директорів з навчально-виховної роботи, педагогічній громадськості.

ЗНОБ-НОВГОРОДСЬКА СЕЛИЩНА РАДА СЕРЕДИНО-БУДСЬКОГО РАЙОНУ

1. Коноваленко Л. І. Інтегрований урок з навчання грамоти, природознавства і образотворчого мистецтва в 1 класі. Тематична група «Розробки уроків». Освітній портал «Урок» URL: http://www.yrok.net.ua/load/rozrobki_urokiv/navchannja_gramoti/integrovanij_urok_z_navchannja_gramoti_prirodnavstva_i_obrazotvorchoho_mistectva_v_1_klasi/150-1-0-7122.

Анотація. З метою цілісного сприйняття дитиною довкілля необхідне запровадження інтегрованих уроків. Даний конспект уроку допоможе вчителю раціонально поєднати різні види діяльності учнів, встановити зв'язки між об'єктами вивчення. Інтегрований матеріал позитивно вплине на активність та зацікавленість дітей на уроці.

2. Коноваленко Л. І. Урок-змагання з української мови в 3 класі «узагальнення вивченого про іменник. Тематична група «Розробки уроків». Освітній портал «Урок» URL: http://www.yrok.net.ua/load/rozrobki_urokiv/ukrajinska_mova/urok_zmagannja_z_ukrajinskoji_movi_v_3_klasi_uzagalnennja_vivchenogo_pro_imennik/40-1-0-7173.

Анотація. Конспект уроку-змагання має за мету узагальнити та систематизувати навчальний матеріал по темі «Іменник». Використання дидактичних ігор та елементів змагання допоможе вчителю активізувати пізнавальну діяльність учнів.

3. Коноваленко Л. І. Екологічне свято "Планета земля – наш рідний дім, хай буде лад у домі тим!": виховна робота. URL: http://www.yrok.net.ua/load/vikhovna_robota/ekologichni_svjata/ekologichne_svjato_planeta_zemlja_nash_ridnij_dim_khaj_bude_lad_u_domi_tim/254-1-0-7152.

Анотація. Загострення екологічної кризи в світі потребує залучення людства до найбільш актуальної проблеми – охорони навколишнього середовища.

Мета свята – допомогти учням усвідомити себе частиною природи, викликати бажання гуманно і дбайливо ставитися до неї.

Виховний захід розрахований для вчителів початкових класів, вихователів.

4. Сугакова В. Д. Галина Майорова. Поезія добра, щирої любові до світу, природи рідного краю, людини: розробка уроку літератури рідного краю. Освітній портал «Журнал он-лайн». URL: <http://teacherjournal.in.ua/component/users/?view=login&Itemid=>.

Анотація. Пропоную розробку уроку літератури рідного краю, Сумщини, Серединобудщини, присвячену творчості Майорової Галини Григорівни, члену клубу пісенної поезії імені Ю.Візбора при Харківському будинку вчених, повноважного представника цього клубу в Сумському регіоні, члена Міжнародної спілки письменників України. Автор друкувалася в колективних збірниках «Созвучие», «Антипус», «Віта». Її твори ввійшли в поетичну антологію «Песни южной Руси» та «Антологію сучасної новелістики та лірики України 2008, 2009».

Дипломантка Всеукраїнського фестивалю композиторів пісенного жанру «Журавлиний ключ– 2008» як автор слів пісні–лауреата «Осень», що проходив у Полтаві. Поет – пісняр. Поезії пише російською та українською мовою. Жанри її лірики: пейзажна, філософська, громадянська, інтимна. Багато її віршів покладено на музику. Запрошую вас до світлиці слова Галини Григорівни Майорової.

5. Сугакова В. Д. Дидактичний матеріал з української мови «Складнопідрядне речення. Основні види складнопідрядних речень» краєзнавчого характеру на тему «Національний природний парк «Деснянсько-Старогутський». Освітній портал «Журнал он-лайн» URL: <http://teacherjournal.in.ua/component/users/?view=login&Itemid=>

Анотація. Дидактичний матеріал з теми: "Складнопідрядні речення. Види складнопідрядних речень" краєзнавчого характеру. Тема: "Деснянсько-Старогутський національний природний парк" Середино-Будського району Сумської області. Матеріал можна використовувати для індивідуальної роботи учнів та самостійної роботи. Передбачає вміння знаходити в тексті складнопідрядні речення, визначати їх види та складати схеми.

КРОЛЕВЕЦЬКА МІСЬКА РАДА

1. Дятленко С. М., Лещук Р. М., Медвідь О. Ю. Трудове навчання. 5-9 класи: практичний посібник для вчителів. Харків: Ранок, 2017. 128 с.

Анотація. Посібник містить оновлену програму для загальноосвітніх навчальних закладів «Трудове навчання. 5-9 класи», інструктивно-методичний матеріал для роботи за цією програмою та рекомендації щодо здійснення календарно-тематичного планування уроків, а також зразки орієнтованих календарно-тематичних планів із технічних і обслуговуючих видів праці та календарно-тематичних планів із трудового навчання для класів, що не поділяються на групи (два варіанти).

У книзі є посилання на електронний додаток, де розміщено матрицю календарно-тематичного плану, яку вчитель може завантажити та скласти за нею власні календарно-тематичні плани.

2. Лещук Р. М., Медвідь О. Ю., Палій Ю. В. Трудове навчання. 5 клас. Робочий зошит. Харків: Ранок, 2017. 56 с. іл.

Анотація. Зошит для проектування з трудового навчання укладений відповідно до вимог оновленої програми. Його структура відображає етапи проектування, які виконують учні під керівництвом педагога. Також у зошиті подано зразки готових учнівських проектів.

3. Лещук Р. М., Медвідь О. Ю., Палій Ю. В. Трудове навчання. 6 клас. Робочий зошит. Харків: Ранок, 2017. 56 с. іл.

Анотація. Зошит для проектування з трудового навчання укладений відповідно до вимог оновленої програми. Його структура відображає етапи проектування, які виконують учні під керівництвом педагога. Також у зошиті подано зразки готових учнівських проектів.

4. Лещук Р. М., Медвідь О. Ю., Палій Ю. В. Трудове навчання. 7 клас. Робочий зошит. Харків: Ранок, 2017. 56 с. іл.

Анотація. Зошит для проектування з трудового навчання укладений відповідно до вимог оновленої програми. Його структура відображає етапи проектування, які виконують учні під керівництвом педагога. Також у зошиті подано зразки готових учнівських проектів.

5. Лещук Р. М., Медвідь О. Ю., Палій Ю. В. Трудове навчання. 8 клас. Робочий зошит. Харків: Ранок, 2017. 56 с. іл.

Анотація. Зошит для проектування з трудового навчання укладений відповідно до вимог оновленої програми. Його структура відображає етапи проектування, які виконують учні під керівництвом педагога. Також у зошиті подано зразки готових учнівських проектів.

6. Медвідь О. Ю., Палій Ю. В. Слово модераторам групи з обговорення нової програми. Трудове навчання в школі. 2017. № 15-16. 30–32 с.

Анотація. У даній статті детально роз'яснюється, для чого потрібно було оновлювати програми, як проходило обговорення, які пропозиції висувалися та які новації чекають учителя трудового навчання.

7. Приходько Ю. М., Медвідь О. Ю. Спецвипуск. Артбук учителя трудового навчання. Трудове навчання в школі. 2017. № 18. 48 с.

Анотація. У даному виданні презентований творчий календар учителя трудового навчання на вересень-жовтень, у якому дібрані краці ідеї у виборі об'єктів та технологій проектно-технологічної діяльності, реалізовані інноваційні підходи до вивчення певних технологій, представлених у вигляді інтелект-карт, окреслені дієві способи зацікавлення учнів на уроках.

8. Приходько Ю. М., Медвідь О. Ю. Спецвипуск. Артбук учителя трудового навчання. Трудове навчання в школі. 2017. № 22. 48 с.

Анотація. У даному виданні презентований творчий календар учителя трудового навчання на листопад-грудень, в якому розміщено багато цікавих об'єктів проектно-технологічної діяльності, які розраховані на різні рівні складності та можуть бути використані як на технічних, так і на обслуговуючих видах праці.

9. Приходько Ю. М., Медвідь О. Ю. Японія – країна самобутнього мистецтва. Трудове навчання в школі. 2017. № 23-24. 39–40 с.

Анотація. У даній статті у вигляді інтелект-карт презентовані сучасні техніки японського рукоділля, розглянуті найяскравіші зразки японської підліткової моди.

10. Терещук А. І., Медвідь О. Ю., Приходько Ю. М. Трудове навчання (обслуговуючі види праці): підручник для 9 класу загальноосвітніх навчальних закладів. Київ: Літера-ЛТД, 2017. 304 с.

Анотація. У даному підручнику основна увага приділена ручному в'язанню спицями та виготовленню виробів у етнічному стилі. Видання характеризується чіткими і зрозумілими інструкціями у вигляді схем та ілюстрацій. У кінці кожного параграфа розміщено інструкцію для виконання практичної роботи, творчі завдання, які можна виконувати разом із дорослими.

КРАСНОПІЛЬСЬКА СЕЛИЩНА РАДА

1. Савицька А. Ю. Природа Північного Льодовитого океану: презентація. URL: http://www.yrok.net.ua/load/naochni_posibniki/prirodoznavstvo/priroda_pivnichnogo_lodovitogo_okeanu/25-1-0-7049.

Анотація. Презентація допоможе учням краще зрозуміти і ознайомитись з рослинним і тваринним світом найхолоднішого океану – Північного Льодовитого. Презентацію створено за матеріалами підручника Гільберг "Природознавство. 4 клас".

2. Савицька А. Ю. Різноманітність тварин: презентація. URL: http://www.yrok.net.ua/load/naochni_posibniki/prirodoznavstvo/prezentacija_riznomanitnist_tvarin/25-1-0-6673.

Анотація. Презентація допоможе вчителю пояснити, а учням зрозуміти різноманітність тваринного світу на Землі.

3. Савицька А. Ю. Дивовижні рослини: презентація. URL: http://www.yrok.net.ua/load/naochni_posibniki/prirodoznavstvo/prezentacija_divovizhni_roslini/25-1-0-6672.

Анотація. Презентація допоможе вчителю пояснити, а учням зрозуміти різноманітність і дивовижність рослинного світу на Землі.

4. Савицька А. Ю. Природні угруповання: презентація. URL: http://www.yrok.net.ua/load/naochni_posibniki/prirodoznavstvo/prirodni_ugrupovannja/25-1-0-6455.

Анотація. Презентація допоможе ознайомитись з природними угрупованнями, їх значенням у природі.

5. Савицька А. Ю. Народні промисли та ремесла українців: презентація. URL: http://www.yrok.net.ua/load/naochni_posibniki/quot_ja_i_ukrajina_quot/narodni_promisli_ta_remesla_ukrajinciv/15-1-0-6810.

Анотація. В презентації подано назви ремесел українців, підібрано наочний матеріал, вказано найпоширеніші товари та вироби.

6. Савицька А. Ю. Культурні рослини: презентація. URL: http://www.yrok.net.ua/load/naochni_posibniki/prirodoznavstvo/kulturni_roslini/25-1-0-7055.

Анотація. Дана презентація допоможе вчителю пояснити, а учням зрозуміти особливості культурних рослин та продукти, які виготовляються з них.

7. Савицька А. Ю. Лексичне значення слова: конспект уроку. URL: http://www.yrok.net.ua/load/rozrobki_urokiv/ukrajinska_mova/leksichne_znachennja_slova/40-1-0-7056.

Анотація. Показано, як можна організувати роботу на уроці української мови на основі ілюстрації.

8. Савицька А. Ю. Рід іменника: конспект уроку 4 клас. URL: http://www.yrok.net.ua/load/rozrobki_urokiv/ukrajinska_mova/rid_imennika/40-1-0-7057.

Анотація. Конспект інтегрованого уроку українська мова + природознавство

9. Чуприна В. М. Взаємодія солей у системі $\text{AlF}_3\text{-KF-NaF-ZrF}_4$. Наука у контексті сучасних глобалізаційних процесів: матеріали міжнар. наук.-практ. Конф. (м. Полтава, 19 листопада 2017 року). Полтава, 2017. С. 77–81.

Анотація. Стаття присвячена дослідженню хімічних і фізикохімічних процесів, що відбуваються при високих температурах у сольових і оксидно-сольових розплавах на основі флуоридів Цирконію та Алюмінію. В статті представлені діаграми плавкості підсистем четверної системи. На основі експериментальних даних за допомогою термічного фазового аналізу побудовано

фазову діаграму перетину четверної системи $AlF_3-KF-NaF-ZrF_4$; встановлено закономірності зниження температури плавлення солей у четверній системі.

ТРОСТЯНЕЦЬКА МІСЬКА РАДА

1. Арнаутова О. В. Навчальні проекти за програмою фізики основної школи. Енергозбережувальні технології. Застосування електролізу в газах у практичній діяльності людини. 8 клас: збірник методичних матеріалів. Суми: НВВ КЗ СОППО, 2017. 48 с.

Анотація. Збірник містить методичні матеріали щодо структури навчальних проектів з фізики, передбачених програмою з фізики 8 класу за Державним стандартом базової і повної загальної середньої освіти, затвердженим постановою Кабінету Міністрів України від 23 листопада 2011 року № 1392; організації проектної діяльності учнів та вчителя. Збірник рекомендується вчителям фізики для використання в навчальному процесі з фізики та методистам районних (міських) відділів (управлінь) освіти для методичного супроводу вчителів.

2. Арнаутова О. В. Особливості розв'язування олімпіадних завдань з астрономії: збірник навчально-методичних матеріалів / упорядник О. В. Арнаутова, В. М. Карпуша, М. М. Паленко, О. О. Пасько, Т. Ю. Таранова, І. О. Шевченко; за редакцією В. М. Карпуші. Суми: НВВ КЗ СОППО, 2017. 52 с.

Анотація. У збірнику наведені окремі методи розв'язування завдань II-IV етапів Всеукраїнської олімпіади з астрономії та олімпіад з астрономії інших країн, подані приклади їх застосування. Збірник рекомендовано вчителям фізики та учням загальноосвітніх навчальних закладів з метою підготовки учнів до участі у Всеукраїнській олімпіаді з астрономії.

3. Арнаутова О. В. Дифузія в побуті: проект з фізики. Веб-сайт «Освітній портал». URL: <http://metodportal.com/node/51955>.

Анотація. Учні виконують на уроці без додаткової підготовки. Для проведення проекту вчителю потрібно заздалегідь підготувати мультимедійне обладнання, обладнання для проведення дослідів.

4. Кириленко Н. М. Моделювання системи педагогічної експертизи навчальних досягнень учнів загальноосвітнього навчального закладу. Від творчого пошуку – до професійного становлення: збірник наукових праць студентів, магістрантів та молодих дослідників. Суми НВВ КЗ СОППО, 2017. С. 7.

Анотація. У статті розглянуті етапи реалізації технології моделювання педагогічної експертизи, здійснено аналіз компонентів моделі педагогічної експертизи. Розглянута модель педагогічної експертизи містить сім компонентів: концептуально-цільовий, теоретико-методологічний, змістовий, організаційно-процесуальний, технологічний, підсумково-аналітичний, оцінно-результативний. Вони мають прями й зворотні зв'язки, спрямовані на досягнення єдиної мети, яка відповідає потребам усіх учасників педагогічного процесу, концептуальним засадам освітньої політики держави та сталого розвитку загальної середньої освіти.

5. Москальова О. М. Превентивна освіта загальноосвітнього навчального закладу. Розвиток особистісно-професійної компетентності педагогів для реалізації проблеми «Навчальний заклад – територія здоров'я: матеріали I обласної науково-педагогічної конференції. (м. Суми, 29 листопада 2017 року). Суми: НВВ КЗ СОППО, 2017. С. 6.

Анотація. У роботі розглянуті теоретичні засади створення системи превентивної освіти у закладі освіти, описана модель «Школи дружньої до дитини». Розкривається зміст заходів, що передбачають підготовчі та профілактичні дії педагогічного колективу, спрямовані на запобігання формування в учнів негативних звичок, рис характеру, проявам асоціальної поведінки та організацію належного догляду за діяльністю школярів. У роботі висвітлені основні напрями превентивного виховання: профілактика правопорушень серед неповнолітніх; утвердження здорового способу життя; профілактики ВІЛ/СНІДу та ПСШ, профілактика тютюнопаління, вживання алкоголю; підвищення соціальної компетентності молоді, формування відповідальної поведінки. Розкриті основні форми роботи з батьками, дітьми, педагогічними працівниками.

6. Москальова О. М. Патріотичне виховання учнів у загальноосвітньому навчальному закладі як умова реформування освіти. Від творчого пошуку – до професійного становлення: збірник наукових праць студентів, магістрантів та молодих дослідників. Суми, 2017. С. 7.

Анотація. Метою розробки є вдосконалення виховної системи школи, формування в школярів громадянськості, патріотизму, виховання духовності, моральності на основі європейських цінностей, розвиток духу партнерського співробітництва та взаємодопомоги, набуття життєво необхідних компетенцій для життя в європейському співтоваристві.

ЧЕРНЕЧИНСЬКА СІЛЬСЬКА РАДА ОХТИРСЬКОГО РАЙОНУ

1. Бабич В. А. Казка в гості запросила: виховна година. 2 клас. URL: <https://sites.google.com/site/huhranskazosiiiistupeniv/>.

Анотація. Збагачує знання учнів про казки народів світу з використанням мультимедійного проєктора.

2. Бабич В. А. Нема без кореня рослини, а нас, людей, без Батьківщини: виховний захід. 4 клас. URL: <https://sites.google.com/site/huhranskazosiiiistupeniv/>.

Анотація. Висвітлюються традиції українського народу та виховується повага до культурного історичного минулого рідного краю, успадкування духовних надбань українського народу.

3. Бабич В. А. А вода – це справжнє диво: інтегрований урок з природознавства та математики. 1 клас. URL: <https://sites.google.com/site/huhranskazosiiiistupeniv/>.

Анотація. Інтегрований урок з математики та природознавства з використанням інтерактивних методів, на якому діти спостерігають досліди, які демонструють властивості води та мають змогу дослідити самі, закріплення вміння рахувати в межах 10.

4. Бабич В. А. Здоров'я і харчування: урок. Основи здоров'я. 2 клас. URL: <https://sites.google.com/site/huhranskazosiiiistupeniv/>.

Анотація. Матеріал уроку допомагає у формуванні уявлень дітей про корисну і шкідливу їжу, розвивати комунікативну та соціальну компетентності, виховувати свідоме відношення до свого здоров'я.

5. Бабич В. А. Харчуйся правильно: урок. Основи здоров'я. 1 клас. URL: <https://sites.google.com/site/huhranskazosiiiistupeniv/>.

Анотація. Учні знайомляться з правилами якісного харчування. Формується інтерес до вітамінних продуктів та прагнення дбайливо ставитися до власного здоров'я.

6. Бабич В. А. Сім'я. Склад сім'ї. Я у світі. 3 клас. URL: <https://sites.google.com/site/huhranskazosiiiistupeniv/>.

Анотація. Метою уроку є поглиблення знань дітей про сім'ю, склад сім'ї, про добросовісне виконання обов'язків членів сім'ї.

7. Будко Л. В. Математичні розваги зі стрічкою Мебіуса. Подорож у фантастичний світ кубика Рубика. URL: <https://sites.google.com/site/mathteachbudko/home>.

Анотація. Представлені матеріали можуть стати корисними для вчителів математики в позакласній роботі. Практична значимість роботи полягає в тому, що ці методичні розробки можуть використовуватися при організації й проведенні предметного тижня з математики. Така форма заходів дає можливість розширити їх кругозір, підвищити рівень мотивації навчальної діяльності, зрозуміти, наскільки захоплююча й необхідна математика, знайти нових друзів.

8. Водяницька Т. М. Велика буква у назвах сіл, міст, вулиць. Укр. Мова. 2 клас. URL: <https://sites.google.com/site/huhranskazosiiiistupeniv/>.

Анотація. Розробка уроку узагальнює матеріал про іменник, написання великої букви, вживання їх у своєму мовленні.

9. Водяницька Т. М. Піклування про здоров'я в сім'ї. Основи здоров'я. 1 клас.
URL: <https://sites.google.com/site/huhranskazosiiiiistupeniv/>.
Анотація. Матеріал уроку допомагає розкрити зміст понять «піклування», «любов», «повага» до рідних. Вчить толерантно ставитися до оточуючих.
10. Водяницька Т. М. Органи дихання. Природознавство. 3 клас.
URL: <https://sites.google.com/site/huhranskazosiiiiistupeniv/>.
*Анотація. У блоці уроків з природознавства представлені та впроваджені інтерактивні методи навчання на уроках природознавства.
Метою уроків є формування уявлення учнів про людину як живий організм, ознайомлення з органами, з яких складається організм людини, виховання потреб у здоровому способі життя.*
11. Водяницька Т. М. Організм людини. Шкіра – захисник організму. Гігієна шкіри. Природознавство. 3 клас. URL: <https://sites.google.com/site/huhranskazosiiiiistupeniv/>.
*Анотація. У блоці уроків з природознавства представлені та впроваджені інтерактивні методи навчання на уроках природознавства.
Метою уроків є формування уявлення учнів про людину як живий організм, ознайомлення з органами, з яких складається організм людини, виховання потреб у здоровому способі життя.*
12. Водяницька Т. М. Органи травлення. Гігієна харчування. Природознавство, 3 клас.
URL: <https://sites.google.com/site/huhranskazosiiiiistupeniv/>.
*Анотація. У блоці уроків з природознавства представлені та впроваджені інтерактивні методи навчання на уроках природознавства.
Метою уроків є формування уявлення учнів про людину як живий організм, ознайомлення з органами, з яких складається організм людини, виховання потреб у здоровому способі життя.*
13. Водяницька Т. М. Скелет і м'язи. Постава. Природознавство. 3 клас.
URL: <https://sites.google.com/site/huhranskazosiiiiistupeniv/>.
*Анотація. У блоці уроків з природознавства представлені та впроваджені інтерактивні методи навчання на уроках природознавства.
Метою уроків є формування уявлення учнів про людину як живий організм, ознайомлення з органами, з яких складається організм людини, виховання потреб у здоровому способі життя.*
14. Водяницька Т. М. Нервова система. Природознавство. 3 клас.
URL: <https://sites.google.com/site/huhranskazosiiiiistupeniv/>.
*Анотація. У блоці уроків з природознавства представлені та впроваджені інтерактивні методи навчання на уроках природознавства.
Метою уроків є формування уявлення учнів про людину як живий організм, ознайомлення з органами, з яких складається організм людини, виховання потреб у здоровому способі життя.*
15. Водяницька Т. М. Органи кровообігу. Зміцнення серця. Природознавство. 3 клас.
URL: <https://sites.google.com/site/huhranskazosiiiiistupeniv/>.
*Анотація. У блоці уроків з природознавства представлені та впроваджені інтерактивні методи навчання на уроках природознавства.
Метою уроків є формування уявлення учнів про людину як живий організм, ознайомлення з органами, з яких складається організм людини, виховання потреб у здоровому способі життя.*
16. Волкова А. О. З досвіду роботи. Розвиток пізнавальної активності на уроках в початкових класах. URL: <https://sites.google.com/site/huhranskazosiiiiistupeniv/>.
Анотація. Розвиток пізнавальної активності на уроках в початкових класах поданий як поетапний процес переходу від здатності вирішення навчальних завдань спочатку на нижчих і, поступово, на чимраз вищих планах розумової діяльності (від наочно – дійового – до наочно – образного і, нарешті, на словесно – логічному плані).
17. Волкова А. О. «Досягнення успіху». Риторика «Як навчитися взаєморозумінню». Інтегрований урок. 4 клас. Я у світі. URL: <https://sites.google.com/site/huhranskazosiiiiistupeniv/>.

Анотація. На уроці подана інтеграція навчального матеріалу, який допомагає учням розуміти співрозмовника і поважати його гідність.

18. Волкова А. О. Довжина ламаної. Периметр. Математика. 2 клас.
URL: <https://sites.google.com/site/huhranskazosiiiiistupeniv>.

Анотація. На уроці учні дізнаються про поняття «ламана», «довжина ламаної», «периметр багатокутника». Навчаються знаходити периметр прямокутника та вимірювати довжину ламаної. Закріплюють навички письмових та усних обчислень.

19. Волкова А. О. Поняття про об'єм і фактуру. Ліплення фігурки «Красуня черепаха». Образотворче мистецтво. 2 клас. URL: <https://sites.google.com/site/huhranskazosiiiiistupeniv>.

Анотація. На уроці учні ознайомлюються з поняттями «об'єм» та «фактура» як засобами виразності скульптури. Розвивається просторове уявлення, дрібна моторика руки, вміння відчувати об'єм та фактуру предметів.

20. Волкова А. О. З радістю до школи. Педагогічний проект.
URL: <https://sites.google.com/site/huhranskazosiiiiistupeniv>.

Анотація. Подані методичні рекомендації для всіх суб'єктів освітнього процесу на етапі адаптації дітей до школи.

21. Волкова А. О. Подовжені м'які приголосні звуки. Укр. Мова. 2 клас.
URL: <https://sites.google.com/site/huhranskazosiiiiistupeniv>.

Анотація. На уроці учні ознайомлюються з подовженими м'якими приголосними звуками. У дітей розвивається зв'язне мовлення, вміння спостерігати та порівнювати.

22. Горопашна Л. І. Обережно у павутинні!: веб-квест з інформатики.
URL: <https://oberegno.blogspot.com/>.

Анотація. Розкривається технологія веб-квесту, в ході якої учні об'єднуються в групи та отримують завдання, результат виконання яких кожна група представляє на сторінці блогу.

23. Горопашна Л. І. Використання інноваційних технологій для формування компетентностей саморозвитку і самоосвіти на уроках інформатики: опис досвіду. URL: <http://metodportal.com/node/52369>.

Анотація. В описі досвіду розкриваються різні методи, прийоми та технології: технологія інтерактивного навчання, ігрові технології навчання, групова (колективна) технологія, проектна технологія, мультимедійні технології. Показана результативність їх застосування на уроках інформатики.

24. Горопашна Л. І. Відкривання, перегляд і збереження електронної книги. Способи навігації на аркуші і в книжці табличного процесора. Урок з інформатики. 7 клас.
URL: http://lyudagoropashna.blogspot.com/p/blog-page_8.html.

Анотація. Використовуються мультимедійні та інтерактивні технології, що сприяють формуванню в учнів вміння творчо працювати з електронними книгами відповідно до теми уроку та застосуванню теоретичних знань на практиці.

25. Горопашна Л. І. Захист проекту. Урок з інформатики. 7 клас.
URL: http://lyudagoropashna.blogspot.com/p/blog-page_8.html.

Анотація. Застосовується проектна технологія, за допомогою якої учні вчать захищати та презентувати проект, працювати в колективі.

26. Горопашна Л. І. Виштовхувальна сила. Закон Архімеда. Умови плавання тіл. Урок з фізики. 7 клас. URL: http://lyudagoropashna.blogspot.com/p/blog-page_40.html.

Анотація. Використовується групова технологія, яка сприяє розвитку самореалізації учня під час формування поняття про Архімедові силу, закон Паскаля та під час розв'язування типових задач.

27. Дараган Н. В. Моя ти Сумщина. Усний журнал.
URL: <https://sites.google.com/site/huhranskazosiiiiistupeniv/>.
Анотація. Дана розробка запропонована для використання керівникам гуртків патріотичного спрямування, учителям історії, класним керівникам та всім, хто бажає поглибити знання про рідний край.
28. Дараган Н. В. Бесіди про мову. Усний журнал.
URL: <https://sites.google.com/site/huhranskazosiiiiistupeniv/>.
Анотація. Розробка рекомендована учням, учителям української мови для поглиблення знань школярів у галузі мовознавства.
29. Затірка Г. П. І. Багрянний «Тигролови». Сильний тип української людини. Укр. Літ. 9 клас.
URL: <https://sites.google.com/site/huhranskazosiiiiistupeniv/>
Анотація. Розробка уроку розрахована на вчителів української мови і літератури, який відповідає чинній програмі з метою поглиблення знань про пригодницький роман, визначення основної ідеї, мотиву твору, ролі патріотизму в його сюжеті, розвитку логічного й критичного мислення, доводити власну думку, виховання патріотів України, інтересу до історичного минулого рідного краю.
30. Затірка Г. П. Розвиток зв'язного мовлення. Усний докладний переказ тексту з елементами опису природи. Укр. Мова. 6 клас. URL: <https://sites.google.com/site/huhranskazosiiiiistupeniv/>.
Анотація. Розробка уроку запропонована для використання на уроках зв'язного мовлення вчителями української мови і літератури з метою навчити учнів докладно, близько до тексту передавати зміст почутого, оволодіти навичками правильного викладу матеріалу, збагаченням словникового запасу, попередження й виправлення лексичних недоліків у мовленні шестикласників, виховання в учнів мовного чуття, естетичного смаку до краси слова, повагу до традицій рідного народу.
31. Затірка Г. П. Розділові знаки в реченні з відокремленими обставинами. Укр. Мова. 8 клас.
URL: <https://sites.google.com/site/huhranskazosiiiiistupeniv/>.
Анотація. Розробка уроку рекомендована вчителям-словесникам, які викладають українську мову у 8 класі. З метою удосконалення в учнів загальнопізнавальних умінь правильно інтонувати речення з відокремленими обставинами, пунктуаційні вміння та навички, пов'язані з уживанням відокремлених обставинами, що мають різний спосіб морфологічного вираження, підвищувати мовленнєву культуру учнів.
32. Карпенко Л. В. LearningApps: інструмент для створення інтерактивних тестів для самоперевірки. URL: https://learningapps.org/user/lysik_61.
Анотація. Plickers – це додаток, що дозволяє миттєво оцінити відповіді всього класу і спростити збір статистики. <https://plickers.com/library>.
33. Колонтаєвська Н. М. Компаративний аналіз художнього твору на уроках зарубіжної літератури як засіб формування полікультурної компетентності учнів: з досвіду роботи.
URL: <https://sites.google.com/site/huhranskazosiiiiistupeniv/>.
Анотація. Уроки компаративного аналізу в плані реалізації нової Концепції безперервної літературної освіти допоможуть учням зрозуміти сутність компаративного аналізу, сприятимуть розумінню духовної єдності і національної своєрідності різних літератур в культурно-історичному розвитку суспільства, сприятимуть розвитку вмінь та навиків компаративного аналізу літературного тексту, творчому пошуку, сформуєть ціннісні орієнтації, потребу в творчій самореалізації та духовно-естетичному самовдосконаленні.
34. Колонтаєвська Н. М. Легендарна постать Наполеона Бонапарта в історії людей та всесвітній літературі. Історично-літературна конференція URL: <https://sites.google.com/site/huhranskazosiiiiistupeniv/>.
Анотація. Цей вид позакласної роботи допоможе школярам розібратись у витоках культури Наполеона, а також сприятиме розвитку в учнів навичок критичного мислення, творчої уяви, прищепить інтерес до історії та літератури, виховає вдумливого і спостережливого читача.

35. Колонтаєвська Н. М. Позакласна робота з літератури в системі компетентнісно орієнтованого підходу в навчанні та вихованні школярів.
URL: <https://sites.google.com/site/huhranskazosiiiiistupeniv/>.

Анотація. Формування полікультурної компетенції під час проведення різних за формою позакласних заходів розвиває в дітях естетичний смак, виховує вдумливого, грамотного читача, поглиблює їхні знання про інші види мистецтва, прищеплює любов до поетичного слова, цікавість до творів живопису, музики, скульптури, дозволяє сформувати повагу до традицій, та звичаїв українського народу, історії України та інших держав, утверджує в свідомості учнів гуманістичну мораль та формує загальнолюдські цінності, толерантне ставлення до культури та традицій інших народів.

36. Крамська Ю. І. Стежинами математики або про математику після уроків: посібник. З досвіду роботи. URL: <https://sites.google.com/site/huhranskazosiiiiistupeniv/>.

Анотація. Ця брошура містить додатковий матеріал, який не вивчається на уроках, цікаві задачі (багато із них з розв'язанням), математичні фокуси, відомості з історії математики. Матеріал цього посібника підвищує інтерес учнів до математики, а отже, глибини її засвоєнню.

37. Крамська Ю. І. Сучасний компетентнісний урок в задачах.
URL: <http://kramska.blogspot.in>.

Анотація. До кожної з тем, які вивчаються в курсі математики, були дібрані задачі, що безпосередньо або опосередковано реалізують одну або кілька наскрізних ліній і покликані формувати практичні компетентності в учнів.

Фабули задач укладені так, щоб учні зрозуміли, що за однією конкретною задачею стоїть цілий клас задач подібного типу. Кожна задача формуватиме вміння переходити від практичного завдання до побудови і розв'язання математичної моделі і в зворотньому порядку, а саме адаптувати отриманий розв'язок до конкретної практичної ситуації.

38. Матюшенко Л. М. Різноманітність савців. Біологія. 7 клас.
URL: <https://sites.google.com/site/huhranskazosiiiiistupeniv/>.

Анотація. Узагальнення знань з теми «Ссавці», виховання бережливого відношення до навколишньої природи, піклування про «братів наших менших».

39. Матюшенко Л. М. Структура інстинктивної поведінки, її модифікації. Біологія. 9 клас.
URL: <https://sites.google.com/site/huhranskazosiiiiistupeniv/>.

Анотація. Рекомендовано вчителям біології на початковому етапі вивчення структури інстинктивної поведінки та її модифікації. Виховується бережливе ставлення до власного здоров'я та необхідності здорового способу життя.

40. Матюшенко Л. М. Здоров'я – найцінніший скарб: виховний захід. 6 клас.
URL: <https://sites.google.com/site/huhranskazosiiiiistupeniv/>.

Анотація. Виховання в учнів ціннісного ставлення до власного здоров'я та стимулювання бажання dbати про нього.

41. Матюшенко Л. М. Кімнатні рослини – краса нашого життя: проект.
URL: <https://sites.google.com/site/huhranskazosiiiiistupeniv/>.

Анотація. Проект включає питання біологічних особливостей страусів, їх утримання в домашньому господарстві, цінності страусової продукції, рекомендації по догляду.

42. Матюшенко Л. М. Кухонна сіль: проект. URL: <https://sites.google.com/site/huhranskazosiiiiistupeniv/>.

Анотація. Використано методи експериментального дослідження властивостей натрію хлориду та вивчено фізико-хімічні характеристики кухонної солі.

43. Матюшенко Л. М. Оцінка якості питної води: проект.
URL: <https://sites.google.com/site/huhranskazosiiiiistupeniv/>.

Анотація. Ознайомлення з методами дослідження якості питної води, набуття практичних умінь та навичок аналізу хімічного складу питної води для оцінки її якості та придатності до вживання.

44. Матюшенко Л. М. Фітоіндикація ґрунтів у зоні впливу нафтових свердловин: проект. URL: <https://sites.google.com/site/huhranskazosiiiiistupeniv/>.

Анотація. Дослідження впливу відходів буріння на ріст і розвиток сільськогосподарських рослин з допомогою сучасних методів фітоіндикації.

45. Матюшенко Л. М. Нафта – це паливо чи сировина для хімічної промисловості?: проект. 11 клас. URL: <http://metodportal.com/node/53280>.

Анотація. Проект зацікавлює учнів історичними відомостями про нафту, способами добування, переробки, застосування нафти і нафтопродуктів.

46. Матюшенко Л. М. Вплив проектної технології на формування життєвих компетентностей учнів: узагальнення педагогічного досвіду роботи. URL: <http://metodportal.com/node/53138>.

Анотація. Узагальнення педагогічного досвіду роботи. Використано фотографії, які підтверджують методи презентації проектів, види оформлення зібраної і опрацьованої інформації після захисту проектів.

47. Матюшенко Л. М. Періодичний закон і періодична система. Хімія. 8 клас. URL: <https://sites.google.com/site/huhranskazosiiiiistupeniv/>.

Анотація. Узагальнення знань з допомогою репродуктивних, практичних, інтерактивних методів та творчої роботи пошукового характеру для створення міні-дослідження.

48. Михайленко І. В. Збірник тестів для поточного контролю з хімії для 7 класу загальноосвітнього навчального закладу: дидактичні матеріали / упор.: А.В. Метейко, Л.А. Коростіль; за заг.ред Г.Ф. Сударової. – Суми: НВВ КЗ СОППО, 2017. 84 с.

Анотація. Посібник містить 35 тестових поточних перевірочних робіт з курсу хімії 7 класу, розроблених відповідно до чинної навчальної програми «Хімія для загальноосвітніх навчальних закладів. 7-9 класи», затвердженої наказом Міністерства освіти і науки України від 29.05.2015 № 585. Призначається учням і вчителям хімії загальноосвітніх навчальних закладів.

49. Пелих С. М. Живи краще, будеш всім миліше: виховна година. URL: <https://sites.google.com/site/huhranskazosiiiiistupeniv/>.

Анотація. Пропоную цікавий матеріал для виховних годин, метою якого є згуртування колективу, вчити аналізувати ситуації морального вибору, розвивати критичне мислення, виховувати бажання говорити усно.

50. Пелих С. М. Хліб всьому голова: виховний захід. URL: <https://sites.google.com/site/huhranskazosiiiiistupeniv/>.

Анотація. Метою заходу є розуміння у дітей цінності хліба як мірила життя.

51. Пелих С. М. У царстві живої природи: вікторина. URL: <https://sites.google.com/site/huhranskazosiiiiistupeniv/>.

Анотація. Цікавий матеріал для класних годин. Вікторина проводиться в ігровій формі, учні подорожують за маршрутами, розширюють свої знання про світ живої природи і формують вміння працювати в групах.

52. Пелих С. М. Літературне читання, 2 клас «Хліб – всьому голова». П. Тичина «Де не глянь – колоски». Т. Коломієць «Хліб». Загадка. Народні порівняння. URL: <https://sites.google.com/site/huhranskazosiiiiistupeniv/>.

Анотація. На уроці використовуються інтерактивні методи навчання, пізнавальний матеріал, спрямований на розвиток мовлення і логічне мислення, ілюстрований. Прищеплювати любов до бережного відношення до хліба.

53. Пелих С. М. Літературне читання, 4 клас «Мудрим ніхто не вродився, а навчився». Казка Л. Українка «Біда навчить». URL: <https://sites.google.com/site/huhranskazosiiiiistupeniv/>.

Анотація. До змісту даного уроку дібрано дидактичні ігри, кросворд, ребуси, анаграми, прислів'я, формувати вміння працювати в парах, групах.

54. Пелих С. М. Літературне читання, 4 клас В. Бичко «Казка, друзі – не на сміх» І. Франко «Лисичка – кума». URL: <https://sites.google.com/site/huhranskazosiiiiistupeniv/>.

Анотація. Цей урок вчить аналізувати літературний твір, розвиває вміння переключатися з одного виду роботи на інший, зосереджено слухати вчителя і товаришів, поширювати активний словник, розвивати зв'язок мовлення, вміння працювати в парах, складати речення зі слів.

55. Пелих С. М. Вправи і задачі на засвоєння таблиці додавання і віднімання чисел у межах 10. Математика. 1 клас. URL: <https://sites.google.com/site/huhranskazosiiiiistupeniv/>.

Анотація. Даний матеріал буде корисним вчителям початкових класів. Урок ілюстрований, казкові персонажі активізують пізнавальний інтерес молодших школярів.

56. Руденко Л. М. Поради для батьків від соціального педагога. URL: <https://sites.google.com/site/huhranskazosiiiiistupeniv/>.

Анотація. Надані поради для батьків з метою уникнення непорозуміння та формування особистості дитини.

57. Руденко Л. М. Соціально-педагогічний супровід дітей із сімей, які опинилися в складних життєвих обставинах. URL: <https://sites.google.com/site/huhranskazosiiiiistupeniv/>.

Анотація. Надані методичні рекомендації щодо здійснення соціально-педагогічної роботи з дітьми, які опинилися в складних життєвих обставинах.

58. Сердюк Л. П. Подорож до Лондону. Англійська мова. 6 клас. Подорож до Лондону. Англійська мова. 7 клас. Позакласний захід «Подорож станціями». URL: <https://sites.google.com/site/huhranskazosiiiiistupeniv/>.

Анотація. Дані уроки стануть в нагоді для вчителів англійської мови, які проходять тему "Подорож" із застосуванням знань лексичного і країнознавчого матеріалу. Допоможе розширити знання учнів про англійські країни. Закріплюють лексику – граматичний матеріал теми Прикметник.

59. Сердюк Л. П. Знайомтесь з нами, вітайтеся з нами: англійський табір відпочинку. URL: <https://sites.google.com/site/huhranskazosiiiiistupeniv/>.

Анотація. Даний матеріал може зацікавити педагогічних працівників, які працюють в літніх мовних таборах. Публікація містить у собі модель літнього мовного табору «SMILE» на базі Хухрянської ЗОШ I-III ступенів.

В цьому модулі ви зможете ознайомитися з нормативною базою, формами та методами роботи, формами виховної роботи, тематичним напрямком роботи, метою та очікуваними результатами цілеспрямованій організації і систематизації усієї позакласної роботи з ІМ.

60. Чуєв Ю. С. Легка атлетика: розробки уроків фізичної культури. 5 клас. URL: <https://sites.google.com/site/huhranskazosiiiiistupeniv/>.

Анотація. Розробки даних уроків спрямовані на покращення розвитку спритності та швидко-силових якостей за допомогою спеціальної фізичної підготовки, а також відповідального ставлення до свого здоров'я.

***Анотований каталог
публікацій із інноваційної освітньої діяльності
та експериментальної роботи педагогічних
працівників Сумської області
за 2017 рік***

Здано в набір 26.03.2018р.
Підписано до друку 04.04.2018р.
Формат 60x84/16
Папір офсетний.
Гарнітура Times New Roman

НВВ КЗ СОШПО,
м. Суми, вул. Р. Корсакова, 5, тел. 33-40-67